

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

**Διπλωματική εργασία στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού
Προγράμματος Σπουδών «Ειδική Αγωγή» με τίτλο:**

***«Καταγραφή και μελέτη των ψυχομετρικών εργαλείων που
χρησιμοποιούνται στα Κ.Ε.Σ.Υ. στην Ελλάδα για τη σχολική ηλικία
(Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση)»***

Υπεύθυνη Έρευνας: Ρούση Χριστίνα

Υπό την επίβλεψη της τριμελούς Επιτροπής:

Ρούση Χριστίνα, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Νικολαραϊζή Μαγδαληνή, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Λουάρη Μαρίνα, ΕΔΙΠ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Όνομα φοιτήτριας: Πολιτάκη Ιωάννα

Ημερομηνία κατάθεσης: Νοέμβριος, 2021

Βόλος, 2021

Υπεύθυνη δήλωση περί μη λογοκλοπής

Εγώ, η Πολιτάκη Ιωάννα, έχοντας επίγνωση των συνεπειών της διαδικασίας της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα πως η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία με τίτλο «Καταγραφή και μελέτη των ψυχομετρικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται στα Κ.Ε.Σ.Υ. στην Ελλάδα για τη σχολική ηλικία (Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση) αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας. Για κάθε πηγή που έχει αναφερθεί στο κείμενο, έχουν χρησιμοποιηθεί οι κατάλληλες βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές σύμφωνα με το σύστημα APA (2016) 6^{ης} έκδοσης.

Η Δηλούσα

Πολιτάκη Ιωάννα

Περίληψη

Στην Ελλάδα, η διάγνωση ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πραγματοποιείται στα Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.) από διεπιστημονικές ομάδες. Ωστόσο, η μη κρατική θέσπιση ενός κοινού προγράμματος αξιολόγησης καθιστά το τοπίο αυτό αρκετά «θολό». Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η καταγραφή, η οργάνωση και η μελέτη των ψυχομετρικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των δυνατοτήτων και των αδυναμιών παιδιών που φοιτούν από το Νηπιαγωγείο έως το Λύκειο στα Κ.Ε.Σ.Υ. της χώρας. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού χρησιμοποιήθηκε ένα δομημένο ερωτηματολόγιο, το οποίο στάλθηκε ηλεκτρονικά σε όλες τις δομές σε τρεις διαφορετικές χρονικές περιόδους. Στην έρευνα συμμετείχαν 28 Κ.Ε.Σ.Υ., τα ερωτηματολόγια των οποίων είτε στάλθηκαν συμπληρωμένα μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είτε πραγματοποιήθηκαν εξ αποστάσεως συνεντεύξεις. Τα αποτελέσματα έδειξαν πως χρησιμοποιούνται 61 ψυχομετρικά εργαλεία συνολικά. Από αυτά, τα πιο κοινά είναι το WISC-III, το Raven's CPM/CVS, το Τεστ-Α, το Αθηνά τεστ και το Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας Λ-α-Τ-ω. Ακόμα, ανάλογα με τους τομείς που αξιολογούν, βρέθηκε πως τα περισσότερα εργαλεία εξετάζουν τη νοητική ικανότητα και τις μαθησιακές ικανότητες των παιδιών. Ωστόσο, υπάρχουν περιοχές αξιολόγησης, οι οποίες υποεκπροσωπούνται. Πιο συγκεκριμένα, αυτές είναι τα μαθηματικά, η κινητική ανάπτυξη και ο Επαγγελματικός. Σε ό,τι αφορά την κατηγοριοποίηση των εργαλείων με βάση την ειδικότητα που τα χορηγεί, βρέθηκε πως τα περισσότερα εργαλεία χορηγούνται από τους Ψυχολόγους και τους Δασκάλους Ειδικής Αγωγής. Συμπερασματικά, το κάθε Κ.Ε.Σ.Υ. δρα και λειτουργεί αυτόνομα σε σχέση με τα άλλα σε ό,τι αφορά τη χρήση των διαγνωστικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται από τις ειδικότητες. Με βάση τη συγκεκριμένη κατάσταση, αναδεικνύεται η ανάγκη για σχεδιασμό σύγχρονων και κοινών διαγνωστικών εργαλείων τόσο για όλες τις βαθμίδες όσο και για όλες τις ειδικότητες.

Λέξεις – κλειδιά: αξιολόγηση, διάγνωση, ψυχομετρικά εργαλεία, Κ.Ε.Σ.Υ

Abstract

In Greece, the diagnosis of people with special educational needs is carried out at the Educational and Counseling Support Centers by interdisciplinary teams. However, the non-governmental establishment of a common evaluation program makes this field quite “murky”. The purpose of this study is the documentation, organization and study of the psychometric tools used for the evaluation of the capabilities and deficits of children attending from Kindergarten to High School. To achieve this, a structured questionnaire was used, which was emailed to all the Centers at three different time periods. In this research, twenty-eight Centers participated. There were two options for data collection, either they could send the completed questionnaires via e-mail or arrange interviews without physical presence. The results demonstrated that 61 psychometric tools are used. Among these, the most common are the WISC-III, Raven’s CPM/CVS, Test-A, Athina Test and L-a-T-o. Moreover, based on evaluation fields, a great number of tools evaluates children’s learning abilities and intelligence. However, there are some fields that are under-represented such as mathematics, motor skills and vocational orientation. Also, it was found that the majority of the tools can be administered by Psychologists and Teachers of Special Education. In conclusion, each Centre acts and operates autonomously relatively to the others in terms of the use of the diagnostic tools. Based on the current situation, the need for development of modern and common diagnostic tools is being emerged for all the education levels and especially for experts.

Keywords: evaluation, diagnosis, psychometric tools, the Educational and Counseling Support Centers

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	5
Εισαγωγή.....	6
Κεφάλαιο 1 ^ο : Θεωρητικό μέρος	9
1.1. Οι έννοιες της αξιολόγησης και της διάγνωσης παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	9
1.2.1. Ιστορικό πλαίσιο δημιουργίας των Κ.Ε.Σ.Υ.....	11
1.2.2. Αρμοδιότητες των Κ.Ε.Σ.Υ.....	12
1.2.3. Διαδικασία αξιολόγησης από τα Κ.Ε.Σ.Υ.	12
1.3.2. Τα είδη και τα χαρακτηριστικά των ψυχομετρικών εργαλείων.....	14
1.4. Προβληματική και σκοπός της παρούσας έρευνας.....	15
Κεφάλαιο 2 ^ο : Μεθοδολογία.....	17
2.1. Συμμετέχοντες.....	17
2.2. Συλλογή δεδομένων - Ερωτηματολόγιο.....	17
2.3. Διαδικασία.....	18
Κεφάλαιο 3 ^ο : Αποτελέσματα	22
3.1. Τα ψυχομετρικά εργαλεία	22
3.1.1. Οι επίσημες ιστοσελίδες των εργαλείων.....	22
3.1.2. Σύντομη περιγραφή των ψυχομετρικών εργαλείων.....	31
3.2. Συχνότητες και ποσοστά εμφάνισης ψυχομετρικών εργαλείων	47
3.2.1. Συχνότητες και ποσοστά εμφάνισης ψυχομετρικών εργαλείων ανά βαθμίδα	47
3.2.2. Συνολικά ποσοστά εμφάνισης του κάθε ψυχομετρικού εργαλείου στα 28 Κ.Ε.Σ.Υ.	59
3.3. Κατηγοριοποίηση ψυχομετρικών εργαλείων.....	64
3.3.1. Οι κατηγορίες των ψυχομετρικών εργαλείων με βάση την περιοχή που αξιολογούν	64
3.3.2. Τομείς αξιολόγησης των ψυχομετρικών εργαλείων – Υποεκπροσώπηση	71
3.3.3. Κατηγοριοποίηση ψυχομετρικών εργαλείων με βάση τον χορηγητή.....	85
Κεφάλαιο 4 ^ο : Συζήτηση αποτελεσμάτων	96
Βιβλιογραφία.....	101
Παράρτημα.....	112

Ευχαριστίες

Για την ολοκλήρωση αυτής της εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την καθηγήτριά μου κ. Ρούση- Βέργου Χριστίνα, Επίκουρη Καθηγήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, καθώς επίσης και την κ. Νικολαραϊζή Μαγδαληνή και Λουάρη Μαρίνα, τόσο για τις χρήσιμες συμβουλές και υποδείξεις τους όσο και για τη στήριξή τους σε κάθε βήμα της προσπάθειάς μου. Ακόμα, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους προϊσταμένους και το προσωπικό όλων εκείνων των Κ.Ε.Σ.Υ. που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα, αφιερώνοντας πολύτιμο χρόνο και παρέχοντας σημαντικές πληροφορίες για την υλοποίησή της.

Ειδικότερα ευχαριστώ θερμά για την πολύτιμη συμβολή τους τόσο τα παρακάτω Κ.Ε.Σ.Υ. όσο και εκείνα που εξέφρασαν την επιθυμία τους να αποδοθούν οι ευχαριστίες χωρίς ονομαστική αναφορά σε αυτά.

2^ο Κ.Ε.Σ.Υ. Α΄ Αθήνας

Κ.Ε.Σ.Υ. Κοζάνης

2^ο Κ.Ε.Σ.Υ. Γ΄ Αθήνας

Κ.Ε.Σ.Υ. Κως

2^ο Κ.Ε.Σ.Υ. Δ΄ Αθήνας

Κ.Ε.Σ.Υ. Λάρισας

1^ο Κ.Ε.Σ.Υ. Ανατολικής Αττικής

Κ.Ε.Σ.Υ. Λήμνου

Κ.Ε.Σ.Υ. Αρκαδίας

Κ.Ε.Σ.Υ. Μαγνησίας

Κ.Ε.Σ.Υ. Άρτας

Κ.Ε.Σ.Υ. Νάξου

Κ.Ε.Σ.Υ. Βοιωτίας

Κ.Ε.Σ.Υ. Ξάνθης

Κ.Ε.Σ.Υ. Γρεβενών

1^ο Κ.Ε.Σ.Υ. Πειραιά

Κ.Ε.Σ.Υ. Ευρυτανίας

2^ο Κ.Ε.Σ.Υ Πειραιά

Κ.Ε.Σ.Υ. Ζακύνθου

Κ.Ε.Σ.Υ. Ρόδου

Κ.Ε.Σ.Υ. Ιωαννίνων

Κ.Ε.Σ.Υ. Φθιώτιδας

Κ.Ε.Σ.Υ. Καβάλας

Κ.Ε.Σ.Υ. Φλώρινας

Κ.Ε.Σ.Υ. Καρδίτσας

Κ.Ε.Σ.Υ. Καστοριάς

Κ.Ε.Σ.Υ. Κεφαλληνίας

Εισαγωγή

Από το 2000 έως και σήμερα η ειδική αγωγή διανύει την περίοδο του αναστοχασμού, κατά τη διάρκεια της οποίας υιοθετούνται νέες τάσεις και προσεγγίσεις στην αξιολόγηση και διάγνωση των μαθητών από το νηπιαγωγείο έως τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Αυτές στοχεύουν στον σχεδιασμό κατάλληλων εργαλείων αξιολόγησης, που θα ανταποκρίνονται στις σύγχρονες απαιτήσεις και ανάγκες όλων των παιδιών (Τζουριάδου, 2011). Παράλληλα, ο ενεργός ρόλος των γονέων έχει αναδυθεί, αποτελώντας αναπόσπαστο μέρος της αξιολόγησης (Bradfield et al., 2011).

Ωστόσο, η έλλειψη σημείων σύγκλισης στη διατύπωση ορισμών διαφόρων αναπτυξιακών διαταραχών από τη διεθνή επιστημονική κοινότητα, καθώς και η μη κοινή συμφωνία αναφορικά με τον σχεδιασμό διαγνωστικών κριτηρίων που αφορούν κυρίως τις Μαθησιακές Δυσκολίες, έχουν «αναταράξει» το πεδίο της εκπαιδευτικής αξιολόγησης και διάγνωσης (Fletcher, Lyon, Fuchs & Barnes, 2019).

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας 2011-2021, καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια από τη διεθνή επιστημονική κοινότητα για υιοθέτηση και εφαρμογή εναλλακτικών και ενταξιακών μοντέλων. Ένα από αυτά είναι το πολυεπίπεδο μοντέλο «ανταπόκριση στη διδασκαλία και παρέμβαση» (RTI). Στόχος του αποτελεί η πρόωμη ανίχνευση πιθανών δυσκολιών με τυπικές και άτυπες αξιολογήσεις εντός της σχολικής τάξης. Παράλληλα, πρεσβεύει ενταξιακές πρακτικές με υψηλού επιπέδου παρεμβάσεις. Το συγκεκριμένο μοντέλο κερδίζει ολοένα και περισσότερο έδαφος τόσο σε σχολεία της Αμερικής όσο και της Αγγλίας (Hughes & Dexter, 2011· Παπαδημητρίου, Σταθοπούλου & Τζιβνίκου, 2015).

Σε ό,τι αφορά την ελληνική πραγματικότητα, ακολουθείται το παραδοσιακό μοντέλο της διακύμανσης, βάσει του οποίου αρχικά εξετάζεται το νοητικό δυναμικό του μαθητή και στη συνέχεια ελέγχεται η διακύμανση του δείκτη αυτού με τη σχολική επίδοση. Το συγκεκριμένο μοντέλο έχει υποστεί έντονη κριτική από την πλειοψηφία των ερευνητών, καθώς η διάγνωση των παιδιών πραγματοποιείται αφότου ο μαθητής έχει βιώσει τη σχολική αποτυχία (Παπαδημητρίου & Τζιβνίκου, 2019; Valencia & Wixson, 2011).

Άλλα χαρακτηριστικά του μοντέλου αυτού είναι το ότι η διάγνωση είναι εξατομικευμένη και δεν πραγματοποιείται εντός του σχολικού πλαισίου (Bradfield et al., 2011). Πιο συγκεκριμένα, εξωσχολικοί διαγνωστικοί φορείς, όπως τα Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα και τα Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.) αναλαμβάνουν τη διαδικασία της διαφοροδιάγνωσης. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός πως σε σύγκριση με άλλες αναπτυγμένες χώρες, οι διαγνωστικοί φορείς στην Ελλάδα δεν ακολουθούν ένα ενιαίο πρόγραμμα αξιολόγησης, καθώς νομοθετικά δεν κατοχυρώνεται κάτι τέτοιο, με αποτέλεσμα να μη χρησιμοποιούνται κοινά ψυχομετρικά εργαλεία (Τζιβινίκου, 2015).

Οι μεμονωμένες προσπάθειες πολλών επιστημόνων του εκπαιδευτικού χώρου να αναπτύξουν διαγνωστικά εργαλεία δεν τελεσφόρησαν. Το 2008 με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ δημιουργήθηκαν 12 ανιχνευτικά και ψυχομετρικά εργαλεία, η χρήση των οποίων δεν είναι επίσημη, καθώς τα περισσότερα μέλη των διεπιστημονικών ομάδων δεν έχουν επιμορφωθεί για το πώς να τα χρησιμοποιήσουν. Ειδικότερα, η διεξαγωγή μόνο δύο επιμορφωτικών σεμιναρίων δεν ήταν επαρκής για την πιστοποίηση όλων των ερευνητικών ομάδων (Τζιβινίκου, 2015).

Λαμβάνοντας υπόψη την αδυναμία των Κ.Ε.Σ.Υ. να ακολουθήσουν ένα ενιαίο πρόγραμμα αξιολόγησης, η παρούσα διπλωματική εργασία στοχεύει στην ανάδειξη των εργαλείων που αξιοποιούνται στην ψυχομετρική αξιολόγηση στα Κ.Ε.Σ.Υ. στο πεδίο της διάγνωσης. Αυτή η αποτίμηση θα πραγματοποιηθεί μέσω της καταγραφής, της οργάνωσης και της παρουσίασης των ψυχομετρικών εργαλείων που θα συλλεχθούν. Παράλληλα, με βάση την παραπάνω καταγραφή επιδιώκεται να δημιουργηθεί ένα «χάρτης» των επιλεγόμενων ψυχομετρικών εργαλείων, ο οποίος θα δώσει τη δυνατότητα πληροφόρησης και ενημέρωσης όλων των διεπιστημονικών ομάδων για τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε αντίστοιχες δομές.

Σε ό,τι αφορά τη μεθοδολογία της έρευνας, η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μόνο με μεθόδους της εξ αποστάσεως επικοινωνίας, όπως τηλεφωνική ή διαδικτυακή συνέντευξη και αποστολή ερωτηματολογίων μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Αναφορικά με τις συνεντεύξεις, αυτές πραγματοποιήθηκαν εκτός ωραρίου λειτουργίας της δομής και η διάρκειά τους δεν υπερέβη τη μιάμιση ώρα.

Τα δεδομένα της έρευνας συλλέχθηκαν με τη χρήση ενός δομημένου ερωτηματολογίου. Οι απαντήσεις των ερωτημάτων είτε δόθηκαν από όλο το διεπιστημονικό προσωπικό είτε από ένα εκπρόσωπο, ο οποίος είχε οριστεί από την εκάστοτε δομή. Επίσης, σε περίπτωση που κάποια Κ.Ε.Σ.Υ. δυσκολεύτηκαν στον προγραμματισμό συνέντευξης, δόθηκε και η δυνατότητα για συμπλήρωση και αποστολή του ερωτηματολογίου στον ερευνητή, χωρίς συνέντευξη.

Αναφορικά με τη συνολική παρουσίαση των κεφαλαίων, *στο θεωρητικό μέρος* που αποτελεί και το **πρώτο** κεφάλαιο, γίνεται προσπάθεια αποσαφήνισης του όρου «εκπαιδευτική αξιολόγηση» σε σύγκριση με τον αντίστοιχο της «διάγνωσης». Στη συνέχεια, παρουσιάζεται συνοπτικά το ιστορικό πλαίσιο της δημιουργίας των Κ.Ε.Σ.Υ., οι αρμοδιότητές τους, καθώς και η διαδικασία διάγνωσης, που ακολουθείται. Στο θεωρητικό μέρος, θα παρατεθεί και ο ορισμός, η σημασία των «ψυχομετρικών εργαλείων», τα είδη και τα βασικά τους χαρακτηριστικά. Στο τέλος του κεφαλαίου αυτού αναφέρονται η προβληματική, ο σκοπός και τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας εργασίας.

Σε ό,τι αφορά τη δομή του **δεύτερου** κεφαλαίου, αυτή σχετίζεται με τη *Μεθοδολογία*. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται αναφορά στους συμμετέχοντες, στους οποίους απευθύνεται η συγκεκριμένη έρευνα, καθώς επίσης και στη μεθοδολογική διαδικασία που ακολουθήθηκε, με σκοπό να διευκρινιστεί με ποιον τρόπο συλλέχθηκαν τα ερευνητικά δεδομένα.

Το **τρίτο** κεφάλαιο αφορά τα *αποτελέσματα* που προέκυψαν από τη συλλογή δεδομένων. Αναλυτικότερα, περιγράφονται σύντομα τα σταθμισμένα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στα Κ.Ε.Σ.Υ. και παρουσιάζονται τα ποσοστά εμφάνισης του κάθε εργαλείου τόσο στις δομές αυτές όσο και για κάθε βαθμίδα ξεχωριστά. Ακόμα, γίνεται παρουσίαση των αποτελεσμάτων που αφορούν την κατηγοριοποίηση των εργαλείων τόσο με βάση την αξιολογούμενη δεξιότητα όσο και με βάση τον χορηγητή. Τέλος, ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που παρατίθεται είναι η ύπαρξη ή μη υποεκπροσώπησης σε περιοχές αξιολόγησης.

Μετά την παρουσίαση των αποτελεσμάτων, ακολουθεί το **τέταρτο** κεφάλαιο, που είναι η *συζήτηση αποτελεσμάτων*, κατά την οποία ερμηνεύονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν και παρατίθενται ορισμένες προτάσεις για πιθανή μελλοντική εφαρμογή τους.

Κεφάλαιο 1^ο: Θεωρητικό μέρος

1.1. Οι έννοιες της αξιολόγησης και της διάγνωσης παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Η αξιολόγηση αποτελεί βασικό μέρος της διάγνωσης και της αντιμετώπισης τόσο των εκπαιδευτικών δυσκολιών όσο και των ψυχοκοινωνικών αναγκών (Τζιβνίκου, 2015). Μέσω αυτής συλλέγονται πολύτιμες πληροφορίες για τις δυνατότητες και τις αδυναμίες των μαθητών, ελέγχεται η πρόοδος και η συμπεριφορά τους, ερμηνεύονται τα αποτελέσματα αυτής της διαδικασίας, λαμβάνονται διδακτικές αποφάσεις, και πραγματοποιείται ανατροφοδότηση για την αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Filsecker & Kerres, 2012· Παπαδημητρίου, Σταθοπούλου & Τζιβνίκου, 2015). Ακόμα, σε αρκετές περιπτώσεις η αξιολόγηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να διερευνηθεί εάν οι στόχοι που έχουν τεθεί έχουν επιτευχθεί (Kizlik, 2012). Αυτή η συλλογή δεδομένων υλοποιείται με τη χρήση συγκεκριμένων κριτηρίων, τα αποτελέσματα των οποίων θα οδηγήσουν σε διάγνωση και παρέμβαση (Τζιβνίκου, 2015).

Σύμφωνα με τους Bagnato, Goins, Pretti-Frontczak and Neisworth (2014) η αυθεντική αξιολόγηση είναι εκείνη που πραγματοποιείται, από την προσχολική κιόλας ηλικία, μέσω συστηματικών παρατηρήσεων της σωματικής και νοητικής ανάπτυξης του παιδιού, των συμπεριφορών που υιοθετεί και της λειτουργικότητας του απέναντι στους συνομηλίκους του. Οι παρατηρήσεις αυτές συμβάλλουν στην ταυτοποίηση εκείνων των μαθητών που χρήζουν περαιτέρω βοήθειας (Bagnato, 2007).

Σε ό,τι αφορά τα είδη και τις μορφές αξιολόγησης αυτές σύμφωνα με τη βιβλιογραφία είναι οι εξής: η διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση, η τυπική και άτυπη, η συνεχής/διαρκής και η τελική και τέλος η αξιολόγηση της διαδικασίας και του αποτελέσματος (Scanlan, 2012). Αναφορικά με την πρώτη διάκριση, η *διαμορφωτική αξιολόγηση* είναι αυτή που πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της εφαρμογής ενός προγράμματος ή μιας μαθησιακής διαδικασίας. Σκοπός της είναι να αποτιμήσει την πορεία της διαδικασίας, το κατά πόσο δηλαδή αυτή εφαρμόζεται και υλοποιείται με βάση τον αρχικό σχεδιασμό και στόχο. Ταυτοποιεί ακόμα δυνατότητες και αδυναμίες του εκπαιδευόμενου, έτσι ώστε να βελτιωθεί η μελλοντική του επίδοση (Scanlan, 2012· Φλουρής, 2006).

Από την άλλη η *τελική αξιολόγηση* πραγματοποιείται στο τέλος ενός εκπαιδευτικού προγράμματος ή μιας εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η συγκεκριμένη αξιολόγηση στοχεύει στην συλλογή εκείνων των πληροφοριών που αφορούν την καταλληλότητα, τη λειτουργικότητα και την αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας που έχει προηγηθεί. Ουσιαστικά πρόκειται για μια διαδικασία που επιτρέπει την ανατροφοδότηση όλων των εμπλεκόμενων, μαθητών, εκπαιδευτικών και σχεδιαστών προγραμμάτων σπουδών (Scanlan, 2012· Φλουρής, 2006).

Σε ό,τι αφορά το δεύτερο ζεύγος κατηγοριοποίησης της αξιολόγησης, αυτή διακρίνεται σε επίσημη και άτυπη. Πιο συγκεκριμένα, η *άτυπη αξιολόγηση* είναι μια συχνή διαδικασία στα πλαίσια της τάξης, κατά την οποία οι εκπαιδευτικοί με άτυπα μέσα, όπως ερωτήσεις, μη σταθμισμένα τεστ βασισμένα στα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (ΑΠΣ), παρατηρήσεις και συνεντεύξεις, μπορούν να συλλέξουν πληροφορίες και πολύτιμα χαρακτηριστικά που αφορούν τον μαθητή τους. Αποτελεί συνήθως μία διαδικασία που δεν προκαλεί μεγάλο άγχος στα παιδιά. Ωστόσο, στηρίζεται στην υποκειμενικότητα και στις προκαταλήψεις του αξιολογητή. Από την άλλη η *τυπική αξιολόγηση* χρησιμοποιεί τυπικά μέσα αξιολόγησης, όπως σταθμισμένα εργαλεία. Σχετικά με τους εξεταζόμενους, αυτοί είναι ενήμεροι για την αξιολόγηση στην οποία θα υποβληθούν. Επίσης, είναι σημαντικό να αναφερθεί πως σε αντίθεση με την άτυπη αξιολόγηση, υπάρχει μεγαλύτερη εγκυρότητα και αξιοπιστία στα αποτελέσματά της (Scanlan, 2012; Brown & Rolfe, 2006; Leslie & Caldwell, 2009).

Μία άλλη κατηγορία της διαδικασίας της αξιολόγησης είναι η διαρκής και η τελική. Ειδικότερα, η *διαρκής αξιολόγηση* πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια μιας μαθησιακής διαδικασίας με διαδοχικές δοκιμασίες. Μέσω αυτής της διαδικασίας δίνεται η δυνατότητα τόσο στον εκπαιδευτικό όσο και στον μαθητή να ελέγξει την πρόοδό του. Απώτερος σκοπός αυτού του είδους αξιολόγησης είναι η βελτίωση της διδασκαλίας και της διαδικασίας της μάθησης. Από την άλλη, η *τελική αξιολόγηση* διεξάγεται μόνο στο τέλος μιας εκπαιδευτικής διαδικασίας. Χρησιμοποιείται κυρίως όταν ο εκπαιδευτικός θέλει να επικεντρωθεί σε όλη τη μαθησιακή διαδικασία και όχι μόνο στα επιμέρους στοιχεία της. Τέλος, είναι κατάλληλη και για την εξαγωγή τελικών αποφάσεων που αφορούν την εφαρμογή και την υλοποίηση δραστηριοτήτων και προγραμμάτων (Scanlan, 2012; Karambwe, 2010).

Η διαδικαστική αξιολόγηση και η αξιολόγηση του αποτελέσματος αποτελούν ένα ακόμη ζευγάρι κατηγοριοποίησης. Σε ό,τι αφορά την *αξιολόγηση της διαδικασίας* αυτή χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο όταν μία νέα δεξιότητα διδάσκεται. Μέσω αυτής παρέχεται στον αξιολογητή μία διαδικαστική ανατροφοδότηση, η οποία αφορά τα βήματα που ακολουθήθηκαν κατά τη διδασκαλία της νέας έννοιας. Αντίθετα, η *αξιολόγηση του αποτελέσματος* εστιάζει όχι στη διαδικασία αλλά στο αποτέλεσμα της. Αξιολογώντας μόνο το αποτέλεσμα, ο αξιολογητής μπορεί να κρίνει τη συνολική επίδοση του ατόμου και να διερευνήσει αν κατακτήθηκε ή όχι η νέα γνώση (Scanlan, 2012).

Η διάγνωση από την άλλη είναι η αξιολόγηση που πραγματοποιείται από μία διεπιστημονική ομάδα (κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, λογοθεραπευτές, εργοθεραπευτές, ειδικοί παιδαγωγοί), για να προσδιοριστούν τα αίτια των διαταραχών των μαθητών και λαμβάνει χώρα σε κέντρα, όπως τα Κ.Ε.Σ.Υ. στην Ελλάδα. Αντίθετα, ο όρος «διαγνωστική αξιολόγηση», ο οποίος συχνά συγχέεται με εκείνον της «διάγνωσης», αναφέρεται στην αξιολόγηση που υλοποιείται εντός του σχολείου, με σκοπό τον προσδιορισμό του επιπέδου των γνώσεων που έχουν κατακτηθεί από τον/την αντίστοιχο/η μαθητή/τρια (Τζιβνίκου, 2015).

1.2. Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.)

1.2.1. Ιστορικό πλαίσιο δημιουργίας των Κ.Ε.Σ.Υ.

Στην Ελλάδα, τις δύο τελευταίες δεκαετίες, η Ειδική Αγωγή έχει ενταχθεί ενεργά στον «κατάλογο» των εκπαιδευτικών πολιτικών αποφάσεων. Η συγκεκριμένη τάση για νομοθετικές αλλαγές στον τομέα αυτόν, έχει προκύψει από την ανάγκη του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος να ακολουθήσει τα σύγχρονα μοντέλα που χρησιμοποιούνται στο εξωτερικό, έτσι ώστε να επιτευχθούν τόσο ο εκσυγχρονισμός της εκπαίδευσης όσο και η ισότιμη αντιμετώπιση όλων των μαθητών (Drigas, Papoutsis & Pappas, 2018).

Πιο συγκεκριμένα, η ελληνική κυβέρνηση επηρεασμένη από τις διεθνείς τάσεις για ενταξιακή εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες στις τάξεις τους Γενικού Σχολείου, θέσπισε με τον νόμο 2817/2000 τα Κέντρα Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης (Κ.Δ.Α.Υ.), τα οποία μετονομάστηκαν με τον νόμο 3699/2008 σε Κέντρα

Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Δ.Υ), τα οποία υπάγονται στο Υπουργείο Παιδείας (Τζιβινίκου, 2015). Στη συνέχεια, τα ΚΕ.Δ.Δ.Υ. μετεξελίχθηκαν σε Κ.Ε.Σ.Υ. (Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης), όπως αναφέρεται στον νόμο 4547/2018. Ο συνολικός αριθμός τους είναι εβδομήντα ένα.

Στις 3 Αυγούστου του 2021 τα Κ.Ε.Σ.Υ. μετονομάζονται σε Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.), όπως ορίζεται στον νόμο 4823/2021 «Αναβάθμιση του σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις», με σκοπό την αναβάθμιση του έργου τους για την αποτελεσματικότερη υποστήριξη των παιδιών.

1.2.2. Αρμοδιότητες των Κ.Ε.Σ.Υ.

Τα Κ.Ε.Σ.Υ., ως επίσημοι διαγνωστικοί φορείς, ακολουθούν συγκεκριμένες αρμοδιότητες και κανονισμούς. Ειδικότερα, όπως ορίζεται στον νόμο 4547/2018, στόχοι των Κ.Ε.Σ.Υ. είναι η διεξαγωγή αξιολογήσεων για τη διερεύνηση εκπαιδευτικών και ψυχοκοινωνικών αναγκών των παιδιών, η οργάνωση και η πραγματοποίηση εκπαιδευτικών και ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων, ο επαγγελματικός προσανατολισμός, η υποστήριξη των σχολικών μονάδων, όπως και η διοργάνωση επιμορφώσεων, με σκοπό την ευαισθητοποίηση και πληροφόρηση των ατόμων που δραστηριοποιούνται στον χώρο της εκπαίδευσης.

Από τις παραπάνω αρμοδιότητές τους διαφαίνεται ο σημαντικός ρόλος που διαδραματίζουν στη σχολική ζωή του/της μαθητή/τριας. Ο καθοριστικός ρόλος τους διαφαίνεται και σε μια πρόσφατη έρευνα της Veroni (2016), στην οποία από τους 74 γονείς παιδιών με αυτισμό, το 64.9% έκρινε πολύ σημαντική την προσφορά των υπηρεσιών των Κ.Ε.Σ.Υ..

1.2.3. Διαδικασία αξιολόγησης από τα Κ.Ε.Σ.Υ.

Η διαδικασία της αξιολόγησης, βάσει της Κοινής Υπουργικής Απόφασης με αριθμό 211076/ΓΔ4, ακολουθεί μια συγκεκριμένη πορεία. Αρχικά, μια πενταμελής διεπιστημονική ομάδα, η οποία απαρτίζεται από έναν ψυχολόγο, έναν λογοθεραπευτή, έναν κοινωνικό λειτουργό, έναν εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής και έναν παιδοψυχίατρο, αξιολογεί, κατόπιν αιτήματος του γονέα, μαθητές και μαθήτριες προσχολικής Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ηλικίας 4 έως 18 ετών. Σκοπός της ατομικής αξιολόγησης είναι ο σχεδιασμός εξατομικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, βασισμένος στις ανάγκες του κάθε μαθητή. Αυτό το εξατομικευμένο

πρόγραμμα σχεδιάζεται από την πενταμελή ομάδα, η οποία το χορηγεί στους γονείς μαζί με τη σχετική γνωμάτευση. Στη συνέχεια, οι γονείς ή οι κηδεμόνες του παιδιού έχουν την ευθύνη της διακίνησης της έκθεσης αξιολόγησης στο σχολείο.

Σε ό,τι αφορά τον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών, είναι αξιοσημείωτο να αναφερθεί πως η κάθε διεπιστημονική ομάδα των Κ.Ε.Σ.Υ. αποφασίζει τα ψυχομετρικά εργαλεία που θα χρησιμοποιήσει, καθώς στον νόμο 4547/2018, δεν καθορίζεται ένα ενιαίο πλαίσιο διάγνωσης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, η αξιολόγηση να πραγματοποιείται με διαφορετικά κριτήρια σε κάθε διαγνωστικό φορέα. Ωστόσο, όπως αναφέρεται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση με αριθμό 211076/ΓΔ4, στον ατομικό φάκελο του μαθητή θα πρέπει να εμπεριέχονται, πλην των άλλων, «η εκπαιδευτική αξιολόγηση, η έκθεση κοινωνικού ιστορικού, η έκθεση ψυχολογικής εκτίμησης και άλλες αξιολογικές εκθέσεις των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού που πιθανόν αξιολόγησαν τον/τη μαθητή/τρια». Από τα παραπάνω συμπεραίνεται πως τα ψυχομετρικά εργαλεία θα πρέπει να εστιάζουν τόσο στη μαθησιακή όσο και στην ψυχοκοινωνική αξιολόγηση του/της μαθητή/τριας.

1.3. Τα ψυχομετρικά εργαλεία

1.3.1. Η σημασία των ψυχομετρικών εργαλείων στην αξιολόγηση

Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα τα ψυχομετρικά κριτήρια αποτέλεσαν μέρος της αξιολόγησης διάφορων ατομικών χαρακτηριστικών στον δυτικό κόσμο. Η αυξανόμενη χρήση τους οφείλεται στο γεγονός πως μέσω αυτών παρέχεται μία ολιστική γνώση και κατανόηση της δράσης των ανθρώπων. Ακόμα, με τη βοήθεια των ψυχομετρικών εργαλείων, ελέγχεται το κατά πόσο είναι σε θέση το άτομο να εφαρμόσει συγκεκριμένες γνώσεις που διδάχθηκε με σκοπό να διευκολυνθεί η καθημερινότητά του (Σταλίκας, Τριλίβα & Ρούσση, 2012).

Αναφορικά με τον όρο «Ψυχομετρικά εργαλεία» εννοούνται όλα εκείνα τα κριτήρια και οι δοκιμασίες που χορηγούνται με σκοπό να αναγνωριστούν, να μετρηθούν και να εκτιμηθούν ποικίλα ψυχολογικά χαρακτηριστικά. Παράλληλα δίνεται η δυνατότητα μέσω αυτών να συγκριθούν οι επιδόσεις του κάθε εξεταζόμενου υποκειμένου με τις αντίστοιχες των συνομηλίκων του (Σταλίκας et al., 2012· Καρούσου, 2017).

Για την κατασκευή των συγκεκριμένων εργαλείων, ακολουθούνται κάποιες βασικές αρχές, οι οποίες είναι η ύπαρξη αξιοπιστίας και εγκυρότητας. Ειδικότερα, με τον όρο «αξιοπιστία» εννοείται πως για την κατασκευή ενός ψυχομετρικού εργαλείου θα πρέπει να υπάρχει ακρίβεια στη μέτρηση. Από την άλλη, για να είναι ένα εργαλείο έγκυρο θα πρέπει να αποδεικνύει ότι μετρά αυτό για το οποίο κατασκευάστηκε να αξιολογεί (Γαλανάκης, 2012). Σε περίπτωση που επιχειρείται μετάφραση ξενόγλωσσων εργαλείων, τότε είναι απαραίτητη τόσο η προσαρμογή όσο και η στάθμισή τους στον συγκεκριμένο πληθυσμό και στην αντίστοιχη κουλτούρα του (Σταλίκας et al., 2012).

Τέλος, σχετικά με τη δομή που ακολουθούν τα ψυχομετρικά εργαλεία, αυτή είναι κοινή σε όλα. Στην αρχή εμπεριέχονται τα προσωπικά στοιχεία και οι δημογραφικές πληροφορίες του εξεταζόμενου. Στη συνέχεια έπονται οι οδηγίες συμπλήρωσης και στο τέλος οι ερωτήσεις με χώρο για τις απαντήσεις (Γαλανάκης, 2012).

1.3.2. Τα είδη και τα χαρακτηριστικά των ψυχομετρικών εργαλείων

Τα ψυχομετρικά εργαλεία διακρίνονται σε διάφορα είδη ως προς αυτόν που απαντά. Αναλυτικότερα, η χορήγηση των εργαλείων αυτών μπορεί να είναι είτε *ατομική* είτε *ομαδική*. Στην ατομική χορήγηση, το τεστ αξιολογεί έναν μόνο εξεταζόμενο κάθε φορά. Η συγκεκριμένη διαδικασία αν και είναι χρονοβόρα και έχει υψηλό κόστος, παρέχει σημαντικές λεπτομέρειες για τη διάγνωση μιας κατάστασης. Από την άλλη πλευρά, η ομαδική χορήγηση είναι πιο γρήγορη και πιο αποτελεσματική στην περίπτωση που διερευνώνται στάσεις ή ενδιαφέροντα. Τα τεστ ακόμα μπορεί να είναι *γραπτά* ή *πρακτικά*. Αυτό σημαίνει πως στα γραπτά απαιτείται γραπτή συμπλήρωση από τους αξιολογούμενους, ενώ στα πρακτικά οι εξεταζόμενοι χειρίζονται αντικείμενα ή εκτελούν μία δοκιμασία (Γαλανάκης, 2012).

Μία άλλη διάκριση των ψυχομετρικών εργαλείων είναι αυτή που πραγματοποιείται με βάση τη θεματική που εξετάζουν. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχουν *τεστ γνωστικής ικανότητας* ή *τεστ νοημοσύνης*, τα οποία μετρούν γενικότερες δυνατότητες γνώσης, συμπεριλαμβανομένων τη μνήμη, την ταχύτητα επεξεργασίας πληροφοριών, τη δημιουργικότητα, την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων και την επίτευξη στόχων. Το δεύτερο είδος ψυχομετρικών εργαλείων είναι τα *τεστ προσωπικότητας*, μέσω των οποίων μελετώνται ανθρώπινα γνωρίσματα και

συμπεριφορές που εκδηλώνονται εντός διαφόρων κοινωνικών πλαισίων (Σταλίκας et al.:Γαλανάκης, 2012).

Άλλα είδη εργαλείων που διατίθενται είναι τα *τεστ μαθησιακής ικανότητας* και τα *τεστ γενικών-επαγγελματικών ενδιαφερόντων*. Αναλυτικότερα, τα τεστ μαθησιακής ικανότητας έχουν σχεδιαστεί με σκοπό να διερευνούν τον τρόπο και την ικανότητα του ατόμου να μαθαίνει. Σε δοκιμασίες του συγκεκριμένου εργαλείου ο αξιολογούμενος καλείται να εκτελέσει ένα έργο το οποίο δεν το έχει ξανακάνει, αλλά το έχει παρουσιάσει ο εξεταστής. Σε ό,τι αφορά τα τεστ γενικών-επαγγελματικών ενδιαφερόντων, αυτά εξετάζουν τα ενδιαφέροντα των ατόμων, βάσει των οποίων διευκολύνεται η αναζήτηση εκείνων των επαγγελμάτων που θα προσφέρουν μεγαλύτερη επαγγελματική ικανοποίηση στον εξεταζόμενο (Γαλανάκης, 2012).

Τέλος, σημαντικά για την αξιολόγηση συμπεριφορών που εκδηλώνονται στο σχολικό περιβάλλον είναι τα τεστ που διερευνούν κοινωνικές δεξιότητες, συμπεριφορές, σχέσεις με συνομηλίκους και διάφορες άλλες συστημικές παραμέτρους που αφορούν το σχολικό πλαίσιο (Σταλίκας et al., 2012).

1.4. Προβληματική και σκοπός της παρούσας έρευνας

Η προβληματική της παρούσας έρευνας προέκυψε από την εκτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης που επικρατεί στον χώρο της διάγνωσης και αξιολόγησης παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα Κ.Ε.Σ.Υ. της χώρας, όπως ορίζεται στον νόμο 4547/2018. Με αυτό το νομοθετικό πλαίσιο δεν ορίζεται ένα ενιαίο πρόγραμμα αξιολόγησης σε ό,τι αφορά τα διαγνωστικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται από την εκάστοτε δομή. Αυτό σημαίνει πως οι διαγνώσεις των παιδιών προκύπτουν από διαφορετικά εργαλεία, τα οποία έχουν επιλεγεί από την κάθε διεπιστημονική ομάδα. Ακόμα, η μη κρατική πρόβλεψη για επιμορφώσεις σε σταθμισμένα και ψυχομετρικά εργαλεία φέρει στην επιφάνεια μια σειρά από προβλήματα, όπως τα θέματα της εκπαίδευσης του προσωπικού στη χρήση των εργαλείων, καθώς επίσης και την διαθεσιμότητα αναγνωρισμένων ψυχομετρικών εργαλείων που έχουν κόστος (υψηλό κάποιες φορές) αγοράς.

Με βάση τα παραπάνω, ο σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας αποτελεί η εκτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης στο πεδίο της αξιολόγησης και της διάγνωσης παιδιών που φοιτούν από το Νηπιαγωγείο έως το Λύκειο, μέσω της καταγραφής, της

οργάνωσης και της παρουσίας των ψυχομετρικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται σε διάφορα Κ.Ε.Σ.Υ. της Ελλάδας. Με βάση την παραπάνω καταγραφή επιδιώκεται να εντοπιστούν ποια από τα σταθμισμένα εργαλεία χρησιμοποιούνται πιο συχνά από κοινού από την κάθε δομή, ποιες κατηγορίες εργαλείων προκύπτουν με βάση την αξιολογούμενη περιοχή και τον χορηγητή. Ακόμα, επιδιώκεται να βρεθεί αν υπάρχουν τομείς αξιολόγησης, οι οποίοι μπορεί να υποεκπροσωπούνται.

Η παρούσα έρευνα οργανώνεται με βάση μια σειρά από ερωτήματα που αφορούν α) στην περιγραφή των διαθέσιμων εργαλείων στα Κ.Ε.Σ.Υ. με βάση τη διαθέσιμη βιβλιογραφία, β) στη συχνότητα με την οποία απαντώνται συγκεκριμένα εργαλεία στα Κ.Ε.Σ.Υ. (δεν συμπεριλαμβάνεται η συχνότητα χρήσης), γ) στην κατηγοριοποίηση με βάση την περιοχή (δεξιότητες, ικανότητες, κοκ) που αξιολογούν και δ) στην κατηγοριοποίηση με βάση την ειδικότητα του επαγγελματία που τα χορηγεί.

Αναλυτικά τα ερευνητικά ερωτήματα με βάση τους τέσσερις αυτούς άξονες αναπτύσσονται ως εξής:

α. Ποια είναι τα ψυχομετρικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στα Κ.Ε.Σ.Υ.;

β1. Ποιο το ποσοστό εμφάνισης του κάθε εργαλείου στα Κ.Ε.Σ.Υ.;

β2. Ποιο το ποσοστό εμφάνισης του κάθε εργαλείου στα Κ.Ε.Σ.Υ. στο νηπιαγωγείο, το δημοτικό, το γυμνάσιο και το λύκειο;

γ1. Πώς κατηγοριοποιούνται τα εργαλεία με βάση την περιοχή της διαγνωστικής εκτίμησης στην οποία στοχεύουν;

γ2. Υπάρχουν περιοχές της διαγνωστικής αξιολόγησης που υπο-εκπροσωπούνται (αναφορικά με τα είδη των εργαλείων);

δ) Πώς κατηγοριοποιούνται τα εργαλεία με βάση τον επαγγελματία που τα χορηγεί;

Κεφάλαιο 2^ο: Μεθοδολογία

2.1. Συμμετέχοντες

Στην παρούσα ερευνητική εργασία, τα δεδομένα και οι πληροφορίες, που χρειάζονται για την εξαγωγή των ερευνητικών αποτελεσμάτων, συλλέχθηκαν από τις διεπιστημονικές ομάδες των Κ.Ε.Σ.Υ.. Πιο συγκεκριμένα, σε αυτή τη διπλωματική εργασία συμμετείχαν από τα εβδομήντα ένα (71) Κ.Ε.Σ.Υ. της χώρας, τα είκοσι οχτώ (28), τα οποία αποτελούν το δείγμα.

2.2. Συλλογή δεδομένων - Ερωτηματολόγιο

Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ενός ημιδομημένου ερωτηματολογίου, το οποίο είναι επισυναπτόμενο στο παράρτημα της παρούσας εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, το ερωτηματολόγιο, στάλθηκε στο κάθε Κ.Ε.Σ.Υ. μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ορισμένες μέρες πριν από τη καθορισμένη διαδικτυακή συνέντευξη, με σκοπό να δοθεί ο κατάλληλος χρόνος για τη συμπλήρωση και τη συλλογή των πληροφοριών, που απαιτούνται. Σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο του ερευνητικού εργαλείου, στην αρχή, έπρεπε να συμπληρωθεί ένας πίνακας, ο οποίος αναφερόταν στον αριθμό του προσωπικού ανά ειδικότητα, που απασχολείται στο κάθε Κ.Ε.Σ.Υ. της χώρας. Στη συνέχεια, ζητήθηκε να απαντηθούν ερωτήσεις, που αφορούσαν τα ψυχομετρικά εργαλεία, χωρισμένες ανά βαθμίδα (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο και Λύκειο), καθώς το ειδικό προσωπικό που αξιολογεί τα παιδιά, διαφοροποιείται στην κάθε σχολική ηλικία.

Αναφορικά με το περιεχόμενο των ερωτήσεων, η πρώτη κατηγορία αυτών απευθυνόταν τόσο στο όνομα και στο είδος (σταθμισμένο ή άτυπο) των ψυχομετρικών εργαλείων, που χρησιμοποιούνται ανά ειδικότητα, όσο και στους τομείς που αξιολογούνται με τη χρήση αυτών. Η δεύτερη αναφερόταν στο εάν το ειδικό προσωπικό που χρησιμοποιεί διάφορα σταθμισμένα εργαλεία, είχε επιμορφωθεί ή κατείχε κάποια πιστοποίηση για αυτά. Η τελευταία κατηγορία ερωτήσεων σχετιζόταν με τη διαθεσιμότητα των εργαλείων αυτών, δηλαδή αν είναι ελεύθερα προσβάσιμα για όλους, αν είναι ελεύθερα διαθέσιμα μόνο σε εκπαιδευμένους ειδικούς ή αν είναι διαθέσιμα μόνο σε πιστοποιημένους χρήστες. Στο τέλος του ερωτηματολογίου, προστέθηκε και μία ερώτηση ανοιχτού τύπου, βάσει της οποίας οι προϊστάμενοι των Κ.Ε.Σ.Υ. ή το ειδικό προσωπικό είχαν τη δυνατότητα να καταθέσουν οποιοδήποτε

προσωπικό σχόλιο θεωρούσαν σημαντικό αναφορικά με τα ψυχομετρικά εργαλεία και τη διάγνωση στην Ελλάδα.

Η συλλογή όλων των παραπάνω πληροφοριών μπορούσε να πραγματοποιηθεί σε μία κανονισμένη εξ αποστάσεως συνέντευξη (τηλεφωνική/διαδικτυακή) στον ερευνητή είτε από έναν εκπρόσωπο αυτής της διεπιστημονικής ομάδας, που θα γνωρίζει τα εργαλεία αξιολόγησης όλων των ειδικοτήτων, είτε από κάθε ειδικότητα ξεχωριστά. Η διάρκεια της συνέντευξης δεν ξεπέρασε σε καμία περίπτωση τη μιάμιση ώρα. Ακόμα, δόθηκε η δυνατότητα για ηλεκτρονική συμπλήρωση και αποστολή των ερωτηματολογίων μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στον ερευνητή για μεγαλύτερη διευκόλυνση του προσωπικού, χωρίς τον καθορισμό ορισμένης συνέντευξης.

2.3. Διαδικασία

Στην παρούσα διπλωματική εργασία, όπως προαναφέρθηκε, συμμετείχαν τα 28 από τα 71 Κ.Ε.Σ.Υ. της χώρας, τα οποία ανταποκρίθηκαν πολύ θετικά στην πρόσκληση μας σε διαφορετικές χρονικές φάσεις. Αναλυτικότερα, από τον Δεκέμβριο του 2020 έως τον Μάρτιο του 2021, έλαβαν χώρα 4 πιλοτικές διαδικτυακές συνεντεύξεις, κατόπιν συνεννόησης των προϊσταμένων των συγκεκριμένων Κ.Ε.Σ.Υ. με την υπεύθυνη καθηγήτρια της παρούσας διπλωματικής. Τα δεδομένα, τα οποία συλλέχθηκαν από τις πιλοτικές συνεντεύξεις συγκεντρώθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα αυτή.

Στις 2 Απριλίου του 2021 με τη λήψη της επίσημης έγκρισης από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, όπως παρουσιάζεται και στο παράρτημα, ακολούθησαν 3 κυρίως χρονικές φάσεις συλλογής δεδομένων. Πιο συγκεκριμένα, η *1^η κυρίως φάση* πραγματοποιήθηκε στις 3 Απριλίου του 2021 με την αποστολή πρόσκλησης συμμετοχής σε όλα τα Κ.Ε.Σ.Υ. της Ελλάδας μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Η πρόσκληση αυτή, η οποία εμπεριέχεται και στο παράρτημα, στάλθηκε μαζί με το ερωτηματολόγιο και την έγκριση του Υπουργείου. Από την 1^η πρόσκληση δεν υπήρχε κάποια ανταπόκριση θετική ή αρνητική.

Η *2^η κυρίως φάση* πραγματοποιήθηκε τηλεφωνικώς από τις 3 έως τις 6 Μαΐου του 2021. Ειδικότερα, η ερευνήτρια της παρούσας έρευνας ανέλαβε την τηλεφωνική επικοινωνία με όλα τα Κ.Ε.Σ.Υ. προκειμένου να επιβεβαιωθεί η λήψη του ερωτηματολογίου από όλες τις δομές. Από την 2^η πρόσκληση συμμετοχής,

ανταποκρίθηκαν θετικά 8 Κ.Ε.Σ.Υ.. Τέλος, στην 3^η κυρίως φάση, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 6 Ιουλίου 2021 μέσω επαναποστολής του ερωτηματολογίου και τηλεφωνικής επικοινωνίας με τα Κ.Ε.Σ.Υ. που δεν είχαν συμμετάσχει στην έρευνα μέχρι εκείνη τη χρονική περίοδο. Στην 3^η αυτή φάση αποκρίθηκαν θετικά 16 Κ.Ε.Σ.Υ., παρόλο που η σύμβαση των αναπληρωτών είχε λήξει και ο φόρτος εργασίας των προϊσταμένων ήταν μεγάλος.

Σε ό,τι αφορά τη μέθοδο συλλογής δεδομένων, συνολικά πραγματοποιήθηκαν 8 συνεντεύξεις, 3 διαδικτυακές και 5 τηλεφωνικές, συνολικής διάρκειας 4 ωρών και 45 λεπτών. Τα υπόλοιπα 20 ερωτηματολόγια στάλθηκαν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Όλα τα προαναφερθέντα στοιχεία διαφαίνονται και στον πίνακα 1 που ακολουθεί.

Πίνακας 1: Μέθοδος συλλογής δεδομένων και ημερομηνία καταγραφής τους από τα Κ.Ε.Σ.Υ.

Κ.Ε.Σ.Υ.	Μέθοδος συλλογής δεδομένων	Ημερομηνία καταγραφής δεδομένων
1	Τηλεφωνική Συνέντευξη (20 λεπτά)	4/5/2021
2	Αποστολή με μείλ	19/7/2021
3	Διαδικτυακή Συνέντευξη (1ώρα και 30 λεπτά)	14/1/2021
4	Διαδικτυακή Συνέντευξη (40 λεπτά)	18/2/2021
5	Διαδικτυακή Συνέντευξη (30 λεπτά)	9/3/2021
6	Αποστολή με μείλ	18/5/2021
7	Αποστολή με μείλ	10/5/2021
8	Αποστολή με μείλ	8/7/2021
9	Αποστολή με μείλ	31/5/2021
10	Αποστολή με μείλ	31/5/2021
11	Αποστολή με μείλ	13/7/2021
12	Τηλεφωνική Συνέντευξη (20 λεπτά)	15/7/2021

13	Αποστολή με μείλ	14/7/2021
14	Αποστολή με μείλ	6/7/2021
15	Αποστολή με μείλ	19/7/2021
16	Αποστολή με μείλ	12/5/2021
17	Αποστολή με μείλ	26/06/2021
18	Αποστολή με μείλ	9/7/2021
19	Αποστολή με μείλ	7/7/2021
20	Αποστολή με μείλ	20/7/2021
21	Αποστολή με μείλ	17/5/2021
22	Αποστολή με μείλ	8/7/2021
23	Διαδικτυακή Συνέντευξη (35 λεπτά)	23/12/2020
24	Αποστολή με μείλ	9/7/2021
25	Αποστολή με μείλ	13/7/2021
26	Τηλεφωνική Συνέντευξη (20 λεπτά)	16/7/2021
27	Τηλεφωνική Συνέντευξη (30 λεπτά)	2/8/2021
28	Αποστολή με μείλ	8/7/2021

Μετά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είτε από τον ερευνητή είτε από την εκάστοτε δομή, έγινε η συλλογή και η οργάνωση των δεδομένων. Αυτά τα δεδομένα στη συνέχεια ομαδοποιήθηκαν και αναλύθηκαν. Σε ό,τι αφορά την καταγραφή των ψυχομετρικών εργαλείων, αυτή πραγματοποιήθηκε με βάση το είδος τους, αν ήταν δηλαδή σταθμισμένα ή άτυπα. Επίσης, για κάθε κριτήριο δόθηκαν και πληροφορίες που αναφέρονταν στους τομείς που αξιολογούνται μέσω αυτών. Για την περιγραφή των εργαλείων αναζητήθηκαν βιβλιογραφικές πηγές στο διαδίκτυο με σκοπό να παρουσιαστούν συνοπτικά τα βασικά στοιχεία του κάθε εργαλείου.

Στη συνέχεια, ως προς τη διαδικασία ανάλυσης των δεδομένων, καταγράφηκε η συχνότητα χρήσης όμοιων εργαλείων, ώστε να καταστεί δυνατός ο εντοπισμός του βαθμού ακολουθίας ενός ενιαίου προγράμματος αξιολόγησης στα Κ.Ε.Σ.Υ.. Ακόμα, έγινε προσπάθεια κατηγοριοποίησης των ψυχομετρικών εργαλείων σε είδη βάσει της περιοχής που αξιολογούν. Η κατηγοριοποίηση αυτή βασίστηκε στο θεωρητικό μέρος

στο οποίο γίνεται αναφορά για τα είδη των τεστ. Επίσης, από την καταγραφή των τομέων αξιολόγησης του κάθε εργαλείου, αναζητήθηκε η ύπαρξη ή μη υποεκπροσώπησης ορισμένων περιοχών. Τέλος, πραγματοποιήθηκε μία τελευταία κατηγοριοποίηση των ψυχομετρικών εργαλείων, η οποία αφορούσε την ειδικότητα που μπορεί να χορηγήσει το κάθε εργαλείο.

Κεφάλαιο 3ο: Αποτελέσματα

3.1. Τα ψυχομετρικά εργαλεία

3.1.1. Οι επίσημες ιστοσελίδες των εργαλείων

Τα εργαλεία, τα οποία συλλέχθηκαν από την παρούσα έρευνα είναι εξήντα ένα (61). Αυτά περιγράφονται σύντομα με αλφαβητική σειρά στη συνέχεια. Επιπρόσθετη περιγραφή τους εμπεριέχεται στο παράρτημα. Επίσης, πριν από τη σύντομη περιγραφή αυτών των ψυχομετρικών εργαλείων, παρατίθεται ο πίνακας 2, στον οποίο αναφέρονται οι επίσημες ιστοσελίδες για το κάθε εργαλείο ξεχωριστά, έτσι ώστε να έχει τη δυνατότητα ο κάθε ειδικός να ανατρέξει σε αυτές και να αντλήσει περαιτέρω πληροφορίες.

Πίνακας 2: Επίσημες ιστοσελίδες με πληροφορίες για τα ψυχομετρικά εργαλεία

A/A	Σταθμισμένα ψυχομετρικά εργαλεία με αλφαβητική σειρά	Επίσημες Ιστοσελίδες – ιστοσελίδες με πληροφορίες
1.	Achenbach test- Σύστημα Achenbach για εμπειρικά βασισμένη αξιολόγηση (ΣΑΕΒΑ)	https://aseba.org/ https://www.motiboaxiologisi.gr/tools.php?id=8
2.	Αθηνά Τεστ Διάγνωσης Μαθησιακών Δυσκολιών	http://www.pi-schools.gr/download/publications/epitheorisi/teyxos17/005-039.pdf

3.	Ανίχνευση Μαθησιακών Δυσκολιών από Εκπαιδευτικούς (ΑΜΔΕ)	http://eduscience-journal.sci.uth.gr/wp-content/uploads/2020/06/K.-%CE%9C%CE%B1%CF%83%CF%84%CF%81%CE%BF%CE%B8%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CE%B7%CF%82-K.-%CE%96%CE%B5%CF%81%CE%B2%CE%BF%CF%85%CE%B4%CE%AC%CE%BA%CE%B7%CF%82-M.-%CE%9A%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%8D-.pdf
4.	Ανιχνευτικό εργαλείο προβλημάτων λειτουργικής όρασης NSUCO	http://drboulet.com/wp-content/uploads/2012/08/NSUCO-Oculomotor-Test-via-PUCO.pdf
5.	Bracken school readiness assessment	https://www.tests.com/practice/BSRA-Practice-Test
6.	Bus Story Test (Renfrew Language Scales)	https://www.ndcs.org.uk/information-and-support/being-deaf-friendly/information-for-professionals/assessments-for-deaf-children-and-young-people/language-skills/bus-story-test-renfrew-language-scales/
7.	CELF-R	https://cpb-us-w2.wpmucdn.com/edblogs.columbia.edu/dist/d/730/files/2014/02/CELF5-Test-Review-LEADERS-1-29ay7q2.pdf
8.	Childhood Autism Rating Scale (CARS)	https://doi.org/10.1007/978-0-387-79948-3_1530
9.	Developmental Test of Visual Motor Integration	https://www.pearsonclinical.co.uk/Psychology/ChildCognitionNeuropsychologyandLanguage/ChildPerceptionandVisuomotorAbilities/Beery-BuktenicaDevelopmental(BeeryVMI)/Beery-BuktenicaDevelopmentalTestofVisual-MotorIntegrationSixthEdition(BeeryVMI).aspx
10.	Developmental Test of Visual Perception (DTVP-2)	https://doi.org/10.3109/01942638.2012.757573

		http://otequip.info/2015/10/24/dtvp2-vs-dtvp3.html
11.	Detroit Test Μαθησιακής Επάρκειας P:3 και P:4 (DTLA)	https://www.mathisiakes-dyskolies.gr/detroit-test-%CE%BC%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CF%83%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%AC%CF%81%CE%BA%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CF%82
12.	Δοκιμασία Αξιολόγησης Ορθογραφικής Δεξιότητας	http://users.uoa.gr/~aprotopapas/CV/pdf/Sideridis_etal_2008_Psychologia.pdf
13.	Δοκιμασία Γλωσσικής Αντίληψης και Έκφρασης	https://zoodohos.com/images/e-bibliothkh-logosepikoinwnia/dokimasiaglwssikhsantilhpshts-ekfrashs-bogindoykas-grhgoriadiokampoyrogloy.pdf
14.	Δοκιμασίας Έκφραστικού λεξιλογίου	https://www.bookworld.gr/gr/book/bkid/5133/dokimasia-ekfrastikou-lexilogiou
15.	Δοκιμασία Φωνητικής και Φωνολογικής Εξέλιξης ΠΣΛ	http://prosvasimo.iep.edu.gr/EDEAY/%CE%9F%CE%94%CE%97%CE%93%CE%9F%CE%A3%20%CE%93%CE%99%CE%91%20%CE%A4%CE%9F%20%CE%A1%CE%9F%CE%9B%CE%9F%20%CE%A4%CE%9F%CE%A5%20%CE%98%CE%95%CE%A1%CE%91%CE%A0%CE%95%CE%A5%CE%A4%CE%97%20%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%9F%CE%A5%20%CE%A3%CE%A4%CE%9F%20%CE%A3%CE%A7%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%9F%20%CE%A0%CE%9B%CE%91%CE%99%CE%A3%CE%99%CE%9F%20%CE%A4%CE%97%CE%A3%20%CE%93%CE%95%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3%20%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97%CE%A3%20(%CE%98.%20%CE%9C%CF%80%CF%8C%CE%BD%CF%84%CF%83%CE%B9%CE%BF%CF%85).pdf

16.	Draw a person test (DAP)	https://www.researchgate.net/publication/281241824 Draw a Person test
17.	Εικόνες Δράσης-Δοκιμασία Πληροφοριακής και Γραμματικής Επάρκειας	http://prosvasimo.iep.edu.gr/EDEAY/%CE%9F%CE%94%CE%97%CE%93%CE%9F%CE%A3%20%CE%93%CE%99%CE%91%20%CE%A4%CE%9F%20%CE%A1%CE%9F%CE%9B%CE%9F%20%CE%A4%CE%9F%CE%A5%20%CE%98%CE%95%CE%A1%CE%91%CE%A0%CE%95%CE%A5%CE%A4%CE%97%20%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%9F%CE%A5%20%CE%A3%CE%A4%CE%9F%20%CE%A3%CE%A7%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%9F%20%CE%A0%CE%9B%CE%91%CE%99%CE%A3%CE%99%CE%9F%20%CE%A4%CE%97%CE%A3%20%CE%93%CE%95%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3%20%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97%CE%A3%20(%CE%98.%20%CE%9C%CF%80%CF%8C%CE%BD%CF%84%CF%83%CE%B9%CE%BF%CF%85).pdf
18.	Ελληνική κλίμακα αξιολόγησης της ΔΕΠ-Y-IV: Ερωτηματολόγιο για εκπαιδευτικούς (Κλίμακα ADHD-IV)	https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/PPP429/presentation%2026_5_2020.pdf
19.	Εργαλείο ανίχνευσης διαταραχών λόγου και ομιλίας στην προσχολική ηλικία	http://users.uoa.gr/~kmylonas/PDF_FILES/LD_EconomouEtAl2007a_TestDescription.pdf
20.	Εργαλείο ανίχνευσης και διερεύνησης αναγνωστικών δυσκολιών στο Νηπιαγωγείο και Α' - Β' Δημοτικού	http://www.dyskolies.gr/index.php?id=65%3Aerg1&catid=7%3Aergaleia&fbclid=IwAR111CgkU7i7QL38C3oUlp11vZwHG4BzJHMer6LCqQ_Tj3kxVg9ORGC1JjNc http://www.dyskolies.gr/?id=65:erg1&catid=7:ergaleia
21.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης	http://www.dyskolies.gr/files/ergaleia/4.pdf

	Διαταραχών Μνήμης στο Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό	http://www.dyskolies.gr/?id=55:erg4&catid=7:ergaleia
22.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Διαταραχών της διαδικασίας της Μάθησης και της Κατηγοριοποίησης στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό	http://www.dyskolies.gr/files/ergaleia/5.pdf http://www.dyskolies.gr/?id=62:erg5&catid=7:ergaleia
23.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης της Προσοχής και της Συγκέντρωσης στις Α΄ – Ε΄ τάξεις του Δημοτικού	http://www.dyskolies.gr/?id=57:erg10&catid=7:ergaleia
24.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης των Επιτελικών Λειτουργιών στις Α΄ – Ε΄ τάξεις του Δημοτικού	http://www.dyskolies.gr/2-genika/58-erg9
25.	Εργαλείο Διαγνωστικής Διερεύνησης Δυσκολιών στο Γραπτό Λόγο μαθητών Γ΄ - ΣΤ΄ Δημοτικού	http://www.dyskolies.gr/?id=61:erg2&catid=7:ergaleia
26.	Εργαλείο Ψυχοκοινωνικής Προσαρμογής παιδιών Προσχολικής και Σχολικής ηλικίας	http://www.dyskolies.gr/?id=64:erg6&catid=7:ergaleia
27.	Ερωτηματολόγιο αυτοαντίληψης για μαθητές Α΄ - Στ΄ Δημοτικού ΠΑΤΕΜ I & II, Γυμνάσιο: ΠΑΤΕΜ	https://docplayer.gr/10285009-Provliuata-syuperiforas-kai-aytoantilipsi-se-uathites-iuotikoy-sholeioly.html

	III, Λύκειο: ΠΑΤΕΜ IV	
28.	Ερωτηματολόγιο δια- προσωπικής και ενδο- προσωπικής προσαρμογής (ΕΔΕΠ)	http://www.edeppe.net/2.php
29.	Gross motor function measure GMFM-88	https://canchild.ca/system/tenon/assets/attachments/000/000/218/original/gmfm-88_and_66_scoresheet.pdf
30.	Κλίμακα Αξιολόγησης Δεξιότητων παιδιών προσχολικής ηλικίας	https://www.academia.edu/7958914/Ralli_A . M. and Maridaki Kassotaki A. 2011 . Rating scale for the assesment of preschool children In Greek %CE%9A%CE%B B%CE%AF%CE%BC%CE%B1%CE%BA %CE%B1 %CE%91%CE%BE%CE%B9% CE%BF%CE%BB%CF%8C%CE%B3%CE %B7%CF%83%CE%B7%CF%82 %CE%B 4%CE%B5%CE%BE%CE%B9%CE%BF% CF%84%CE%AE%CF%84%CF%89%CE %BD %CF%80%CE%B1%CE%B9%CE% B4%CE%B9%CF%8E%CE%BD %CF%80 %CF%81%CE%BF%CF%83%CF%87%CE %BF%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE% AE%CF%82 %CE%B7%CE%BB%CE%B 9%CE%BA%CE%AF%CE%B1%CF%82 %CE%94%CE%B9%CE%AC%CE%B4% CF%81%CE%B1%CF%83%CE%B7
31.	Κλίμακα Αξιολόγησης Εργαζόμενης Μνήμης (ΚΑΕΜ)	https://www.motiboaxiologisi.gr/tools.php?id=7
32.	Κριτήριο αντιληπτικής λειτουργίας για παιδιά και εφήβους	https://www.mathisiakes- dyskolies.gr/ %CE%B5%CE%BA%CF%80 %CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B5% CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE% AE- %CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BF% CE%BB%CF%8C%CE%B3%CE%B7%CF %83%CE%B7

33.	ΛΑΜΔΑ-test	http://www.dyskolies.gr/?id=60:erg11&catid=7:ergaleia
34.	ΜέταΦΩΝ	http://prosvasimo.iep.edu.gr/EDEAY/%CE%9F%CE%94%CE%97%CE%93%CE%9F%CE%A3%20%CE%93%CE%99%CE%91%20%CE%A4%CE%9F%20%CE%A1%CE%9F%CE%9B%CE%9F%20%CE%A4%CE%9F%CE%A5%20%CE%98%CE%95%CE%A1%CE%91%CE%A0%CE%95%CE%A5%CE%A4%CE%97%20%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%9F%CE%A5%20%CE%A3%CE%A4%CE%9F%20%CE%A3%CE%A7%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%9F%20%CE%A0%CE%9B%CE%91%CE%99%CE%A3%CE%99%CE%9F%20%CE%A4%CE%97%CE%A3%20%CE%93%CE%95%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3%20%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97%CE%A3%20(%CE%98.%20%CE%9C%CF%80%CF%8C%CE%BD%CF%84%CF%83%CE%B9%CE%BF%CF%85).pdf
35.	Movement ABC	https://www.pearsonclinical.co.uk/Psychology/ChildCognitionNeuropsychologyandLanguage/ChildPerceptionandVisuomotorAbilities/MABC-2/MovementAssessmentBatteryforChildren-SecondEdition(MovementABC-2).aspx
36.	Neale analysis of reading ability	https://assessment.tki.org.nz/Assessment-tools-and-resources/Selecting-an-assessment-tool/Browse-assessment-tools/English/Reading/Neale-Reading-Analysis-3rd-edition/(back to results)/Assessment-tools-resources/Assessment-tool-selector/Browse-assessment-tools
37.	Peabody picture vocabulary test (PPVT)	https://www.nlsinfo.org/content/cohorts/nlsy79-children/topical-guide/assessments/peabody-picture-vocabulary-test-revised

38.	PEDI (pediatric evaluation of disability inventory)	https://www.sralab.org/rehabilitation-measures/pediatric-evaluation-disability-inventory
39.	PEDI -CAT (Pediatric evaluation of disability inventory computer adaptive test)	https://www.pedicat.com/
40.	PLS-3 (προσαρμογή στα ελληνικά)	https://clas.illinois.edu/special/evaltools/cl02539.html
41.	Raven's CPM/CVS	https://www.motiboaxiologisi.gr/tools.php?id=6
42.	Rorschach - Test Psychodiagnostics Plates	https://www.dandebate.dk/eng-personkort.htm
43.	Σειρά Τεστ για τη Διάγνωση της Δυσλεξίας	https://www.glossa-mathisi.gr/ylika-mesa.html
44.	Τεστ Ανάγνωσης -A	http://www.dyskolies.gr/index.php/aks/11-aksiologisi/54-erg8
45.	Τεστ ανίχνευσης διαταραχών ομιλίας και λόγου για παιδιά από 4 χρονών (ANOMIAO)	http://prosvasimo.iep.edu.gr/EDEAY/%CE%9F%CE%94%CE%97%CE%93%CE%9F%CE%A3%20%CE%93%CE%99%CE%91%20%CE%A4%CE%9F%20%CE%A1%CE%9F%CE%9B%CE%9F%20%CE%A4%CE%9F%CE%A5%20%CE%98%CE%95%CE%A1%CE%91%CE%A0%CE%95%CE%A5%CE%A4%CE%97%20%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%9F%CE%A5%20%CE%A3%CE%A4%CE%9F%20%CE%A3%CE%A7%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%9F%20%CE%A0%CE%9B%CE%91%CE%99%CE%A3%CE%99%CE%9F%20%CE%A4%CE%97%CE%A3%20%CE%93%CE%95%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3%20%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97%CE%A3%20(%CE%98.%20%CE%9C%CF%80%CF%8C%CE%BD%CF%84%CF%83%CE%B9%CE%BF%CF%85).pdf

46.	Thematic Apperception Test (TAT)	https://www.dandebate.dk/eng-person6.htm
47.	Τεστ Εντοπισμού Λαθών Ανάγνωσης (T.E.Λ.Α.)	https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/5339/7/02_chapter_7.pdf
48.	Test of Gross Motor Development	https://www.cdc.gov/nchs/data/nmyfs/tgmd.pdf
49.	Test of word reading efficiency (Towre)	https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0829573515594334?journalCode=cjsa
50.	TONI 3 nonverbal intelligence test	https://www.ualberta.ca/community-university-partnership/media-library/community-university-partnership/resources/tools---assessment/toni-3june-2012.pdf
51.	Trog-2	https://www.pearsonclinical.co.uk/Psychology/ChildCognitionNeuropsychologyandLanguage/ChildLanguage/TestforReceptionofGrammar(TROG-2)/TestforReceptionofGrammar(TROG-2).aspx
52.	WAIS-IV GR (Wechsler Adult Intelligence Scale - 4th Edition)	https://www.motiboaxiologisi.gr/tools.php?id=2
53.	WISC-III (Wechsler Intelligence Scale for Children – 3rd)	https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/PPP429/presentation%205_5_2020.pdf
54.	WISC-V (Wechsler Intelligence Scale for Children - 5th)	https://www.motiboaxiologisi.gr/tools.php?id=3
55.	WPPSI-III (Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence - 3rd Edition)	https://www.motiboaxiologisi.gr/tools.php?id=5
56.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας Λ-α-Τ-ω	https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/5339/7/02_chapter_7.pdf

57.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γνωστικής Επάρκειας για Παιδιά και Εφήβους	https://www.mathisiakes-dyskolies.gr/a/%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CE%BB%CF%8C%CE%B3%CE%B7%CF%83%CE%B7
58.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας (για μαθητές ηλικίας 7.06 – 15.05)	https://www.mathisiakes-dyskolies.gr/a/%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CE%BB%CF%8C%CE%B3%CE%B7%CF%83%CE%B7
59.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Πρώιμης Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης (για παιδιά ηλικίας 4.00 – 7.05)	https://student.cc.uoc.gr/uploadFiles/192-%CE%A3%CE%91%CE%95%CE%9D316/LESSON%203-4%20c%20digos_exetasti.pdf
60.	Ψυχομετρικό κριτήριο σχολικής και κοινωνικής επάρκειας	https://www.mathisiakes-dyskolies.gr/a/%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CE%BB%CF%8C%CE%B3%CE%B7%CF%83%CE%B7
61.	Τεστ Επαγγελματικών ενδιαφερόντων, εργασιακών αξιών και επαγγελματικών αποφάσεων	www.eoppep.gr/teens

3.1.2. Σύντομη περιγραφή των ψυχομετρικών εργαλείων

1. Σύστημα Achenbach για εμπειρικά βασισμένη αξιολόγηση (ΣΑΕΒΑ) (Achenbach & Rescorla, 2018)

Το σύστημα Achenbach απαρτίζεται από τρία σταθμισμένα ερωτηματολόγια, το καθένα από τα οποία απευθύνεται σε διαφορετικές ομάδες ατόμων. Πιο συγκεκριμένα, το πρώτο ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε γονείς παιδιών 6-18 ετών. Το δεύτερο αφορά εφήβους και το τρίτο εκπαιδευτικούς. Μέσα από τα παρόντα εργαλεία στοχεύεται η αξιολόγηση της προσαρμοστικής λειτουργικότητας των παιδιών καθώς

και τα πιθανά προβλήματα συμπεριφοράς που μπορεί να προκύπτουν κατά τη φοίτηση τους στο σχολείο.

**2. Αθηνά Τεστ Διάγνωσης Δυσκολιών Μάθησης: Νέα έκδοση 2011
(Παρασκευόπουλος & Παρασκευοπούλου, 2011)**

Το διαγνωστικό κριτήριο «Αθηνά Τεστ» αφορά την αξιολόγηση μαθησιακών δυσκολιών σε μαθητές ηλικίας 5 έως 9 ετών. Αποτελείται από 14 υποκλίμακες, οι οποίες αφορούν πέντε βασικούς τομείς ανάπτυξης. Λόγω της μεγάλης έκτασής της δομής του εργαλείου, δίνεται η δυνατότητα στους αξιολογητές να το χορηγήσουν και τμηματικά. Η εξαγωγή των αποτελεσμάτων πραγματοποιείται βάσει δύο αριθμητικών δεικτών. Ο ένας από αυτούς αφορά την αναπτυξιακή ηλικία και ο άλλος το αναπτυξιακό πηλίκο του μαθητή.

**3. Ανίχνευση Μαθησιακών Δυσκολιών από Εκπαιδευτικούς (Α.Μ.Δ.Ε.)
(Παντελιάδου & Σιδερίδης, 2007)**

Το εργαλείο «Ανίχνευση Μαθησιακών Δυσκολιών από Εκπαιδευτικούς» είναι ένα κριτήριο που συμπληρώνεται από τον εκπαιδευτικό της τάξης του αξιολογούμενου μαθητή. Σκοπός του είναι να διερευνηθούν πιθανές δυσκολίες του μαθητή σε διάφορους τομείς, όπως ο προφορικός λόγος, ο γραπτός, ο συλλογισμός, και τα μαθηματικά.

**4. Ανιχνευτικό εργαλείο προβλημάτων λειτουργικής όρασης: NSUCO
Oculomotor test (Maples, 1995)**

Το ανιχνευτικό εργαλείο προβλημάτων λειτουργικής όρασης NSUCO απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 5 έως 14 ετών. Σκοπός του παρόντος εργαλείου είναι η αξιολόγηση της κίνησης των ματιών σε δοκιμασίες που είτε απαιτούν οπτική ανταπόκριση σε ένα ακουστικό ερέθισμα είτε εξετάζουν το εύρος της οπτικής προσοχής σε ένα συγκεκριμένο οπτικό ερέθισμα.

5. Bracken school readiness assessment (Προσαρμογή στα ελληνικά) (Bracken, 2007)

Το εργαλείο Bracken school readiness assessment έχει προσαρμοστεί στα ελληνικά και απευθύνεται σε παιδιά 3-7 ετών με σκοπό να αξιολογήσει την αναδυόμενη αναγνωστική τους ικανότητα. Αποτελείται από 85 ερωτήσεις, οι οποίες αναφέρονται στην αναγνώριση χρωμάτων, αριθμών, σχημάτων, στον εντοπισμό γραμμμάτων και ήχων, στην καταμέτρηση ποσοτήτων και στη σύγκριση μεγεθών.

6. *Bus Story Test (Renfrew Language Scales) (Hancox & Renfrew, 1997)*

Το Bus Story Test δημιουργήθηκε για να αξιολογεί τον προφορικό λόγο παιδιών ηλικίας 3 έως 8 ετών. Τα στοιχεία του προφορικού λόγου που αξιολογούνται σε αυτό το εργαλείο είναι το περιεχόμενο πληροφοριών του λόγου του παιδιού, το μήκος των προτάσεων και η χρήση των γραμματικών κανόνων. Ακόμα, λαμβάνονται υπόψη η λεκτική ευχέρεια, η ακολουθία γραμματικών και συντακτικών κανόνων και η εύρεση συνώνυμων λέξεων κατά την αφήγηση της ιστορίας του.

7. *Clinical Evaluation of Language Fundamentals (CELF)-Preschool-2 (Semel, Wiig & Secord, 2004)*

Το εργαλείο «Clinical Evaluation of Language Fundamentals-Preschool) αποτελεί ένα ανιχνευτικό κριτήριο του προφορικού λόγου παιδιών προσχολικής ηλικίας. Πιο συγκεκριμένα, αξιολογούνται διάφορες διαστάσεις της γλώσσας, όπως η κατανόηση, η παραγωγή λόγου, το περιεχόμενο και η δομή του.

8. *Childhood Autism Rating Scale (CARS) (Schopler, Reichler & Renner, 1988)*

Η κλίμακα CARS χρησιμοποιείται για την διερεύνηση διαφόρων χαρακτηριστικών παιδιών που πιθανότατα βρίσκονται στο φάσμα του αυτισμού. Κάποια από τα χαρακτηριστικά που αξιολογούνται είναι η ικανότητα μίμησης, η συναισθηματική απόκριση, η χρήση αντικειμένων, ο φόβος, το άγχος, η λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία, η διανοητική ανταπόκριση, η προσαρμοστικότητα, η ακουστική και η οπτική απόκριση, η χρήση γεύσης και όσφρησης και η χρήση του σώματος.

9. *Developmental test of visual motor integration (VMI) (Beery & Berry, 2010)*

Το παρόν εργαλείο χρησιμοποιείται τόσο για την ανίχνευση όσο και για τη διάγνωση του οπτικο-κινητικού συντονισμού και της οπτικής αντίληψης σε παιδιά που έχουν κλείσει το δεύτερο έτος της ηλικίας τους. Η χορήγηση του εργαλείου μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο από ειδικούς του χώρου της εκπαίδευσης.

10. *DTVP-2 (Development Test of Visual Perception)*

Το εργαλείο DTVP-2 σχεδιάστηκε για να αξιολογεί την οπτική αντίληψη και τον οπτικοκινητικό συντονισμό παιδιών ηλικίας 4 έως 12 ετών. Ως προς τις υποδοκιμασίες που εμπεριέχονται στο κριτήριο αυτό, αυτές είναι η θέση αντικειμένων στον χώρο, ο σχεδιασμός απλών και σύνθετων διαδρομών, η αντιγραφή σχημάτων και συμβόλων, η διάκριση εικόνας-φόντου, η διάκριση συμβόλων και σχημάτων, η αποσύνθεση μιας

σύνθετης εικόνας σε επιμέρους συστατικά, ο οπτικός εγκλεισμός και οι χωρικές σχέσεις αντικειμένων.

11. *Detroit Test (DTLA): Τεστ μαθησιακής επάρκειας (Τζουριάδου, 2008)*

Το Detroit Test αποτελεί ένα ψυχομετρικό εργαλείο που αξιολογεί τις ειδικές ικανότητες του ατόμου που σχετίζονται με τη νοητική λειτουργία του, εντοπίζοντας τόσο τις δυνατότητες όσο και τα ελλείμματά του. Διακρίνεται στο DTLA-P:3, το οποίο απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 4 έως 7.11 χρονών και στο DTLA-P:4, που αφορά παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας (8 έως 15.11 ετών).

12. *Δοκιμασία Αξιολόγησης Ορθογραφικής Δεξιότητας (Μουζάκη, Πρωτόπαπας, Σιδερίδης & Σίμος, 2010)*

Το παρόν εργαλείο έχει σταθμιστεί στον ελληνικό πληθυσμό και αποτελεί μία δοκιμασία αξιολόγησης της ορθογραφικής δεξιότητας παιδιών που φοιτούν στο δημοτικό. Οι αξιολογούμενοι καλούνται να γράψουν 60 λέξεις που αντιπροσωπεύουν τα πιο συχνά ορθογραφικά μοτίβα, τους γραμματικούς κανόνες των διάφορων μερών του λόγου και τις εξαιρέσεις τους. Αυτές οι λέξεις δεν είναι τυχαία επιλεγόμενες, αλλά έχουν επιλεγθεί από τα σχολικά εγχειρίδια.

13. *Δοκιμασία Γλωσσικής Αντίληψης και Έκφρασης (Βογινδρούκας, Γρηγοριάδου & Καμπούρογλου, 2009)*

Το εργαλείο «Δοκιμασία Γλωσσικής Αντίληψης και Έκφρασης» χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο στην αξιολόγηση παιδιών που παρουσιάζουν διαταραχές στην επικοινωνία και στη γλώσσα. Οι δοκιμασίες του τεστ αφορούν έξι ενότητες ανάλογα με τα αναπτυξιακά στάδια της γλώσσας. Ειδικότερα, το πρώτο στάδιο είναι το προγλωσσικό, στη συνέχεια το μονολεκτικό, ο συνδυασμός δύο λέξεων, ο συνδυασμός τριών, το πρώιμο γραμματικό και το προηγμένο γραμματικό.

14. *Δοκιμασία Εκφραστικού Λεξιλογίου (Βογινδρούκας, Πρωτόπαπας & Σιδερίδης, 2009) - Ελληνική έκδοση του Word Finding Vocabulary Test (Renfrew, 1995)*

Η Δοκιμασία Εκφραστικού Λεξιλογίου είναι η ελληνική έκδοση του Word Finding Vocabulary Test (4η έκδοση) της C. Renfrew (1995), από τους I. Βογινδρούκα, Α. Πρωτόπαπα και Γ. Σιδερίδη (2009). Μέσω αυτής της δοκιμασίας αξιολογούνται οι λεξιλογικές ικανότητες παιδιών ηλικίας 4 έως 8 ετών, για να διερευνηθούν πιθανές γλωσσικές καθυστερήσεις ή διαταραχές.

15. Δοκιμασία φωνητικής και φωνολογικής εξέλιξης (Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών, 1995)

Η παρούσα δοκιμασία σχεδιάστηκε από τον Πανελλήνιο Σύλλογο Λογοπεδικών και σταθμίστηκε στον ελληνικό πληθυσμό το 1992 με στόχο την διάγνωση προβλημάτων ομιλίας σε παιδιά προσχολικής ηλικίας με απώτερο σκοπό τον σχεδιασμό κατάλληλων παρεμβατικών προγραμμάτων. Μέσα από την κατονομασία των εικόνων που βλέπει το παιδί αξιολογούνται η αντιθετική λειτουργία των φωνημάτων, η λειτουργική επάρκεια του φωνολογικού συστήματος και οι δομικές και συστημικές διαδικασίες απλοποίησης.

16. Draw a person test -DAP (Goodenough, 1926)

Το τεστ προσωπικότητας «Draw a person test-DAP» αναθεωρήθηκε το 1991 από τον D. Harris και αφορά παιδιά ηλικίας 6 έως 17 ετών. Μέσω του σχεδιασμού ενός ατόμου, ο αξιολογητής έχει την ευκαιρία να εξετάσει τις λεπτομέρειες και τα μέρη του σώματος που έχει συμπεριλάβει το παιδί βαθμολογώντας το σχέδιο και ερμηνεύοντας την προσπάθεια του παιδιού.

17. Εικόνες Δράσεις: Δοκιμασία πληροφορικής και γραμματικής επάρκειας (Βογινδρούκας, Πρωτόπαπας & Σταυρακάκη, 2009)

Το εργαλείο «Εικόνες Δράσεις» είναι ένα σταθμισμένο εργαλείο που αξιολογεί τη γλωσσική και πληροφοριακή επάρκεια τόσο παιδιών προσχολικής όσο και πρώτης σχολικής ηλικίας. Ειδικότερα, δίνεται έμφαση σε δύο τομείς αξιολόγησης της γλώσσας, τη μορφοσύνταξη και την πραγματολογία.

18. Ελληνική κλίμακα αξιολόγησης της ΔΕΠ-Υ-IV (Καλαντζή-Αζίζι, Αγγέλη & Ευσταθίου, 2012)

Η ελληνική κλίμακα αξιολόγησης της ΔΕΠ-Υ-IV αποτελεί ένα ερωτηματολόγιο που αξιολογεί τη συχνότητα συμπτωμάτων της ΔΕΠ-Υ με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στο DSM-IV. Ορισμένα κριτήρια τα οποία ελέγχονται από τη συγκεκριμένη κλίμακα είναι η ελλειμματική προσοχή, η υπερκινητικότητα και η παρορμητικότητα. Το ερωτηματολόγιο συμπληρώνεται τόσο από τους γονείς όσο και από τους εκπαιδευτικούς του παιδιού.

19. Εργαλείο ανίχνευσης διαταραχών λόγου και ομιλίας σε παιδιά προσχολικής ηλικίας (Παντελιάδου & Αντωνίου, 2007)

Το εργαλείο ανίχνευσης διαταραχών λόγου και ομιλίας σχεδιάστηκε στο πλαίσιο του έργου του ΕΠΕΑΕΚ και απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 3-6 ετών. Στόχος του είναι

η πρόωμη ανίχνευση εκείνων των παιδιών που παρουσιάζουν διαταραχές λόγου και ομιλίας από την προσχολική κιόλας ηλικία. Πιο συγκεκριμένα, μέσω της αξιολόγησης του αφηγηματικού λόγου, ως προς τη δομή, τη ροή, το λεξιλόγιο και το περιεχόμενό του επιτυγχάνονται τόσο η έγκαιρη διάγνωση όσο και ο κατάλληλος σχεδιασμός παρεμβατικών προγραμμάτων.

20.Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών στο Νηπιαγωγείο και Α'-Β' Δημοτικού (Πόρποδας, 2007)

Το συγκεκριμένο εργαλείο αποτελεί ένα από τα 12 εργαλεία του ΕΠΕΑΕΚ (2007). Σχεδιάστηκε με σκοπό τη διερεύνηση του κατακτημένου επιπέδου γνωστικών και γλωσσικών στοιχείων μαθητών Νηπιαγωγείου έως Β' Δημοτικού. Το παρόν εργαλείο απαρτίζεται από εννέα κλίμακες αξιολόγησης, οι οποίες αξιολογούν τους εξής βασικούς τομείς για την κατάκτηση του μηχανισμού της ανάγνωσης: «Αναγνωστική αποκωδικοποίηση», «αναγνωστική κατανόηση», «Φωνολογική Επίγνωση» και βραχύχρονη μνήμη φωνολογικών πληροφοριών». Σε παιδιά νηπιαγωγείου, που πιθανότατα δεν έχουν κατακτήσει την αναγνωστική δεξιότητα, χορηγούνται μόνο οι υποδοκιμασίες που αφορούν τους δύο τελευταίους τομείς αξιολόγησης.

21.Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Μνήμης στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό (Μπεζεβέγκης, Οικονόμου & Μουλωνάς, 2007)

Ένα ακόμη εργαλείο του ΕΠΕΑΕΚ (2007) είναι το «Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Μνήμης στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό», το οποίο διαφοροποιείται σε δύο ηλικιακές ομάδες. Η πρώτη διαφοροποίηση αφορά παιδιά ηλικίας 5 έως 8 ετών και η δεύτερη παιδιά ηλικίας 9 με 12 ετών. Μέσα από το παρόν κριτήριο εξετάζονται η λεκτική και οπτική μνήμη, η ανάκληση ιστοριών και οπτικών πληροφοριών.

22.Ανίχνευση και διερεύνηση διαταραχών της διαδικασίας της μάθησης και της κατηγοριοποίησης στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό σχολείο (Οικονόμου, Μπεζεβέγκης, Μουλωνάς & Πολυχρόνη, 2007)

Το παρόν εργαλείο σχεδιάστηκε στα πλαίσια του έργου του ΕΠΕΑΕΚ και αποτελεί ένα από τα 12 διερευνητικά και ανιχνευτικά κριτήρια μαθησιακών δυσκολιών. Ο σκοπός του σχεδιασμού του είναι να εντοπίσει όλα εκείνα τα παιδιά που δυσκολεύονται να κατακτήσουν λεκτικές πληροφορίες και να κατανοήσουν αντιληπτικές και εννοιολογικές σχέσεις. Μέσω αυτού ακόμα εκτιμώνται οι επιδόσεις των ατόμων στην κατηγοριοποίηση και ομαδοποίηση εννοιών με κοινά στοιχεία.

23. Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης της προσοχής και της συγκέντρωσης στις Α'-Ε' τάξεις του Δημοτικού (Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης, 2007)

Το εργαλείο ανίχνευσης και διερεύνησης της προσοχής και της συγκέντρωσης σχεδιάστηκε με σκοπό να εντοπιστούν δυσκολίες που μπορεί να φέρει ένα παιδί 6 με 10 ετών τόσο στη διάρκεια όσο και στο εύρος της προσοχής και της συγκέντρωσής του. Στο παρόν κριτήριο εμπεριέχονται τέσσερις δοκιμασίες, οι δύο από αυτές είναι οπτικές και οι άλλες δύο ακουστικές.

24. Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης των Επιτελικών Λειτουργιών (ΑΞΕΛ) στις Α'-Ε' τάξεις του Δημοτικού (Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης, 2008)

Το παρόν εργαλείο σχεδιάστηκε για να χρησιμοποιείται συμπληρωματικά με το Εργαλείο ανίχνευσης και διερεύνησης της προσοχής και της συγκέντρωσης. Στόχος του είναι να ανιχνεύει πιθανά ελλείμματα σε γνωστικούς τομείς. Οι κλίμακες που χρησιμοποιούνται στο παρόν εργαλείο είναι η δοκιμασία του πύργου, η παρατεταμένη εφαρμογή σύνθετης στρατηγικής απάντησης, οι μη λεκτικές αλληλουχίες με ιστορίες, οι λεκτικές αλληλουχίες και οι μη λεκτικές και λεκτικές αναλογίες.

25. Εργαλείο διαγνωστικής διερεύνησης δυσκολιών στον γραπτό λόγο των μαθητών Γ'-ΣΤ' Δημοτικού (Πόρποδας, Διακογιώργη, Δημάκος & Καραντζής, 2007)

Το συγκεκριμένο διαγνωστικό εργαλείο διερεύνησης δυσκολιών στον γραπτό λόγο δημιουργήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος του ΕΠΕΑΕΚ το 2007. Μέσα από τις δοκιμασίες του στοχεύει στην ανίχνευση πιθανών δυσκολιών που μπορεί να φέρουν μαθητές που φοιτούν από τη Γ' έως τη ΣΤ' τάξη και αφορούν την παραγωγή και την επεξεργασία του γραπτού λόγου.

26. Εργαλείο ψυχοκοινωνικής προσαρμογής παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας (Χατζηχρήστου, Πολυχρόνη, Μπεζεβέγκης & Μυλωνάς, 2008)

Ένα από τα 12 εργαλεία του ΕΠΕΑΕΚ (2007) είναι και το Εργαλείο ψυχοκοινωνικής προσαρμογής παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας. Πρόκειται για μία αξιολογική κλίμακα που έχει ως στόχο τον εντοπισμό δεξιοτήτων και ελλειμμάτων παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας στον κοινωνικό και συναισθηματικό τομέα, αλλά και στη σχολική προσαρμογή.

27. Ερωτηματολόγιο αυτοαντίληψης για μαθητές Α΄-Στ΄ Δημοτικού ΠΑΤΕΜ I & II, Γυμνάσιο: ΠΑΤΕΜ III, Λύκειο: ΠΑΤΕΜ IV : Πώς Αντιλαμβάνομαι Τον Εαυτό Μου (Μπότσαρη, 2001)

Το ερωτηματολόγιο αυτοαντίληψης ΠΑΤΕΜ I, II, III, IV διακρίνεται σε τέσσερα διαφορετικά ερωτηματολόγια ανάλογα με το ηλικιακό εύρος των παιδιών στο οποίο αναφέρονται. Σκοπός των ερωτηματολογίων είναι η αξιολόγηση διαφόρων τομέων αυτοαντίληψης, που αφορούν τη σχολική ικανότητα, τη φυσική εμφάνιση, τις σχέσεις με τους συνομηλίκους, η αθλητική ικανότητα και η διαγωγή-συμπεριφορά στα πλαίσια του σχολείου.

28. Ερωτηματολόγιο δια-προσωπικής και ενδο-προσωπικής προσαρμογής (ΕΔΕΠ) – Κλίμακα για Γονείς (Γιαννίτσας & Παρασκευόπουλος, 1999)

Το ερωτηματολόγιο δια-προσωπικής και ενδο-προσωπικής προσαρμογής είναι ουσιαστικά ένας κατάλογος, ο οποίος απαρτίζεται από 110 είδη συμπεριφορών του παιδιού. Μέσω αυτής της κλίμακας, η οποία συμπληρώνεται από τους γονείς, οι ειδικοί έχουν τη δυνατότητα να εντοπίσουν όλες εκείνες τις ανεπιθύμητες και προβληματικές συμπεριφορές του μαθητή που τον εμποδίζουν να προσαρμοστεί στο σχολικό και οικογενειακό περιβάλλον.

29. GMFM-88: Gross Motor Function Measure

Το GMFM-88 αποτελεί ένα διαγνωστικό εργαλείο που αξιολογεί τις κινητικές δεξιότητες παιδιών από 5 μηνών έως 16 ετών, παρέχοντας πολλές περιγραφικές πληροφορίες για αυτές. Αναπτύχθηκε στο τέλος της δεκαετίας του 1980 και είναι ιδανικό για τον κινητικό έλεγχο παιδιών με σύνδρομο Down και άλλων κινητικών αναπηριών.

30. Κλίμακα Αξιολόγησης Δεξιοτήτων παιδιών προσχολικής ηλικίας (Ράλλη & Μαριδάκη-Κασσωτάκη, 2011)

Η παρούσα κλίμακα αφορά παιδιά προσχολικής ηλικίας που βρίσκονται σε κίνδυνο εμφάνισης μαθησιακών δυσκολιών. Μέσω αυτής αξιολογούνται πέντε κλίμακες δεξιοτήτων που αναφέρονται στη συνολική ανάπτυξη των παιδιών. Πιο συγκεκριμένα, ελέγχονται οι γλωσσικές, οι μαθηματικές, οι κοινωνικές, οι κινητικές και οι δεξιότητες αυτονομίας στη μάθηση.

31. Κλίμακα αξιολόγησης εργαζόμενης μνήμης (Ελληνική στάθμιση από Μασούρα Ελβίρα, 2016)

Η κλίμακα αξιολόγησης εργαζόμενης μνήμης βασίστηκε στο ψυχομετρικό εργαλείο Working Memory Rating Scale (Alloway, Gathercole & Kirkwood, 2008). Σταθμίστηκε στον ελληνικό πληθυσμό με σκοπό να ανιχνεύει πρόωρα πιθανά ελλείμματα στην εργαζόμενη μνήμη παιδιών ηλικίας 6 έως 11 ετών. Με βάση τα ευρήματα που προκύπτουν από τις 20 ερωτήσεις, που εμπεριέχονται σε αυτό, σχεδιάζονται κατάλληλα παρεμβατικά προγράμματα.

32. Ψυχομετρικό κριτήριο αντιληπτικής λειτουργίας για παιδιά και εφήβους (Στογιαννίδου, 2008)

Το ψυχομετρικό εργαλείο αντιληπτικής λειτουργίας απευθύνεται σε παιδιά και εφήβους. Πρόκειται για ένα κριτήριο το οποίο εμπεριέχει 12 δοκιμασίες. Από αυτές οι τέσσερις απαντώνται γραπτά και οι 8 αφορούν εκτελεστικές αντιδράσεις του αξιολογούμενου. Σκοπός του είναι να αξιολογηθούν τομείς όπως ο οπτικοκινητικός συντονισμός, η οπτική διάκριση και διαχωρισμός, η αντίληψη σχέσεων στον χώρο, η αναπαραγωγή γεωμετρικών σχεδίων, η αναγνώριση σχημάτων, τα ηχητικά μοτίβα και η αναπαραγωγή τους, η κίνηση των πάνω άκρων, ο τρόπος περπατήματος, η λεπτή κινητικότητα, οι γρήγορες αντιστρεφόμενες επαναλαμβανόμενες κινήσεις της παλάμης και η έκταση του βραχίονα και του ποδιού.

33. Λ.Α.Μ.Δ.Α.: Λογισμικό Ανίχνευσης Μαθησιακών Δεξιοτήτων Αδυναμιών (Σκαλούμπακας & Πρωτόπαπας, 2007)

Το Λογισμικό Ανίχνευσης Μαθησιακών Δεξιοτήτων Αδυναμιών (Λ.Α.Μ.Δ.Α) αποτελεί ένα τεστ αυτοματοποιημένης ανίχνευσης Μαθησιακών Δυσκολιών στον προφορικό και στον γραπτό λόγο. Το παρόν κριτήριο αξιολόγησης χωρίζεται σε δύο ουσιαστικά εργαλεία που απευθύνονται σε δύο διαφορετικές ηλικιακές ομάδες. Το πρώτο εργαλείο ανίχνευσης Λ.Α.Μ.Δ.Α απευθύνεται σε μαθητές Β΄-Δ΄ Δημοτικού με τίτλο: «Αυτοματοποιημένη διερεύνηση (με την ανάπτυξη ειδικού λογισμικού) ειδικών μαθησιακών δυσκολιών στην παραγωγή και πρόσληψη γραπτού και προφορικού λόγου» από τον Σκαλούμπακα και Πρωτόπαπα (2007). Το δεύτερο εργαλείο με τον ίδιο τίτλο απευθύνεται σε μαθητές Ε΄ Δημοτικού - Β΄ Γυμνασίου.

34. ΜέταΦΩΝ τεστ: Εργαλείο Μεταφωνολογικής Ανάπτυξης και Αναγνωστικής ετοιμότητας ως προς τη φωνολογική επίγνωση (Γιαννετοπούλου & Κιρπότην, 2007)

Το 2007 κατασκευάστηκε και σταθμίστηκε από τον Πανελλήνιο Σύλλογο Λογοπεδικών το ΜέταΦΩΝ τεστ. Το παρόν εργαλείο στοχεύει στην έγκαιρη ανίχνευση και διάγνωση παιδιών προσχολικής ηλικίας που βρίσκονται σε κίνδυνο εμφάνισης μαθησιακών δυσκολιών.

35. *Movement Assessment Battery for children (Movement ABC) (Henderson, Sugden & Barnett, 2007)*

Το εργαλείο Movement ABC αποτελεί ένα σταθμισμένο κριτήριο που αξιολογεί σε παιδιά ηλικίας 3 έως 16 ετών και 11 μηνών τα κινητικά ελλείμματά τους. Προσφέρει, επίσης, σημαντικές πληροφορίες για τον κινητικό τομέα του παιδιού ανάλογα με το αναπτυξιακό του ορόσημο, επιτρέποντας τον κατάλληλο σχεδιασμό παρεμβατικών προγραμμάτων.

36. *Neale analysis of reading ability-3rd Edition (Neale, 1999)*

Το παρόν εργαλείο σχεδιάστηκε από τη Neale το 1999 και αποτελεί ένα σταθμισμένο κριτήριο που αξιολογεί και μετρά την αναγνωστική ακρίβεια, τη γραπτή κατανόηση και παρέχει σημαντικές πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά ανάγνωσης του παιδιού. Παράλληλα αποτελεί ένα χρήσιμο κριτήριο για τον έλεγχο της προόδου των παιδιών στην αναγνωστική τους ικανότητα.

37. *Peabody Picture Vocabulary Test (PPVT)*

Το Peabody Picture Vocabulary Test (PPVT) είναι ένα σταθμισμένο εργαλείο που σχεδιάστηκε με σκοπό την αξιολόγηση του λεκτικού και προσληπτικού λεξιλογίου ατόμων ηλικίας 2.5 έως 90 ετών. Ειδικότερα, ελέγχονται μέσω αυτού οι ικανότητες λεξιλογίου, οι λεξικές γνώσεις καθώς και η ικανότητα πρόσληψης της γλώσσας.

38. *Pediatric Evaluation of Disability Inventory (PEDI) (Haley, Coster, Ludlow, Haltiwanger & Andrellos, 1992)*

Το συγκεκριμένο εργαλείο αποτελεί το πρώτο παιδιατρικό κριτήριο που αξιολογεί τη λειτουργικότητα του παιδιών από 6 μηνών έως 7 ετών. Έχει μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες και έχει προσαρμοστεί έτσι ώστε να μπορεί να χορηγηθεί σε διαφορετικούς πολιτισμούς. Βάσει των αποτελεσμάτων, δίνεται η δυνατότητα στους ειδικούς να συγκρίνουν την επίδοση των παιδιών με την αντίστοιχη των συνομηλίκων τους και να εντοπιστούν ορισμένα ελλείμματά τους σε λειτουργικές ικανότητες.

39. *Pediatric evaluation of disability inventory computer adaptive test - PEDI - CAT*

Το PEDI-CAT αποτελεί μετεξέλιξη του εργαλείου PEDI, καθώς προσαρμόστηκε στον υπολογιστή με την τελική του έκδοση το 2012. Είναι ένα εργαλείο το οποίο αξιολογεί τρεις λειτουργικές περιοχές: τη λειτουργικότητα του παιδιού σε καθημερινές δραστηριότητες, την ικανότητα κίνησης και τον κοινωνικό/γνωστικό τομέα. Ως εργαλείο απευθύνεται σε άτομα έως 20 ετών.

40. *Preschool Language Scale-3rd Edition (PLS-3) (Zimmerman, Steiner & Pond, 1992)*

Το preschool language scale-3 αποτελεί ένα ψυχομετρικό εργαλείο το οποίο σχεδιάστηκε το 1992. Είναι ένα εργαλείο που αξιολογεί τις γλωσσικές ικανότητες πρόσληψης και παραγωγής λόγου σε παιδιά έως 6 ετών. Διακρίνεται σε δύο υποκλίμακες που αφορούν τόσο την ακουστική κατανόηση όσο και την εκφραστική επικοινωνία.

41. *Raven's Progressive Matrices (Coloured Progressive Matrices and Crichton Vocabulary Scales) (Raven, 2008)*

Το Raven test αποτελεί ένα σταθμισμένο εργαλείο που χρησιμοποιείται ευρέως για την εκτίμηση της μη λεκτικής ικανότητας σε παιδιά 4-12 ετών. Έχει σταθμιστεί στον ελληνικό πληθυσμό και χορηγείται από πιστοποιημένους ψυχολόγους. Το Coloured Progressive Matrices αποτελείται από έγχρωμες μήτρες που αξιολογούν τη μη-λεκτική ικανότητα του ατόμου για εξαγωγή συμπερασμάτων σε οπτικοχωρικό πλαίσιο. Σε αυτό περιλαμβάνονται οι κλίμακες λεξιλογίου (Crichton Vocabulary Scales), οι οποίες αξιολογούν τη λεκτική ικανότητα του εξεταζόμενου, η οποία σχετίζεται με το πόσο εξοικειωμένος είναι κάποιος με έννοιες και λεκτικές πληροφορίες. Από τη σύνθεση όλων των πληροφοριών προκύπτει η γενική νοητική ικανότητα του ατόμου.

42. *Test Psychodiagnostics Plates (Rorschach, 2013)*

Το τεστ Rorschach αποτελεί ένα σταθμισμένο προβολικό τεστ το οποίο εκδόθηκε το 1921 από τον ψυχίατρο Rorschach. Η χορήγησή του πραγματοποιείται από ψυχολόγους που έχουν λάβει πιστοποίηση. Στόχος του είναι η ανακάλυψη του ασυνείδητου τρόπου σκέψης και συνειρμών, καθώς ο εξεταζόμενος θα πρέπει να περιγράψει τι βλέπει σε 10 αφηρημένες κάρτες με μελανοκηλίδες.

43. *Σειρά Τεστ για τη Διάγνωση της Δυσλεξίας (Ζάχος & Ζάχος, 1998)*

Το παρόν εργαλείο σχεδιάστηκε με σκοπό τη διάγνωση της δυσλεξίας. Απευθύνεται σε μαθητές Δημοτικού που έχουν ολοκληρώσει τη φοίτησή τους στην Α΄ Δημοτικού. Οι δοκιμασίες που αφορούν μαθητές Στ΄ είναι έγκυρες και για μαθητές που φοιτούν στην Α΄ Γυμνασίου. Οι τομείς που αξιολογούνται σε αυτά τα εργαλεία είναι η ανάγνωση, η κατανόηση, η αυθόρμητη και η καθ' υπαγόρευση γραφή, η διάκριση σε οπτικό και φωνολογικό επίπεδο, η πλευρίωση και η διατήρηση προσοχής.

44. Τεστ Ανάγνωσης -Α (Παντελιάδου & Αντωνίου, 2008)

Το σταθμισμένο εργαλείο «Τεστ Ανάγνωσης-Α» είναι ένα κριτήριο που απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες Δημοτικού και Γυμνασίου (από Γ΄ Δημοτικού έως Γ΄ Γυμνασίου) με σκοπό τη συνολική αξιολόγηση της αναγνωστικής ικανότητάς τους. Αποτελείται από δέκα υποδοκιμασίες που αφορούν την αποκωδικοποίηση, την ευχέρεια ανάγνωσης, τη μορφολογία-σύνταξη και την αναγνωστική κατανόηση.

45. ANOMIAO – Τεστ ανίχνευσης διαταραχών ομιλίας και λόγου για παιδιά 4 χρονών (Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών, 2006)

Το ΑνΟμιΛΟ αποτελεί ένα σταθμισμένο εργαλείο το οποίο σχεδιάστηκε από τον Πανελλήνιο Σύλλογο Λογοπεδικών και βασίζεται στο γαλλικό τεστ ERTL 4. Σκοπός του είναι να αξιολογήσει πρώιμες διαταραχές στην ομιλία, στον λόγο, στην ποιότητα φωνής, στην άρθρωση φθόγγων και συμφωνικών συμπλεγμάτων, στο λεξιλόγιο, στην κατανόηση του προφορικού λόγου και στη ροή της ομιλίας σε παιδιά ηλικίας 3,9 έως 4,6 ετών.

46. Thematic Apperception Test (TAT) (Murray, 1945)

Το TAT αποτελεί ένα ψυχομετρικό προβολικό εργαλείο, το οποίο χρησιμοποιείται ως τεστ προσωπικότητας από ψυχολόγους και ψυχαναλυτές. Αποτελείται από 32 εικονοκάρτες, οι οποίες απεικονίζουν αφηρημένες καταστάσεις και πρόσωπα. Το άτομο προς εξέταση καλείται να αφηγηθεί μία ιστορία που σχετίζεται με αυτό που απεικονίζεται στην κάρτα. Καθώς οι κάρτες είναι ασαφείς ως προς το περιεχόμενό τους, ο εξεταζόμενος περιγράφει την εικόνα με βάση τις προγενέστερές του εμπειρίες, αξίες και αντιλήψεις.

47. Τεστ Εντοπισμού Λαθών Ανάγνωσης (T.E.A.A.) (Παντελιάδου, 2006)

Το T.E.A.A. είναι ένα εργαλείο που απευθύνεται σε μαθητές 8-15 ετών. Σκοπός του είναι η αξιολόγηση της αναγνωστικής ευχέρειας και ο εντοπισμός του είδους

αναγνωστικών λαθών. Το κριτήριο αυτό αποτελείται από δοκιμασίες που αφορούν την αποκωδικοποίηση, την αναγνωστική κατανόηση, τα λάθη στη μορφοσύνταξη και στην κατανόηση.

48. *Test of Gross Motor Development (TGMD) (Ulrich, 2000)*

Το ψυχομετρικό εργαλείο «Test of gross motor development» σχεδιάστηκε με σκοπό την αξιολόγηση δέκα με δώδεκα θεμελιωδών κινητικών ικανοτήτων σε παιδιά ηλικίας 3 έως 10 ετών και 11 μηνών. Πιο συγκεκριμένα, ελέγχονται ο κινητικός συντονισμός, ο έλεγχος κινήσεων και η χρήση της μπάλας. Από τον παραπάνω έλεγχο δίνονται σημαντικές πληροφορίες για την ετοιμότητα του παιδιού να συμμετέχει σε αθλητικές δραστηριότητες.

49. *Test of word reading efficiency: Towre (Torgesen, Wagner & Rashotte, 1999)*

Το συγκεκριμένο εργαλείο σχεδιάστηκε με σκοπό να μετρήσει την ικανότητα του ατόμου να προφέρει λέξεις και φωνήματα τόσο κανονικών λέξεων όσο και ψευδολέξεων με ακρίβεια και ευχέρεια. Απευθύνεται σε άτομα ηλικίας 6 έως 24 ετών και 11 μηνών και η χορήγησή του είναι εξατομικευμένη.

50. *Test of nonverbal intelligence (TONI-3) (Johnsen, 2017)*

Το TONI-3, αποτελεί ένα σταθμισμένο ψυχομετρικό εργαλείο μη λεκτικών δοκιμασιών που χρησιμοποιείται πάντοτε συμπληρωματικά με το WISC. Με βάση τα στοιχεία που παρέχονται από το συγκεκριμένο κριτήριο, ο ψυχολόγος, ο οποίος θα πρέπει να έχει λάβει πιστοποίηση για τη χορήγησή του, θα είναι σε θέση να κατέχει επιπρόσθετες πληροφορίες για το γνωστικό προφίλ του εξεταζόμενου.

51. *Test for Reception of Grammar, 2nd Edition: TROG-2 (Bishop, 2003)*

Το TROG-2 αποτελεί ένα σταθμισμένο εργαλείο που διερευνά την κατανόηση 20 διαφορετικών γραμματικών φαινομένων. Παρά την ευρέως διεθνή αποδοχή του, είναι ένα τεστ, το οποίο δεν έχει σταθμιστεί σε ελληνικό πληθυσμό. Η χορήγησή του απευθύνεται σε παιδιά 4 ετών και πάνω (Καρούσου, 2017). Σκοπός του είναι η γλωσσική αξιολόγηση εκείνων των παιδιών που έχουν γλωσσικές διαταραχές.

52. *WAIS-IV GR (Wechsler Adult Intelligence Scale - 4th Edition) (Wechsler, 2008)*

Μία από τις πιο διαδεδομένες κλίμακες αξιολόγησης νοητικών ικανοτήτων σε ενήλικα άτομα (16-90 ετών) είναι η WAIS-IV. Η ελληνική έκδοσή της πραγματοποιήθηκε το 2014 με υπεύθυνη την Α. Στογιαννίδου. Ως κλίμακα αξιολογεί

και ανιχνεύει άτομα με νοητική χαρισματικότητα, με μαθησιακές δυσκολίες και με νευρολογικά θέματα και παράλληλα παρέχει πληροφορίες που αφορούν τις γνωστικές δυνατότητες και αδυναμίες του εξεταζόμενου.

53. WISC-III: Wechsler Intelligence Scale for Children – 3rd (Georgas, Paraskevoudoulos, Besevegis & Giannitsas, 1997)

Το ελληνικό WISC-III σταθμίστηκε από τους Georgas, Paraskevoudoulos, Besevegis και Giannitsas το 1997 και βασίζεται στην αγγλική έκδοση του Wechsler Intelligence Scale for Children (Wechsler, 1992). Αποτελεί ένα ευρέως διαδεδομένο εργαλείο, το οποίο είναι προσβάσιμο μόνο σε ψυχολόγους που κατέχουν την άδεια άσκησης επαγγέλματος και παράλληλα έχουν εκπαιδευτεί σε αυτό. Το συγκεκριμένο εργαλείο εμπεριέχει 13 επιμέρους κλίμακες, η βαθμολογία των οποίων συγκροτεί τη γενική νοημοσύνη του παιδιού. Η νοημοσύνη αυτή ελέγχεται μέσω της ακουστικής-γλωσσικής και της οπτικο-κινητικής επικοινωνίας, με σκοπό να διερευνηθούν ενδοατομικές διαφορές των εξεταζόμενων.

54. WISC-V (Wechsler Intelligence Scale for Children - 5th)

Το WISC-V αποτελεί ένα αναθεωρημένο και ολοκληρωμένο ψυχομετρικό εργαλείο που έχει σταθμιστεί στην Ελλάδα και αξιολογεί τη νοητική λειτουργικότητα των παιδιών ηλικίας 6 έως 16 και 11 μηνών. Πρόσβαση σε αυτό έχουν μόνο πιστοποιημένοι και εκπαιδευμένοι σε αυτό το εργαλείο ψυχολόγοι που διαθέτουν την άδεια άσκησης επαγγέλματος. Μέσα από την αξιολόγηση των παιδιών με τη συγκεκριμένη κλίμακα επιδιώκονται να διαγνωστούν το επίπεδο της νοητικής λειτουργικότητας και οι ειδικές δυσκολίες. Ακόμα, ελέγχεται το κατά πόσο ένα παιδί είναι νοητικά χαρισματικό.

55. WPPSI- III: Wechsler Preschool & Primary Scale of Intelligence-Third Edition (Wechsler, 1989)

Το WPPSI-III αποτελεί ένα σταθμισμένο ψυχομετρικό εργαλείο, το οποίο αξιολογεί τη γενική νοητική λειτουργικότητα παιδιών ηλικίας από 2 έτη και 6 μήνες έως και 7 έτη και 3 μήνες. Η χορήγησή του γίνεται αποκλειστικά από τον ψυχολόγο, ο οποίος θα πρέπει να έχει επιμορφωθεί πριν το χρησιμοποιήσει. Ως κλίμακα Νοημοσύνης για παιδιά προσχολικής ηλικίας, θεωρείται μία από τις πιο αξιόπιστες κλίμακες στον κόσμο.

56. Λ-α-Τ-ω Ψυχομετρικό κριτήριο γλωσσικής επάρκειας (Τζουριάδου, Συγκολλίτου, Αναγνωστοπούλου & Βακόλα, 2008)

Στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ «Ψυχομετρική-Διαφορική Αξιολόγηση Παιδιών και Εφήβων με Μαθησιακές Δυσκολίες» (2007) αναπτύχθηκε και σταθμίστηκε σε ελληνικό πληθυσμό το κριτήριο γλωσσικής επάρκειας Λ-α-Τ-ω. Σκοπός του συγκεκριμένου εργαλείου είναι η εκτίμηση του βαθμού κατάκτησης διαφόρων γλωσσικών στοιχείων του λόγου και απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 4-16 ετών (Τζιβινίκου, 2015). Για τη χρήση του εν λόγω κριτηρίου απαιτείται ειδική επιμόρφωση του αξιολογητή και πρόσβαση σε αυτό το εργαλείο έχουν μόνο οι ειδικοί (Μανέτα, Χαριτάκη & Αντωνίου, 2017).

57. Ψυχομετρικό Κριτήριο Γνωστικής Επάρκειας για παιδιά και εφήβους (Γωνίδα & Ιωσηφίδου, 2008)

Το ψυχομετρικό κριτήριο γνωστικής επάρκειας για παιδιά και εφήβους σχεδιάστηκε με σκοπό την αξιολόγηση των δυνατοτήτων και των αδυναμιών των παιδιών στον γνωστικό τομέα. Πιο συγκεκριμένα, μέσω της συγκεκριμένης διερεύνησης στοχεύεται η αναγνώριση διαταραχών γνωστικής επεξεργασίας και η δημιουργία του ατομικού γνωστικού προφίλ του παιδιού.

58. Ψυχομετρικό Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας για παιδιά και εφήβους ηλικίας 7.06-15.06 ετών

Το Ψυχομετρικό Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας για παιδιά και εφήβους ηλικίας 7.06-15.06 ετών, κατασκευάστηκε στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ το 2007 από τους Γ. Μπάρμπας και Φ. Βερμέουλεν. Οι δοκιμασίες του έχουν βασιστεί στα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών τόσο της Πρωτοβάθμιας όσο και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Τζιβινίκου, 2015). Σκοπός του είναι να αξιολογήσει τη μαθηματική γνώση που έχει κατακτήσει το παιδί. Πιο συγκεκριμένα, το συγκεκριμένο εργαλείο εξετάζει το μαθηματικό λεξιλόγιο, την εκτέλεση υπολογισμών και την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων.

59. Κριτήριο Πρώιμης Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης για παιδιά ηλικίας 4.00-7.05 (Utrecht Early Mathematical Competence Test)

Το Κριτήριο Πρώιμης Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης αφορά παιδιά προσχολικής ηλικίας. Σχεδιάστηκε για να εκτιμά την επαρκή κατάκτηση προμαθηματικών εννοιών σε αυτή την ηλικία. Αυτές οι έννοιες εξετάζονται μέσα από

οχτώ ενότητες. Αυτές είναι η σύγκριση αντικειμένων, η ταξινόμηση αντικειμένων, η αντιστοίχιση ποσοτήτων, η σειροθέτηση, η χρήση λέξεων αρίθμησης, η δομημένη καταμέτρηση, η αποτελεσματική καταμέτρηση και η γενική γνώση αριθμών.

60. Ψυχοκοινωνικό κριτήριο σχολικής κοινωνικής επάρκειας (Κοντοπούλου, 2008)

Το ψυχοκοινωνικό κριτήριο σχολικής κοινωνικής επάρκειας σχεδιάστηκε με σκοπό τη διερεύνηση των κοινωνικών δεξιοτήτων που χρειάζεται να κατέχει το παιδί για να ενταχθεί τόσο στο σχολείο όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό του πλαίσιο. Ως εργαλείο απαρτίζεται από 2 μέρη. Το πρώτο μέρος αφορά παιδιά ηλικίας 4-8 ετών και το δεύτερο εφήβους 7-16 ετών. Το πρώτο εργαλείο που αφορά παιδιά ηλικίας έως 8 ετών συμπληρώνεται από τους εκπαιδευτικούς. Οι ερωτήσεις του βασίζονται σε τρεις άξονες. Αυτοί αφορούν τις εσωτερικές, τις εξωτερικές και τις προσαρμοστικές αντιδράσεις του εξεταζόμενου ατόμου. Το δεύτερο μέρος του που απευθύνεται σε παιδιά 7-16 ετών εμπεριέχει μία κλίμακα αυτοεκτίμησης και μία αυτοαντίληψης, οι οποίες συμπληρώνονται από τον ίδιο μαθητή.

61. Τεστ Επαγγελματικών ενδιαφερόντων, εργασιακών αξιών και επαγγελματικών αποφάσεων του ΕΟΠΠΕΠ (2013)

61.1. Τεστ επαγγελματικών ενδιαφερόντων

Το τεστ επαγγελματικών ενδιαφερόντων σχεδιάστηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων με στόχο να αποτελέσει σημαντικό βοήθημα στους μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου στην εύρεση των επαγγελματικών ενδιαφερόντων που εκφράζουν την προσωπικότητά τους.

61.2. Τεστ εργασιακών αξιών

Το τεστ εργασιακών αξιών αποτελεί και αυτό ένα εργαλείο επαγγελματικού προσανατολισμού. Μέσω αυτού ο μαθητής μπορεί να ανακαλύψει τι επιθυμεί και τι προσδοκά από μία μελλοντική εργασία. Αυτές οι επαγγελματικές προσδοκίες αντιστοιχούν στις αξίες του καθενός, οι οποίες αποτελούν κατευθυντήριες γραμμές για όσους θέλουν να επιλέξουν ένα μελλοντικό επάγγελμα.

61.3. Τεστ επαγγελματικών αποφάσεων

Το τεστ επαγγελματικών αποφάσεων αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο, καθώς στόχος του είναι να διερευνήσει τους παράγοντες εκείνους που είναι καθοριστικοί για την ατομική επιλογή επαγγέλματος. Το παρόν εργαλείο, δίνει την ευκαιρία στο νέο άτομο να ερευνήσει τους παράγοντες που αποτελούν τροχοπέδη στη σωστή λήψη επαγγελματικών αποφάσεων. Ο πρώτος παράγοντας που ελέγχεται είναι η έλλειψη ξεκάθαρων ενδιαφερόντων, ο δεύτερος η επαγγελματική ανωριμότητα του ατόμου αναφορικά με τον επαγγελματικό του ρόλο ως μελλοντικός εργαζόμενος και ο τρίτος τα εμπόδια που μπορεί να προκύπτουν από την οικογένεια και από το κοινωνικό περιβάλλον του.

3.2. Συχνότητες και ποσοστά εμφάνισης ψυχομετρικών εργαλείων

Η καταγραφή των εργαλείων πραγματοποιήθηκε μετά τη συλλογή όλων των ερωτηματολογίων. Πιο συγκεκριμένα, σχεδιάστηκαν τέσσερις πίνακες, ένας για κάθε βαθμίδα. Στον κάθε πίνακα καταγραφόταν το αντίστοιχο εργαλείο που είχε αναφερθεί από το εκάστοτε Κ.Ε.Σ.Υ.. Σε περίπτωση που ένα εργαλείο είχε προαναφερθεί τότε αυξανόταν ο αριθμός της συχνότητας εμφάνισής του. Στη συνέχεια, με βάση τον αριθμό συχνότητας, υπολογίστηκε το ποσοστό εμφάνισής τους τόσο ανά βαθμίδα όσο και συνολικά, χωρίς τη χρήση κάποιου προγράμματος.

3.2.1. Συχνότητες και ποσοστά εμφάνισης ψυχομετρικών εργαλείων ανά βαθμίδα

Τα εργαλεία που καταγράφηκαν από τα 28 Κ.Ε.Σ.Υ., που συμμετείχαν στην παρούσα ερευνητική εργασία, είναι συνολικά 61 με ορισμένα από αυτά να είναι κοινά σε δύο ή περισσότερες βαθμίδες. Πιο συγκεκριμένα, τα περισσότερα σταθμισμένα εργαλεία χορηγούνται στο Δημοτικό με ποσοστό εμφάνισής τους το 80%. Στη συνέχεια, ακολουθεί το Νηπιαγωγείο, όπου από τον συνολικό αριθμό εργαλείων, χρησιμοποιούνται 42 σταθμισμένα εργαλεία, ποσοστό που ανέρχεται στο 69%. Ακολουθεί το Γυμνάσιο με τη χρήση του 57% του συνολικού αριθμού σταθμισμένων εργαλείων. Τέλος στο Λύκειο χρησιμοποιούνται τα λιγότερα ψυχομετρικά εργαλεία, ποσοστό εμφάνισής τους που φτάνει στο 46%. Τα παραπάνω δεδομένα παρουσιάζονται στον πίνακα 3.

Πίνακας 3: Ποσοστά εμφάνισης του συνολικού αριθμού εργαλείων ανά βαθμίδα

Εκπαιδευτική Βαθμίδα	Συνολικός αριθμός ψυχομετρικών εργαλείων	% (στα 61 εργαλεία)
Νηπιαγωγείο	42	69%

Δημοτικό	49	80%
Γυμνάσιο	35	57%
Λύκειο	28	46%

*Η στρωγγυλοποίηση πραγματοποιήθηκε στη μονάδα.

Τα σταθμισμένα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στα 28 Κ.Ε.Σ.Υ. οργανώθηκαν με βάση τη βαθμίδα στην οποία χορηγούνται. Δίπλα από το κάθε εργαλείο αναγράφηκε με αριθμητικό σύμβολο ο αριθμός των συχνοτήτων εμφάνισής του ανά βαθμίδα. Οι συγκεκριμένες συχνότητες, βοήθησαν στην εξαγωγή των ποσοστών χορήγησής τους στις δομές του δείγματος. Αναλυτικότερα, οι συχνότητες και τα ποσοστά του κάθε εργαλείου ανά βαθμίδα παρουσιάζονται στον πίνακα 4. Για το Νηπιαγωγείο βρέθηκε πως χρησιμοποιούνται 42 ψυχομετρικά εργαλεία.

Πίνακας 4: Συχνότητες και ποσοστά εμφάνισης ψυχομετρικών εργαλείων στο Νηπιαγωγείο

A/A	Ψυχομετρικά εργαλεία στο Νηπιαγωγείο	Συχνότητα	% (στα 28 ΚΕΣΥ)
1.	Achenbach test	4	14%
2.	Εργαλείο Ψυχοκοινωνικής Προσαρμογής παιδιών Προσχολικής και Σχολικής ηλικίας	5	18%
3.	Εργαλείο Ανίχνευσης και διερεύνησης των αναγνωστικών δυσκολιών στο Νηπιαγωγείο και Α' - Β' Δημοτικού	10	36%
4.	Εργαλείο ανίχνευσης διαταραχών λόγου και ομιλίας στην προσχολική ηλικία	8	29%
5.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Διαταραχών Μνήμης στο Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό	3	11%
6.	Κλίμακα Αξιολόγησης Δεξιοτήτων παιδιών προσχολικής ηλικίας	1	4%
7.	Τεστ ανίχνευσης διαταραχών ομιλίας και λόγου για παιδιά από 4 χρονών (ANOMILO)	1	4%
8.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Πρώιμης Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης (για παιδιά ηλικίας 4.00-7.05)	11	39%
9.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Σχολικής και Κοινωνικής Επάρκειας	1	4%

10.	Gross motor function measure GMFM-88	2	7%
11.	Test of Gross Motor Development (TGMD-2)	2	7%
12.	Ανιχνευτικό εργαλείο προβλημάτων λειτουργικής όρασης NSUCO	2	7%
13.	PPVT-Peabody Picture Vocabulary Test	1	4%
14.	Bracken school readiness assessment	1	4%
15.	Pediatric Evaluation of Disability Inventory Computer Adaptive Test: PEDI-CAT	1	4%
16.	Pediatric Evaluation of Disability Inventory: PEDI	2	7%
17.	Movement ABC	2	7%
18.	Detroit test Μαθησιακής Επάρκειας DTLA-P:3 (4.0 – 7.11)	2	7%
19.	Rorschach - Test Psychodiagnostics Plates	1	4%
20.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γνωστικής Επάρκειας για Παιδιά και Εφήβους	3	11%
21.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Διαταραχών της διαδικασίας της Μάθησης και της Κατηγοριοποίησης στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό	2	7%
22.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας Λ-α-Τ-ω	12	43%
23.	Δοκιμασία Εκφραστικού Λεξιλογίου	7	25%
24.	Εικόνες Δράσης- Δοκιμασία Πληροφοριακής και Γραμματικής Επάρκειας	1	4%
25.	Developmental test of visual motor integration (VMI)	3	11%

26.	Developmental Test of Visual Perception DTVP	3	11%
27.	Αθηνά Τεστ Διάγνωσης Μαθησιακών Δυσκολιών	7	25%
28.	Δοκιμασία Γλωσσικής Αντίληψης και Έκφρασης	1	4%
29.	ΜέταΦΩΝ	2	7%
30.	Δοκιμασία φωνητικής και φωνολογικής εξέλιξης	3	11%
31.	Raven's CPM/CVS	16	57%
32.	WISC-V	5	18%
33.	Τεστ Ανάγνωσης (ΤΕΣΤ -Α)	2	7%
34.	PLS-3	1	4%
35.	CELF-R	1	4%
36.	Trog-2	1	4%
37.	WPPSI-III	8	29%
38.	Draw a person test (D. A. P.)	2	7%
39.	ΤΕΣΤ -Α (υποκλίμακα φωνολογικής ενημερότητας)	1	4%
40.	Childhood Autism Rating Scale (CARS)	2	7%
41.	Κριτήριο αντιληπτικής λειτουργίας για παιδιά και εφήβους.	2	7%
42.	Ερωτηματολόγιο ενδοπροσωπικής, διαπροσωπικής και προσωπικής προσαρμογής (ΕΔΕΠ)	1	4%

*Η στρογγυλοποίηση των ποσοστών πραγματοποιήθηκε στη μονάδα.

Από τη μετατροπή των συχνοτήτων σε ποσοστά διαφαίνεται πως τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται πιο συχνά για τη διάγνωση παιδιών προσχολικής ηλικίας είναι τα εξής: το Raven's CPM/CVS με ποσοστό εμφάνισης 57%, έπεται το Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας Λ-α-Τ-ω με 43% και το Ψυχομετρικό Κριτήριο Πρώιμης Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης (για παιδιά ηλικίας 4.00-7.05) με 39%. Στη συνέχεια, ακολουθούν το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας στην προσχολική ηλικία και η Δοκιμασία Εκφραστικού Λεξιλογίου με ποσοστό χρήσης τους το 29%. Τέλος, για τη διάγνωση φωνολογικών δεξιοτήτων χρησιμοποιείται το Αθηνά Τεστ Διάγνωσης Μαθησιακών Δυσκολιών με 25%.

Σε ό,τι αφορά τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στο Δημοτικό, αυτά οργανώθηκαν και καταγράφηκαν στον πίνακα 5. Σε αυτόν διαφαίνονται τόσο οι συχνότητες όσο και τα ποσοστά εμφάνισής τους στο Δημοτικό. Για το Δημοτικό καταγράφηκαν 49 ψυχομετρικά εργαλεία.

Πίνακας 5: Συχνότητες και ποσοστά εμφάνισης ψυχομετρικών εργαλείων στο Δημοτικό

A/A	Ψυχομετρικά εργαλεία στο Δημοτικό	Συχνότητα	% (στα 28 Κ.Ε.Σ.Υ.)
1.	Τεστ Ανάγνωσης (Τεστ -Α)	14	50%
2.	Εργαλείο Ανίχνευσης & Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών στο Νηπιαγωγείο και Α' - Β' Δημοτικού	10	36%
3.	Σειρά Τεστ για τη Διάγνωση της Δυσλεξίας	2	7%
4.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Διαταραχών της διαδικασίας της Μάθησης και της Κατηγοριοποίησης στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό	2	7%
5.	Movement ABC	2	7%
6.	Neale analysis of reading ability	1	4%
7.	Τεστ ανίχνευσης διαταραχών ομιλίας και λόγου για παιδιά από 4 χρονών (ANOMIΛΟ)	1	4%
8.	Thematic Apperception Test (TAT)	1	4%
9.	Developmental test of visual perception DTVP-2	3	11%
10.	Developmental test of visual motor integration (VMI)	3	11%
11.	PLS-3	1	4%
12.	CELF-R	1	4%

13.	Test of Gross Motor Development (TGMD-2)	1	4%
14.	Κριτήριο αντιληπτικής λειτουργίας για παιδιά και εφήβους	3	11%
15.	Δοκιμασία Αξιολόγησης Ορθογραφικής Δεξιότητας	2	7%
16.	Ανίχνευση Μαθησιακών Δυσκολιών από Εκπαιδευτικούς (ΑΜΔΕ)	4	14%
17.	Pediatric evaluation of disability inventory computer adaptive test: PEDI-CAT	1	4%
18.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης των Επιτελικών Λειτουργιών στις Α΄ – Ε΄ τάξεις του Δημοτικού	4	14%
19.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης της Προσοχής και της Συγκέντρωσης στις Α΄ – Ε΄ τάξεις του Δημοτικού	4	14%
20.	Εργαλείο Ψυχοκοινωνικής Προσαρμογής παιδιών Προσχολικής και Σχολικής ηλικίας	3	11%
21.	Αθηνά Τεστ Διάγνωσης Μαθησιακών Δυσκολιών	14	50%
22.	Achenbach test	7	25%
23.	Τεστ Εντοπισμού Λαθών Ανάγνωσης (Τ.Ε.Λ.Α.)	2	7%

24.	Εργαλείο Διαγνωστικής Διερεύνησης Δυσκολιών στον Γραπτό Λόγο μαθητών Γ' - ΣΤ' Δημοτικού	8	29%
25.	Λογισμικό ανίχνευσης μαθησιακών δεξιοτήτων και αδυναμιών –Λ.Α.Μ.Δ.Α. τεστ	7	25%
26.	Gross motor function measure: GMFM-88	2	7%
27.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Σχολικής Κοινωνικής Επάρκειας	8	29%
28.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης	9	32%
29.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Προμαθηματικής επάρκειας της Ουτρέχτης	1	4%
30.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Διαταραχών Μνήμης στο Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό	3	11%
31.	Detroit Test Μαθησιακής Επάρκειας (DTLA: P:3 & DTLA-P:4)	6	21%
32.	Ψυχομετρικό κριτήριο γλωσσικής επάρκειας Λ-α-T-ω	14	50%
33.	Δοκιμασία φωνητικής και φωνολογικής εξέλιξης	3	11%
34.	Δοκιμασία Εκφραστικού Λεξιλογίου	6	21%
35.	WISC-III	23	82%
36.	Raven's CPM/CVS	16	57%
37.	WISC- V	10	36%

38.	WPPSI-III GR	3	11%
39.	ΠΑΤΕΜ I & II- Ερωτηματολόγιο αυτοαντίληψης για μαθητές Α΄-Στ΄ Δημοτικού	5	18%
40.	Κλίμακα Αξιολόγησης Εργαζόμενης Μνήμης (KAEM)	1	4%
41.	Pediatric Evaluation of Disability Inventory (PEDI)	2	7%
42.	Childhood Autism Rating Scale (CARS)	2	7%
43.	Ελληνική Κλίμακα Αξιολόγησης της ΔΕΠ/Υ – IV – Κλίμακα για Γονείς και Εκπαιδευτικούς	9	32%
44.	Ερωτηματολόγιο Δια- προσωπικής και Ενδο- προσωπικής Προσαρμογής (ΕΔΕΠ)	2	7%
45.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γνωστικής Επάρκειας για Παιδιά και Εφήβους	2	7%
46.	TONI-3:nonverbal intelligence test	2	7%
47.	DAP (Draw a person test)	2	7%
48.	WAIS-IV GR	2	7%
49.	Ανιχνευτικό εργαλείο προβλημάτων λειτουργικής όρασης NSUCO	2	7%

*Η στρογγυλοποίηση των ποσοστών πραγματοποιήθηκε στη μονάδα.

Από την παραπάνω καταγραφή των εργαλείων φαίνεται πως η χορήγηση του WISC-III χρησιμοποιείται από το 82% των Κ.Ε.Σ. Υ. για την αξιολόγηση του Νοητικού δυναμικού παιδιών σχολικής ηλικίας. Στη συνέχεια, ακολουθεί το Raven's CPM/CVS με 57%. Επίσης, όπως προέκυψε από τη συλλογή δεδομένων, τα 14 από τα 28 Κ.Ε.Σ. Υ. χρησιμοποιούν το Αθηνά-Τεστ, το Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας Λ-α-

Τ-ω και το Τεστ Ανάγνωσης/Τεστ-Α. Σε ό,τι αφορά τη χορήγηση του WISC-V, αυτό χρησιμοποιείται σε ποσοστό 36%, όπως και το Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών στο Νηπιαγωγείο και Α΄- Β΄ Δημοτικού. Έπονται το Ψυχομετρικό Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης και η Ελληνική Κλίμακα Αξιολόγησης της ΔΕΠ/Υ – IV – Κλίμακα για Γονείς και Εκπαιδευτικούς με 32%. Στη συνέχεια, ακολουθούν Το Εργαλείο Διαγνωστικής Διερεύνησης Δυσκολιών στον Γραπτό Λόγο μαθητών Γ΄- ΣΤ΄ Δημοτικού και το Ψυχομετρικό Κριτήριο Σχολικής Κοινωνικής Επάρκειας με ποσοστό εμφάνισης 29%. Τέλος, το Λογισμικό Ανίχνευσης Μαθησιακών Δεξιοτήτων και Αδυναμιών –Λ.Α.Μ.Δ.Α. τεστ εμφανίζεται σε ποσοστό 25% από όλες τις δομές που συμμετείχαν στην έρευνα.

Στο Γυμνάσιο τα εργαλεία που καταγράφηκαν είναι 35, δηλαδή λιγότερα από το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό. Από αυτά, το WISC-III χρησιμοποιείται στα 23 από τα 28 Κ.Ε.Σ.Υ. με ποσοστό εμφάνισης 82%, το Τεστ Ανάγνωσης/Τεστ-Α με 50%, το Λ-α-Τ-ω με 36% και το Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης με 29%. Τέλος, το Achenbach test, καθώς και το WISC-V εμφανίζονται σε ποσοστό 25%.

Πίνακας 6: Συχνότητες και ποσοστά εμφάνισης εργαλείων στο Γυμνάσιο

A/A	Ψυχομετρικά εργαλεία στο Γυμνάσιο	Συχνότητα	% (στα 28 Κ.Ε.Σ.Υ.)
1.	Λ.Α.Μ.Δ.Α. Π	6	21%
2.	Ανίχνευση Μαθησιακών Δυσκολιών από Εκπαιδευτικούς (ΑΜΔΕ)	1	4%
3.	Τεστ Ανάγνωσης : ΤΕΣΤ – Α	14	50%
4.	Εργαλείο Διαγνωστικής Διερεύνησης Δυσκολιών στον Γραπτό Λόγο μαθητών Γ΄- ΣΤ΄ Δημοτικού	1	4%
5.	Neale analysis of reading ability	1	4%
6.	WISC-III	23	82%
7.	TONI 3 nonverbal intelligence test	3	11%
8.	DETROIT -Test Μαθησιακής Επάρκειας (DTLA-P:4)	5	18%

9.	Λ-α-T-ω II	10	36%
10.	Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης	8	29%
11.	Trog-2	1	4%
12.	PPVT-Peabody Picture Vocabulary Test	1	4%
13.	Κριτήριο αντιληπτικής λειτουργίας για παιδιά και εφήβους.	3	11%
14.	PEDI-CAT: Pediatric evaluation of disability inventory computer adaptive test	1	4%
15.	PEDI: Pediatric evaluation of disability inventory computer adaptive test	2	7%
16.	Gross motor function measure GMFM-88	2	7%
17.	Movement ABC	2	7%
18.	Test of Gross Motor Development (TGMD-2)	1	4%
19.	Εργαλείο Ψυχοκοινωνικής Προσαρμογής παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας	1	4%
20.	Ανιχνευτικό εργαλείο προβλημάτων λειτουργικής όρασης NSUCO	2	7%
21.	Thematic Apperception Test (TAT)	1	4%
22.	Χορήγηση της Δοκιμασίας Εκφραστικού λεξιλογίου	3	11%
23.	Ερωτηματολόγιο Δια-προσωπικής και Ενδο-προσωπικής προσαρμογής (ΕΔΕΠ) – Κλίμακα για Γονείς	1	4%
24.	CELF-R	2	7%
25.	Bus Story Test	2	7%
26.	WISC-V	7	25%

27.	ΠΑΤΕΜ ΙΙΙ-Ερωτηματολόγιο αυτοαντίληψης για μαθητές γυμνασίου	3	11%
28.	Ελληνική Κλίμακα Αξιολόγησης της ΔΕΠ/Υ – ΙV – Κλίμακα για Γονείς και Εκπαιδευτικούς	5	18%
29.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Σχολικής Κοινωνικής Επάρκειας	5	18%
30.	WAIS-IV GR	2	7%
31.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γνωστικής Επάρκειας για Παιδιά και Εφήβους	3	11%
32.	Achenbach test	7	25%
33.	Developmental Test of Visual Motor Integration-VMI	1	4%
34.	Developmental Test of Visual Perception DTVP-2 / 3	3	11%
35.	Rorschach - Test Psychodiagnostics Plates	1	4%

*Η στρογγυλοποίηση πραγματοποιήθηκε στη μονάδα.

Σε ό,τι αφορά το Λύκειο, τα κριτήρια που καταμετρήθηκαν είναι 28. Το εργαλείο που χρησιμοποιείται περισσότερο από τα 28 Κ.Ε.Σ.Υ. είναι το WISC-III με 68%. Έπεται το WISC-V και το Achenbach τεστ με 25% ποσοστό εμφάνισης. Οι συχνότητες και τα ποσοστά παρουσιάζονται στον πίνακα 7.

Πίνακας 7: Συχνότητες και ποσοστά εμφάνισης ψυχομετρικών εργαλείων στο Λύκειο

A/A	Ψυχομετρικά εργαλεία στο Λύκειο	Συχνότητα	% (στα 28 Κ.Ε.Σ.Υ.)
1.	WISC- V	7	25%
2.	WISC-III	19	68%
3.	TONI 3 nonverbal intelligence test	2	7%
4.	Κριτήριο αντίληπτικής λειτουργίας για παιδιά και εφήβους.	2	7%

5.	ΠΑΤΕΜ IV - Ερωτηματολόγιο Αυτοαντίληψης για μαθητές Λυκείου	3	11%
6.	Test of word reading efficiency - Towre	1	4%
7.	Neale analysis of reading ability	1	4%
8.	WAIS-IV GR	2	7%
9.	Achenbach test	7	25%
10.	Ψυχομετρικό κριτήριο γλωσσικής επάρκειας Λ-α-Τ-ω	5	18%
11.	Developmental Test of Visual Perception DTVP-2/3	3	11%
12.	Ανιχνευτικό εργαλείο προβλημάτων λειτουργικής όρασης NSUCO	2	7%
13.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γνωστικής Επάρκειας για Παιδιά και Εφήβους	3	11%
14.	Rorschach - Test Psychodiagnostics Plates	1	4%
15.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Σχολικής Κοινωνικής Επάρκειας	5	18%
16.	Ελληνική κλίμακα αξιολόγησης της ΔΕΠ-Υ- IV	5	18%
17.	ΤΕΣΤ-Α : Τεστ Ανάγνωσης	6	21%
18.	Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης	3	11%
19.	PEDI-CAT: Pediatric Evaluation of Disability Inventory Computer Adaptive Test	1	4%
20.	PEDI: Pediatric Evaluation of Disability Inventory	2	7%

21.	Gross motor function measure GMFM-88	2	7%
22.	Test of Gross Motor Development (TGMD-2)	1	4%
23.	Detroit test Μαθησιακής Επάρκειας (DTLA-P:4)	3	11%
24.	Thematic Apperception Test (TAT)	1	4%
25.	Ερωτηματολόγιο Δια-προσωπικής και Ενδο-προσωπικής προσαρμογής (ΕΔΕΠ) – Κλίμακα για Γονείς	1	4%
26.	CELF-R	1	4%
27.	Τεστ Επαγγελματικών ενδιαφερόντων, εργασιακών αξιών και επαγγελματικών αποφάσεων του ΕΟΠΠΕΠ	7	25%
28.	TROG-2	1	4%

*Η στρωγγυλοποίηση πραγματοποιήθηκε στη μονάδα.

3.2.2. Συνολικά ποσοστά εμφάνισης του κάθε ψυχομετρικού εργαλείου στα 28 Κ.Ε.Σ.Υ.

Το κάθε ψυχομετρικό εργαλείο, όπως προαναφέρθηκε, μπορεί να χρησιμοποιείται σε μία ή περισσότερες βαθμίδες. Ωστόσο, κρίθηκε σημαντικό να βρεθεί και το συνολικό ποσοστό εμφάνισης του κάθε εργαλείου στα 28 Κ.Ε.Σ.Υ., έτσι ώστε να δοθεί μία συνολική εικόνα για τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται από κοινού. Για αυτόν τον λόγο σχεδιάστηκε ο πίνακας 8, στον οποίο δίπλα από τα ονόματα των εργαλείων αναγράφεται το ποσοστό % της εμφάνισης του εργαλείου στα 28 Κ.Ε.Σ.Υ..

Αναλυτικότερα, το εργαλείο που βρέθηκε να χρησιμοποιείται πιο πολύ από τους ψυχολόγους των Κ.Ε.Σ.Υ. είναι το WISC-III με ποσοστό 82%. Ακολουθεί το Raven με 57% και το Αθηνά Τεστ Διάγνωσης Μαθησιακών Δυσκολιών με 50%. Ακόμα, το Τεστ-

Α και το Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας Λ-α-Τ-ω χρησιμοποιούνται από τα μισά Κ.Ε.Σ.Υ.. Στη συνέχεια, ακολουθεί το Ψυχομετρικό Κριτήριο Πρώιμης Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης (για παιδιά ηλικίας 4.00 – 7.05) με ποσοστό 39%. Έπεται το Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών στο Νηπιαγωγείο και Α΄-Β΄ Δημοτικού και το WISC-V με 36%. Τέλος, άλλα εργαλεία που χρησιμοποιούνται αρκετά συχνά είναι το Ψυχομετρικό Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας (για μαθητές ηλικίας 7.06 – 15.05) και η Ελληνική Κλίμακα Αξιολόγησης της ΔΕΠ-Υ: Ερωτηματολόγιο για εκπαιδευτικούς και γονείς (ADHD-IV) με ποσοστό 32%.

Πίνακας 8: Ποσοστά χορήγησης σταθμισμένων εργαλείων στα 28 Κ.Ε.Σ.Υ.

A/A	Σταθμισμένα ψυχομετρικά εργαλεία με αλφαβητική σειρά	% (στα 28 Κ.Ε.Σ.Υ.)
1.	Achenbach test	25%
2.	Αθηνά Τεστ Διάγνωσης Μαθησιακών Δυσκολιών	50%
3.	Ανίχνευση Μαθησιακών Δυσκολιών από Εκπαιδευτικούς (ΑΜΔΕ)	14%
4.	Ανιχνευτικό εργαλείο προβλημάτων λειτουργικής όρασης NSUCO	7%
5.	Bracken school readiness assessment	4%
6.	Bus Story Test (Renfrew Language Scales)	7%
7.	CELF-R	7%
8.	Childhood Autism Rating Scale (CARS)	7%
9.	Developmental Test of Visual Motor Integration	11%
10.	Developmental Test of Visual Perception (DTVP-2)	11%
11.	Detroit Test Μαθησιακής Επάρκειας P:3 και P:4 (DTLA)	21%

12.	Δοκιμασία Αξιολόγησης Ορθογραφικής Δεξιότητας	7%
13.	Δοκιμασία Γλωσσικής Αντίληψης και Έκφρασης	4%
14.	Δοκιμασία Εκφραστικού λεξιλογίου	25%
15.	Δοκιμασία Φωνητικής και Φωνολογικής Εξέλιξης ΠΣΛ	11%
16.	Draw a person test (DAP)	7%
17.	Εικόνες Δράσης- Δοκιμασία Πληροφοριακής και Γραμματικής Επάρκειας	4%
18.	Ελληνική κλίμακα αξιολόγησης της ΔΕΠ-Υ- IV: Ερωτηματολόγιο για εκπαιδευτικούς (Κλίμακα ADHD-IV)	32%
19.	Εργαλείο ανίχνευσης διαταραχών λόγου και ομιλίας στην προσχολική ηλικία	29%
20.	Εργαλείο ανίχνευσης και διερεύνησης αναγνωστικών δυσκολιών στο Νηπιαγωγείο και Α΄-Β΄ Δημοτικού	36%
21.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Διαταραχών Μνήμης στο Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό	11%
22.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Διαταραχών της διαδικασίας της Μάθησης και της Κατηγοριοποίησης στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό	7%
23.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης της Προσοχής και της Συγκέντρωσης στις Α΄ – Ε΄ τάξεις του Δημοτικού	14%
24.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης των Επιτελικών	14%

	Λειτουργιών στις Α' – Ε' τάξεις του Δημοτικού	
25.	Εργαλείο Διαγνωστικής Διερεύνησης Δυσκολιών στο Γραπτό Λόγο μαθητών Γ' - ΣΤ' Δημοτικού	29%
26.	Εργαλείο Ψυχοκοινωνικής Προσαρμογής παιδιών Προσχολικής και Σχολικής ηλικίας	18%
27.	Ερωτηματολόγιο αυτοαντίληψης για μαθητές Α' -Στ' Δημοτικού ΠΑΤΕΜ I & II, Γυμνάσιο: ΠΑΤΕΜ III, Λύκειο: ΠΑΤΕΜ IV	11%
28.	Ερωτηματολόγιο δια-προσωπικής και ενδο-προσωπικής προσαρμογής (ΕΔΕΠ)	7%
29.	Gross motor function measure GMFM-88	7%
30.	Κλίμακα Αξιολόγησης Δεξιοτήτων παιδιών προσχολικής ηλικίας	4%
31.	Κλίμακα Αξιολόγησης Εργαζόμενης Μνήμης (ΚΑΕΜ)	4%
32.	Κριτήριο αντιληπτικής λειτουργίας για παιδιά και εφήβους	11%
33.	ΛΑΜΔΑ-test	25%
34.	ΜέταΦΩΝ	7%
35.	Movement ABC	7%
36.	Neale analysis of reading ability	4%
37.	Peabody picture vocabulary test (PPVT)	4%
38.	PEDI (pediatric evaluation of disability inventory)	4%

39.	PEDI -CAT (Pediatric evaluation of disability inventory computer adaptive test)	4%
40.	PLS-3 (προσαρμογή στα ελληνικά)	4%
41.	Raven's CPM/CVS	57%
42.	Rorschach - Test Psychodiagnostics Plates	4%
43.	Σειρά Τεστ για τη Διάγνωση της Δυσλεξίας	7%
44.	Τεστ Ανάγνωσης – Τεστ Α	50%
45.	Τεστ ανίχνευσης διαταραχών ομιλίας και λόγου για παιδιά από 4 χρονών (ANOMΙΛΟ)	4%
46.	Thematic Apperception Test (TAT)	4%
47.	Τεστ Εντοπισμού Λαθών Ανάγνωσης (T.E.Λ.Α.)	7%
48.	Test of Gross Motor Development	7%
49.	Test of word reading efficiency (Towre)	4%
50.	TONI 3 nonverbal intelligence test	7%
51.	Trog-2	4%
52.	WAIS-IV GR (Wechsler Adult Intelligence Scale - 4th Edition)	7%
53.	WISC-III (Wechsler Intelligence Scale for Children – 3rd)	82%
54.	WISC-V (Wechsler Intelligence Scale for Children - 5th)	36%
55.	WPPSI-III (Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence - 3rd Edition)	29%
56.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας Λ-α-Τ-ω	50%

57.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γνωστικής Επάρκειας για Παιδιά και Εφήβους	7%
58.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας (για μαθητές ηλικίας 7.06 – 15.05)	32%
59.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Πρώιμης Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης (για παιδιά ηλικίας 4.00 – 7.05)	39%
60.	Ψυχομετρικό κριτήριο σχολικής και κοινωνικής επάρκειας	29%
61.	Τεστ Επαγγελματικών ενδιαφερόντων, εργασιακών αξιών και επαγγελματικών αποφάσεων του ΕΟΠΠΕΠ	25%

3.3. Κατηγοριοποίηση ψυχομετρικών εργαλείων

3.3.1. Οι κατηγορίες των ψυχομετρικών εργαλείων με βάση την περιοχή που αξιολογούν

Η κατηγοριοποίηση των ψυχομετρικών εργαλείων με βάση τη θεματική που αξιολογούν βασίστηκε στη σχετική βιβλιογραφία, η οποία διακρίνει τα ψυχομετρικά εργαλεία, ανάλογα με τους τομείς που αξιολογούν, σε τεστ γνωστικής ικανότητας/τεστ νοημοσύνης, τεστ προσωπικότητας, τεστ μαθησιακής ικανότητας, τεστ σχολικής ψυχολογίας και τεστ-επαγγελματικών ενδιαφερόντων. Εκτός από αυτές τις 5 κατηγορίες, προστέθηκε άλλη μία η οποία αφορά την κινητική ανάπτυξη του παιδιού.

Βάσει αυτών των κατηγοριών, δημιουργήθηκε ένας νέος πίνακας, ο οποίος στην πρώτη του στήλη παρατίθενται τα εργαλεία με αλφαβητική σειρά και στη δεύτερη αναγράφεται ένας αριθμός από το 1 έως το 6 που αντιστοιχεί σε μία από τις παραπάνω κατηγορίες. Πιο συγκεκριμένα, η κωδικοποίηση έχει ως εξής: ο αριθμός 1 αντιστοιχεί σε «τεστ νοημοσύνης», το 2 σε «τεστ προσωπικότητας», το 3 σε «τεστ μαθησιακής ικανότητας», το 4 σε «τεστ κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης», το 5 σε «τεστ επαγγελματικών ενδιαφερόντων» και το 6 σε «τεστ κινητικής ανάπτυξης». Στη συνέχεια, με βάση τα δεδομένα που συλλέχθηκαν, δημιουργήθηκε ένας νέος πίνακας

(πίν. 10) στον οποίο καταγράφηκε ο συνολικός αριθμός των εργαλείων και τα ποσοστά εμφάνισής τους στο σύνολο των κριτηρίων ανά κατηγορία. Σκοπός της εύρεσης αυτών των ποσοστών ήταν η εύρεση εκείνης της κατηγορίας εργαλείων που χρησιμοποιείται πιο πολύ.

Πίνακας 9: Κατηγορίες ψυχομετρικών εργαλείων με βάση τη δεξιότητα που αξιολογούν

A/A	Σταθμισμένα ψυχομετρικά εργαλεία με αλφαβητική σειρά	Κατηγορίες με βάση τις αξιολογούμενες δεξιότητες 1: Τεστ νοημοσύνης 2: Τεστ προσωπικότητας 3: Τεστ μαθησιακής ικανότητας 4: Τεστ κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης 5: Τεστ γενικών-επαγγελματικών ενδιαφερόντων 6: Τεστ κινητικής ανάπτυξης
1.	Achenbach test	4
2.	Αθηνά Τεστ Διάγνωσης Μαθησιακών Δυσκολιών	3
3.	Ανίχνευση Μαθησιακών Δυσκολιών από Εκπαιδευτικούς (ΑΜΔΕ)	3
4.	Ανιχνευτικό εργαλείο προβλημάτων λειτουργικής όρασης NSUCO	6
5.	Bracken school readiness assessment	3
6.	Bus Story Test (Renfrew Language Scales)	3
7.	CELF-R	3

8.	Childhood Autism Rating Scale (CARS)	4
9.	Developmental Test of Visual Motor Integration	6
10.	Developmental Test of Visual Perception (DTVP-2)	6
11.	Detroit Test Μαθησιακής Επάρκειας P:3 και P:4 (DTLA)	3
12.	Δοκιμασία Αξιολόγησης Ορθογραφικής Δεξιότητας	3
13.	Δοκιμασία Γλωσσικής Αντίληψης και Έκφρασης	3
14.	Δοκιμασία Εκφραστικού λεξιλογίου	3
15.	Δοκιμασία Φωνητικής και Φωνολογικής Εξέλιξης ΠΣΛ	3
16.	Draw a person test (DAP)	2
17.	Εικόνες Δράσης- Δοκιμασία Πληροφοριακής και Γραμματικής Επάρκειας	3
18.	Ελληνική κλίμακα αξιολόγησης της ΔΕΠ-Υ-IV: Ερωτηματολόγιο για εκπαιδευτικούς (Κλίμακα ADHD-IV)	4
19.	Εργαλείο ανίχνευσης διαταραχών λόγου και ομιλίας στην προσχολική ηλικία	3
20.	Εργαλείο ανίχνευσης και διερεύνησης αναγνωστικών δυσκολιών	3

	στο Νηπιαγωγείο και Α΄ - Β΄ Δημοτικού	
21.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Διαταραχών Μνήμης στο Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό	1
22.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Διαταραχών της διαδικασίας της Μάθησης και της Κατηγοριοποίησης στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό	3
23.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης της Προσοχής και της Συγκέντρωσης στις Α΄ – Ε΄ τάξεις του Δημοτικού	3
24.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης των Επιτελικών Λειτουργιών στις Α΄ – Ε΄ τάξεις του Δημοτικού	1
25.	Εργαλείο Διαγνωστικής Διερεύνησης Δυσκολιών στο Γραπτό Λόγο μαθητών Γ΄ - ΣΤ΄ Δημοτικού	3
26.	Εργαλείο Ψυχοκοινωνικής Προσαρμογής παιδιών Προσχολικής και Σχολικής ηλικίας	4
27.	Ερωτηματολόγιο αυτοαντίληψης για μαθητές Α΄ - Στ΄ Δημοτικού ΠΑΤΕΜ I & II, Γυμνάσιο: ΠΑΤΕΜ III, Λύκειο: ΠΑΤΕΜ IV	4
28.	Ερωτηματολόγιο δια-προσωπικής και ενδο-προσωπικής προσαρμογής (ΕΔΕΠ)	4

29.	Gross motor function measure GMFM-88	6
30.	Κλίμακα Αξιολόγησης Δεξιοτήτων παιδιών προσχολικής ηλικίας	4
31.	Κλίμακα Αξιολόγησης Εργαζόμενης Μνήμης (ΚΑΕΜ)	1
32.	Κριτήριο αντιληπτικής λειτουργίας για παιδιά και εφήβους	6
33.	ΛΑΜΔΑ-test	3
34.	ΜέταΦΩΝ	3
35.	Movement ABC	6
36.	Neale analysis of reading ability	3
37.	Peabody picture vocabulary test (PPVT)	3
38.	PEDI (pediatric evaluation of disability inventory)	6
39.	PEDI -CAT (Pediatric evaluation of disability inventory computer adaptive test)	6
40.	PLS-3 (προσαρμογή στα ελληνικά)	3
41.	Ravens's CPM/CVS	1
42.	Rorschach - Test Psychodiagnostics Plates	2

43.	Σειρά Τεστ για τη Διάγνωση της Δυσλεξίας	3
44.	Τεστ Ανάγνωσης -Α	3
45.	Τεστ ανίχνευσης διαταραχών ομιλίας και λόγου για παιδιά από 4 χρονών (ANOMIΛΟ)	3
46.	Thematic Apperception Test (TAT)	2
47.	Τεστ Εντοπισμού Λαθών Ανάγνωσης (Τ.Ε.Λ.Α.)	3
48.	Test of Gross Motor Development	6
49.	Test of word reading efficiency (Towre)	3
50.	TONI 3 nonverbal intelligence test	1
51.	Trog-2	3
52.	WAIS-IV GR (Wechsler Adult Intelligence Scale - 4th Edition)	1
53.	WISC-III (Wechsler Intelligence Scale for Children – 3rd)	1
54.	WISC-V (Wechsler Intelligence Scale for Children - 5th)	1
55.	WPPSI-III (Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence - 3rd Edition)	1

56.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας Λ-α-Τ-ω	3
57.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γνωστικής Επάρκειας για Παιδιά και Εφήβους	1
58.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας (για μαθητές ηλικίας 7.06 – 15.05)	3
59.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Πρώιμης Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης (για παιδιά ηλικίας 4.00 – 7.05)	3
60.	Ψυχομετρικό κριτήριο σχολικής και κοινωνικής επάρκειας	4
61.	Τεστ Επαγγελματικών ενδιαφερόντων, εργασιακών αξιών και επαγγελματικών αποφάσεων του ΕΟΠΠΕΠ	5

Πίνακας 10: Συνολικός αριθμός και ποσοστά εργαλείων με βάση την κατηγορία στην οποία ανήκουν

Κατηγορίες εργαλείων με βάση την δεξιότητα που αξιολογούν	Συνολικός αριθμός εργαλείων	% του συνόλου των εργαλείων
Τεστ νοημοσύνης	10	16%
Τεστ προσωπικότητας	3	5%
Τεστ Μαθησιακής ικανότητας	30	49%
Τεστ κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης	8	13%

Τεστ γενικών επαγγελματικών ενδιαφερόντων	1	2%
Τεστ κινητικής ανάπτυξης	9	15%

*Η στρωγγυλοποίηση των ποσοστών πραγματοποιήθηκε στη μονάδα

Από τα παραπάνω δεδομένα διαφαίνεται πως το 16% των εργαλείων ανήκουν στην κατηγορία των τεστ που αξιολογούν τη νοημοσύνη. Το 5% των κριτηρίων είναι τεστ προσωπικότητας, το 49% τεστ μαθησιακής ικανότητας, το 13% τεστ κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης, το 2% τεστ γενικών επαγγελματικών ενδιαφερόντων και το 15% τεστ κινητικής ανάπτυξης.

3.3.2. Τομείς αξιολόγησης των ψυχομετρικών εργαλείων – Υποεκπροσώπηση

Γενικότερα, ο σχεδιασμός και η κατασκευή των ψυχομετρικών εργαλείων γίνεται με βάση ορισμένα κριτήρια. Πιο συγκεκριμένα, λαμβάνεται υπόψιν τόσο το ηλικιακό εύρος στο οποίο θα απευθύνεται το εργαλείο όσο και οι τομείς που θα αξιολογηθούν.

Σε ό,τι αφορά την παρούσα εργασία, από τη διερεύνηση του περιεχομένου των ψυχομετρικών εργαλείων που αναφέρθηκαν από τα Κ.Ε.Σ.Υ., δημιουργήθηκε ο πίνακας 11, στον οποίο αναγράφονται οι τομείς που αξιολογεί το κάθε τεστ ξεχωριστά. Οι τομείς αυτοί προέκυψαν από την περιγραφή των εργαλείων, η οποία παρουσιάζεται στο παράρτημα.

Πίνακας 11: Οι τομείς που αξιολογούνται σε κάθε εργαλείο

A/A	Σταθμισμένα ψυχομετρικά εργαλεία με αλφαβητική σειρά	Τομείς αξιολόγησης
1.	Achenbach test	-Δραστηριότητες παιδιού -Κοινωνική ζωή -Σχολική ζωή -Εσωτερικευμένα Προβλήματα -Εξωτερικευμένα προβλήματα
2.	Αθηνά Τεστ Διάγνωσης Μαθησιακών Δυσκολιών	-Νοητική ικανότητα -Μνήμη ακολουθιών -Ολοκλήρωση παραστάσεων

		-Γραφο-φωνολογική ενημερότητα -Νευρο-ψυχολογική ωριμότητα
3.	Ανίχνευση Μαθησιακών Δυσκολιών από Εκπαιδευτικούς (ΑΜΔΕ)	-Πρόσληψη προφορικού λόγου -Παραγωγή προφορικού λόγου -Ανάγνωση -Γραφή -Συλλογισμοί -Μαθηματικά
4.	Ανιχνευτικό εργαλείο προβλημάτων λειτουργικής όρασης NSUCO	-Οπτικοκινητικός συντονισμός -Κίνηση ματιών -Στάση σώματος -Χρήση κεφαλιού -Έκταση ματιού -Κατάσταση ματιού
5.	Bracken school readiness assessment	-Αναγνωστική ικανότητα -Αναγνώριση χρωμάτων, γραμμάτων, αντιστοίχιση φωνήματος-γραφήματος -Αναγνώριση σχημάτων/αριθμών -Καταμέτρηση ποσοτήτων -Μεγέθη και συγκρίσεις
6.	Bus Story Test (Renfrew Language Scales)	-Αφηγηματικός λόγος με οπτικό και λεκτικό βοήθημα -Μήκος προτάσεων -Συντακτική δομή -Λεξιλόγιο -Γλωσσικό περιεχόμενο -Γραμματικοί κανόνες
7.	CELF-R	-Παραγωγή λόγου -Γλωσσική κατανόηση -Πραγματολογία

		<ul style="list-style-type: none"> -Εκφραστικός και αντιληπτικός λόγος -Φωνολογική επίγνωση -Γλωσσικό περιεχόμενο -Δομή προτάσεων
8.	Childhood Autism Rating Scale (CARS)	<ul style="list-style-type: none"> -Σχέση με τους άλλους ανθρώπους -Ικανότητα μίμησης -Συναισθηματική απόκριση -Χρήση του σώματος -Χρήση αντικειμένων -Προσαρμοστικότητα σε οποιαδήποτε αλλαγή -Οπτική και ακουστική απόκριση -Απόκριση και η χρήση της γεύσης, της αφής και της όσφρησης -Φόβος και άγχος -Λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία -Επίπεδο δραστηριότητας -Βαθμός συνέπειας της διανοητικής ανταπόκρισης -Γενικές εντυπώσεις
9.	Developmental Test of Visual Motor Integration	<ul style="list-style-type: none"> -Οπτικο-κινητικές ικανότητες -Οπτική αντίληψη -Οπτικο-χωρικές σχέσεις -Οπτικο-κινητικό συντονισμός
10.	Developmental Test of Visual Perception (DTVP-2)	<ul style="list-style-type: none"> -Οπτικοκινητικός συντονισμός -Αντιγραφή σχημάτων -Θέση αντικειμένων στον χώρο -Διάκριση εικόνας φόντου -Οπτικοκινητική ταχύτητα -Χωρικές σχέσεις

		<ul style="list-style-type: none"> -Οπτικός εγκλεισμός -Σταθερότητα και διάρκεια φόρμας/μορφής
11.	Detroit Test Μαθησιακής Επάρκειας P:3 και P:4 (DTLA)	<ul style="list-style-type: none"> -Αντίθετες έννοιες -Ακολουθία σχεδίου -Αναπαραγωγή προτάσεων -Αντιστροφή γραμμάτων -Αναπαραγωγή σχεδίου -Βασικές πληροφορίες -Συμβολικές σχέσεις -Ακολουθίες λέξεων -Ακολουθίες ιστοριών
12.	Δοκιμασία Αξιολόγησης Ορθογραφικής Δεξιότητας	<ul style="list-style-type: none"> -Ορθογραφικές δεξιότητες -Γραμματική ορθογραφία -Φωνολογικές/Μορφολογικές/ Ετυμολογικές στρατηγικές
13.	Δοκιμασία Γλωσσικής Αντίληψης και Έκφρασης	<ul style="list-style-type: none"> -Επικοινωνία/Προφορικός λόγος -Αισθησιοκινητικό παιχνίδι Λειτουργικότητα και χρήση πραγματικών αντικειμένων -Εννοιολογική κατηγοριοποίηση -Γνώση χρωμάτων/μεγεθών -Κατανόηση και εύρεση αιτιολόγησης περιστατικών -Τρόπος κατανόησης και μάθησης -Εκφραστικό λεξιλόγιο -Ικανότητα αφηγηματικού λόγου -Κατανόηση περιστάσεων
14.	Δοκιμασία Εκφραστικού λεξιλογίου	<ul style="list-style-type: none"> -Λεξιλογικές ικανότητες -Αναπτυξιακή πορεία της γλώσσας

15.	Δοκιμασία Φωνητικής και Φωνολογικής Εξέλιξης ΠΣΛ	-Ομιλία -Φωνοτακτικοί συνδυασμοί -Φωνητικό ευρετήριο -Λειτουργική επάρκεια του φωνολογικού συστήματος -Αντιθετική λειτουργία φωνημάτων -Δομική διαδικασία απλοποίηση -Συστημική διαδικασία απλοποίησης
16.	Draw a person test (DAP)	-Προφίλ σχεδίου -Ορθότητα συνδέσεων -Μέρη του σώματος -Λεπτομέρειες σώματος
17.	Εικόνες Δράσης-Δοκιμασία Πληροφοριακής και Γραμματικής Επάρκειας	-Γλωσσική επάρκεια -Μορφosύνταξη -Πραγματολογία
18.	Ελληνική κλίμακα αξιολόγησης της ΔΕΠ-Υ- IV: Ερωτηματολόγιο για εκπαιδευτικούς (Κλίμακα ADHD-IV)	-Διάσπαση ελλειμματικής προσοχής -Υπερκινητικότητα/Παρορμητικότητα
19.	Εργαλείο ανίχνευσης διαταραχών λόγου και ομιλίας στην προσχολική ηλικία	-Αφήγηση (Λεξιλόγιο, λεκτική ροή, μορφολογικά λάθη, συντακτική δομή) -Κατονομασία αντικειμένων και εικόνων -Κατανόηση αντικειμένων και εικόνων -Λειτουργικό λεξιλόγιο
20.	Εργαλείο ανίχνευσης και διερεύνησης αναγνωστικών δυσκολιών στο	-Αναγνωστική αποκωδικοποίηση -Αναγνωστική κατανόηση -Φωνολογική επίγνωση

	Νηπιαγωγείο και Α΄ - Β΄ Δημοτικού	-Βραχύχρονη μνήμη φωνολογικών πληροφοριών
21.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Διαταραχών Μνήμης στο Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό	-Λεκτική και οπτική μνήμη -Ανάκληση ιστοριών -Ανάκληση οπτικών πληροφοριών
22.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Διαταραχών της διαδικασίας της Μάθησης και της Κατηγοριοποίησης στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό	-Ανάκληση ακουστικών ερεθισμάτων σε κατηγορίες -Αναγνώριση λέξεων συγκεκριμένης κατηγορίας -Ακουστική μνήμη -Διατήρηση πληροφοριών στη μακρόχρονη μνήμη
23.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης της Προσοχής και της Συγκέντρωσης στις Α΄ – Ε΄ τάξεις του Δημοτικού	-Παρατεταμένη ακουστική προσοχή -Παρατεταμένη οπτική προσοχή -Εύρος ακουστικής προσοχής -Εύρος οπτικής προσοχής
24.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης των Επιτελικών Λειτουργιών στις Α΄ – Ε΄ τάξεις του Δημοτικού	-Δοκιμασία πύργου -Παρατεταμένη εφαρμογή σύνθετης στρατηγικής απάντησης -Επαγωγική σκέψη: μη λεκτικές αλληλουχίες με ιστορίες, λεκτικές αλληλουχίες, μη λεκτικές αναλογίες, λεκτικές αναλογίες
25.	Εργαλείο Διαγνωστικής Διερεύνησης Δυσκολιών στο Γραπτό Λόγο μαθητών Γ΄ - ΣΤ΄ Δημοτικού	-Παραγωγή γραπτού λόγου -Επεξεργασία γραπτού λόγου -Κειμενική οργάνωση/Συνοχή -Κειμενική οργάνωση/Συνεκτικότητα
26.	Εργαλείο Ψυχοκοινωνικής Προσαρμογής παιδιών Προσχολικής και Σχολικής ηλικίας	-Κοινωνική επάρκεια -Σχολική επάρκεια -Συναισθηματική επάρκεια -Προβλήματα συμπεριφοράς

27.	Ερωτηματολόγιο αυτοαντίληψης για μαθητές Α΄ - Στ΄ Δημοτικού ΠΑΤΕΜ I & II, Γυμνάσιο: ΠΑΤΕΜ III, Λύκειο: ΠΑΤΕΜ IV	<ul style="list-style-type: none"> -Σχολική ικανότητα -Φυσική εμφάνιση -Σχέσεις με συνομηλίκους -Αθλητική ικανότητα -Διαγωγή/Συμπεριφορά στο σχολικό περιβάλλον -Αυτοεκτίμηση -Αυτοαντίληψη -Σχέσεις με γονείς -Μαθηματική ικανότητα -Επίδοση στα γλωσσικά μαθήματα -Εργασιακή ετοιμότητα -Διαφυλικές/συναισθηματικές σχέσεις
28.	Ερωτηματολόγιο δια-προσωπικής και ενδο-προσωπικής προσαρμογής (ΕΔΕΠ)	<ul style="list-style-type: none"> -Προβληματικές συμπεριφορές -Σύνδρομο ενδο-προσωπικής προσαρμογής -Σύνδρομο δια-προσωπικής προσαρμογής -Είδος και βαθμός εμφάνισης συμπεριφορών
29.	Gross motor function measure GMFM-88	<ul style="list-style-type: none"> -Κινητικές δεξιότητες -περιστροφή -τρόπος που στέκεται και κάθεται -περπάτημα, τρέξιμο, πήδημα -Μπουσούλημα/γονάτισμα
30.	Κλίμακα Αξιολόγησης Δεξιοτήτων παιδιών προσχολικής ηλικίας	<ul style="list-style-type: none"> -Γλωσσικές δεξιότητες -Μαθηματικές δεξιότητες -Κοινωνικές δεξιότητες -Κινητικές δεξιότητες -Δεξιότητες αυτονομίας στη μάθηση

31.	Κλίμακα Αξιολόγησης Εργαζόμενης Μνήμης (ΚΑΕΜ)	-Συμπεριφορές του παιδιού μέσα στην τάξη σε ό,τι αφορά τον τομέα της εργαζόμενης μνήμης
32.	Κριτήριο αντιληπτικής λειτουργίας για παιδιά και εφήβους	- Οπτικοκινητικός συντονισμός -Οπτική διάκριση και διαχωρισμός -Αντίληψη σχέσεων στο χώρο -Αναπαραγωγή γεωμετρικών σχημάτων -Αναγνώριση σχημάτων στην παλάμη -Ηχητικά μοτίβα -Περπάτημα φτέρνα-δάχτυλα -Ισορροπία σε ένα πόδι -Κύκλος μεταξύ του αντίχειρα και των υπόλοιπων δαχτύλων (λεπτή κινητικότητα) -Γρήγορα αντιστρεφόμενες επαναλαμβανόμενες κινήσεις χεριού -Έκταση του βραχίονα και του ποδιού
33.	ΛΑΜΔΑ-test	-Αναγνώριση ερεθισμάτων -Ορθογραφία -Κατανόηση κειμένων -Μορφοσύνταξη -Λεξιλόγιο -Μνήμη εργασίας -Μη λεκτική νοητική ικανότητα -Αντίληψη χαρακτηριστικών μουσικής
34.	ΜέταΦΩΝ	-Φωνολογική επίγνωση -Γλωσσολογικά επίπεδα ρίμας/συλλαβής/φωνήματος

		-Αναγνωστική ετοιμότητα
35.	Movement ABC	-Κινητικές δραστηριότητες με αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στο παιδί και το περιβάλλον -Μη κινητικοί παράγοντες που δυσκολεύουν την κίνηση του παιδιού -Διαχείριση πραγμάτων με επιδεξιότητα -Ικανότητες χρήσης και κίνησης της μπάλας -Στατική και δυναμική ισορροπία
36.	Neale analysis of reading ability	-Αναγνωστική ακρίβεια -Γραπτή κατανόηση -Χαρακτηριστικά ανάγνωσης -Αναγνωστική ακρίβεια
37.	Peabody picture vocabulary test (PPVT)	- Ικανότητες λεξιλογίου -Λεξικές γνώσεις -Ικανότητα πρόσληψης της γλώσσας
38.	PEDI (pediatric evaluation of disability inventory)	-Αυτοεξυπηρέτηση -Καθημερινές δραστηριότητες -Ικανότητα επίλυσης προβλημάτων -Κινητικές δεξιότητες -Συμπεριφορά -Γλώσσα -Συλλογισμός -Κοινωνικές σχέσεις
39.	PEDI -CAT (Pediatric evaluation of disability inventory computer adaptive test)	-Αυτοεξυπηρέτηση -Καθημερινές δραστηριότητες -Ικανότητα επίλυσης προβλημάτων -Κινητικές δεξιότητες -Συμπεριφορά

		<ul style="list-style-type: none"> -Γλώσσα -Συλλογισμός -Κοινωνικές σχέσεις
40.	PLS-3 (προσαρμογή στα ελληνικά)	<ul style="list-style-type: none"> -Γλωσσικές ικανότητες πρόσληψης και παραγωγής λόγου -Ακουστική κατανόηση -Εκφραστική επικοινωνία -Γνώση δομής γλώσσας (μορφολογικές και συντακτικές δομές) -Σημασιολογία-Λεξιλόγιο -Ικανότητες σκέψης και συλλογισμού
41.	Ravens's CPM/CVS	<ul style="list-style-type: none"> -Μη λεκτική ικανότητα εξαγωγής συμπερασμάτων σε οπτικοχωρικό πλαίσιο -Επαγωγική και αφαιρετική ικανότητα -Λήψη απόφασης για επίλυση προβλημάτων -Αναλυτική ικανότητα -Λεκτικές πληροφορίες/λεξιλόγιο
42.	Rorschach - Test Psychodiagnostics Plates	<ul style="list-style-type: none"> -Ασυνείδητος τρόπος σκέψης -Χαρακτηριστικά προσωπικότητας -Οργανωτική ικανότητα -Επίπεδο νοημοσύνης -Κοινωνικότητα -Ψυχικές διαταραχές -Προοπτική ζωής
43.	Σειρά Τεστ για τη Διάγνωση της Δυσλεξίας	<ul style="list-style-type: none"> -Φωνολογία -Μορφολογία -Σημασιολογία -Σύνταξη

		-Διατήρηση προσοχής
44.	Τεστ Ανάγνωσης -A	-Αναγνωστική αποκωδικοποίηση -Ευχέρεια ανάγνωσης -Μορφολογία-σύνταξη -Αναγνωστική κατανόηση
45.	Τεστ ανίχνευσης διαταραχών ομιλίας και λόγου για παιδιά από 4 χρονών (ANOMIΛΟ)	-Προφορικός λόγος -Άρθρωση -Κατανόηση προφορικού λόγου -Λεξιλόγιο -Ροή -Ομιλία -Ποιότητα φωνής
46.	Thematic Apperception Test (TAT)	-Τεστ προσωπικότητας -Κίνητρα, ανάγκες, επιθυμίες, περιβαλλοντικοί παράγοντες, διαπροσωπικές σχέσεις, πιέσεις, διαφωνίες, προκαταλήψεις
47.	Τεστ Εντοπισμού Λαθών Ανάγνωσης (T.E.L.A.)	-Αποκωδικοποίηση-Αναγνωστική ευχέρεια -Μορφολογία-Σύνταξη -Κατανόηση
48.	Test of Gross Motor Development	-Κινητικές δεξιότητες -Κινητικός συντονισμός -Έλεγχος κίνησης
49.	Test of word reading efficiency (Towre)	-Προφορά λέξεων και άρθρωση -Αναγνωστική ακρίβεια και ευχέρεια -Ολική ανάγνωση πολυσύχναστων λέξεων
50.	TONI 3 nonverbal intelligence test	-Γενίκευση και ταξινόμηση όμοιων σχεδίων -Διάκριση διαφορών σε σχέδια

		<ul style="list-style-type: none"> -Αναλογική σκέψη/αναλογίες -Σειροθέτηση -Επαγωγική σκέψη -Αφαιρετική σκέψη -Αναγνώριση λεπτομερειών
51.	Trog-2	<ul style="list-style-type: none"> -Γραμματικά φαινόμενα -Ακουστική κατανόηση
52.	WAIS-IV GR (Wechsler Adult Intelligence Scale - 4th Edition)	<ul style="list-style-type: none"> -Λεκτική κατανόηση -Αντιληπτικός συλλογισμός -Εργαζόμενη μνήμη -Ταχύτητα επεξεργασίας
53.	WISC-III (Wechsler Intelligence Scale for Children – 3rd)	<ul style="list-style-type: none"> -Συμπλήρωση εικόνων -Πληροφορίες -Κωδικοποίηση -Ομοιότητες -Σειροθέτηση εικόνων -Αριθμητική/νοερά αριθμητικά προβλήματα -Σχέδια με κύβους -Λεξιλόγιο -Συναρμολόγηση αντικειμένων -Κατανόηση κοινωνικών κανόνων και λήψη αποφάσεων -Σύμβολα -Μνήμη αριθμών -Λαβύρινθοι -Λεκτική νοημοσύνη -Πρακτική νοημοσύνη -Γενικός δείκτης νοημοσύνης

54.	WISC-V (Wechsler Intelligence Scale for Children - 5th)	<ul style="list-style-type: none"> -Γενικός Δείκτης Νοημοσύνης -Δείκτης Λεκτικής Κατανόησης -Δείκτης Οπτικοχωρικής Αντίληψης - Δείκτης Ρέοντα Συλλογισμού - Δείκτης Εργαζόμενης Μνήμης - Δείκτης ταχύτητας Επεξεργασίας
55.	WPPSI-III (Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence - 3rd Edition)	<ul style="list-style-type: none"> -Λεκτικός Δείκτης Νοημοσύνης -Πρακτικός Δείκτης Νοημοσύνης -Γενικός Δείκτης Νοημοσύνης -Δείκτης Ταχύτητας Επεξεργασίας
56.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας Λ-α-Τ-ω	<p>Λ-α-Τ-ω I</p> <ul style="list-style-type: none"> -Εικονο-λεξιλόγιο -Προσληπτικό λεξιλόγιο -Λεξιλόγιο συσχετισμού -Προφορικό λεξιλόγιο -Άρθρωση -Φωνημική ολοκλήρωση -Φωνημική ανάλυση -Φωνημική διάκριση -Μορφοσυντακτική ολοκλήρωση <p>Λ-α-Τ-ω II</p> <ul style="list-style-type: none"> -Προφορικό λεξιλόγιο -Λεξιλόγιο συσχετισμού -Κατανόηση ανάγνωσης -Αναγνώριση λαθών -Ακολουθία προτάσεων -Συνδυασμός προτάσεων
57.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γνωστικής Επάρκειας για Παιδιά και Εφήβους	<ul style="list-style-type: none"> -Γνωστική επεξεργασία -Ανάκληση λέξεων -Βραχύχρονη μνήμη

		<ul style="list-style-type: none"> -Ανάκληση αριθμών -Ολοκλήρωση μορφών -Συμπερασματική σκέψη -Εξαγωγή συμπερασμάτων -Συλλογιστική σκέψη -Εκφραστικό λεξιλόγιο
58.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας (για μαθητές ηλικίας 7.06 – 15.05)	<ul style="list-style-type: none"> -Λεξιλόγιο -Υπολογισμοί -Επίλυση προβλημάτων
59.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Πρώιμης Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης (για παιδιά ηλικίας 4.00 – 7.05)	<ul style="list-style-type: none"> -Σύγκριση -Σειροθέτηση -Χρήση λέξεων αρίθμησης -Δομημένη καταμέτρηση -Αποτελεσματική καταμέτρηση -Γενική γνώση αριθμών
60.	Ψυχομετρικό κριτήριο σχολικής και κοινωνικής επάρκειας	<ul style="list-style-type: none"> -Κοινωνικές δεξιότητες -Κοινωνική προσαρμογή -Αυτοεικόνα -Αυτοαντίληψη προσωπικών γνωρισμάτων και δεξιοτήτων -Αυτοεκτίμηση -Εσωτερικές και εξωτερικές προσαρμοστικές αντιδράσεις -Οικογενειακές/Κοινωνικές σχέσεις -Επιδόσεις και γνωρίσματα του χαρακτήρα τους -Σύγκριση χαρακτηριστικών των παιδιών σε σχέση με τους συνομήλικούς τους
61.	Τεστ επαγγελματικών ενδιαφερόντων, εργασιακών αξιών και	<ul style="list-style-type: none"> -Επαγγελματικός προσανατολισμός -Επαγγελματικά Ενδιαφέροντα

	αποφάσεων του ΕΟΠΠΕΠ	-Κίνητρα -Εργασιακές αξίες -Προσωπικότητα
--	-------------------------	---

Με βάση τους τομείς που αξιολογούνται σε κάθε εργαλείο, αυτοί μπορούν να συνοψιστούν σε τομείς που αφορούν τον προφορικό λόγο, τον γραπτό (παραγωγή, ορθογραφία, ανάγνωση), το λεξιλόγιο, τη φωνολογία και τη μορφοσύνταξη. Ακόμα, εξετάζονται η Νοητική ικανότητα, η μνήμη, οι συλλογισμοί, η επίλυση προβλημάτων, ο οπτικοκινητικός συντονισμός, η κίνηση ματιών, η κινητική και σωματική ανάπτυξη και διάφορες άλλες μαθηματικές δεξιότητες. Επίσης, υπάρχουν και τεστ, τα οποία επικεντρώνονται στην προσωπικότητα του παιδιού, στην αυτοεκτίμηση και αυτοαντίληψή του, στις κοινωνικές δεξιότητες και στη γενικότερη συμπεριφορά του εντός και εκτός του σχολικού πλαισίου.

Από τις παραπάνω περιοχές, που παρουσιάζονται στον πίνακα, φαίνεται πως υπάρχουν τομείς που υποεκπροσωπούνται, καθώς ο αριθμός των εργαλείων που αξιολογούν αυτούς είναι μικρός. Ειδικότερα, ο τομέας των μαθηματικών υποεκπροσωπείται, καθώς τα μαθηματικά αξιολογούνται από 2 σταθμισμένα εργαλεία. Ένας άλλος τομέας, για τον οποίο έχει σχεδιαστεί μόνο ένα εργαλείο είναι ο επαγγελματικός προσανατολισμός. Στη συνέχεια, η κινητική ανάπτυξη αξιολογείται από 8 εργαλεία, των οποίων το ποσοστό εμφάνισής τους στα 28 Κ.Ε.Σ.Υ. κυμαίνεται από 2% έως 7%. Επίσης, εργαλεία που αφορούν τη σχολική ψυχολογία είναι και αυτά 8 στα 61. Τέλος, τα εργαλεία που αναφέρονται στις μαθησιακές ικανότητες παιδιών Β΄ Βάθμιας είναι 3, γεγονός που υποδηλώνει την ανάγκη για κατασκευή άτυπων εργαλείων βασισμένων στα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών της κάθε τάξης από τις αντίστοιχες ειδικότητες (μαθηματικοί, φιλόλογοι, φυσικοί/χημικοί).

3.3.3. Κατηγοριοποίηση ψυχομετρικών εργαλείων με βάση τον χορηγητή

Τα παρόντα εργαλεία εκτός από την κατηγοριοποίηση τους με βάση την περιοχή που αξιολογούν, διακρίθηκαν και με βάση τον χορηγητή. Πιο συγκεκριμένα, από την περιγραφή των εργαλείων στην οποία αναφέρονται και οι ειδικότητες που τα χορηγούν, κατασκευάστηκε ο πίνακας 12. Σε αυτόν, παρατίθενται οι ειδικότητες που μπορούν να χορηγήσουν το κάθε αναφερόμενο ψυχομετρικό εργαλείο.

Πίνακας 12: Ειδικότητες που μπορούν να χορηγήσουν το κάθε ψυχομετρικό εργαλείο

A/A	Σταθμισμένα ψυχομετρικά εργαλεία με αλφαβητική σειρά	Ειδικότητες που μπορούν να χορηγήσουν τα εργαλεία
1.	Achenbach test (ΣΑΕΒΑ)	-Ψυχολόγοι -Κοινωνικοί λειτουργοί
2.	Αθηνά Τεστ Διάγνωσης Μαθησιακών Δυσκολιών	-Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Νηπιαγωγοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Φιλολόγοι
3.	Ανίχνευση Μαθησιακών Δυσκολιών από Εκπαιδευτικούς (ΑΜΔΕ)	-Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Νηπιαγωγοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής
4.	Ανιχνευτικό εργαλείο προβλημάτων λειτουργικής όρασης NSUCO	-Εργοθεραπευτές -Φυσικοθεραπευτές
5.	Bracken school readiness assessment	-Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής
6.	Bus Story Test (Renfrew Language Scales)	-Λογοθεραπευτές -Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Νηπιαγωγοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής
7.	CELF-R	-Λογοθεραπευτές
8.	Childhood Autism Rating Scale (CARS)	-Ψυχολόγοι

9.	Developmental Test of Visual Motor Integration	-Εργοθεραπευτές -Φυσικοθεραπευτές
10.	Developmental Test of Visual Perception (DTVP-2)	-Εργοθεραπευτές -Φυσικοθεραπευτές
11.	Detroit Test Μαθησιακής Επάρκειας P:3 και P:4 (DTLA)	-Ψυχολόγοι
12.	Δοκιμασία Αξιολόγησης Ορθογραφικής Δεξιότητας	-Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Φιλολόγοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής
13.	Δοκιμασία Γλωσσικής Αντίληψης και Έκφρασης	-Λογοθεραπευτές
14.	Δοκιμασία Εκφραστικού λεξιλογίου	-Λογοθεραπευτές -Νηπιαγωγοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής
15.	Δοκιμασία Φωνητικής και Φωνολογικής Εξέλιξης ΠΣΛ	-Λογοθεραπευτές
16.	Draw a person test (DAP)	-Ψυχολόγοι -Κοινωνικοί λειτουργοί
17.	Εικόνες Δράσης- Δοκιμασία Πληροφοριακής και Γραμματικής Επάρκειας	-Λογοθεραπευτές -Νηπιαγωγοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής

18.	Ελληνική κλίμακα αξιολόγησης της ΔΕΠ-Υ- IV: Ερωτηματολόγιο για εκπαιδευτικούς (Κλίμακα ADHD-IV)	-Ψυχολόγοι
19.	Εργαλείο ανίχνευσης διαταραχών λόγου και ομιλίας στην προσχολική ηλικία	-Λογοθεραπευτές - Νηπιαγωγοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής
20.	Εργαλείο ανίχνευσης και διερεύνησης αναγνωστικών δυσκολιών στο Νηπιαγωγείο και Α' - Β' Δημοτικού	- Νηπιαγωγοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής
21.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Διαταραχών Μνήμης στο Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό	- Νηπιαγωγοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Ψυχολόγοι
22.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Διαταραχών της διαδικασίας της Μάθησης και της Κατηγοριοποίησης στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό	- Νηπιαγωγοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Ψυχολόγοι
23.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης της Προσοχής και της Συγκέντρωσης στις Α' – Ε' τάξεις του Δημοτικού	- Νηπιαγωγοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Ψυχολόγοι
24.	Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης των Επιτελικών Λειτουργιών στις Α' –	-Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Ψυχολόγοι

	Ε΄ τάξεις του Δημοτικού	
25.	Εργαλείο Διαγνωστικής Διερεύνησης Δυσκολιών στο Γραπτό Λόγο μαθητών Γ΄ - ΣΤ΄ Δημοτικού	- Φιλολόγοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής
26.	Εργαλείο Ψυχοκοινωνικής Προσαρμογής παιδιών Προσχολικής και Σχολικής ηλικίας	-Κοινωνικοί λειτουργοί -Ψυχολόγοι
27.	Ερωτηματολόγιο αυτοαντίληψης για μαθητές Α΄ - Στ΄ Δημοτικού ΠΑΤΕΜ I & II, Γυμνάσιο: ΠΑΤΕΜ III, Λύκειο: ΠΑΤΕΜ IV	-Κοινωνικοί λειτουργοί -Ψυχολόγοι
28.	Ερωτηματολόγιο δια-προσωπικής και ενδο-προσωπικής προσαρμογής (ΕΔΕΠ)	-Κοινωνικοί λειτουργοί -Ψυχολόγοι
29.	Gross motor function measure GMFM-88	-Εργοθεραπευτής -Φυσικοθεραπευτής
30.	Κλίμακα Αξιολόγησης Δεξιοτήτων παιδιών προσχολικής ηλικίας	-Νηπιαγωγοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής
31.	Κλίμακα Αξιολόγησης Εργαζόμενης Μνήμης (ΚΑΕΜ)	-Ψυχολόγοι -Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής
32.	Κριτήριο αντιληπτικής λειτουργίας για παιδιά και εφήβους	- Εργοθεραπευτής

33.	ΛΑΜΔΑ-test	-Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Φιλολόγοι
34.	ΜέταΦΩΝ	-Λογοθεραπευτές/Λογοπεδικοί
35.	Movement ABC	-Εργοθεραπευτές -Φυσικοθεραπευτές
36.	Neale analysis of reading ability	-Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής
37.	Peabody picture vocabulary test (PPVT)	- Νηπιαγωγοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Λογοθεραπευτές
38.	PEDI (pediatric evaluation of disability inventory)	-Εργοθεραπευτές -Φυσικοθεραπευτές
39.	PEDI -CAT (Pediatric evaluation of disability inventory computer adaptive test)	-Εργοθεραπευτές -Φυσικοθεραπευτές
40.	PLS-3 (προσαρμογή στα ελληνικά)	-Λογοθεραπευτές
41.	Ravens's CPM/CVS	-Ψυχολόγοι
42.	Rorschach - Test Psychodiagnostics Plates	-Ψυχολόγοι
43.	Σειρά Τεστ για τη Διάγνωση της Δυσλεξίας	-Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής
44.	Τεστ Ανάγνωσης -Α	-Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Φιλολόγοι
45.	Τεστ ανίχνευσης διαταραχών ομιλίας	-Λογοθεραπευτές/Λογοπεδικοί

	και λόγου για παιδιά από 4 χρονών (ANOMIAO)	
46.	Thematic Apperception Test (TAT)	-Ψυχολόγοι
47.	Τεστ Εντοπισμού Λαθών Ανάγνωσης (T.E.L.A.)	-Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Φιλολόγοι
48.	Test of Gross Motor Development	-Εργοθεραπευτές -Φυσικοθεραπευτές
49.	Test of word reading efficiency (Towre)	-Λογοθεραπευτές -Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής
50.	TONI 3 nonverbal intelligence test	-Ψυχολόγοι
51.	Trog-2	-Λογοθεραπευτές
52.	WAIS-IV GR (Wechsler Adult Intelligence Scale - 4th Edition)	-Ψυχολόγοι
53.	WISC-III (Wechsler Intelligence Scale for Children – 3rd)	-Ψυχολόγοι
54.	WISC-V (Wechsler Intelligence Scale for Children - 5th)	-Ψυχολόγοι
55.	WPPSI-III (Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence - 3rd Edition)	-Ψυχολόγοι
56.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας Λ-α-Τ-ω	-Λογοθεραπευτές -Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής

		-Φιλολόγοι
57.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Γνωστικής Επάρκειας για Παιδιά και Εφήβους	-Ψυχολόγοι
58.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας (για μαθητές ηλικίας 7.06 – 15.05)	-Μαθηματικοί/Φυσικοί/Χημικοί -Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής
59.	Ψυχομετρικό Κριτήριο Πρώιμης Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης (για παιδιά ηλικίας 4.00 – 7.05)	-Νηπιαγωγοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής -Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής
60.	Ψυχομετρικό κριτήριο σχολικής και κοινωνικής επάρκειας	-Ψυχολόγοι -Κοινωνικοί Λειτουργοί
61.	Τεστ επαγγελματικών ενδιαφερόντων, εργασιακών αξιών και αποφάσεων του ΕΟΠΠΕΠ	-Σύμβουλοι Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, δημιουργήθηκε ο πίνακας 13, σύμφωνα με τον οποίο διαφαίνονται οι ειδικότητες και ο συνολικός αριθμός των εργαλείων που χορηγούνται με τα αντίστοιχα ποσοστά. Ειδικότερα, βρέθηκε πως από τα 61 κριτήρια που καταγράφηκαν, το 20% αυτών χορηγούνται αποκλειστικά από ψυχολόγους. Σε ό,τι αφορά τον συνολικό αριθμό ψυχομετρικών εργαλείων που χρησιμοποιούν και οι ψυχολόγοι και οι κοινωνικοί λειτουργοί, αυτός ανέρχεται στους 6 με ποσοστό 10%. Ίδιο ποσοστό στη χορήγηση εργαλείων καταγράφηκε και από τους Λογοθεραπευτές. Επίσης, εντοπίστηκε πως από τον συνολικό αριθμό των εργαλείων, τα 9 χορηγούνται από τους εργοθεραπευτές/φυσικοθεραπευτές, με ποσοστό 15%. Σε ό,τι αφορά τους Νηπιαγωγούς, το 20% των εργαλείων μπορούν να χορηγηθούν από αυτούς και άλλες ειδικότητες.

Για τους Δασκάλους Πρωτοβάθμιας, τα εργαλεία που απευθύνονται σε αυτούς είναι στο σύνολό τους 23. Από αυτά, τα 20 μπορούν να χορηγηθούν και από άλλες

ειδικότητες ενώ αποκλειστικά από αυτούς μπορεί να χορηγηθεί το 5% των συνολικών εργαλείων. Συνεχίζοντας, στη Δευτεροβάθμια, ο αριθμός των εργαλείων που μπορούν να χορηγήσουν οι φιλόλογοι είναι 7, από τα οποία κανένα εξ ολοκλήρου δεν απευθύνεται μόνο σε φιλόλογους. Σε ό,τι αφορά τους Μαθηματικούς/Φυσικούς/Χημικούς που θέλουν να ελέγξουν τις μαθηματικές δεξιότητες των παιδιών, εντοπίστηκε ένα διαθέσιμο ψυχομετρικό εργαλείο από τα 61, με ποσοστό 2%. Τέλος, για τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό, διατίθεται 1 εργαλείο το οποίο μπορούν να χορηγήσουν οι Σύμβουλοι Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

Πίνακας 13: Ο συνολικός αριθμός των εργαλείων που χορηγούνται ανά ειδικότητα και τα ποσοστά επί του συνόλου αυτών

Ειδικότητες	Συνολικός αριθμός εργαλείων που χορηγούν	% του συνόλου των εργαλείων
Ψυχολόγοι	12	20%
Κοινωνικοί λειτουργοί και Ψυχολόγοι	6	10%
Ψυχολόγοι, Δάσκαλοι και Νηπιαγωγοί Ειδικής Αγωγής	3	5%
Ψυχολόγοι και Δάσκαλοι Ειδικής Αγωγής	1	2%
Λογοθεραπευτές	6	10%
Λογοθεραπευτές, Δάσκαλοι, Φιλόλογοι Ειδικής Αγωγής	1	2%
Λογοθεραπευτές, Δάσκαλοι και Νηπιαγωγοί Ειδικής Αγωγής	3	5%
Λογοθεραπευτές και Νηπιαγωγοί Ειδικής Αγωγής	2	3%
Λογοθεραπευτές και Δάσκαλοι Ειδικής Αγωγής	1	2%
Εργοθεραπευτές/Φυσικοθεραπευτές	9	15%

Νηπιαγωγοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής	1	2%
Νηπιαγωγοί και Δάσκαλοι Ειδικής Αγωγής	3	5%
Δάσκαλοι Γενικής και Ειδικής Αγωγής	3	5%
Δάσκαλοι και Φιλολόγοι Ειδικής Αγωγής	5	8%
Φιλολόγοι, Δάσκαλοι και Νηπιαγωγοί Ειδικής Αγωγής	1	2%
Δάσκαλοι και Μαθηματικοί Ειδικής Αγωγής	1	2%
Μαθηματικοί/Φυσικοί/Χημικοί	1	2%
Σύμβουλοι Επαγγελματικού Προσανατολισμού	1	2%
Σύνολο Εργαλείων	61	100%

* Τα ποσοστά στρογγυλοποιήθηκαν στη μονάδα.

Στη συνέχεια ακολουθεί ο Πίνακας 14 στον οποίο συγκεντρώθηκαν τα στοιχεία με βάση την κάθε ειδικότητα ξεχωριστά, έτσι ώστε να υπάρχει μία πιο πλήρης εικόνα των ποσοστών των εργαλείων που απευθύνονται σε αυτή. Αυτή η κατηγοριοποίηση έχει ως αποτέλεσμα ένα εργαλείο να καταγράφεται σε παραπάνω από μία ειδικότητες ανάλογα με την ειδικότητα του χορηγητή στην οποία απευθύνεται. Πιο συγκεκριμένα, βρέθηκε πως το 38% των εργαλείων απευθύνεται στους Ψυχολόγους, το 10% στους Κοινωνικούς λειτουργούς, το 23% στους Λογοθεραπευτές, το 15% στους εργοθεραπευτές, το 21% στους νηπιαγωγούς, το 38% στους δασκάλους, το 11% στους φιλόλογους, και το 2% στους Μαθηματικούς και στους Σύμβουλους Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

Πίνακας 14: Τα ποσοστά χορήγησης εργαλείων ανά ειδικότητα

Ειδικότητες	Συνολικός αριθμός εργαλείων που μπορούν να	% του συνόλου των εργαλείων
--------------------	---	------------------------------------

	χορηγήσουν (από τα 61)	
Ψυχολόγοι	23	38%
Κοινωνικοί Λειτουργοί	6	10%
Λογοθεραπευτές	14	23%
Εργοθεραπευτές/Φυσικοθεραπευτές	9	15%
Νηπιαγωγοί	13	21%
Δάσκαλοι	23	38%
Φιλολόγοι	7	11%
Μαθηματικοί/Φυσικοί/Χημικοί	1	2%
Σύμβουλοι Επαγγελματικού Προσανατολισμού	1	2%

*Τα ποσοστά στρογγυλοποιήθηκαν στη μονάδα.

Κεφάλαιο 4^ο: Συζήτηση αποτελεσμάτων

Στη συγκεκριμένη εργασία έγινε προσπάθεια να δημιουργηθεί ένας «χάρτης» των διαγνωστικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται στα Κ.Ε.Σ.Υ. της χώρας, ο οποίος θα αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για τον κάθε εμπλεκόμενο στον χώρο της διάγνωσης και της αξιολόγησης. Από τη συλλογή και οργάνωση των στοιχείων που συλλέχθηκαν από τα ερωτηματολόγια, διαφαίνεται πως τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν στην αρχή της εργασίας έχουν απαντηθεί. Αυτά αφορούν την καταγραφή και τη σύντομη περιγραφή των ψυχομετρικών εργαλείων, τα ποσοστά εμφάνισης τους τόσο σε κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης όσο και συνολικά, τις κατηγοριοποιήσεις τους βάσει των περιοχών που αξιολογούν και τον χορηγητή. Τέλος, διερευνήθηκαν και οι περιοχές εκείνες οι οποίες υποεκπροσωπούνται από τα παρόντα εργαλεία.

Σε ό,τι αφορά την πρωτοτυπία της παρούσας έρευνας, αυτή εντοπίζεται στη θεματική της. Πιο συγκεκριμένα, τα διαγνωστικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε κάθε Κ.Ε.Σ.Υ. αποτελούν μία «άγνωστη» περιοχή, καθώς με βάση τις Υπουργικές αποφάσεις δεν ορίζεται ένα ενιαίο πρόγραμμα αξιολόγησης και διάγνωσης. Επίσης, η συγκέντρωση, η καταγραφή και η περιγραφή των ψυχομετρικών εργαλείων αποτελεί έναν σημαντικό βοηθό για κάθε ενδιαφερόμενο του χώρου της Εκπαίδευσης και ιδιαίτερος της Ειδικής Αγωγής, καθώς του δίνεται η δυνατότητα πληροφόρησής του για τα υπάρχοντα ψυχομετρικά εργαλεία που μπορεί να χρησιμοποιήσει.

Ως προς τα κύρια συμπεράσματα της παρούσας έρευνας, βρέθηκε πως ο αριθμός των ψυχομετρικών εργαλείων είναι αρκετά μεγάλος (61 εργαλεία), γεγονός που υποδηλώνει την ύπαρξη μεγάλης ανομοιομορφίας στο πρόγραμμα αξιολόγησης και διάγνωσης μεταξύ των δομών. Αυτή η ανομοιομορφία ήταν ένα εύρημα το οποίο είναι συνυφασμένο με το θεωρητικό πλαίσιο, αφού όπως έχει προαναφερθεί δεν υπάρχει κάποιος κρατικός νόμος που να ορίζει ποια εργαλεία θα πρέπει να ακολουθούνται κοινώς από όλα τα Κ.Ε.Σ.Υ. της Ελλάδας. Ακόμα, τα περισσότερα από αυτά τα εργαλεία αφορούν παιδιά που φοιτούν στο Δημοτικό και στο Νηπιαγωγείο, πράγμα που μπορεί να οφείλεται στο ότι η διάγνωση των παιδιών γίνεται κυρίως είτε στην προσχολική ηλικία, όπου τα παιδιά αναπτύσσουν λόγο και συναναστρέφονται με συνομηλίκους πρώτη φορά εντός του σχολικού πλαισίου, είτε στη σχολική ηλικία, όπου μαθαίνουν να διαβάζουν και να γράφουν.

Σε ό,τι αφορά τα ποσοστά εμφάνισης των εργαλείων που καταγράφηκαν στην παρούσα έρευνα, εντοπίζεται πως πιο συχνά χρησιμοποιούνται το WISC-III, το RAVEN, το Αθηνά Τεστ Διάγνωσης Μαθησιακών Δυσκολιών και το Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας Λ-α-Τ-ω. Η χορήγηση αυτών των εργαλείων γίνεται στα μισά ή και σε πάνω από τα μισά Κ.Ε.Σ.Υ. που συμμετείχαν στην έρευνα. Ακολουθούν το Ψυχομετρικό Κριτήριο Πρώιμης Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης, το WISC-V και το Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών στο Νηπιαγωγείο και στην Α΄-Β΄ Δημοτικού. Η επιλογή των συγκεκριμένων εργαλείων από τα περισσότερα Κ.Ε.Σ.Υ. πιθανότατα έχει να κάνει με τη δομή και το περιεχόμενό τους. Πιο συγκεκριμένα, τα παρόντα εργαλεία αξιολογούν ποικίλες δεξιότητες μέσω του πλήθους των δοκιμασιών που διαθέτουν. Συνεπώς, οι ειδικοί πιθανότατα να τα επιλέγουν περισσότερο, γιατί μέσω αυτών μπορούν να έχουν μία ολοκληρωμένη εικόνα του γνωστικού και κοινωνικού προφίλ του παιδιού. Επίσης, με τη χρήση αυτών των εργαλείων, κερδίζεται πολύτιμος χρόνος αξιολόγησης, καθώς δεν απαιτείται ο συνδυασμός τριών ή τεσσάρων εργαλείων προκειμένου να αξιολογηθούν όσο το δυνατόν περισσότερες δεξιότητες και αδυναμίες του εξεταζόμενου.

Ένα άλλο σημαντικό εύρημα αποτελεί η εύρεση των ψυχομετρικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται περισσότερο ανά βαθμίδα. Αναλυτικότερα, για το νηπιαγωγείο βρέθηκε πως στα περισσότερα Κ.Ε.Σ.Υ., που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα, χορηγούνται το Raven's CPM/CVS, το Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας Λ-α-Τ-ω και το Ψυχομετρικό Κριτήριο Πρώιμης Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης. Για το Δημοτικό, τα εργαλεία που χορηγούνται περισσότερο είναι το WISC-III, το Raven's CPM/CVS, το Αθηνά τεστ, το Λ-α-Τ-ω, το WISC-V και το Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών στο Νηπιαγωγείο και στην Α΄ και Β΄ Δημοτικού. Για το Γυμνάσιο, το WISC-III, το Τεστ-Α, και το Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης αποτελούν τα πιο κοινά εργαλεία. Τέλος, αναφορικά με το Λύκειο, τα κριτήρια που επιλέγονται πιο συχνά είναι το WISC-III, το WISC-V και το Achenbach test (ΣΑΕΒΑ). Από τα παραπάνω αποτελέσματα διαφαίνεται πως για την αξιολόγηση της νοητικής ικανότητας χρησιμοποιούνται ευρέως τα Raven's CPM/CVS, το WISC-III και το WISC-V, καθώς είναι εργαλεία που έχουν διεθνή απήχηση. Ακόμα, τα υπόλοιπα κριτήρια που επιλέγονται περισσότερο στα

συγκεκριμένα Κ.Ε.Σ.Υ. είναι εργαλεία που καλύπτουν τους βασικούς τομείς που πρέπει να αξιολογηθούν τα παιδιά (προφορικός και γραπτός λόγος, μαθηματικά).

Σε ό,τι αφορά την προσπάθεια για κατηγοριοποίηση των εργαλείων αυτών με βάση τη δεξιότητα που αξιολογούν, προκύπτουν έξι κατηγορίες. Αυτές είναι τα τεστ γνωστικής ικανότητας/τεστ νοημοσύνης, τα τεστ προσωπικότητας, τα τεστ μαθησιακής ικανότητας, τα τεστ γενικών-επαγγελματικών ενδιαφερόντων, τα τεστ κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης και τα τεστ κινητικής ανάπτυξης. Από την συλλογή και οργάνωση των πληροφοριών διαφαίνεται πως τα περισσότερα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στις δομές αυτές ανήκουν στην κατηγορία των τεστ μαθησιακής ικανότητας. Αυτό είναι αναμενόμενο καθώς στα Κ.Ε.Σ.Υ. παραπέμπονται παιδιά των οποίων η σχολική επίδοσή τους είναι αρκετά χαμηλή. Στη συνέχεια, ακολουθούν τα εργαλεία που αξιολογούν γνωστικές ικανότητες με ποσοστό 16%, ποσοστό το οποίο δικαιολογείται αφού στον χώρο της διάγνωσης στην Ελλάδα ακολουθείται το μοντέλο της διακύμανσης, βάσει του οποίου ένας μαθητής με φυσιολογικό δείκτη νοημοσύνης και χαμηλές σχολικές επιδόσεις πιθανότατα να διαγνωστεί με μαθησιακές δυσκολίες. Μετά ακολουθούν τα τεστ κινητικής ανάπτυξης και τα τεστ κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης, μέσω των οποίων δίνεται η δυνατότητα να διερευνηθεί τόσο η κινητική ανάπτυξη, η οποία συνδέεται με τη γραφή και την ανάγνωση, όσο και η ευρύτερη συμπεριφορά του παιδιού εντός του σχολικού πλαισίου. Τέλος, ακολουθούν τα τεστ προσωπικότητας και τα τεστ γενικών-επαγγελματικών ενδιαφερόντων.

Αναφορικά με τους τομείς αξιολόγησης των εργαλείων, βρέθηκε πως εξετάζονται ο προφορικός λόγος, ο γραπτός (παραγωγή, ορθογραφία, ανάγνωση), το λεξιλόγιο, η φωνολογία και η μορφοσύνταξη. Ακόμα, εξετάζονται η Νοητική ικανότητα, η μνήμη, οι συλλογισμοί, η επίλυση προβλημάτων, ο οπτικοκινητικός συντονισμός, η κίνηση ματιών, η κινητική και σωματική ανάπτυξη, ο επαγγελματικός προσανατολισμός και οι μαθηματικές δεξιότητες. Επίσης, υπάρχουν και τεστ, τα οποία επικεντρώνονται στην προσωπικότητα του παιδιού, στην αυτοεκτίμηση και αυτοαντίληψή τους, στις κοινωνικές δεξιότητες και στη γενικότερη συμπεριφορά του εντός και εκτός του σχολικού πλαισίου.

Βασιζόμενοι στους παραπάνω θεματικούς άξονες, εντοπίστηκαν ποιοι τομείς αξιολόγησης πιθανότατα υποεκπροσωπούνται από τα παρόντα εργαλεία. Ειδικότερα,

βρέθηκε πως τα εργαλεία που αφορούν τον τομέα των μαθηματικών, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την κινητική ανάπτυξη και τις μαθησιακές ικανότητες παιδιών Β΄ Βάθμιας είναι ελάχιστα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα Σύμβουλοι Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Φιλολόγοι και Μαθηματικοί να σχεδιάζουν άτυπα εργαλεία βασισμένα στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της κάθε τάξης.

Η δεύτερη κατηγοριοποίηση των εργαλείων επιχειρήθηκε να γίνει με βάση την ειδικότητα που τα χορηγεί. Αναλυτικότερα, εντοπίστηκε πως τα περισσότερα ψυχομετρικά εργαλεία χορηγούνται από Ψυχολόγους και Δασκάλους Ειδικής Αγωγής. Στη συνέχεια ακολουθούν οι λογοθεραπευτές και οι Νηπιαγωγοί. Από την άλλη, τα λιγότερα εργαλεία τα διαθέτουν οι Μαθηματικοί/Χημικοί/Φυσικοί Ειδικής Αγωγής, οι Φιλολόγοι, οι εργοθεραπευτές και οι Σύμβουλοι Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Από τα συγκεκριμένα ευρήματα διαφαίνεται πως υπάρχει έλλειψη σε εργαλεία για την αξιολόγηση παιδιών που φοιτούν στη Β΄ Βάθμια. Επίσης, για την εργοθεραπευτική αξιολόγηση τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται είναι κυρίως άτυπα εργαλεία τα οποία βασίζονται είτε στη διεθνή βιβλιογραφία είτε στα αναπτυξιακά ορόσημα των παιδιών.

Σε ό,τι αφορά την ερώτηση ανοικτού τύπου στο τέλος του ερωτηματολογίου, αρκετά Κ.Ε.Σ.Υ. ανέφεραν πως ο χρόνος αξιολόγησης είναι πάρα πολύ περιοριστικός. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μη ολοκληρωμένη χορήγηση του εκάστοτε εργαλείου. Συχνά επιλέγουν μόνο συγκεκριμένες κλίμακες και δοκιμασίες από κάθε εργαλείο, τις οποίες θεωρούν πιο σημαντικές. Έτσι, οι διαγνωστικές εκτιμήσεις βασίζονται σε αποσπάσματα εργαλείων και θέτοντας σε κίνδυνο την εγκυρότητα και την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων.

Όλα τα παραπάνω ευρήματα κρίνονται πολύ σημαντικά για τον χώρο της διάγνωσης και της αξιολόγησης των παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες. Πιο συγκεκριμένα, η μη κρατική πρόβλεψη για ενιαίο πρόγραμμα αξιολόγησης, οδηγεί το κάθε Κ.Ε.Σ.Υ. να δρα αυτόνομα σαν ξεχωριστή μονάδα και δομή σε σχέση με τα υπόλοιπα. Αυτό έχει ως συνέπεια να μη δημιουργούνται κοινές δράσεις και να μην λειτουργούν ως ολότητα. Ακόμα, παρατηρείται πως από το 2008, όπου σχεδιάστηκαν τα περισσότερα ψυχομετρικά εργαλεία, δεν έχει γίνει κάποια άλλη συλλογική προσπάθεια εκσυγχρονισμού και δημιουργίας εργαλείων που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των παιδιών του σήμερα.

Εν κατακλείδι, μέσω της παρούσας εργασίας αναδύθηκε η ανάγκη για υλοποίηση συχνών σεμιναρίων, όπου όλες οι ειδικότητες θα μπορούν να ενημερωθούν και να πληροφορηθούν για τα υπάρχοντα εργαλεία και παράλληλα να επιμορφωθούν για τη χορήγησή τους. Τέλος, από την καταγραφή των τομέων αξιολόγησης των ψυχομετρικών εργαλείων, φανερώθηκε πως τα κριτήρια που αφορούν την αξιολόγηση των μαθηματικών και των μαθησιακών ικανοτήτων παιδιών Β΄ Βάθμιας είναι ελάχιστα, πράγμα που σημαίνει πως η ανάγκη για σχεδιασμό εργαλείων που θα αξιολογούν τις αντίστοιχες περιοχές είναι αδήριτη.

Αναφορικά με τους περιορισμούς και τις αδυναμίες της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας μπορούν να αναφερθούν τα εξής. Αρχικά, η συλλογή στοιχείων από όλες τις ειδικότητες του κάθε Κ.Ε.Σ.Υ. ήταν αρκετά δύσκολη, καθώς όλο το διεπιστημονικό προσωπικό έπρεπε να επιθυμεί να συμμετάσχει στην έρευνα, έτσι ώστε να συλλεχθούν όλες οι απαραίτητες πληροφορίες. Ακόμα, η τελευταία φάση συλλογής δεδομένων που πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο, θα ήταν προτιμότερο να είχε πραγματοποιηθεί ένα μήνα νωρίτερα. Αυτό γιατί τον Ιούλιο οι συμβάσεις των αναπληρωτών που εργάζονταν στα Κ.Ε.Σ.Υ. είχαν λήξει και πολλοί από τους προϊσταμένους των αντίστοιχων δομών δεν μπορούσαν να συλλέξουν τις απαραίτητες πληροφορίες για να συμμετάσχουν στην έρευνα. Τέλος, ο εργασιακός φόρτος του προσωπικού τον συγκεκριμένο μήνα ήταν πολύ μεγάλος. Αυτό είχε ως συνέπεια την άρνηση συμμετοχής πολλών Κ.Ε.Σ.Υ. στην έρευνα αυτή.

Μελλοντικά, θα ήταν πολύ σημαντικό το ίδιο ερωτηματολόγιο να μπορούσε να συμπληρωθεί και από τα υπόλοιπα Κ.Ε.Σ.Υ., έτσι ώστε να υπάρχει μία συνολική εικόνα του τι συμβαίνει στον χώρο της διάγνωσης στην Ελλάδα. Επίσης, θα ήταν χρήσιμο να διερευνηθούν και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση μαθητών που έχουν τα ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα.

Τέλος, μία άλλη μελλοντική προέκταση της παρούσας έρευνας θα μπορούσε να αφορά την πιστοποίηση των ειδικοτήτων που χορηγούν τα συγκεκριμένα εργαλεία. Ειδικότερα, θα ήταν σημαντικό να διερευνηθεί το κατά πόσο η ελλιπής διοργάνωση κρατικών επιμορφώσεων επηρεάζει την επιλογή χορήγησης σταθμισμένων ψυχομετρικών εργαλείων.

Βιβλιογραφία

- Achenbach, T. M., & Rescorla, L. A. (2018). *Εγχειρίδιο για τα ερωτηματολόγια και προφίλ σχολικής ηλικίας του ΣΑΕΒΑ (Β' έκδοση) (Επιμ. Ρούσσου Αλεξάνδρα)*. Αθήνα: ΕΨΥΠΕ.
- Adam, A., Kiosseoglou, G., Abatzoglou, G., & Papaligoura, Z. (2018). A comparison of three-factors structure models using WISC-III in Greek children with learning disabilities. *Annals of General Psychiatry, 17*(40), 1-7. doi: <https://doi.org/10.1186/s12991-018-0211-5>
- Alloway, T. P., Gathercole, S. E., & Kirkwood, H. J. (2008). Working Memory Rating Scale (WMRS). Pearson.
- Alloway, T. P., Gathercole, S. E., Kirkwood, H. J., Elliot, J. (2009). The working memory rating scale: A classroom-based behavioral assessment of working memory. *Learning and Individual Differences, 19*, 242-245. <https://www.researchgate.net/deref/http%3A%2F%2Fdx.doi.org%2F10.1016%2Fj.lindif.2008.10.003>
- Bagnato, S. J. (2007). *Authentic assessment for early childhood intervention: Best practices*. New York: Guilford Press. Ανακτήθηκε στις 5/11/2020 από: <http://digilib.umpalopo.ac.id:8080/jspui/bitstream/123456789/252/1/%28The%20Guilford%20School%20Practitioner%20Series%29%20Stephen%20J.%200Bagnato%20EdD%2C%20Rune%20J.%20Simeonsson%20PhD-Authentic%20Assessment%20for%20Early%20Childhood%20Intervention.pdf>
- Bagnato, S. J., Goins, D. D., Prett-Frontczak, & Neisworth, J. T. (2014). Authentic Assessment as “Best Practice” for Early Childhood Intervention: National Consumer Social Validity Research. *Topics in Early Childhood Special Education, 34*(2), 116-127. doi: 10.1177/0271121414523652
- Beery, K. E., & Beery, N. A. (2010). *The Beery Buktenica Developmental Test of Visual-Motor Integration: Administration, scoring, and teaching manual (6th ed.)*. Minneapolis, MN: Pearson.

- Bishop, D. (2003). Test for reception of grammar, 2nd Edition (TROG-2). London: Harcourt Assessment.
- Βογινδρούκας, Ι., Γρηγοριάδου, Ε., & Καμπούρογλου, Μ. (2009). Δοκιμασία Γλωσσικής Αντίληψης και Έκφρασης. Αθήνα: Γλαύκη.
- Βογινδρούκας, Ι., Πρωτόπαπας, Α., & Σιδερίδης, Γ. (2009). *Δοκιμασία εκφραστικού λεξιλογίου*. Ελληνική έκδοση του Word finding vocabulary test (Renfrew, 1995). Αθήνα: Γλαύκη.
- Βογινδρούκας, Ι., Πρωτόπαπας, Α., & Σταυρακάκη, Σ. (2009). *Εικόνες Δράσης: Δοκιμασία Πληροφορικής και Γραμματικής Επάρκειας*. Αθήνα: Γλαύκη.
- Bracken, B. A. (2007). *Examiner's Manual: Bracken School Readiness Assessment-3rd Edition*. Williamsburg: Psychological Corporation/Pearson.
- Bradfield, T., Carta, J. J., Greenwood, C. R., Kaminski, R., Linas, M., & Nylander, D. (2011). The Response to Intervention (RTI) Approach in Early Childhood. *Focus on Exceptional children*, 43(9), 1-22.
- Brown, J., & Rolfe, S. A. (2006). Use of child development assessment in early childhood education: early childhood practitioner and student attitudes toward formal and informal testing. *Early Child Development and Care*, 175(3), 193-202. Doi: <https://doi.org/10.1080/0300443042000266240>
- Γαλανάκης, Μ. (2012). Ψυχομετρικά εργαλεία: μια σύντομη εισαγωγή. Στο Α. Σταλίκας, Σ. Τριλίβα & Π. Ρούσση (Επιμ.), *Τα ψυχομετρικά εργαλεία στην Ελλάδα: Μια συλλογή και παρουσίαση των ερωτηματολογίων, δοκιμασιών και καταλόγων καταγραφής χαρακτηριστικών στον ελληνικό χώρο* (σελ. 63-90). Αθήνα: Πεδίο.
- Γιαννετοπούλου, Α. Λ., & Κιρπότην, Α. (2007). Μέταφων Τεστ: Τεστ φωνολογικής ανάπτυξης και αναγνωστικής ετοιμότητας ως προς τη φωνολογική επίγνωση. Αθήνα: Ιατρικές εκδόσεις Κωνσταντάρας.
- Γιαννίτσας, Ν. Δ., & Παρασκευόπουλος, Ι. Ν. (1999). *Ερωτηματολόγιο διαπροσωπικής και ενδο-προσωπικής προσαρμογής (ΕΔΕΠ)*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

- Γωνίδα, Ε., & Ιωσηφίδου, Β. (2008). *Ψυχομετρικό Κριτήριο Γνωστικής Επάρκειας για Παιδιά και Εφήβους*. Στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ «Ψυχομετρική - διαφορική αξιολόγηση παιδιών και εφήβων με μαθησιακές δυσκολίες». Θεσσαλονίκη, 2008.
- Drigas, A., Pappas, M. A., & Papoutsis, C. (2018). Policies, Practices, and Attitudes toward Inclusive Education: The Case of Greece. *Social Sciences*, 7(90), 1-15. doi:10.3390/socsci7060090
- Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, (2021). ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ.4823, ΦΕΚ 136/Α/3-8-2021. Αναβάθμιση του σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις. Ανακτήθηκε στις 13/08/2021 από: <https://www.especial.gr/wp-content/uploads/2021/08/nomos-4823-2021-a3iologisi-epiloges-stelexwn.pdf>
- Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, (2018). ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ.4547, ΦΕΚ 102/Α/12-6-2018. Αναδιοργάνωση των δομών υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις. Ανακτήθηκε από: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/nomos-4547-2018-phek-102a-12-6-2018.html>
- Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, (2018). ΚΟΙΝΗ ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘ. 211076/ΓΔ4, ΦΕΚ Β' 5614/13.12.2018. *Ενιαίος κανονισμός λειτουργίας των Κέντρων Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.) και ειδικότερα καθήκοντα και αρμοδιότητες του προσωπικού τους*. Ανακτήθηκε από: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/koine-upourgike-apophase-211076-gd4-2018.html>
- Filsecker, M., & Kerres, M. (2012). Repositioning formative assessment from an educational assessment perspective: a response to Dunn and Mulvenon (2009). *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 17(16), 1-7. doi: <https://doi.org/10.7275/xrkr-b675>
- Fletcher, J., Lyon, G., Fuchs, L., & Barnes, M. (2019). *Learning Disabilities: From Identification to Intervention* (2nd ed.). New York: Guilford Press. Ανακτήθηκε στις 5/11/2020 από: https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=RhpKDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Fletcher,Lyon,+Fuchs,+Barnes+2019&ots=7K_9JqkFBw&sig=zB

[n0cttDvW_XA2nAcAOTA7ejk2M&redir_esc=y#v=onepage&q=Fletcher%2CLyon%2C%20Fuchs%2C%20Barnes%202019&f=false](https://doi.org/10.1080/00405841.2011.534909)

- Georgas, J., Paraskevopoulos, I. N., Besevegis, E., & Giannitsas, N. D. (1997). *The Hellenic WISC-III*. Athens: Psychometric Laboratory, University of Athens.
- Goodenough, F. L. (1926). *Measurement of intelligence by drawings*. New York: Harcourt, Brace, and World.
- Haley, S. M., Coster, W. J., Ludlow, L., Haltiwanger, J., & Andrellos, P. (1992). *Pediatric evaluation of Disability Inventory (PEDI)*. Pearson.
- Hancox, L., & Renfrew, C. (1997). Bus story test: a test of narrative speech (The Renfrew language scales). *Speechmark*.
- Henderson, S. E., Sugden, D. A., & Barnett, A. (2007). *Movement Assessment Battery for Children-Second Edition (Movement ABC-2)*. Pearson.
- Hughes, C. A., & Dexter, D. D. (2011). Response to Intervention: A research-based summary. *Theory Into Practice*, 50(1), 4-11.
doi:10.1080/00405841.2011.534909.
- Johnsen, S. K. (2017). *Test of nonverbal intelligence: a language – free measure of cognitive ability*. In R. S. McCallum (Ed.), *Handbook of nonverbal assessment* (pp. 185-206). Springer. Ανακτήθηκε στις 6/07/2021 από:
<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-50604-3>
- Καλαντζή-Αζίζι, Α., Αγγέλη, Κ. & Ευσταθίου, Γ. (2012). *Ελληνική κλίμακα αξιολόγησης της ΔΕΠ-Υ-IV*. Αθήνα: Πεδίο.
- Karambwe, W. M. (2010). The implementation of school based continuous assessment (CA) in Zambia. *Academic Journals*, 5(3), 99-107. Doi:
<https://doi.org/10.5897/ERR09.049>
- Καρούσου, Α. (2017). Η γλωσσική αξιολόγηση κατά τη βρεφική και την προσχολική ηλικία. Στο Μ. Α. Ράλλη και Ο. Παληκαρά (Επιμ.) *Αναπτυξιακή γλωσσική διαταραχή στα παιδιά και τους εφήβους*. Αθήνα: Gutenberg. Ανακτήθηκε στις 22/07/2021 από:
https://www.researchgate.net/publication/323446556_E_Glossike_Axiologese

[kata te brephike kai ten proscholike elikia Language assessment in infants toddlers and preschoolers](#)

- Kizlik, B. (2012). Measurement, assessment, and evaluation in education. In Zanele M. (Eds.), *Compiled by measurement, assessment, and evaluation in education* (pp. 1-43). Academia. Retrieved from:
<https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/43362488/DrJJ-Measure-assess-evaluate-ADPRIMA-n-more-17052012-with-cover-page-v2.pdf?Expires=1636124228&Signature=fLrVe4xSlAygdKkK9dL8JahYPz1QQhmfXekc4aVvc-51QSmW8qW39kwAN5cEW2z~uEbc6rz6lMUN~SWP9TqE2f41HqkSRPc4bDELdd2yR0j-wfYNAw7H9z-L0S6o620YzeOaphNsQ0Pd5BPqX5Y~qxXeVHfSS3SnNboBM5PU8BbvuaTwNLYVxdIIUQBM2rHueG9Qzk3oV17zRFhdbfTuA10X03VWBfgvczOJSRNeFEqP9H5kam1ibUuXmdV~MHxIzUVd~rSn3LhYTpWPWeDVJ369hNpm7D4L~Si-Wlr0a-LZ8QDHg3Iss~2-e5NPWQvFGnCvldfJ7cPC5n5dY3QTQ &Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA>
- Κοντοπούλου, Μ. (2008). *Ψυχοκοινωνικό κριτήριο σχολικής κοινωνικής επάρκειας*. Στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ «Ψυχομετρική - διαφορική αξιολόγηση παιδιών και εφήβων με μαθησιακές δυσκολίες». Θεσσαλονίκη, 2008.
- Leslie, L., & Caldwell, J. (2009). Formal and informal measures of reading comprehension. In S. E. Israel & G. G. Duffy (Eds), *Handbook of research on reading comprehension*, (p.p. 403-427). New York: Routledge. Doi:
<https://doi.org/10.4324/9781315759609>
- Μανέτα Α., Χαριτάκη Γαρυφαλιά, & Αντωνίου, Α. Σ. (2017). Διερεύνηση της γλωσσικής επάρκειας παιδιού προσχολικής ηλικίας με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος: μία μελέτη περίπτωσης. Στο Παπαδάτος, Ι., Μπαστέα, Α., & Νικολόπουλος, Ι. (Επιμ.), *7ο Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης: Εκπαίδευση χαρισματικών ατόμων στην Ελλάδα*, 15-18 Ιουνίου 2017 (σελ. 613-629). <http://dx.doi.org/10.12681/edusc.1775>

- Maples, W.C. (1995). *NSUCO oculomotor test*. Santa Ana, CA: Optometric Extension Program.
- Μαστροθανάσης, Κ., Ζερβουδάκης, Κ., & Κουλιανού, Μ. (2020). Ανίχνευση Μαθησιακών Δυσκολιών από εκπαιδευτικούς (Α.Μ.Δ.Ε.). Περιγραφή και αξιοποίηση μιας ψυχομετρικής κλίμακας για τη διερεύνηση των μαθησιακών δυσκολιών. *Εκπαίδευση και Επιστήμες, 1*, σελ. 16-19.
- Μουζάκη, Α., Πρωτόπαπας, Α., Σιδερίδης, Γ., & Σίμος, Π. (2010). Μια δοκιμασία για την αξιολόγηση της ορθογραφίας. Στο Α. Μουζάκη, & Α. Πρωτόπαπας (Επιμ.) *Ορθογραφία: Μάθηση και Διαταραχές*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μουζάκη, Α., Σίμος, Π. Γ., & Σιδερίδης, Γ. Δ. (2021). Εργαλεία για την ανίχνευση διαταραχών της προσοχής/συγκέντρωσης και των επιτελικών λειτουργιών σε μαθητές του δημοτικού σχολείου: Έλεγχος συγχρονικής εγκυρότητας. *Συνέδριο: Η ειδική αγωγή αφετηρία εξέλιξεων στην επιστήμη και στην πράξη*, Μάιος 2021 (σελ. 1-16). <https://www.researchgate.net/publication/351547839>
- Μπάρμπας, Γ., Βερμέουλεν, Φ., Κιοσέογλου, Γ, & Μενεξές, Γ. (2008). Ψυχομετρικό κριτήριο μαθηματικής επάρκειας για παιδιά και εφήβους. Στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ «Ψυχομετρική – διαφορική αξιολόγηση παιδιών και εφήβων με μαθησιακές δυσκολίες», Θεσσαλονίκη, 2008.
- Μπάρμπας, Γ., Βερμέουλεν, Φ., Κιοσέογλου, Γ, & Μενεξές, Γ. (2008α). *Ψυχομετρικό κριτήριο πρώιμης μαθηματικής επάρκειας της Ουτρέχτης (προσαρμογή-στάθμιση)*. Στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ «Ψυχομετρική – διαφορική αξιολόγηση παιδιών και εφήβων με μαθησιακές δυσκολίες», Θεσσαλονίκη, 2008.
- Μπεζβέγκης, Η., Οικονόμου, Α., & Μυλωνάς, Κ. (2007). *Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Μνήμης στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό*. ΥΠΕΠΘ- ΕΠΕΑΕΚ.
- Μπότσαρη, Μ. Ε. (2001). *Πώς Αντιλαμβάνομαι Τον Εαυτό Μου ΙΙ-ΠΑΤΕΜ ΙΙ*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Murray, H. A. (1945). *Thematic Apperception Test (TAT)*. Cambridge: Harvard University Press.
- Neale, M. D. (1999). *Neale analysis of reading ability-3rd Edition*. Acer Press.

- Οικονόμου, Α., Μπεξεβέγκης, Η., Μυλωνάς, Κ., & Πολυχρόνη, Φ. (2007). *Εργαλείο Ανίχνευσης της διερεύνησης διαταραχών της διαδικασίας της μάθησης και της κατηγοριοποίησης στο νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό. Ηλικίες 9-12 έτη*. ΥΠΕΠΘ- ΕΠΕΑΕΚ.
- Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών (1995). *Δοκιμασία φωνητικής και φωνολογικής αξιολόγησης*. Αθήνα.
- Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών (2006). *ΑνΟμιΛΟ 4: Εργαλείο ανίχνευσης διαταραχών ομιλίας και λόγου για παιδιά 4 χρονών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παντελιάδου, Σ., & Αντωνίου, Φ. (2007). *Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε παιδιά Προσχολικής Ηλικίας*. ΥΠΕΠΘ- ΕΠΕΑΕΚ.
- Παντελιάδου, Σ., & Αντωνίου, Φ. (2008). *Τεστ Ανάγνωσης (Τεστ-Α)*. ΕΠΕΑΕΚ, ΥΠΕΠΘ. (Σταθμισμένο τεστ – 4 τεύχη: Περιγραφή του τεστ, Οδηγός εξεταστή, εργαλείο και φυλλάδιο εξέτασης).
- Παντελιάδου, Σ., & Σιδερίδης, Γ. Δ. (2007). *Ανίχνευση Μαθησιακών Δυσκολιών από εκπαιδευτικούς (Α.Μ.Δ.Ε.)*. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ-ΕΠΕΑΕΚ.
- Παπαδημητρίου, Π., Σταθοπούλου, Χ., & Τζιβνίκου, Σ. (2015). *Ανταπόκριση στη Διδασκαλία και Παρέμβαση: Κατασκευή εργαλείου για την ανίχνευση δυσκολιών στα μαθηματικά*. Εισήγηση στα Πρακτικά 6^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Εν.Ε.Δι.Μ., Θεσσαλονίκη.
- Παπαδημητρίου, Π., & Τζιβνίκου, Σ. (2019). *Κριτική αποτίμηση των προσεγγίσεων και των μοντέλων αξιολόγησης και αντιμετώπισης των μαθησιακών δυσκολιών στη σχολική τάξη*. Επιστημονική Επετηρίδα Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, 31, 32-48.
- Παπαδόπουλος, Χ., & Κουτράκη Ε. (2019). *Παρουσίαση Λογισμικού Ανίχνευσης Μαθησιακών Δεξιοτήτων Αδυναμιών*. Ανακτήθηκε στις 4/02/2021 από: http://kesy.dra.sch.gr/images/pdfs/Parousiasi_lamda.pdf
- Pfeiffer, B., Moskowitz, B., Paoletti, A., & Brusilovskiy, E. (2015). Test of visual motor integration (VMI): an effective outcome measure for handwriting interventions for kindergarten, first-grade, and second-grade students? *PubMed*, 69(4), 1-7. doi: 10.5014/ajot.2015.015826

- Πόρποδας, Κ. (2007). *Εργαλείο ανίχνευσης και διερεύνησης των αναγνωστικών δυσκολιών στο Νηπιαγωγείο και Α'-Β' Δημοτικού*. ΥΠΕΠΘ-ΕΠΕΑΕΚ.
- Πόρποδας, Κ., Διακογιώργη, Κλ., Δημάκος, Ι., & Καραντζής, Ι. (2007). *Εργαλείο διαγνωστικής διερεύνησης δυσκολιών στον γραπτό λόγο των μαθητών Γ'-ΣΤ' Δημοτικού*. ΥΠΕΠΘ- ΕΠΕΑΕΚ.
- Ράλλη, Α., & Μαριδάκη-Κασσωτάκη, Α. (2011). *Κλίμακα αξιολόγησης δεξιοτήτων παιδιών προσχολικής ηλικίας*. Αθήνα: Διάδραση.
- Ράλλη, Α., Τσαούση, Δ., & Μαριδάκη-Κασσωτάκη, Α. (2013). Η προβλεπτική εγκυρότητα της Κλίμακας Αξιολόγησης Δεξιοτήτων Παιδιών Προσχολικής Ηλικίας. *Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού*, 12, 50-64. doi: <http://dx.doi.org/10.12681/icw.18033>
- Rorschach, H. (2013). *Psychodiagnostics plates*. Hogrefe & Huber Publishers.
- Scanlan, C. L. (2012). Assessment, evaluation, testing and grading. In Zanele M. (Eds.), *Compiled by measurement, assessment, and evaluation in education* (pp. 1-43). Academia. Retrieved from: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/43362488/DrJJ-Measure-assess-evaluate-ADPRIMA-n-more-17052012-with-cover-page-v2.pdf?Expires=1636124228&Signature=fLrVe4xSlAygdKkK9dL8JjahYPz1QQhmfXekc4aVvc-51QSmW8qW39kwAN5cEW2z~uEbc6rz6lMUN~SWP9TqE2f4IHqkSRPc4bDELdd2yR0j-wfYNAw7H9z-L0S6o620YzeOAphNsQ0Pd5BPqX5Y~qxXeVHfSS3SnNboBM5PU8BbvuaTwNLYVxdIIUQBM2rHueG9Qzk3oV17zRFhdbfTuA10X03VWBfgvczOJSRNeFEqP9H5kam1ibUuXmdV~MHxIzUVd~rSn3LhYTpWPWeDVJ369hNpm7D4L~Si-Wlr0a-LZ8QDHg3Iss~2-e5NPWQvFGnCVldfJ7cPC5n5dY3QTQ_&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA
- Schopler, E., Reichler R., & Rothen Renner B. (1988). *The childhood autism rating scale*. Western Psychological Services.

- Semel, E., Wiig, E. H., & Secord, W. A. (2004). *Clinical evaluation of language fundamentals, fourth edition—Screening test (CELF-4 screening test)*. Toronto, Canada: The Psychological Corporation/A Harcourt Assessment Company.
- Σέχα, Β., Βλάχος, Φ., Τζιβνίκου, Σ., & Σταθοπούλου, Χ. (2019). Αξιολόγηση της μαθηματικής επάρκειας των μαθητών με δυσλεξία σε σχέση με τυπικά αναπτυσσόμενους μαθητές. Στο Παπαδάτος, Γ., Μπαστέα, Α. & Κουμέντος, Γ. (επιμ.): Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συνεδρίου Επιστημών Εκπαίδευσης (σελ. 890-901). Αθήνα: e-Publisher: EKT. ISSN: 2529-1157 DOI: <http://dx.doi.org/10.12681/edusc.3166>
- Σιδερίδης, Γ. Δ., Μουζάκη, Α., Πρωτόπαπας, Α., & Σίμος, Π. (2008). Ψυχομετρική διερεύνηση μιας ορθογραφικής δοκιμασίας για μαθητές του δημοτικού σχολείου. *Psychology*, 15(3), 290-315.
- Σίμος, Π., Μουζάκη, Α., & Σιδερίδης, Γ. (2007). *Εργαλείο ανίχνευσης και διερεύνησης της προσοχής και της συγκέντρωσης στις Α'-Ε' τάξεις του Δημοτικού. Στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ «Κατασκευή και στάθμιση 12 διερευνητικών – ανιχνευτικών εργαλείων (κριτηρίων) των μαθησιακών δυσκολιών», Κρήτη, 2007.*
- Σίμος, Π., Μουζάκη, Α., & Σιδερίδης, Γ. (2008). *Τεστ Αξιολόγησης Επιτελικών Λειτουργιών στο δημοτικό σχολείο (ΑΞΕΛΑ)*. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων –ΕΠΕΑΕΚ.
- Simos, P. G., Sideridis, G. D., Protopapas, A., & Mouzaki, A. (2011). Psychometric evaluation of a receptive vocabulary test for Greek elementary students. *Assessment for Effective Intervention*, 37(1), 34-39.
Doi:10.1177/1534508411413254
- Σκαλούμπακας, Χ., & Πρωτόπαπας, Α. (2007). *Λογισμικό Ανίχνευσης Μαθησιακών Δεξιοτήτων και Αδυναμιών, ΛΑΜΔΑ: Τάξεις Β'-Δ' Δημοτικού και Ε' Δημοτικού με Β' Γυμνασίου. Περιγραφή εργαλείου*. Στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ «Κατασκευή και στάθμιση 12 διερευνητικών -ανιχνευτικών εργαλείων (κριτηρίων) των Μαθησιακών Δυσκολιών. Μαρούσι: Ινστιτούτο επεξεργασίας του λόγου του Τμήματος Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας. Ανακτήθηκε στις

14/03/2021 από:

https://www.researchgate.net/publication/319041424_Logismiko_Anichneuses_Mathesiakon_Dexioteton_kai_Adynamion_LAMDA_Taxeis_B%27-D%27_Demotikou_kai_E%27_Demotikou-B%27_Gymnasiou_PERIGRAPHE_ERGALEIΟΥ_YPOURGEIO_ETHNIKES_PAIDEIAS_KAI_THRESKEUMATON_EPΕΑΕΚ

Σταλίκας, Α., Τριλίβα, Σ., & Ρούσση, Π. (Επιμ.) (2012). *Τα ψυχομετρικά εργαλεία στην Ελλάδα: Μια συλλογή και παρουσίαση των ερωτηματολογίων, δοκιμασιών και καταλόγων καταγραφής χαρακτηριστικών στον ελληνικό χώρο*. Αθήνα: Πεδίο.

Στογιαννίδου, Α. (2008). *Ψυχομετρικό κριτήριο αντιληπτικής λειτουργίας για παιδιά και εφήβους*. Στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ «Ψυχομετρική - διαφορική αξιολόγηση παιδιών και εφήβων με μαθησιακές δυσκολίες», Θεσσαλονίκη, 2008.

Τζιβινίκου, Σ. (2015). *Μαθησιακές δυσκολίες, διδακτικές παρεμβάσεις*. Αθήνα: Κάλλιπος.

Τζουριάδου, Μ. (2008). *Detroit Test Μαθησιακής Επάρκειας (DTLA) Ψυχομετρική – διαφορική αξιολόγηση παιδιών και εφήβων με μαθησιακές δυσκολίες*. Στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ «Ψυχομετρική- διαφορική αξιολόγηση παιδιών και εφήβων με μαθησιακές δυσκολίες». Θεσσαλονίκη, 2008.

Τζουριάδου, Μ. (2011). *Μαθησιακές δυσκολίες – θέματα ερμηνείας και αντιμετώπισης*. Θεσσαλονίκη: Προμηθεύς.

Τζουριάδου, Μ., Συγκολλίτου, Ε., Αναγνωστοπούλου, Ε., & Βακόλα, Ι. (2008). *Ψυχομετρικό Κριτήριο Γλωσσικής Επάρκειας Α-α-Τ-ω*. Στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ «Ψυχομετρική - διαφορική αξιολόγηση παιδιών και εφήβων με μαθησιακές δυσκολίες». Θεσσαλονίκη, 2008.

Torgesen, J. K., Wagner, R. K. & Rashotte, C. A. (1999). *Test of word reading efficiency*. Pro-ed.

Τσώτση, Σ., & Κοσμίδου, Μ. (2011). *Νευροψυχολογία της μαθησιακής διαταραχής στη γραπτή έκφραση*. Στο Μ. Κωνσταντίνου, & Μ. Κοσμίδου (Επιμ.),

Νευροψυχολογία των μαθησιακών διαταραχών (σελ.40-69). Αθήνα:
Παρισσιανού Α.Ε.

- Veroni, E. (2016). Examining services available to Greek parents of Children with Autism Spectrum Disorders (ASD). *Cambridge Open-Review Educational Research e-Journal*, 8, 98-110.
- Visser, M., Cronje, M., Kemp, B., Scholtz, M., & Rooyen, W. (2012). The DVTP-2 visual closure subtest: a closer look. *South Africa Journal of Occupational Therapy*, 42(2), 21-25.
- Φλουρής, Γ. (2006). Αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών. *Συγκριτική και διεθνής εκπαιδευτική επιθεώρηση*, 7, 93-125. Ανακτήθηκε από:
<http://cier.edu.gr/wp-content/uploads/t-7-4.pdf>
- Ulrich, D. A. (2000). The test of gross motor development. Examiner's manual-2nd Edition. Texas: Pro-ED.
- Wechsler, D. (1989). *Wechsler preschool and primary scale of intelligence-revised (WPPSI-R)*. San Antonio, TX: Psychological Corporation.
<https://doi.org/10.1177%2F073428299100900311>
- Wechsler, D. (1992). *Wechsler Intelligence Scale for Children—Third Edition*. London: The Psychological Corporation.
- Wechsler, D. (2008). *Wechsler Adult Intelligence Scale-Fourth Edition (WAIS-IV)*. San Antonio, TX: Psychological Corporation.
- Χατζηχρήστου, Χ., Πολυχρόνη, Φ., Μπεζεβέγκης, Η., & Μυλωνάς, Κ. (2008). *Εργαλείο ψυχοκοινωνικής προσαρμογής παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας*. Στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ «Κατασκευή και στάθμιση 12 διερευνητικών – ανιχνευτικών εργαλείων (κριτηρίων) των μαθησιακών δυσκολιών», Αθήνα, 2008.
- Ζάχος, Γ., & Ζάχος, Δ. (1998). Δυσλεξία: Σειρά τεστ διάγνωσης-Εγχειρίδιο οδηγιών εφαρμογής. Κέντρο Ψυχολογικών Μελετών.
- Zimmerman, I. R., Steiner, V. G., & Pond, R.E. (1992). *Preschool Language Scale-3 (PLS-3)*. San Antonio, TX: Psychological Corporation.

Παράρτημα

Περιγραφή εργαλείων

1. Σύστημα Achenbach για εμπειρικά βασισμένη αξιολόγηση (ΣΑΕΒΑ) (Achenbach & Rescorla, 2018)

Το σύστημα Achenbach αποτελείται από τρία σταθμισμένα ερωτηματολόγια. Το κάθε ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες ατόμων. Ειδικότερα, το πρώτο ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε γονείς παιδιών 6-18 ετών. Το δεύτερο αφορά εφήβους και το τρίτο εκπαιδευτικούς. Σκοπός τους είναι μέσω των απαντήσεων να αξιολογηθούν η προσαρμοστική λειτουργικότητα των παιδιών καθώς και τα πιθανά προβλήματα συμπεριφοράς, που μπορεί να προκύπτουν. Η διάρκεια συμπλήρωσής τους δεν υπερβαίνει τα 20 λεπτά. Οι οδηγίες συμπλήρωσης είναι απλές και η βαθμολόγηση πραγματοποιείται είτε ηλεκτρονικά είτε χειρόγραφα. Τέλος, οι κλίμακες του είναι εναρμονισμένες με το DSM – IV. Ως σταθμισμένο εργαλείο είναι προσβάσιμο μόνο για ειδικούς του χώρου της ψυχολογίας και γενικότερα της εκπαίδευσης, οι οποίοι έχουν εκπαιδευτεί σε αυτό.

1.1.Ερωτηματολόγιο Achenbach για γονείς παιδιών ηλικίας 6-18 ετών (Child Behavior Checklist/6-18- CBCL/6-18).

Το ερωτηματολόγιο για γονείς παιδιών ηλικίας 6-18 ετών αποτελείται από 120 ερωτήσεις, οι οποίες θα πρέπει να συμπληρωθούν από τους κηδεμόνες του μαθητή. Οι ερωτήσεις αναφέρονται σε δημογραφικές πληροφορίες (όνομα παιδιού, σχέση με αξιολογητή, επάγγελμα γονέα), σε ικανότητες του παιδιού (αθλήματα, αγαπημένες δραστηριότητες, αριθμός φίλων, σχέση με αδέρφια, επίδοση στα μαθήματα) και ανοιχτές ερωτήσεις για περιγραφή τυχόν ασθενειών ή αναπηριών. Ακόμα, περιλαμβάνονται ερωτήσεις σχετικές με συναισθηματικά και κοινωνικά προβλήματα, καθώς και με θέματα συμπεριφοράς που μπορεί να προκύπτουν. Αναλυτικότερα, διερευνάται η συμπεριφορά του μαθητή σε δραστηριότητες, στην κοινωνική και σχολική ζωή και ανιχνεύονται πιθανά εσωτερικευμένα (άγχος/κατάθλιψη, απόσυρση/κατάθλιψη, σωματικές ενοχλήσεις) και εξωτερικευμένα προβλήματα (παραβίαση κανόνων, προβλήματα προσοχής, σκέψης, επιθετική συμπεριφορά, κοινωνικά προβλήματα).

Η κάθε ερώτηση βαθμολογείται σε κλίμακα Likert, όπου το 0 αντιστοιχεί σε ερώτηση που δεν ταιριάζει στο παιδί, το 1 σημαίνει πως η ερώτηση ταιριάζει κάπως ή μερικές φορές και το 2 επιλέγεται όταν πρόταση ταιριάζει πολύ ή πολύ συχνά στο προφίλ του συγκεκριμένου παιδιού.

Εικόνα 1: Ερωτηματολόγιο Achenbach για γονείς παιδιών ηλικίας 6-18 ετών

Πηγή: Achenbach & Rescorla (2003)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ (ΠΑΙΔΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ 6-18 ΧΡΟΝΩΝ)

Μόνο για χρήση του γονείου/Καθώς

Ο σκοπός σας θα χρησιμοποιηθούν για τη σύγκριση αυτού του μαθητή με άλλους μαθητές των οποίων οι δάσκαλοι συμπλήρωσαν παρόμοια έντυπα. Οι πληροφορίες αυτές θα χρησιμοποιηθούν επίσης για σύγκριση με άλλες πληροφορίες που υπάρχουν γι' αυτό το μαθητή. Παρακαλούμε απαντήστε όσο καλύτερα μπορείτε, ακόμη και εάν σας λείπουν ορισμένες πληροφορίες γι' αυτό το μαθητή. Η βαθμολογία των στοιχείων θα χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό γενικών τρόπων συμπεριφοράς. Μπορείτε να γράψετε σχολία δίπλα στην κάθε ερώτηση και στο χώρο ο οποίος υπάρχει στη σελίδα 2. **Βεβαιωθείτε ότι απαντήσατε σε όλες τις ερωτήσεις.**

ΟΝΟΜΑ ΚΑΙ ΕΠΙΘΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ: Ονομα Πατρώνυμο Επώνυμο

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΓΟΝΕΩΝ (ακόμη και εάν δεν εργάζονται τώρα (Παρακαλούμε απαντήστε με ακρίβεια - για παράδειγμα, μηχανικός αυτοκινήτων, στρατιωτικός, καθηγητής γυμνασίου, οικιακή ΕΠΙΤΕΛΜΑ ΤΑΞΕΡΑ

ΕΠΙΤΕΛΜΑ ΜΗΤΕΡΑΣ

ΑΥΤΟ ΤΟ ΕΝΤΥΠΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΑΠΟ (γράψτε με κεφαλαία το πλήρες όνομά σας)

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ

Ημέρα ___ Μήνας ___ Έτος ___ Ημέρα ___ Μήνας ___ Έτος ___

ΤΑΞΗ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΟΝΟΜΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το φύλο σας: Άνδρας Γυναίκα

Ο ρόλος σας στο σχολείο:

Ο δάσκαλος/καθηγητής της τάξης Δάσκαλος ειδικής αγωγής

Βοηθός δασκάλου Σύμβουλος

Διακριτικός Άλλο: _____

I. Εδώ και πόσους μήνες γνωρίζετε το μαθητή: _____ μήνες

II. Πόσο καλά τον γνωρίζετε: 1. Όχι καλά 2. Μέτρια 3. Πολύ καλά

III. Πόσες ώρες την εβδομάδα είναι στην τάξη σας ή στην υπηρεσία σας:

IV. Για τι είδους τάξη ή υπηρεσία πρόκειται; (Παρακαλούμε περιγράψτε με ακρίβεια, π.χ. κανονική 5η τάξη Δημοτικού, μαθηματικά της Γυμνασίου, τάξη ένταξης, συμβουλευτική)

V. Έχει ποτέ παραπεμφθεί σε τάξη ένταξης, ειδικές υπηρεσίες, συμπληρωματική διδασκαλία:

Δεν έχω 0. Όχι 1. Ναι - Τι είδους και πότε:

VI. Έχει επανέλθει ποτέ τάξεις: Δεν έχω 0. Όχι 1. Ναι - Πουές τάξεις και για ποιο λόγο:

VII. Ταμηνί επίδοση στα μαθήματα. Παρακαλούμε καταγράψτε αναλυτικό κατάλογο μαθημάτων και σημειώστε ένα X στη στήλη που δείχνει την επίδοση του μαθητή στο κάθε μάθημα.

Μάθημα	1. Πολύ πιο κάτω από το επίπεδο της τάξης	2. Λίγο πιο κάτω από το επίπεδο της τάξης	3. Στο επίπεδο της τάξης	4. Λίγο πιο πάνω από το επίπεδο της τάξης	5. Πολύ πιο πάνω από το επίπεδο της τάξης
1. _____	☐	☐	☐	☐	☐
2. _____	☐	☐	☐	☐	☐
3. _____	☐	☐	☐	☐	☐
4. _____	☐	☐	☐	☐	☐
5. _____	☐	☐	☐	☐	☐
6. _____	☐	☐	☐	☐	☐

Βεβαιωθείτε ότι απαντήσατε σε όλες τις ερωτήσεις.

VIII. Σε σύγκριση με το μέσο μαθητή της ίδιας ηλικίας	1. Πολύ λιγότερο	2. Λίγο λιγότερο	3. Ελάχιστο λιγότερο	4. Περίπου στο μέσο όρο	5. Ελάχιστο περισσότερο	6. Λίγο περισσότερο	7. Πολύ περισσότερο
1. Πόσο σκληρά εργάζεται;	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Πόσο σωστή είναι η συμπεριφορά του στην τάξη;	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Πόσο πολύ μαθαίνει;	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Πόσο χαρούμενος είναι;	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Έχει ο μαθητής σας καμία αρρώστια ή αναπηρία (ψυχική, νοητική ή σωματική);				☐ Όχι	☐ Ναι – Παρακαλούμε περιγράψτε:		

Τι σας ανησυχεί περισσότερο για το μαθητή σας;

Περιγράψτε τα πιο θετικά χαρακτηριστικά του μαθητή σας:

Παρακαλούμε γράψτε όποια σχόλια νομίζετε ότι θα είναι χρήσιμα για το μαθητή. Χρησιμοποιήστε πρόσθετες σελίδες αν είναι απαραίτητο.

1.2.Ερωτηματολόγιο Achenbach για εφήβους (Youth Self-Report/11-18-YSR/11-18)

Το ερωτηματολόγιο Achenbach για εφήβους αποτελείται και αυτό από 120 ερωτήσεις. Συμπληρώνεται από τους ίδιους τους εφήβους/μαθητές. Οι ερωτήσεις αξιολογούν ό,τι και το CBCL/6-18. Πιο συγκεκριμένα, αυτές αφορούν δραστηριότητες, στις οποίες συμμετέχουν οι μαθητές και θέματα κοινωνικής ζωής και αλληλεπίδρασης με συνομηλίκους. Ακόμα εξετάζεται το κατά πόσο οι μαθητές αυτής της συγκεκριμένης ηλικίας αντιμετωπίζουν εσωτερικευμένα ή εξωτερικευμένα προβλήματα. Οι κλειστού τύπου ερωτήσεις αξιολογούνται με κλίμακα Likert με τον ίδιο τρόπο, όπως και στο CBCL/6-18. Τέλος, στο παρόν ερωτηματολόγιο εμπεριέχονται και ερωτήσεις ανοιχτού τύπου.

1.3.Ερωτηματολόγιο Achenbach για Εκπαιδευτικούς (Teacher's Report Form-TRF)

Το ερωτηματολόγιο Achenbach για εκπαιδευτικούς συμπληρώνεται είτε από τους ίδιους τους δασκάλους της τάξης είτε από οποιοδήποτε μέλος του εκπαιδευτικού

προσωπικού, που βρίσκεται σε άμεση επαφή με το παιδί. Αρχικά, περιλαμβάνει ερωτήσεις που αφορούν δημογραφικές πληροφορίες (όνομα παιδιού, ιδιότητα αξιολογητή, χρόνος που γνωρίζει τον μαθητή, πληροφορίες σχετικά με τη σχολική φοίτηση του μαθητή). Στη συνέχεια, διερευνώνται η ευρύτερη ακαδημαϊκή επίδοση του μαθητή, καθώς και χαρακτηριστικά προσαρμοστικότητας. Περιλαμβάνονται, ακόμα ερωτήσεις αναφορικά με τις ικανότητες του παιδιού, την τωρινή επίδοσή του στα μαθήματα, τυχόν ασθένειες ή αναπηρίες που μπορεί να έχει και ορισμένα θετικά χαρακτηριστικά, που διαθέτει. Δεν παραβλέπονται και ερωτήσεις που αφορούν τα συναισθηματικά, κοινωνικά και συμπεριφορικά προβλήματα.

Η βαθμολόγηση κάθε ερώτησης πραγματοποιείται με κλίμακα Likert τύπου 0-2. Στο συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο διερευνάται η συμπεριφορά του μαθητή στη σχολική ζωή και ανιχνεύονται πιθανά εσωτερικευμένα (άγχος/κατάθλιψη, απόσυρση/κατάθλιψη, σωματικές ενοχλήσεις) και εξωτερικευμένα προβλήματα (παραβίαση κανόνων, προβλήματα προσοχής, σκέψης, επιθετική συμπεριφορά, κοινωνικά προβλήματα). Τέλος, από τις απαντήσεις των παιδιών δίνεται η ευκαιρία να εντοπιστεί το κατά πόσο ο εξεταζόμενος μαθητής φέρει προβλήματα διαγωγής και κατάθλιψης.

Για την ερμηνεία των αποτελεσμάτων, θα πρέπει οι συνολικές βαθμολογίες κάθε ερωτηματολογίου να καταγραφούν σε ειδικά διαγράμματα. Για τη δημιουργία των διαγραμμάτων απαιτείται η μετατροπή των αρχικών τιμών σε σταθμισμένες T-τιμές και στη συνέχεια σε εκατοστιαίες ανάλογα με το φύλο και την ηλικία του παιδιού. Οι τιμές αυτές κυμαίνονται σε ένα φάσμα από το φυσιολογικό στο οριακό και το κλινικό. Ειδικότερα, αν η τιμή $T < 37$, τότε πρόκειται για ένα κλινικό φάσμα. Σε περίπτωση που το $T = 37-40$, τότε αναφερόμαστε σε ένα οριακό φάσμα και αν το $T > 40$, τότε πρόκειται για ένα φυσιολογικό φάσμα.

Αναφορικά με το διάγραμμα του προφίλ του μαθητή, σε αυτό εμπεριέχονται πληροφορίες που αφορούν διάφορες κλίμακες ικανοτήτων, όπως η συμμετοχή του σε δραστηριότητες και οι κοινωνικές του δεξιότητες. Το δεύτερο διάγραμμα περιγράφει τη προσαρμοστική λειτουργικότητα, η οποία μετρά τη μαθησιακή επίδοση, τη σκληρή εργασία, τη σωστή συμπεριφορά, την ικανότητα μάθησης και τη διάθεσή του. Ακόμα, το τρίτο διάγραμμα είναι αυτό που ερμηνεύει τα πιθανά σύνδρομα του παιδιού. Πιο συγκεκριμένα, ελέγχονται το άγχος, η κατάθλιψη, η απόσυρση, η κατάθλιψη, τα

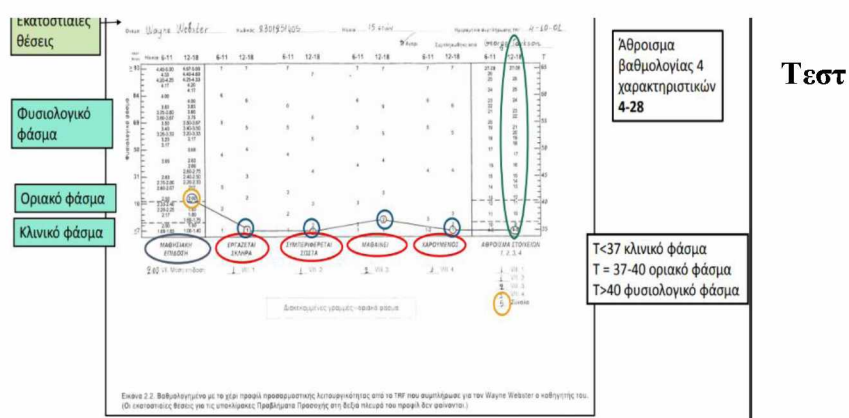
σωματικά ενοχλήματα, τα κοινωνικά προβλήματα, τα προβλήματα σκέψης και προσοχής, ο βαθμός παραβίασης κανόνων και η επιθετική συμπεριφορά. Τέλος, το τέταρτο διάγραμμα εμπεριέχει πληροφορίες που αφορούν τις εναρμονισμένες κλίμακες με το DSM-IV, οι οποίες αφορούν συναισθηματικά και σωματικά προβλήματα, θέματα άγχους, προβλήματα ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας, εναντιωματικά και προκλητικά προβλήματα, καθώς επίσης και θέματα διαγωγής.

Έτσι, μέσω αυτού του σταθμισμένου κριτηρίου καθίσταται δυνατός ο καθορισμός προβλημάτων που σχετίζονται με το σχολικό και οικογενειακό πλαίσιο. Επιπροσθέτως, δίνεται η δυνατότητα να πραγματοποιηθεί διάγνωση σε παιδιά με συναισθηματικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες.

Εικόνα 2: Διάγραμμα προσαρμοστικής λειτουργικότητας

Πηγή: Achenbach & Rescorla (2018)

2. Αθηνά

Διάγνωσης Δυσκολιών Μάθησης: Νέα έκδοση 2011 (Παρασκευόπουλος & Παρασκευοπούλου, 2011)

Το διαγνωστικό κριτήριο «Αθηνά Τεστ» εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1999 και έλαβε θερμή αποδοχή από την εκπαιδευτική κοινότητα. Το 2011 το αφού σταθμίστηκε στον ελληνικό πληθυσμό, επανεκδόθηκε. Το συγκεκριμένο εργαλείο μπορούν να το αγοράσουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι επαγγελματίες του χώρου της εκπαίδευσης, όπως δάσκαλοι και νηπιαγωγοί, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα μέσω αυτού να παρακολουθήσουν και να αξιολογήσουν το επίπεδο και τον ρυθμό ανάπτυξης του κάθε παιδιού. Επίσης, είναι ένα κριτήριο που προβλέπεται για εξατομικευμένη χρήση και ο χρόνος διεξαγωγής του είναι περίπου 90 λεπτά.

Σε ό,τι αφορά το ηλικιακό επίπεδο των μαθητών, στο οποίο απευθύνεται το περιεχόμενό του, είναι ιδανικό για μαθητές ηλικίας 5 έως 9 ετών. Ωστόσο, το Αθηνά

Τεστ μπορεί να δοθεί και σε μαθητές μεγαλύτερης ηλικίας, στην περίπτωση που αυτοί αντιμετωπίζουν σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες. Επιπροσθέτως, παρόλο που το Αθηνά Τεστ είναι ένα σταθμισμένο ψυχομετρικό εργαλείο, δεν έχει τεθεί κάποιος ψυχομετρικός περιορισμός που να μην επιτρέπει τη χρήση του από οποιοδήποτε εκπαιδευτικό, χωρίς να κατέχει προγενέστερη ψυχομετρική και ψυχοδιαγνωστική εμπειρία. Ωστόσο, σε περίπτωση που ο εξεταστής θελήσει να χρησιμοποιήσει το παρόν εργαλείο για επίσημη διάγνωση, τότε θα πρέπει να έχει λάβει ειδική επιμόρφωση, όπως και να κατέχει επίσημη βεβαίωση επάρκειας.

Ως προς τη δομή του, το Αθηνά Τεστ αποτελείται από 14 υποκλίμακες που ανήκουν σε 5 βασικούς τομείς ανάπτυξης. Ο πρώτος τομέας αφορά την Νοητική Ικανότητα, στον οποίο ελέγχονται οι κλίμακες «Γλωσσικές Αναλογίες», «Λεξιλόγιο» και «Αντιγραφή Σχημάτων». Αναφορικά με τη γλωσσική κλίμακα «Γλωσσικές Αναλογίες», βάσει αυτής αξιολογείται η ικανότητα του παιδιού να συνδέει νοηματικά και να εντοπίζει τις σχέσεις που μπορεί να έχουν μεταξύ τους δύο προτάσεις. Η συγκεκριμένη υποκλίμακα απαρτίζεται από 32 ελλιπείς γλωσσικές αναλογίες, τις οποίες πρέπει να συμπληρώσει ο μαθητής, με βάση τις σχέσεις που έχουν μεταξύ τους.

Η επόμενη γλωσσική υποκλίμακα είναι το «Λεξιλόγιο» όπου ελέγχεται το επίπεδο οργάνωσης των εννοιών από τον ίδιο τον μαθητή. Πιο συγκεκριμένα, του δίνονται 20 λέξεις, για τις οποίες καλείται να αναφέρει τόσο τη σημασία τους όσο και το τι γνωρίζει για αυτές. Η τελευταία υποκατηγορία, που ανήκει στον τομέα της «Νοητικής ικανότητας», είναι η «Αντιγραφή Σχημάτων». Η συγκεκριμένη υποκλίμακα είναι πρακτικής και οπτικο-κινητικής μορφής. Στον μαθητή δίνονται έξι γεωμετρικά σχήματα, τα οποία πρέπει να αντιγραφούν σωστά. Συνεπώς, μέσα από την αντιγραφή αυτή, αξιολογείται η ικανότητα του παιδιού να χειρίζεται νοητικά ένα οπτικό υλικό. Παράλληλα, εξετάζεται και η οπτικο-αντιληπτική ωριμότητά του.

Στον δεύτερο τομέα εξετάζεται η «Μνήμη ακολουθιών». Πιο συγκεκριμένα, σε αυτή την ενότητα συμπεριλαμβάνονται τρεις υποκλίμακες, η «Μνήμη αριθμών», η «Μνήμη εικόνων» και η «Μνήμη σχημάτων». Σε αυτές τις υποδοκιμασίες, οι μαθητές καλούνται να ανακαλέσουν σειρές αριθμητικών συμβόλων, εικόνων και σχημάτων, τις οποίες έχουν δει για πέντε δευτερόλεπτα προηγουμένως. Εκτός από αυτές τις υποκλίμακες, έχει προστεθεί άλλη μία που ονομάζεται «Κοινές ακολουθίες» και απευθύνεται σε μαθητές Δημοτικού. Βάσει αυτής, οι μαθητές πρέπει να κατονομάσουν

με σειρά τις ημέρες της εβδομάδας, τους μήνες του έτους, καθώς επίσης και να «ανέβουν» ή να «κατέβουν» ανά 2 ή ανά 3.

Ο επόμενος τομέας αξιολόγησης είναι η «Ολοκλήρωση ελλιπών παραστάσεων» σύμφωνα με τον οποίο οι μαθητές αυτόματα θα πρέπει να συμπληρώσουν κενά σε προτάσεις. Για να απαντήσουν σωστά, είναι σημαντικό να χρησιμοποιήσουν τη γλωσσική τους εμπειρία και τους πλεονασμούς της γλώσσας. Δύο υποκλίμακες σε αυτόν τον τομέα συμπεριλαμβάνονται. Η πρώτη αφορά την «Ολοκλήρωση προτάσεων» και η δεύτερη την «Ολοκλήρωση λέξεων».

Η τέταρτη ενότητα του συγκεκριμένου εργαλείου αναφέρεται στην «Γραφονομολογική ενημερότητα» του παιδιού. Ειδικότερα, εξετάζεται το κατά πόσο ο μαθητής έχει συνειδητοποιήσει ότι ο γραπτός και ο προφορικός λόγος αποτελείται από ακουστικές και οπτικές μονάδες. Σε αυτή την ενότητα ανήκουν τρεις υποκλίμακες. Η πρώτη αξιολογεί την ικανότητα του παιδιού να συνθέτει φθόγγους και να δημιουργεί λέξεις. Αυτή η υποκλίμακα ονομάζεται «Σύνθεση φθόγγων». Η δεύτερη ελέγχει το κατά πόσο ο μαθητής είναι σε θέση να διακρίνει διάφορους φθόγγους-φωνήματα της ελληνικής γλώσσας μεταξύ τους. Η συγκεκριμένη υποκλίμακα φέρει το όνομα «Διάκριση φθόγγων». Τέλος, στην τρίτη υποδοκιμασία «Διάκριση γραφημάτων», οι μαθητές θα πρέπει να διακρίνουν ανάμεσα σε ζεύγη λέξεων, ένα ή δύο γράμματα, τα οποία διαφοροποιούν τις δύο γραπτές λέξεις μεταξύ τους.

Ο τελευταίος τομέας, που αξιολογείται στο παρόν κριτήριο είναι η «Νευροψυχολογική ωριμότητα», η οποία απαρτίζεται από τρεις υποδοκιμασίες. Η πρώτη αφορά τον «Οπτικοκινητικό συντονισμό» κατά την οποία ελέγχονται οι λεπτές κινήσεις των μυών του μαθητή την ώρα που χρησιμοποιεί την όρασή του. Πιο συγκεκριμένα, δίνεται στον μαθητή ένας λαβύρινθος, όπου το παιδί θα πρέπει να σύρει με το μολύβι του μία γραμμή μέχρι το τέλος, χωρίς να ακουμπήσει στα πλάγια «τοιχώματα» που ορίζουν το πλαίσιο του σχεδίου. Η δεύτερη υποκλίμακα ονομάζεται «Πλευρίωση», καθώς εξετάζεται με απλές δοκιμασίες ποια πλευρά του σώματός του (δεξιά ή αριστερή) είναι η προτιμώμενη για τον εξεταζόμενο. Τέλος, η τρίτη υποδοκιμασία «Διάκριση δεξιού-αριστερού» ελέγχει το εάν ο μαθητής μπορεί να διακρίνει τη «δεξιά» και την «αριστερά» πλευρά τόσο του σώματός του όσο και του απέναντί του.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί σε αυτό το σημείο πως οι εξεταστές μπορούν να χρησιμοποιήσουν τμηματικά το συγκεκριμένο εργαλείο, στην περίπτωση που

επιθυμούν να αξιολογήσουν μόνο συγκεκριμένες μαθησιακές περιοχές του μαθητή. Παράλληλα, αν η αξιολόγηση αφορά μαθητές με προβλήματα όρασης και ακοής ή με κινητικές αναπηρίες, τότε ορισμένες υποκλίμακες παραλείπονται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας της αξιολόγησης.

Ως προς την ανάλυση των δεδομένων και τη διεξαγωγή των τελικών αποτελεσμάτων, χρησιμοποιούνται δύο αριθμητικοί δείκτες, οι οποίοι είναι η αναπτυξιακή ηλικία και το αναπτυξιακό ηλικίο. Αναλυτικότερα, η αναπτυξιακή ηλικία εκφράζεται σε έτη και μήνες και φανερώνει το πόσο ώριμο είναι το παιδί για την ηλικία που έχει τη στιγμή που εξετάζεται. Τα αποτελέσματα σε αυτή τη μέτρηση μπορούν να διατυπωθούν με βάση τη σχέση των δύο ηλικιών (χρονολογική και αναπτυξιακή) που υπολογίστηκαν. Αν οι δύο αυτές ηλικίες είναι ίσες, τότε θεωρείται πως ο μαθητής, που αξιολογείται, συμπεριφέρεται, όπως κάθε μέσο συνομήλικό του παιδί. Σε περίπτωση, όμως, που η αναπτυξιακή του ηλικία είναι μεγαλύτερη ή μικρότερη, τότε το παιδί στη συγκεκριμένη ικανότητα, για την οποία μετρήθηκε, δεν υπερτερεί ή υπολείπεται αντιστοίχως.

Από την άλλη πλευρά, το αναπτυξιακό ηλικίο μετρά τον ρυθμό και την ταχύτητα με την οποία ο μαθητής έχει κατακτήσει μία ικανότητα. Ειδικότερα, αυτά τα ηλίκια είναι ακέραιοι μονοψήφιοι ή διψήφιοι αριθμοί με μέση τιμή το 10, ανώτερη το 16 και κατώτερη το 4. Το 10, δηλαδή, δηλώνει έναν μέσο ρυθμό ανάπτυξης, ο οποίος στην 100βαθμη κλίμακα κατέχει την 50ή θέση. Σε περίπτωση που ο μαθητής έχει αναπτυξιακό ηλικίο 12, τότε έχει εκατοστιαία τιμή 75, που σημαίνει πως ο ρυθμός ανάπτυξής του είναι μεγαλύτερος του 75%. Αντιθέτως, αν το εξεταζόμενο παιδί έχει αναπτυξιακό ηλικίο 8, τότε έχει εκατοστιαία τιμή 25, με ρυθμό μεγαλύτερο του 25% και μικρότερο του άλλου 75% των συνομηλίκων του.

Η παραπάνω βαθμολόγηση πραγματοποιείται για όλες τις κλίμακες του εργαλείου, εκτός από την 5^η ενότητα που αφορά την «Πλευρίωση», καθώς είναι αδύνατη η ποσοτικοποίηση των δεδομένων. Συνεπώς, χρησιμοποιούνται ποιοτικοί χαρακτηρισμοί για να δηλωθεί η επάρκεια ή η ανεπάρκεια του μαθητή στον συγκεκριμένο τομέα. Για παράδειγμα, ο οπτικοκινητικός συντονισμός χαρακτηρίζεται ως «επαρκής» ή «ελλιπής», η πλευρίωση ως «δεξιόστροφη» ή «αριστερόστροφη» και η αντίληψη των εννοιών δεξιά και αριστερά ως «πιεσμένη δεξιοχειρία», «επαρκής» ή «ανεπαρκής».

3. Ανίχνευση Μαθησιακών Δυσκολιών από Εκπαιδευτικούς (Α.Μ.Δ.Ε.) (Παντελιάδου & Σιδερίδης, 2007)

Το ψυχομετρικό εργαλείο «Ανίχνευση Μαθησιακών Δυσκολιών από Εκπαιδευτικούς (Α.Μ.Δ.Ε.)» σχεδιάστηκε από τους Παντελιάδου και Σιδερίδη το 2007 στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ. Είναι ένα εργαλείο που συμπληρώνεται από τον εκπαιδευτικό της τάξης, ο οποίος έχει παρατηρήσει τον υπό αξιολόγηση μαθητή. Ως προς τη δομή του, εμπεριέχει έξι κλίμακες από τις οποίες οι δύο εξετάζουν πιθανές δυσκολίες στον προφορικό λόγο, οι άλλες δύο αξιολογούν ελλείμματα στον γραπτό λόγο, η μία ελέγχει τον συλλογισμό του παιδιού και η τελευταία ελέγχει τον τομέα των μαθηματικών (Μαστροθανάσης, Ζερβουδάκης & Κουλιανού, 2020).

Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη κλίμακα είναι η «Κλίμακα πρόσληψης προφορικού λόγου», η οποία απαρτίζεται από 17 προτάσεις που αναφέρονται σε πιθανές φωνολογικές δυσκολίες, σε δυσκολίες κατανόησης της σύνταξης, λεξιλογίου και ακουστικής κατανόησης. Κάτω από κάθε πρόταση υπάρχει μία κλίμακα διαβάθμισης τύπου Likert από το 1 έως το 9. Το 1 σημαίνει πως η εκδήλωση της συμπεριφοράς συμβαίνει σχεδόν πάντα ή πάντα, το 2 ή το 3 αντιστοιχεί στο συχνά, το 4, το 5 ή το 6 αντιστοιχεί στο μερικές φορές, το 7 ή το 8 στο σπάνια και το 9 στο σχεδόν ποτέ/ποτέ.

Εικόνα 3: Παράδειγμα κλίμακας πρόσληψης προφορικού λόγου

Πηγή: Παντελιάδου & Σιδερίδης (2007)

Ο/Η μαθητής/τρια	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 Δυσκολεύεται στην πιστή επανάληψη σειράς λέξεων ή σειράς φράσεων.									
2 Αργεί να βρει τις λέξεις που χρειάζεται για να εκφραστεί.									
3 Ανακαλεί άλλη λέξη της ίδιας κατηγορίας αντί για τη λέξη που εννοεί (π.χ. τετράδιο αντί για βιβλίο).									
4 Δυσκολεύεται να εξηγήσει το νόημα μιας λέξης (π.χ. ρέστα).									
5 Χρησιμοποιεί κυρίως συχνόχρηστα ρήματα και ουσιαστικά (περιορισμένο λεξιλόγιο).									

Η δεύτερη κλίμακα είναι αυτή της παραγωγής προφορικού λόγου. Αποτελείται από 19 προτάσεις που αναφέρονται σε φωνολογικές δυσκολίες, σε δυσκολίες λεξιλογίου, σύνταξης και προφορικής αναδιήγησης. Ο εκπαιδευτικός καλείται και εδώ να κυκλώσει τον αριθμό (1-9) στον οποίο αντιστοιχεί η περιγραφόμενη συμπεριφορά.

Εικόνα 4: Παράδειγμα κλίμακας "Παραγωγής προφορικού λόγου"

Πηγή: Παντελιάδου & Σιδερίδης (2007)

Η τρίτη κλίμακα αφορά την ανάγνωση και περιλαμβάνει 20 προτάσεις που αφορούν τις πιο βασικές αναγνωστικές δυσκολίες, όπως είναι η αναγνωστική αποκωδικοποίηση, η αναγνωστική ευχέρεια, η κατανόηση και οι στρατηγικές ανάγνωσης. Η επόμενη κλίμακα είναι αυτή της γραφής, η οποία απαρτίζεται από 20 φράσεις που αφορούν τις δυσκολίες που μπορεί να παρουσιάζει ένα παιδί στον γραπτό λόγο. Ορισμένες από αυτές είναι η παραγωγή γραπτού λόγου, η σύνταξη, το λεξιλόγιο,

Ο/Η μαθητής/τρια:										η
1	Δυσκολεύεται να διακρίνει τους φθόγγους της ομιλίας (π.χ. φ - θ).									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
2	Δυσκολεύεται να κατανοήσει απλές λέξεις ή οδηγίες όταν υπάρχει θόρυβος.									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
3	Δυσκολεύεται να κατανοήσει το νόημα πολυσύλλαβων λέξεων.									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
4	Μπερδεύει ουσιαστικά της ίδιας εννοιολογικής κατηγορίας (π.χ. φως / ήλιος).									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
5	Δυσκολεύεται να καταλάβει προτάσεις που εκφωνούνται γρήγορα, ωστόσο τις κατανοεί όταν επαναλαμβάνονται σε αργό ρυθμό.									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
6	Παρερμηνεύει απλές προτάσεις και ερωτήσεις.									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
7	Δυσκολεύεται να καταλάβει ότι δύο προτάσεις με διαφορετική σύνταξη μπορεί να σημαίνουν το ίδιο πράγμα (π.χ. «Ο μπαμπάς έστρωσε το τραπέζι» σημαίνει το ίδιο με το «Το τραπέζι στρώθηκε από τον μπαμπά»).									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	

παραγωγή κειμένου και οι συγγραφικές στρατηγικές.

Εικόνα 5: Παράδειγμα κλίμακας ανάγνωσης

Πηγή: Παντελιάδου & Σιδερίδης (2007)

Ο/Η μαθητής/τρια:

- 1 Διαβάζει φωνητά με πολύ αργό ρυθμό.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
- 2 Διαβάζει σιωπηρά πολύ αργά.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
- 3 Αντιμεταθέτει, αντικαθιστά, παραλείπει ή προσθέτει γράμματα.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
- 4 Αντιμεταθέτει, αντικαθιστά, παραλείπει ή προσθέτει συλλαβές.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
- 5 Δυσκολεύεται να αποκωδικοποιήσει λέξεις με συμπλέγματα, δίψηφα ή συνδυασμούς.
1 2 3 4 5 6 7 8 9

Εικόνα 6: Παράδειγμα κλίμακας γραφής

Πηγή: Παντελιάδου & Σιδερίδης (2007)

Ο/Η μαθητής/τρια:

- 1 Γράφει πολύ αργά.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
- 2 Γράφει δυσανάγνωστα.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
- 3 Κάνει πολλά λάθη ιστορικής ορθογραφίας (αποδίδει τις λέξεις φωνητικά).
1 2 3 4 5 6 7 8 9
- 4 Κάνει πολλά λάθη φωνολογικού τύπου (αντιμετάθεση συλλαβών και γραμμάτων κ.ο.κ.).
1 2 3 4 5 6 7 8 9
- 5 Κάνει πολλά λάθη μορφολογίας (γραμματικά).
1 2 3 4 5 6 7 8 9

Η πέμπτη κλίμακα είναι η κλίμακα συλλογισμού, η οποία μέσα από τις 20 προτάσεις ελέγχονται τα γνωστικά και μεταγνωστικά χαρακτηριστικά που μπορεί να φέρουν οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες. Πιο συγκεκριμένα, αξιολογούνται η μεταγνωστική γνώση και οι στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων. Τέλος, η έκτη κλίμακα αξιολογεί τον τομέα των μαθηματικών, περιλαμβάνοντας 20 προτάσεις που αφορούν πιθανές δυσκολίες στην έννοια αριθμών, στην ανάκληση μαθηματικών δεδομένων, στις πράξεις, στην κατανόηση αριθμητικών δεδομένων και στην επίλυση προβλημάτων.

Εικόνα 7: Παράδειγμα κλίμακας συλλογισμού

Πηγή: Παντελιάδου & Σιδερίδης (2007)

Ο/Η μαθητής/τρια:									
1	Δυσκολεύεται να οργανώσει και να ομαδοποιήσει έννοιες.								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
2	Δυσκολεύεται να μεταπηδήσει από τη μία ιδέα στην άλλη.								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
3	Δυσκολεύεται να οργανώσει ιδέες σε ένα ενιαίο σχέδιο δράσης.								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
4	Αποσπάται από λεπτομέρειες κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης ενός έργου.								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
5	Σπεύδει σε πρόωρα συμπεράσματα.								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	

Εικόνα 8: Παράδειγμα κλίμακας μαθηματικών

Πηγή: Παντελιάδου & Σιδερίδης (2007)

Ο / Η μαθητής / τρια:									
1	Αργεί στην ολοκλήρωση υπολογισμών.								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
2	Δυσκολεύεται στην ανάκληση βασικών μαθηματικών δεδομένων (αθροίσματα μέσα στη δεκάδα).								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
3	Κάνει λάθη υπερπήδησης, μεταπήδησης ή επανάληψης κατά την ανάκληση της προλαίπειας.								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
4	Δυσκολεύεται να πει σωστά την ώρα.								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
5	Δυσκολεύεται στη χρήση γεωμετρικών οργάνων.								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	

Μετά την ολοκλήρωση της συμπλήρωσης του εργαλείου από τον εκπαιδευτικό της γενικής τάξης, ακολουθεί ο υπολογισμός των συνολικών τιμών από κάθε κλίμακα. Έπειτα, ο αξιολογητής βρίσκει τον μέσο όρο ανά κλίμακα και συνολικά. Αυτές αποτελούν τις πραγματικές τιμές, οι οποίες μετατρέπονται σε τυπικές με βάση την ηλικία και το φύλο του μαθητή, όπως ορίζεται στο υπόμνημα του εργαλείου. Ανάλογα με τους τυπικούς βαθμούς, ο μαθητής κατατάσσεται σε ένα από τα τρία προδιαγεγραμμένα επίπεδα εμφάνισης μαθησιακών δυσκολιών (ενδεχομένως, πολύ πιθανό, απίθανο). Αναλυτικότερα, αν ο βαθμός πιθανότητας κυμαίνεται από 0%-69%, τότε κρίνεται πως ο μαθητής δεν έχει μαθησιακές δυσκολίες. Ποσοστά μεταξύ 70-79% υποδηλώνουν πως ενδεχομένως ο υπό εξέταση μαθητής έχει πιθανότητες να έχει εμφανίσει μαθησιακές δυσκολίες. Από την άλλη, ποσοστά μεγαλύτερα από 80% δείχνουν πολύ μεγάλη πιθανότητα να παρουσιάζουν μαθησιακές δυσκολίες.

4. Ανιχνευτικό εργαλείο προβλημάτων λειτουργικής όρασης: NSUCO Oculomotor test (Maples, 1995)

Το ανιχνευτικό εργαλείο προβλημάτων λειτουργικής όρασης NSUCO απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 5 έως 14 ετών. Είναι ένα εργαλείο που μπορεί να χορηγηθεί μόνο από ειδικούς, οι οποίοι έχουν εκπαιδευτεί σε αυτό. Σκοπός του παρόντος εργαλείου είναι η αξιολόγηση της κίνησης των ματιών σε δοκιμασίες που είτε απαιτούν οπτική ανταπόκριση σε ένα ακουστικό ερέθισμα είτε εξετάζουν το εύρος της οπτικής προσοχής σε ένα συγκεκριμένο οπτικό ερέθισμα.

Πιο συγκεκριμένα, οι τομείς που αξιολογούνται σε αυτό το εργαλείο είναι ο οπτικοκινητικός συντονισμός, η κίνηση των ματιών, η εξέταση της κατάστασης αυτών, τα χαρακτηριστικά τους, η στάση σώματος και η κίνηση του κεφαλιού. Ακόμα, δίνεται έμφαση στην οφθαλμολογική κατεύθυνση και έκταση του ματιού καθώς και στο εύρος της οπτικής προσοχής του. Όλοι αυτοί οι τομείς συνυπολογίζονται με την ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκει ο εξεταζόμενος.

Σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση της οπτικής ανταπόκρισης σε ένα ακουστικό ερέθισμα, το παιδί καλείται να κοιτάει την κόκκινη μπάλα κάθε φορά που ακούει τη λέξη «κόκκινο» και την πράσινη, όταν ακούει τη λέξη «πράσινο». Αναφορικά με τη δεύτερη δοκιμασία οπτικής προσοχής και ακολουθίας ερεθίσματος, ο εξεταζόμενος θα πρέπει να συγκεντρώσει όσο μπορεί την προσοχή του σε ένα ερέθισμα, το οποίο περιστρέφεται. Η βαθμολογία για κάθε δοκιμασία κυμαίνεται από το 1 έως το 5 με το 5 να αντιστοιχεί στην καλύτερη επίδοση του παιδιού.

5. Bracken school readiness assessment (Προσαρμογή στα ελληνικά) (Bracken, 2007).

Το εργαλείο Bracken school readiness assessment έχει προσαρμοστεί στα ελληνικά και απευθύνεται σε παιδιά 3-7 ετών με σκοπό να αξιολογήσει την αναδυόμενη αναγνωστική τους ικανότητα. Πιο συγκεκριμένα, η αξιολόγηση είναι ατομική και διαρκεί 10 με 15 λεπτά. Αναφορικά με τις απαντήσεις του παιδιού, αυτές μπορεί να είναι και μη λεκτικές. Ακόμα, οι εικόνες που εμπεριέχονται στο εργαλείο είναι πολύχρωμες για να ελκύουν το ενδιαφέρον των παιδιών.

Ως προς τη δομή του, το συγκεκριμένο εργαλείο αποτελείται από 85 ερωτήσεις, οι οποίες βασίζονται σε πέντε άξονες αξιολόγησης. Ειδικότερα, ο πρώτος άξονας είναι η

αναγνώριση *χρωμάτων* με 10 αντικείμενα προς εξέταση. Ο επόμενος είναι 15 υποδοκιμασίες με εντοπισμό *γραμμάτων και ήχων*. Βάσει του οποίου το παιδί καλείται να αναγνωρίσει και να δείξει το γράμμα που του ζητείται ανάμεσα σε πλήθος άλλων ή να εντοπίσει το γράμμα, το οποίο αντιστοιχεί στο φώνημα που ακούει. Ο τρίτος αφορά 18 δοκιμασίες με αναγνώριση *αριθμών και καταμέτρηση ποσοτήτων*. Αναφορικά με τον τέταρτο άξονα αξιολογούνται τα *μεγέθη και οι συγκρίσεις* 22 αντικειμένων και τέλος στον πέμπτο εξετάζονται σε 20 ερωτήσεις το κατά πόσο αναγνωρίζει το παιδί τα *σχήματα*.

Εικόνα 9: Δοκιμασία αναγνώρισης και εντοπισμού χρωμάτων

Πηγή: Bracken (2007)

Σχετικά με την εύρεση των αποτελεσμάτων, το σύνολο των βαθμών που συγκέντρωσε το παιδί στις δοκιμασίες μετατρέπεται σε τυπικούς βαθμούς ανάλογα με την ηλικία του εξεταζόμενου. Με βάση τις κλίμακες, ο αξιολογητής διερευνά το κατά πόσο το παιδί φέρει δυσκολίες στην αναδυόμενη αναγνωστική του ικανότητα. Η χορήγηση του εργαλείου μπορεί να γίνει είτε από ειδικούς παιδαγωγούς είτε από τους δάσκαλους της γενικής τάξης, ακολουθώντας τις οδηγίες του εργαλείου.

6. Bus Story Test (Renfrew Language Scales) (Hancox & Renfrew, 1997)

Το Bus Story Test σχεδιάστηκε με σκοπό την αξιολόγηση της χρήσης του λόγου σε παιδιά ηλικίας 3 έως 8 ετών. Αυτή η αξιολόγηση πραγματοποιείται μέσω της εξέτασης του περιεχομένου πληροφοριών του προφορικού λόγου του παιδιού, καθώς και από το μήκος των προτάσεων και τη χρήση των γραμματικών κανόνων. Ως εργαλείο, περιλαμβάνει ένα βιβλίο με εικόνες που δείχνουν διάφορες ιστορίες, φόρμες συμπλήρωσης βαθμολογιών κι ένα εγχειρίδιο χρήσης.

Με βάση το συγκεκριμένο εργαλείο, ο εξεταστής διαβάζει την ιστορία δείχνοντας κάθε φορά την αντίστοιχη εικόνα. Μετά την αφήγησή του, σειρά έχει το παιδί, το οποίο θα πρέπει να αφηγηθεί ξανά την ίδια ιστορία χρησιμοποιώντας ως οπτικό βοήθημα τις εικόνες του εργαλείου. Ο αξιολογητής καταγράφει τις πληροφορίες που συνέλεξε από την αφήγηση του παιδιού σε μία φόρμα. Λαμβάνει υπόψη του γλωσσικές πληροφορίες που σχετίζονται με το μήκος των προτάσεων, με τη λεκτική ευχέρεια, με την ακολουθία γραμματικών και συντακτικών κανόνων και με τη χρήση διαφορετικών λέξεων από αυτές που άκουσε.

Η αρχική βαθμολογία που προέκυψε από την αφήγηση, μετατρέπεται σε ποσοστιαίες τυπικές βαθμολογίες, οι οποίες αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες. Μέσω αυτής της αντιστοίχισης των βαθμολογιών, είναι δυνατή η ερμηνεία αποτελεσμάτων. Η χορήγησή του είναι ατομική και πραγματοποιείται από ειδικούς, οι οποίοι έχουν εκπαιδευτεί για τη χορήγησή του.

Εικόνα 10: Παράδειγμα εικόνων του "The bus story"

Πηγή: Hancox & Renfrew (1997)

7. Clinical Evaluation of Language Fundamentals (CELF)-Preschool-2 (Semel, Wiig & Secord, 2004)

Το παρόν εργαλείο αποτελεί ένα ανιχνευτικό τεστ, το οποίο απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 3 έως 6 ετών. Μέσω της παρουσίασης εικόνων αξιολογούνται οι απαντήσεις των παιδιών σε ό,τι αφορά διάφορες διαστάσεις της γλώσσας, όπως είναι η γλωσσική κατανόηση, η παραγωγή λόγου, το περιεχόμενο και η δομή του. Ο χρόνος χορήγησής

των τριών κύριων υποδοκιμασιών διαρκεί 15 με 20 λεπτά. Από αυτές συλλέγονται βασικές πληροφορίες του προφορικού λόγου του εξεταζόμενου.

Ειδικότερα, το συγκεκριμένο κριτήριο αξιολογεί τον λόγο και τη γλώσσα δίνοντας έμφαση τόσο στην αξιολόγηση δομικών στοιχείων της γλώσσας όσο και στην αναδυόμενη ικανότητα του παιδιού. Επίσης, εξετάζονται η ικανότητα ακολουθίας οδηγιών και η ανάκληση.

Ως προς τη δομή του, οι κλίμακες που αξιολογούνται είναι επτά. Η πρώτη αφορά την πραγματολογία, η δεύτερη τη δομή προτάσεων, η τρίτη τον εκφραστικό και αντιληπτικό λόγο, η τέταρτη τη δομή λέξεων και προτάσεων, η πέμπτη τη φωνολογική επίγνωση, η έκτη την ανάκληση προτάσεων και η έβδομη το γλωσσικό περιεχόμενο.

Η χορήγηση του συγκεκριμένου τεστ μπορεί να πραγματοποιηθεί από σχολικούς ψυχολόγους, λογοθεραπευτές, ειδικούς παιδαγωγούς και από άτομα που έχουν εκπαιδευτεί σε σταθμισμένα εργαλεία.

8. Childhood Autism Rating Scale (CARS) (Schopler, Reichler & Renner, 1988)

Η κλίμακα διάγνωσης αυτισμού αποτελεί ένα σταθμισμένο εργαλείο που βοηθά στον εντοπισμό εκείνων των παιδιών που βρίσκονται στο φάσμα του αυτισμού. Η χορήγηση του μπορεί να πραγματοποιηθεί από εκπαιδευτικούς, ψυχολόγους και γονείς που θέλουν να διερευνήσουν τα συμπτώματα του αυτισμού.

Στην κλίμακα αυτή εμπεριέχονται διάφορα χαρακτηριστικά, συμπεριφορές και ικανότητες που αναμένεται να έχουν τα παιδιά τυπικής ανάπτυξης ανάλογα με την ηλικία τους. Ειδικότερα, τα χαρακτηριστικά που αξιολογούνται είναι η σχέση με τους άλλους ανθρώπους, η ικανότητα μίμησης, η συναισθηματική απόκριση, η χρήση του σώματος, η χρήση αντικειμένων, η προσαρμοστικότητα σε οποιαδήποτε αλλαγή, η οπτική και ακουστική απόκριση, η απόκριση και η χρήση της γεύσης, της αφής και της όσφρησης, ο φόβος και το άγχος, η λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία, το επίπεδο δραστηριότητας, ο βαθμός συνέπειας της διανοητικής ανταπόκρισης και οι γενικές εντυπώσεις.

Οι παραπάνω ερωτήσεις απαντώνται από τον γονέα ή από τον εκπαιδευτικό που είναι σε άμεση επαφή με το παιδί, ο οποίος διαλέγει από το 1 έως το 4, με το 1 να αντιστοιχεί στο συμπεριφορά στα πλαίσια της κανονικότητας και το 4 σε συμπεριφορές

εκτός κανονικότητας. Οι βαθμολογίες μπορούν να κυμαίνονται από το 15 έως το 60 με το 30 να αποτελεί τη βάση για την εμφάνιση αυτισμού. Πιο συγκεκριμένα, για παιδιά που η βαθμολογία τους κυμαίνεται από 38 έως 60 θεωρείται πως βρίσκονται στο φάσμα του αυτισμού και πιθανότητα να είναι παιδιά χαμηλής λειτουργικότητας. Αντίθετα, βαθμολογίες ανάμεσα στο 30 με το 37 υποδηλώνουν πως βρίσκονται στο φάσμα με χαρακτηριστικά που υποδηλώνουν υψηλή λειτουργικότητα.

9. Developmental test of visual motor integration (VMI) (Beery & Berry, 2010)

Το συγκεκριμένο εργαλείο αποτελεί τόσο ένα ανιχνευτικό όσο και ένα διαγνωστικό κριτήριο οπτικο-κινητικού συντονισμού σε παιδιά από 2 ετών. Μέσω αυτού δίνεται η δυνατότητα να διερευνηθεί ακόμα ο βαθμός βελτίωσης της γραφής σε παιδιά που έχουν λάβει παρεμβατικά προγράμματα βασισμένα στην ανάπτυξη οπτικο-κινητικών ικανοτήτων (Pfeiffer, Moskowitz, Paoletti & Brusilovskiy, 2015).

Σε ό,τι αφορά τον χρόνο χορήγησης, αυτός κυμαίνεται από 10 έως 15 λεπτά και συμπεριλαμβάνει δοκιμασίες οπτικο-κινητικού συντονισμού και οπτικής αντίληψης. Πιο συγκεκριμένα, η υποδοκιμασία αφορά την αντιγραφή 24 σύνθετων σχεδίων σε πλαίσιο. Ο εξεταστής θα πρέπει να ακολουθήσει τις οδηγίες του εργαλείου, βάσει των οποίων εξηγείται από ποιο σχέδιο θα πρέπει να ξεκινήσει ο εξεταζόμενος με βάση την ηλικία και την επίδοσή του. Επιτρέπεται μόνο μία προσπάθεια για κάθε σχέδιο, χωρίς να δίνεται η δυνατότητα σβησίματος. Επίσης, δεν επιτρέπεται καμία βοήθεια από τον εξεταστή ούτε κάποια υπόδειξη. Μετά από 3 συνεχόμενες αποτυχημένες προσπάθειες η χορήγηση του εργαλείου μπορεί να σταματήσει.

Αναφορικά με τη χορήγησή του, αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο από ειδικούς που ασχολούνται με παιδιά. Πριν από τη χρήση του θα πρέπει ο εξεταστής να έχει διαβάσει με προσοχή τις οδηγίες, έτσι ώστε να χορηγηθεί σωστά το τεστ.

10. DTVP-2 (Development Test of Visual Perception)

Το DTVP-2 έχει σχεδιαστεί από τους Hammil, Pearson και Vorres και αποτελεί ένα εύχρηστο σταθμισμένο ψυχομετρικό εργαλείο, το οποίο χρησιμοποιείται από πιστοποιημένο προσωπικό και αξιολογεί την οπτική αντίληψη και τον οπτικοκινητικό συντονισμό. Απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 4 έως 12 ετών που παρουσιάζουν οπτικοαντιληπτικές και οπτικοκινητικές δυσκολίες, οι οποίες εμποδίζουν την ανάπτυξη

δεξιοτήτων γραφής και ανάγνωσης (Visser, Cronje, Kemp, Scholtz & Rooyen, 2012).

Ως προς τη δομή του, αυτό αποτελείται από 8 υποδοκιμασίες. Η πρώτη είναι ο οπτικοκινητικός συντονισμός. Σε αυτή τη δοκιμασία ο εξεταζόμενος ολοκληρώνει με το μολύβι του απλές και σύνθετες διαδρομές από την αφετηρία στο τέρμα. Η δεύτερη είναι η θέση αντικειμένων στον χώρο και η τρίτη η αντιγραφή σχημάτων. Ειδικότερα, το παιδί καλείται να αντιγράψει διάφορα σχήματα ή σύμβολα σε ένα ειδικό πλαίσιο. Η τέταρτη δοκιμασία αφορά τη διάκριση εικόνας φόντου. Πρόκειται για μια δοκιμασία κατά την οποία αξιολογούνται τόσο η δυνατότητα διάκρισης συμβόλων και σχημάτων που εμπλέκονται όσο και η δεξιότητα αποσύνθεσης μιας σύνθετης εικόνας στα επιμέρους συστατικά της. Η επόμενη δοκιμασία αφορά τις χωρικές σχέσεις αντικειμένων και η έκτη τον οπτικό εγκλεισμό. Κατά τη δοκιμασία του οπτικού εγκλεισμού, το παιδί καλείται να συμπληρώσει ή και να ολοκληρώσει ένα ημιτελές σχήμα. Στην έβδομη αξιολογείται η οπτικο-κινητική ταχύτητα και στην τελευταία η σταθερότητα και η διάρκεια μορφών. Σε αυτήν το παιδί προσπαθεί να αναγνωρίσει ίδια σχήματα ή σύμβολα, τα οποία έχουν διαφορετικό μέγεθος, προσανατολισμό και φόντο.

11. Detroit Test (DTLA): Τεστ μαθησιακής επάρκειας (Τζουριάδου, 2008)

Το Detroit Test αποτελεί ένα ψυχομετρικό εργαλείο που αξιολογεί τις ειδικές ικανότητες του ατόμου που σχετίζονται με τη νοητική λειτουργία του, εντοπίζοντας τόσο τις δυνατότητες όσο και τα ελλείμματά του. Σταθμίστηκε και προσαρμόστηκε από την Τζουριάδου στον ελληνικό πληθυσμό και άρχισε να χορηγείται από το 2007. Για τη χορήγησή του απαιτείται πιστοποίηση από τους ειδικούς που θα το χρησιμοποιήσουν. Ακόμα, ως εργαλείο, διακρίνεται σε δύο κριτήρια ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκουν οι εξεταζόμενοι και ο χρόνος χορήγησής τους κυμαίνεται στα 45 με 70 λεπτά.

Ειδικότερα, το DTLA-P:3 απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 4 έως 7.11 ετών και αποτελείται από 115 ερωτήματα. Μέσω αυτών γίνεται προσπάθεια να διερευνηθούν 16 διαφορετικές ικανότητες. Αυτές είναι η άρθρωση, η εννοιολογική συσχέτιση, η αναπαραγωγή σχεδίου, οι ακολουθίες αριθμών, το σχέδιο ανθρώπου, οι ακολουθίες γραμμμάτων, οι κινητικές δοκιμασίες, οι ακολουθίες αντικειμένων, οι προφορικές δοκιμασίες, η ολοκλήρωση μορφών, η αναγνώριση εικόνων, η αναπαραγωγή προτάσεων, οι συμβολικές σχέσεις, η οπτική διάκριση, οι αντίθετες έννοιες και οι ακολουθίες λέξεων.

Από την άλλη το DTLA-P:4 σχεδιάστηκε για την αξιολόγηση της μαθησιακής επάρκειας παιδιών ηλικίας 8.0 έως 15.11 ετών. Σε αυτό αξιολογείται η επίδοσή του μέσα από 9 υποδοκιμασίες. Η πρώτη είναι οι *αντίθετες έννοιες* βάση της οποίας ο μαθητής εξετάζεται τόσο για το αν έχει κατανοήσει τη λειτουργία των αντίθετων όσο και το εάν είναι σε θέση να κάνει αναπαραγωγή αντίθετων λέξεων από μόνος του. Κάθε σωστή απάντηση βαθμολογείται με 1 μονάδα και κάθε λανθασμένη με 0. Η διαδικασία διακόπτεται όταν το παιδί έχει προβεί σε 5 λανθασμένες απαντήσεις.

Η δεύτερη υποδοκιμασία είναι η *ακολουθία σχεδίου* σύμφωνα με την οποία ο μαθητής παρατηρεί ακολουθίες σχεδίων και τις αναπαραγάγει με τη βοήθεια κύβων. Κάθε σωστή ακολουθία βαθμολογείται με 1 μονάδα, ενώ με 0 μονάδες η λανθασμένη. Στις 3 λανθασμένες προσπάθειες, η συγκεκριμένη υποδοκιμασία διακόπτεται. Στην τρίτη δοκιμασία, που είναι αυτή της *αναπαραγωγής προτάσεων*, ο εξεταζόμενος καλείται να επαναλάβει κάθε πρόταση που ακούει, η δυσκολία των οποίων είναι διαβαθμισμένη. Η κάθε σωστή αναπαραγωγή πρότασης βαθμολογείται με 1 μονάδα, ενώ η λανθασμένη με 0. Στις 5 λανθασμένες προσπάθειες η διαδικασία σταματά.

Η τέταρτη υποδοκιμασία αφορά την *αντιστροφή γραμμάτων* κατά την οποία ο μαθητής πρέπει να συμπληρώσει μέσα σε κενά κουτάκια από τα αριστερά στα δεξιά με τη σειρά τα γράμματα με τη σειρά που τα άκουσε. Τα γράμματα θα πρέπει να ακουμπάνε πάνω στις γραμμές των κουτιών. Στη βαθμολόγηση λαμβάνεται υπόψη η σειρά, η φορά και ο τρόπος γραφής των γραμμάτων. Η πέμπτη υποδοκιμασία αφορά την *αναπαραγωγή σχεδίου* σύμφωνα με την οποία ο μαθητής καλείται να παρατηρήσει τα σχέδια και να τα αναπαραστήσει στα πλαίσια χωρίς να ακουμπάνε πάνω στις γραμμές. Η βαθμολόγηση πραγματοποιείται με βάση το πόσο όμοιο είναι το σχέδιο που έφτιαξε το παιδί με το αρχικό.

Η έκτη υποδοκιμασία είναι οι *βασικές πληροφορίες* κατά την οποία ο μαθητής θα πρέπει να απαντήσει όσο πιο ολοκληρωμένα γίνεται στις ερωτήσεις που του απευθύνονται. Κάθε ολοκληρωμένη πρόταση βαθμολογείται με 1 μονάδα, ενώ κάθε μη ολοκληρωμένη με 0. Στις 5 μη ολοκληρωμένες απαντήσεις η διαδικασία διακόπτεται. Στην έβδομη υποδοκιμασία *συμβολικές σχέσεις* ο αξιολογητής δίνει στο παιδί μία σελίδα με σχέδια. Ο μαθητής καλείται να βρει το ένα και μοναδικό σχέδιο που συμπληρώνει την εικόνα που του δίνεται. Και σε αυτή την υποδοκιμασία η βαθμολόγηση ακολουθεί την ίδια διαδικασία με την προηγούμενη.

Η επόμενη υποδοκιμασία είναι οι *ακολουθίες λέξεων* βάσει της οποίας ο μαθητής καλείται να επαναλάβει την ίδια σειρά λέξεων που άκουσε από τον εξεταστή. Η δυσκολία σταδιακά αυξάνεται καθώς ο αριθμός των λέξεων και η δομή τους μεγαλώνει. Η βαθμολογία είναι η ίδια με την υποδοκιμασία 7. Τέλος, στην ένατη υποδοκιμασία *ακολουθίες ιστοριών* ο μαθητής καλείται να βάλει σε σωστή σειρά μία ομάδα εικόνων με σκοπό να δημιουργηθεί μία ιστορία. Η κάθε σωστή τοποθέτηση της εικονοκάρτας βαθμολογείται με 1 μονάδα, ενώ κάθε λανθασμένη με 0.

12. Δοκιμασία Αξιολόγησης Ορθογραφικής Δεξιότητας (Μουζάκη, Πρωτόπαπας, Σιδερίδης & Σίμος, 2010)

Η δοκιμασία αξιολόγησης της ορθογραφικής δεξιότητας παιδιών δημοτικού των Μουζάκη, Πρωτόπαπα, Σιδερίδη και Σίμο (2010) είναι αποτέλεσμα μιας διαχρονικής μελέτης από το 2004 έως το 2007. Σε αυτή τη μελέτη συμμετείχαν συνολικά 587 μαθητές των Β', Γ', και Δ' τάξεων από 17 δημοτικά σχολεία της Ελλάδας. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν τόσο για την κατανόηση της αναγνωστικής και ορθογραφικής ανάπτυξης, όσο και για την κατασκευή του συγκεκριμένου σταθμισμένου εργαλείου.

Αναλυτικότερα, η δοκιμασία αποτελείται από 60 λέξεις, οι οποίες αντιπροσωπεύουν τόσο στην πλειονότητά τους τα πιο συχνά ορθογραφικά μοτίβα όσο και εξαιρέσεις διάφορων γραμματικών κανόνων που αφορούν μέρη του λόγου (ουσιαστικά, ρήματα, επίθετα, σύνδεσμοι, επιρρήματα, προθέσεις και μετοχές). Η επιλογή των συγκεκριμένων λέξεων δεν είναι τυχαία. Όλες οι λέξεις, που εξετάζονται, έχουν χρησιμοποιηθεί και διδαχθεί σε σχολικά εγχειρίδια των τάξεων του δημοτικού. Ακόμα, προκειμένου ο μαθητής να τις γράψει ορθά, θα πρέπει να εφαρμόσει φωνολογικές, μορφολογικές και ετυμολογικές στρατηγικές (Μουζάκη, Πρωτόπαπας, Σιδερίδης & Σίμος, 2010; Σιδερίδης, Μουζάκη, Πρωτόπαπας & Σίμος, 2008).

Επίσης, είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η επιλογή λέξεων, που ακολουθούν συγκεκριμένους γραμματικούς, μορφολογικούς και ετυμολογικούς κανόνες, συνήθως γράφονται λανθασμένα από τα παιδιά της σχολικής ηλικίας. Αυτά τα πιθανά ορθογραφικά λάθη επιτρέπουν στον αξιολογητή να προβεί είτε σε ποσοτική είτε σε ποιοτική ανάλυσή τους. Στόχος αυτού του εργαλείου αποτελεί η δημιουργία ενός μαθησιακού προφίλ αναφορικά με την ορθογραφία, ώστε να σχεδιαστεί ένα κατάλληλο παρεμβατικό πρόγραμμα που θα εστιάζει στην ενδυνάμωση των δυνατών σημείων του

παιδιού και παράλληλα στην κάλυψη των ορθογραφικών του ελλειμμάτων (Σιδερίδης κ.ά., 2008).

Οι 60 λέξεις της δοκιμασίας κατατάχθηκαν με βάση ορισμένα κριτήρια. Αρχικά, η ιεράρχησή τους έγινε με βάση τον αριθμό των συλλαβών τους. Πιο συγκεκριμένα, στην αρχή παρουσιάζονται λέξεις μονοσύλλαβες και δισύλλαβες, οι οποίες βαθμιαία αυξάνονται σε πεντασύλλαβες. Άλλα κριτήρια κατάταξης των λέξεων, που λήφθηκαν υπόψη από τους κατασκευαστές του είναι τα ορθογραφικά χαρακτηριστικά και ο βαθμός ορθογραφικής δυσκολίας. Αυτός ο βαθμός ορίστηκε από μία ομάδα εμπειρών εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια της κατασκευής του τεστ (Σιδερίδης κ.ά., 2008).

Σε ό,τι αφορά τη διαδικασία αξιολόγησης, ο εξεταστής διαβάζει κάθε μία από τις 60 λέξεις, συνοδεύοντας τες από μία πρόταση στις οποίες εμπεριέχεται η λέξη-στόχος. Ειδικότερα, ο μαθητής ακούει προσεκτικά τη λέξη, την πρόταση και ξανά την αρχική λέξη, την οποία πρέπει να μεταφέρει γραπτώς σε ένα οποιοδήποτε φύλλο, το οποίο έχει αριθμημένες σειρές. Παρακολουθώντας τη διαδικασία γραφής, ο αξιολογητής την διακόπτει όταν ο μαθητής προβεί σε έξι διαδοχικά ορθογραφικά λάθη. Η κάθε σωστή λέξη βαθμολογείται με ένα βαθμό, ενώ ορθογραφικό λάθος με 0 (Σιδερίδης κ.ά. 2008; Μουζάκη κ.ά., 2010).

Εικόνα 10: Παράδειγμα δοκιμασίας αξιολόγησης της ορθογραφικής δεξιότητας

Πηγή: Μουζάκη, Πρωτόπασας, Σιδερίδης & Σίμος (2010)

27)	παιχτών	Η στολή των παιχτών είναι κόκκινη.	παιχτών
28)	ταμείο	Το ταμείο του συλλόγου είναι γεμάτο.	ταμείο
29)	χώρισα	Χθές χώρισα τα ρούχα μου και τα έπλυνα.	χώρισα
30)	επιβάτης	Ο επιβάτης κατέβηκε αργά από το τρένο.	επιβάτης
31)	αυτοκίνητο	Το αυτοκίνητο της μητέρας μου είναι χαλασμένο	αυτοκίνητο
32)	παράδειγμα	Η δασκάλα μας έδωσε ένα παράδειγμα .	παράδειγμα
33)	φοτισμένος	Ο δρόμος του σπιτιού της είναι φοτισμένος .	φοτισμένος
34)	άδεια	Ζήτησε άδεια από τους γονείς του.	άδεια
35)	ζεσταίνει	Το τζάκι μας ζεσταίνει πολύ.	ζεσταίνει
36)	ονειρεύομαι	Ονειρεύομαι ότι βρίσκομαι στο λόβνα παρκ.	ονειρεύομαι
37)	αλλιώτικος	Ο γάτος μας είναι αλλιώτικος από τους άλλους.	αλλιώτικος
38)	δανείζω	Δεν μου αρέσει να δανείζω τα παιχνίδια μου.	δανείζω
39)	μόλυνση	Στις πόλεις είναι συχνή η ατμοσφαιρική μόλυνση .	μόλυνση
40)	πρακτορείο	Πήγε στο πρακτορείο να πάρει ένα δέμα.	πρακτορείο
41)	πετρέλαιο	Πήραμε πετρέλαιο για τη σόμπα.	πετρέλαιο
42)	οικονομικότερος	Αυτός ο λογαριασμός είναι οικονομικότερος .	οικονομικότερος
43)	υποχρεωμένος	Είμαι υποχρεωμένος στο γείτονά μου	υποχρεωμένος
44)	αναχώρηση	Καθυστέρησε η αναχώρηση του πλοίου.	αναχώρηση
45)	χαρακτηριστικό	Αυτό είναι χαρακτηριστικό της οικογένειάς του.	χαρακτηριστικό
46)	ξεφυλλίζοντας	Πέρασα τη μέρα μου ξεφυλλίζοντας περιοδικά.	ξεφυλλίζοντας
47)	κνηγητό	Έλα να παίξουμε κνηγητό .	κνηγητό
48)	ηθοποιός	Ο θεός μου είναι γνωστός ηθοποιός .	ηθοποιός
49)	διευθυντής	Η μητέρα μου είναι διευθυντής τραπέζης.	διευθυντής
50)	αντικείμενο	Βάλε ένα βαρύ αντικείμενο για να το στηρίξεις.	αντικείμενο
51)	επιχείρηση	Η επιχείρηση του αδερφού μου είναι μικρή.	επιχείρηση
52)	εκατομμύριο	Κέρδισε ένα εκατομμύριο ευρώ.	εκατομμύριο
53)	ειδοποιήθηκε	Ειδοποιήθηκε να γυρίσει αμέσως σπίτι του	ειδοποιήθηκε
54)	αισθήσεις	Έπεσε και έχασε τις αισθήσεις της.	αισθήσεις
55)	νοημοσύνη	Έχει πολύ υψηλή νοημοσύνη .	νοημοσύνη
56)	αποχαιρέτησα	Μετά αποχαιρέτησα όλους τους συγγενείς.	αποχαιρέτησα
57)	χέιμαρρος	Ο χέιμαρρος είχε φουσκώσει κι έτρεχε ορμητικά.	χέιμαρρος
58)	εγχειριστεί	Έπρεπε να εγχειριστεί αμέσως.	εγχειριστεί
59)	ματαιώνεται	Ο απόπλους των καραβιών ματαιώνεται συχνά.	ματαιώνεται
60)	αποδεικνύω	Μου αρέσει να αποδεικνύω την αλήθεια.	αποδεικνύω

Τέλος 18/11/2007

Σε περίπτωση που ο εξεταστής δεν μπορεί να διακρίνει κάποιο γραπτό σύμβολο, είτε λόγω του ότι είναι δυσανάγνωστο είτε επειδή είναι αντεστραμμένο, θα πρέπει να ρωτήσει το παιδί σε ποιο φώνημα αντιστοιχεί, ώστε να κατοχυρωθεί στις προσωπικές του σημειώσεις. Σχετικά με τη βαθμολόγηση και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων, ο αξιολογητής μπορεί να διαλέξει έναν από τους δύο τρόπους (Μουζάκη κ.ά., 2010).

Ο πρώτος τρόπος βαθμολόγησης είναι ο ποσοτικός, σύμφωνα με τον οποίο υπολογίζεται το άθροισμα των σωστών απαντήσεων που έδωσε το παιδί. Να σημειωθεί σε αυτό το σημείο πως δεν λαμβάνονται ως λανθασμένες, οι λέξεις οι οποίες είτε δεν έχουν τονιστεί είτε έχουν τονιστεί λάθος. Όπως προαναφέρθηκε και παραπάνω, κάθε σωστή απάντηση βαθμολογείται με ένα βαθμό. Η μέγιστη βαθμολογία είναι το 60, όπου είναι και το σύνολο των λέξεων του εργαλείου. Έπειτα, ο συνολικός βαθμός του παιδιού μπορεί να μετατραπεί σε εκατοστιαία τιμή, όπως αναφέρεται στο παράρτημα του οδηγού εξεταστή, με βάση την ηλικία και το φύλο του εξεταζόμενου.

Εικόνα 11: Κλίμακα μετατροπής βαθμολογίας σε εκατοστιαία τιμή

Πηγή: Μουζάκη, Πρωτόπαπας, Σιδερίδης & Σίμος (2010)

Τάξη	Φύλο	N	ΜΟ (ΤΑ)	Εκατοστημόριο						
				5	10	25	50	75	90	95
Β	Αγόρια	95	22,4 (8,0)	10	12	16	22	27	35	38
	Κορίτσια	101	23,8 (6,3)	12	16	20	24	28	32	35
Γ	Αγόρια	85	31,0 (9,5)	14	18	24	31	38	45	48
	Κορίτσια	96	33,0 (8,5)	19	22	27	34	39	44	47
Δ	Αγόρια	85	36,2 (10,0)	17	22	29	37	45	51	53
	Κορίτσια	91	39,6 (10,0)	22	27	33	41	47	51	53
Ε	Αγόρια	75	40,1 (11,0)	18	25	33	43	49	53	55
	Κορίτσια	81	46,0 (10,0)	27	30	42	48	53	56	57
Στ	Αγόρια	73	43,0 (10,3)	23	29	36	46	52	54	56
	Κορίτσια	79	48,6 (8,8)	30	36	44	51	55	57	58

Ο δεύτερος τρόπος βαθμολόγησης και ερμηνείας των αποτελεσμάτων είναι η ποιοτική ανάλυση των λαθών. Ειδικότερα, για την πραγματοποίηση αυτής της ανάλυσης, ο αξιολογητής απαιτείται να διαθέτει μια κλείδα καταγραφή ορθογραφικών λαθών. Στην πρώτη στήλη καταγράφεται η λέξη που γράφτηκε λανθασμένα. Οι υπόλοιπες στήλες σχετίζονται με είδη και κατηγορίες ορθογραφικών λαθών. Για παράδειγμα, υπάρχουν στήλες αντικατάστασης, παράλειψης, τονικών λαθών και λανθασμένης γραφή κεφαλαίων ή πεζών γραμμάτων. Για πιο εύκολη καταγραφή των λαθών, στην κάθε στήλη εμπεριέχονται τα γράμματα ή τα μέρη των λέξεων, ώστε ο αξιολογητής να μπορεί να κυκλώνει το λάθος. Στη συνέχεια, καταμετρά τα κυκλωμένα γράμματα και σημειώνει το άθροισμα των λαθών για κάθε στήλη, ώστε να προβεί σε μία πρόχειρη εκτίμηση της επίδοσης του παιδιού. Μέσα από την ποιοτική ανάλυση λαθών, δίνεται η δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να ανιχνεύσει στρατηγικές ορθογραφίας, όπως και πιθανές ιδιαιτερότητες ορισμένων μαθητών. Με αυτό τον τρόπο, διαφαίνεται πως ο δεύτερος τρόπος συνιστά ένα ποιοτικό διαγνωστικό εργαλείο, το οποίο ωστόσο δεν προτείνεται για καθημερινή χρήση (Μουζάκη κ.ά., 2010). Τέλος, η χορήγηση του εργαλείου μπορεί να πραγματοποιηθεί από οποιοδήποτε επαγγελματία του χώρου της εκπαίδευσης, ο οποίος θα πρέπει να έχει επιμορφωθεί.

Εικόνα 12: Παράδειγμα κλείδας καταγραφής λαθών

Πηγή: Παντελιάδου & Πατσιοδήμου (2007)

Πίνακας Β 1: Πρωτόκολλο Ποιοτικής Ανάλυσης Λαθών των Παντελιάδου & Πατσιοδήμου (2007)

Ανορθόγραφη Λέξη	Φωνολογικά λάθη										Γραμματικά λάθη				Ετυμ λάθη	
	Αντικατάσταση		Προσθήκη		Παράλειψη		Αντιστροφή		Μετάθεση		Τόνος	Ουσ.	Επιθ.	Ρήμα		Άλλο
	Συλ.	Φων.	Συλ.	Φων.	Συλ.	Φων.	Συλ.	Φων.	Συλ.	Φων.						

13. Δοκιμασία Γλωσσικής Αντίληψης και Έκφρασης (Βογινδρούκας Γρηγοριάδου & Καμπούρογλου, 2009)

Η Δοκιμασία Γλωσσικής Αντίληψης και Έκφρασης αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο για τους ειδικούς που ασχολούνται με παιδιά που μπορεί να έχουν τόσο διαταραχές στην επικοινωνία όσο και στη γλώσσα. Είναι ένα εργαλείο, το οποίο ενώ βασίστηκε σε αρχές άλλων διεθνών κριτηρίων, σταθμίστηκε και προσαρμόστηκε στην ελληνική γλώσσα βάσει ερευνητικών δεδομένων που αφορούν τα φυσιολογικά στάδια ανάπτυξής της. Σκοπός του είναι μέσα από τις υποδοκιμασίες του να εντοπιστούν τα παιδιά εκείνα που έχουν διαταραχές στην επικοινωνία, έτσι ώστε να λάβουν την κατάλληλη παρέμβαση.

Σε ό,τι αφορά τη δομή τους εργαλείου, αυτή χωρίζεται σε έξι ενότητες ανάλογα με την ανάπτυξη της γλώσσας στα παιδιά. Οι ενότητες, οι οποίες ακολουθούν τα αναπτυξιακά στάδια της γλώσσας, είναι το *προγλωσσικό*, το *μονολεκτικό*, ο *συνδυασμός δύο λέξεων*, ο *συνδυασμός τριών λέξεων*, το *πρώιμο γραμματικό* και το *προηγμένο γραμματικό* στάδιο. Σε κάθε μία από τις παραπάνω ενότητες, εντάσσονται και γνωστικές δοκιμασίες, οι οποίες βασίζονται στο αναπτυξιακό στάδιο που βρίσκεται το παιδί. Ορισμένα παραδείγματα αυτών των δοκιμασιών είναι η *ανάπτυξη παιχνιδιού*, η *εννοιολογική κατηγοριοποίηση*, η *γνώση μεγεθών και χρωμάτων* και η *αιτιολόγηση καταστάσεων*.

Πιο συγκεκριμένα, μέσω του παιχνιδιού και του μονολεκτικού σταδίου διερευνάται το κατά πόσο το παιδί έχει αναπτυχθεί γνωστικά. Ακόμα, μέσα από αυτή τη διαδικασία εντοπίζεται και το αναπτυξιακό επίπεδο στο οποίο βρίσκεται ο εξεταζόμενος. Αυτό σημαίνει πως ελέγχεται η λειτουργικότητά του σε ένα αισθησιοκινητικό παιχνίδι με την αναγνώριση και τη χρήση πραγματικών αντικειμένων. Παράλληλα, εξετάζεται και ο τρόπος με τον οποίο κατανοεί και μαθαίνει. Σε ό,τι αφορά τα υπόλοιπα στάδια, στοχεύεται κυρίως η αξιολόγηση της κατανόησης, του εκφραστικού λόγου του παιδιού, της ικανότητας αφήγησής του και της κατανόησης περιστάσεων.

Για τη χορήγησή του οι ειδικοί, όπως λογοθεραπευτές, λογοπεδικοί, νηπιαγωγοί, ειδικοί παιδαγωγοί, θα πρέπει να έχουν εκπαιδευτεί πριν τη χορήγησή του.

14. Δοκιμασία Εκφραστικού λεξιλογίου (Βογινδρούκας, Πρωτόπαπας & Σιδερίδης, 2009) - Ελληνική έκδοση του Word Finding Vocabulary Test (Renfrew, 1995)

Η Δοκιμασία Εκφραστικού Λεξιλογίου αποτελεί την ελληνική έκδοση του Word Finding Vocabulary Test (4η έκδοση) της C. Renfrew (1995), από τους I. Βογινδρούκα, Α. Πρωτόπαπα και Γ. Σιδερίδη (2009). Είναι ένα σταθμισμένο και αξιόπιστο εργαλείο γλωσσικής αξιολόγησης που απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 4-8 ετών, προκειμένου να καταμετρηθούν οι λεξιλογικές τους ικανότητες και να κατανοηθεί η αναπτυξιακή πορεία της γλώσσας με βάση την ηλικία τους. Σε περίπτωση που η χρονολογική ηλικία του παιδιού έχει μεγάλη απόκλιση από την αντίστοιχη γλωσσική του, τότε αυτό αποτελεί ένδειξη γλωσσικής καθυστέρησης ή διαταραχής.

Το κριτήριο αποτελείται από 50 εικόνες που απεικονίζουν ουσιαστικά. Η επιλογή και η κατάταξη των εικόνων ακολουθεί μία αναπτυξιακή σειρά για παιδιά ηλικίας 4 έως 8 ετών. Οι έννοιες που απεικονίζονται προέρχονται από καθημερινά αντικείμενα, γνωστές κατηγορίες πραγμάτων και έννοιες από παιδικά παραμύθια και παιδικά τηλεοπτικά προγράμματα. Το πακέτο αξιολόγησης διατίθεται στην αγορά, ώστε ο κάθε ενδιαφερόμενος επαγγελματίας να μπορεί να το αγοράσει. Καθώς η χορήγησή του είναι σχετικά απλή, δεν απαιτείται επιπλέον επιμόρφωση, παρά μόνο η ακριβής ακολουθία των οδηγιών που αναγράφονται στο τεύχος του εξεταστή.

Η έκδοση της «Δοκιμασίας εκφραστικού λεξιλογίου» συνοδεύεται από λεπτομερή ψυχομετρική ανάλυση. Η χρήση του, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, είναι απλή και σύντομη, καθιστώντας εφικτή την ακριβή μέτρηση των λεξιλογικών ικανοτήτων των παιδιών. Η χορήγηση του εργαλείου είναι εξατομικευμένη. Ο εξεταστής δείχνει μία εικόνα κάθε φορά και του ζητείται να πει πώς λέγεται το αντικείμενο που βλέπει. Κάθε σωστή απάντηση βαθμολογείται με 1 βαθμό στο έντυπο του αξιολογητή, ενώ 0 βαθμοί σε λανθασμένες απαντήσεις ή σε απαντήσεις, στις οποίες ο μαθητής δεν ήξερε ή δεν ήθελε να απαντήσει. Ο εξεταστής δεν προσφέρει καμία βοήθεια στον μαθητή. Μπορεί να ρωτήσει τον εξεταζόμενο «Τι είναι αυτό;», χωρίς όμως να διορθώνει λάθη είτε αυτά είναι φωνολογικά είτε αρθρωτικά. Η συνολική διάρκεια διεξαγωγής της αξιολόγησης είναι κατά προσέγγιση 10 με 15 λεπτά. Αναφορικά με την ερμηνεία των αποτελεσμάτων, η συνολική βαθμολογία μετατρέπεται σε ποσοστό. Κάθε ποσοστό αντιστοιχεί σε μία ηλικιακή ομάδα. Σε περίπτωση που η γλωσσική ανάπτυξη του εξεταζόμενου είναι αρκετά μικρότερη από την αναμενόμενη βαθμολογία συνομηλίκων του, τότε ο μαθητής είναι πιθανό να παρουσιάζει κάποια γλωσσική διαταραχή ή καθυστέρηση.

Εικόνα 12: Έντυπο βαθμολογητή του κριτηρίου "Δοκιμασία εκφραστικού λεξιλογίου"

Πηγή: Βογινδρούκας, Πρωτόπαπας & Σιδερίδης (2009)

ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ I. Βογινδρούκας, Α. Πρωτόπαπας, Γ. Σιδερίδης

Ελληνική έκδοση του Word Finding Vocabulary Test (Renfrew, 1995)

Έντυπο βαθμολόγησης

Όνοματεπώνυμο:
Ημερομηνία γέννησης:
Ημερομηνία εξέτασης:
Αρχικός βαθμός: Αναπτυξιακή ηλικία: Εκατοστημόριο:

Παρατηρήσεις:

ΓΛΛΥΚΗ 2009

Εικόνα 13: Λέξεις προς εξέταση

Πηγή: Βογινδρούκας, Πρωτόπαπας & Σιδερίδης (2009)

1 Κλειδί	☐	26 Ρακέτα	☐
2 Φίδι	☐	27 Θερμόμετρο	☐
3 Φεγγάρι	☐	28 Φλιτζάνι	☐
4 Κρεμάστρα	☐	29 Άγκυρα	☐
5 Παράθυρο	☐	30 Σέλα	☐
6 Κλόουν	☐	31 Άνανάς	☐
7 Χαρταετός	☐	32 Τρουπάνι	☐
8 Πάπια	☐	33 Λαχανικά	☐
9 Μπλούζα	☐	34 Βίδα	☐
10 Μανίκα	☐	35 Χάρτης	☐
11 Κιθάρα	☐	36 Βιολί	☐
12 Ζάρια	☐	37 Κεραία	☐
13 Σαλιγκάρι	☐	38 Σκιάχτρο	☐
14 Ελικόπτερο	☐	39 Κοσμήματα	☐
15 Κουκουβάγια	☐	40 Μαγνήτης	☐
16 Γοργόνα	☐	41 Γαλλικό κλειδί / κάβουρας	☐
17 Κροκόδειλος	☐	42 Κάμπα	☐
18 Δάχτυλο	☐	43 Αλεξίπτωτο	☐
19 Καμήλα	☐	44 Φάρος	☐
20 Κιάλια	☐	45 Πουξίδα	☐
21 Καγκουρό	☐	46 Ιγκλού	☐
22 Ποτιστήρι	☐	47 Κυπέλι	☐
23 Κολιέ	☐	48 Νάρθηκας / επίδεσμος	☐
24 Βέλος	☐	49 Δοξάρι	☐
25 Μικρόφωνο	☐	50 Τρούλος	☐

15. Δοκιμασία φωνητικής και φωνολογικής εξέλιξης (Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών, 1995)

Η δοκιμασία φωνητικής και φωνολογικής εξέλιξης σχεδιάστηκε από τον Πανελλήνιο Σύλλογο Λογοπεδικών και βασίστηκε στα ευρήματα έρευνας που είχε πραγματοποιηθεί από το 1989 έως το 1992 με 300 παιδιά ως δείγμα. Η ηλικία των παιδιών που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν από 2 ετών και 6 μηνών έως 6 χρονών. Στόχος αυτού του σταθμισμένου εργαλείου για την ελληνική γλώσσα είναι η διάγνωση προβλημάτων ομιλίας στην προσχολική ηλικία με απώτερο σκοπό την σχεδίαση παρεμβατικών προγραμμάτων.

Σε ό,τι αφορά τη διαδικασία που ακολουθείται για τη χορήγηση του παρόντος εργαλείου, αρχικά αποτελείται από 101 λέξεις, από τις οποίες οι 70 αναπαρίστανται με εικόνες. Ο εξεταζόμενος καλείται να προφέρει και να αρθρώσει αυτές τις λέξεις. Από την παραπάνω διαδικασία ο λογοπεδικός είναι σε θέση να διακρίνει και να εντοπίσει τους φωνοτακτικούς συνδυασμούς που ακολουθεί το παιδί, καθώς και να ανακαλύψει το φωνητικό ευρητήριό του, αξιολογώντας τη χρήση φωνημάτων που κάνει σε σχέση με το ηλικιακό στάδιο στο οποίο βρίσκεται. Επιπρόσθετα, δίνεται η δυνατότητα στον

αξιολογητή να εξετάσει την αντιθετική λειτουργία των φωνημάτων, καθώς και τη λειτουργική επάρκεια του φωνολογικού συστήματος που χρησιμοποιεί ο εξεταζόμενος.

Πιο συγκεκριμένα, το εργαλείο δίνει έμφαση στην αξιολόγηση των δομικών και συστημικών διαδικασιών απλοποίησης. Αναφορικά με τις δομικές διαδικασίες απλοποίησης συλλαβής, λέξης και πρότασης, εξετάζονται η πτώση συλλαβής, ο αναδιπλασιασμός μερικός και ολικός και η πτώση φωνήματος, συμπλέγματος συμφώνων και φωνήματος κλειστής συλλαβής. Ακόμα, αξιολογούνται η αρμονία συμφώνων, η μετάθεση, η μετακίνηση και η απλοποίηση συμπλεγμάτων συμφώνων. Από την άλλη στις συστημικές διαδικασίες απλοποίησης φωνημικών αντιθέσεων, ελέγχονται η εμπροσθοποίηση, η οπισθοποίηση, η στιγμικοποίηση, η ηχηροποίηση, η αηχοποίηση, η χειλικοποίηση και η φατνικοποίηση.

Με το πέρας της δοκιμασίας, ο λογοθεραπευτής είναι σε θέση να αναλύσει τα αποτελέσματα, να εντοπίσει με βάση την ηλικία του παιδιού το χρονολογικό στάδιο φωνολογικής του εξέλιξης και να το συγκρίνει με το αντίστοιχο των συνομηλίκων του. Σημαντικό είναι να αναφερθεί πως στη χορήγησή του εμπεριέχεται και μία αδρή εξέταση των οργάνων φώνησης και άρθρωσης. Σε περίπτωση που στοχεύεται η αδρή εκτίμηση του φωνολογικού συστήματος του εξεταζόμενου, τότε μπορεί να χορηγηθεί και η βραχεία μορφή του. Οι ειδικοί που χορηγούν το παρόν εργαλείο θα πρέπει να έχουν εκπαιδευτεί πριν τη χορήγησή του.

16. Draw a person test -DAP (Goodenough, 1926)

Η πρώτη έκδοση του DAP έλαβε χώρα το 1926 από την F. Goodenough. Το 1963 δημιουργήθηκε μία νέα έκδοσή του από το D. Harris με την τελική αναθεώρησή του το 1991. Απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 6 έως 17 ετών, στα οποία ζητείται να ζωγραφίσουν ένα άτομο όσο καλύτερα μπορούν. Δεν υπάρχει χρονικός περιορισμός, αλλά ο συνήθης χρόνος εκτέλεσής του κατά μέσο όρο είναι τα 15 λεπτά.

Το συγκεκριμένο εργαλείο βασίζεται στην θεωρία πως τα παιδιά ζωγραφίζουν άτομα τα οποία γνωρίζουν και είναι σε άμεση επαφή μαζί τους. Ο εξεταστής κατά τη βαθμολογία εξετάζει 14 γενικές πλευρές, όπως είναι ο αριθμός συγκεκριμένων μερών του σώματός του, οι λεπτομέρειες στα χέρια και στο κεφάλι, η ύπαρξη ενδυμασίας, η ορθότητα των συνδέσεων των μερών του σώματος, οι αναλογίες και το μέγεθος τους, το μήκος και το πλάτος της φιγούρας, ο κινητικός συντονισμός τους και το προφίλ του

σχεδίου. Για παιδιά που φοιτούν στην Α΄ Δημοτικού άσκοπες μουντζούρες και γραμμές δε βαθμολογούνται. Αντίθετα, γραμμές που ενώνονται και σχηματίζουν γεωμετρικά σχήματα, βαθμολογούνται με 1 βαθμό. Για μεγαλύτερα παιδιά, οποιοδήποτε σχέδιο παραπέμπει σε ανθρώπινη φιγούρα γίνεται αποδεκτό και βαθμολογείται.

Το παρόν εργαλείο αποτελεί ένα ανιχνευτικό μέσο δυσκολιών του παιδιού, η χορήγηση του οποίου απαιτεί την εκπαίδευση του ειδικού που το χρησιμοποιεί κυρίως για την ορθή βαθμολόγηση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων του.

17. Εικόνες Δράσεις: Δοκιμασία πληροφορικής και γραμματικής επάρκειας (Βογινδρούκας, Πρωτόπαπας & Σταυρακάκη, 2009)

Το εργαλείο «Εικόνες Δράσεις» είναι ένα σταθμισμένο εργαλείο που αξιολογεί τη γλωσσική και πληροφοριακή επάρκεια τόσο παιδιών προσχολικής όσο και πρώτης σχολικής ηλικίας. Ειδικότερα, δίνεται έμφαση σε δύο τομείς αξιολόγησης της γλώσσας, τη μορφοσύνταξη και την πραγματολογία.

Ως προς τη δοκιμασία, εμπεριέχονται στο εργαλείο 10 έγχρωμες εικόνες οι οποίες αναπαριστούν ποικίλες καθημερινές καταστάσεις. Για κάθε εικόνα που παρουσιάζεται στον εξεταζόμενο, ο αξιολογητής του θέτει διαφορετική ερώτηση, έτσι ώστε να μπει στη διαδικασία το παιδί να αποκριθεί σε αυτή. Η απάντησή του καταγράφεται και βαθμολογείται με βάση τους αντίστοιχους πίνακες που διαθέτει το εργαλείο. Η βαθμολογία που αφορά τη πληροφοριακή επάρκεια είναι διαφορετική από τη γραμματική. Αναλυτικότερα, οι αρχικές τους βαθμολογίες μετατρέπονται σε ποσοστιαίες τιμές εκατοστημορίων.

Όσες από τις βαθμολογίες βρίσκονται μεταξύ του μέσου όρου και μιας τυπικής απόκλισης κάτω από αυτόν κρίνονται ως μέσες φυσιολογικές. Σε περίπτωση που οι τιμές των δοκιμασιών βρίσκονται ανάμεσα σε μία και δύο τυπικές αποκλίσεις κάτω από τον μέσο όρο, τότε υποδεικνύεται πως το παιδί έχει ορισμένες δυσκολίες, οι οποίες κυμαίνονται σε φυσιολογικά πλαίσια. Αν οι επιδόσεις είναι δύο τυπικές αποκλίσεις κάτω από τον μέσο όρο, τότε θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω το παιδί, ώστε να λάβει την αντίστοιχη παρέμβαση. Τέλος, βαθμοί που αντιστοιχούν κάτω από 20^ο εκατοστημόριο συνεπάγονται χαμηλές επιδόσεις και υποδεικνύουν την ανάγκη για διαγνωστική αξιολόγηση.

Αναφορικά με την χορήγηση του συγκεκριμένου κριτηρίου, αυτή είναι ατομική και διαρκεί περίπου 20-25 λεπτά. Πραγματοποιείται από ειδικούς, λογοπεδικούς, λογοθεραπευτές, ερευνητές, νηπιαγωγούς και δασκάλους που θέλουν να ανιχνεύσουν τον βαθμό της γραμματικής και πληροφοριακής επάρκειας των παιδιών. Πριν τη χορήγησή του οι εξεταστές θα πρέπει να έχουν εκπαιδευτεί.

18. Ελληνική κλίμακα αξιολόγησης της ΔΕΠ-Υ-IV (Καλαντζή-Αζίζι, Αγγέλη & Ευσταθίου, 2012)

Το 1998 οι Du Paul, Power, Anastasopoulos και Reid κατασκεύασαν ένα ερωτηματολόγιο (ADHD Rating Scale-IV) το οποίο αξιολογούσε τη συχνότητα των συμπτωμάτων της ΔΕΠ-Υ με βάση τα κριτήρια του DSM-IV. Αργότερα, το 2001 ξεκίνησε η προσπάθεια στάθμισής του στην ελληνική πραγματικότητα από τους Καλαντζή-Αζίζι, Αγγέλη και Ευσταθίου. Από τη στάθμιση αυτή κατασκευάστηκαν 18 ερωτήσεις οι οποίες συνοδεύονται από κλίμακα τύπου Likert με τέσσερις διαβαθμίσεις. Πιο συγκεκριμένα, το 0 αντιστοιχεί στο σχεδόν ποτέ, το 1 στο σπάνια, το 2 στο αρκετές φορές και το 3 στο πολύ συχνά.

Όσες ερωτήσεις αναφέρονται στα συμπτώματα της ελλειμματικής προσοχής, αυτές αντιστοιχούν στις ερωτήσεις με μονό αριθμό μπροστά. Όσες ερωτήσεις έχουν ζυγό αριθμό αναφέρονται στην υπερκινητικότητα και την παρορμητικότητα των παιδιών υπό εξέταση. Η κλίμακα αυτή πρέπει να συμπληρωθεί τόσο από τους γονείς όσο και από τους εκπαιδευτικούς. Ειδικότερα, οι γονείς θα πρέπει να αναφέρουν μέσω των απαντήσεών τους πόσο συχνά το τελευταίο εξάμηνο οι συμπεριφορές που διατυπώνονται στις ερωτήσεις εκδηλώνονται στο περιβάλλον του σπιτιού. Από την άλλη, οι εκπαιδευτικοί προβαίνουν σε αξιολόγηση της συχνότητας εμφάνισης των περιγραφόμενων συμπεριφορών είτε το τελευταίο εξάμηνο είτε από την αρχή της σχολικής χρονιάς αν ο εκπαιδευτικός γνωρίζει λιγότερο από 6 μήνες τον μαθητή.

Σε περίπτωση που ο εκπαιδευτικός δεν είναι σε θέση να απαντήσει σε μία ερώτηση, τότε η ερώτηση δεν περιλαμβάνεται στην τελική βαθμολογία. Αν οι αναπάντητες ερωτήσεις ξεπερνούν τις 3, τότε ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να αναθεωρήσει για τη χρήση της συγκεκριμένης κλίμακας.

Εικόνα 14: Ερωτήσεις κλίμακας της ΔΕΠ-Υ για γονείς

Πηγή: Καλαντζή-Αζίζι, Αγγέλη & Ευσταθίου (2012)

1.	Δεν μπορεί να εστιάσει την προσοχή του/της σε λεπτομέρειες ή κάνει λάθη απροσεξίας στις σχολικές εργασίες που γίνονται στο σπίτι ή σε άλλες δραστηριότητες
2.	Χτυπάει χέρια και πόδια ή στριφογυρίζει όταν κάθεται
3.	Δυσκολεύεται να δώσει προσοχή για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα σε σχολικά έργα ή σε παιχνίδια
4.	Σηκώνεται όρθιος/α σε περιπτώσεις όπου πρέπει να παραμείνει καθιστός/ή
5.	Φαίνεται σαν να μην ακούει όταν οι άλλοι του/της απευθύνουν το λόγο
6.	Τρέχει εδώ και εκεί ή σκαρφαλώνει, ενώ οι περιστάσεις δεν το επιτρέπουν
7.	Δεν αποτελείώνει ότι του/της ανατεθεί (είτε ως εντολή είτε ως εργασία)
8.	Έχει δυσκολίες να παίξει ή να ασχοληθεί με διάφορες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου ή σπασχα
9.	Δυσκολεύεται να οργανώσει εργασίες ή κοινές δραστηριότητες

Εικόνα 15: Ερωτήσεις κλίμακας της ΔΕΠ-Υ για εκπαιδευτικούς

Πηγή: Καλαντζή-Αζίζι, Αγγέλη & Ευσταθίου (2012)

1.	Δεν μπορεί να εστιάσει την προσοχή του/της σε λεπτομέρειες ή κάνει λάθη απροσεξίας στα διαγωνίσματα
2.	Χτυπάει χέρια και πόδια ή στριφογυρίζει στο θρανίο
3.	Δυσκολεύεται να δώσει προσοχή για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα σε σχολικά έργα ή σε παιχνίδια
4.	Σηκώνεται όρθιος/α στην τάξη ή σε άλλες περιπτώσεις όπου πρέπει να παραμείνει καθιστός/ή
5.	Φαίνεται σαν να μην ακούει όταν οι άλλοι του/της απευθύνουν το λόγο
6.	Τρέχει εδώ και εκεί ή σκαρφαλώνει, ενώ οι περιστάσεις δεν το επιτρέπουν
7.	Δεν αποτελείώνει ότι του/της ανατεθεί (είτε ως εντολή είτε ως εργασία)
8.	Έχει δυσκολίες να παίξει ή να ασχοληθεί με διάφορες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου ή σπασχα
9.	Δυσκολεύεται να οργανώσει εργασίες ή κοινές δραστηριότητες

Εικόνα 16: Τιμές για τις κλίμακες γονέων και εκπαιδευτικών

Πηγή: Καλαντζή-Αζίζι, Αγγέλη & Ευσταθίου (2012)

ΚΛΙΜΑΚΑ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ

ΚΛΙΜΑΚΑ	ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΔΕΠ-Υ	ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ
Ελλειμματική Προσοχή	>/ 98	</90
Υπερ/Παρορμ.	>/93	</75
Συνολική Βαθμολογία	>/93	</80

ΚΛΙΜΑΚΑ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

ΚΛΙΜΑΚΑ	ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΔΕΠ-Υ	ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ
Ελλειμματική Προσοχή	>/ 90	</70
Υπερ/Παρορμ.	>/85	</70
Συνολική Βαθμολογία	>/85	</70

Η βαθμολογία των κλιμάκων ξεκινά με το άθροισμα των βαθμών στις ερωτήσεις με μονό αριθμό, οι οποίες αφορούν την Ελλειμματική Προσοχή. Στη συνέχεια, υπολογίζεται η βαθμολογία στις ερωτήσεις με ζυγή αρίθμηση, έτσι ώστε να υπολογιστεί το άθροισμα στις υποκλίμακες της Υπερκινητικότητας-Παρορμητικότητας. Με την ολοκλήρωση του υπολογισμού βαθμολογιών στις δύο υποκλίμακες, ακολουθεί το άθροισμα και των βαθμολογιών των δύο υποκλιμάκων που προαναφέρθηκαν. Για την ερμηνεία των αποτελεσμάτων, οι αρχικές βαθμολογίες θα πρέπει να μετατραπούν σε εκατοστιαίες τιμές ανάλογα με το φύλο και την ηλικία (5-9 ετών, 10-14 ετών, 15-19 ετών) του παιδιού.

19. Εργαλείο ανίχνευσης διαταραχών λόγου και ομιλίας σε παιδιά προσχολικής ηλικίας (Παντελιάδου & Αντωνίου, 2007)

Το εργαλείο ανίχνευσης διαταραχών λόγου και ομιλίας σχεδιάστηκε στο πλαίσιο του έργου του ΕΠΕΑΕΚ και απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 3-6 ετών. Στόχος του είναι η πρόωπη ανίχνευση εκείνων των παιδιών που παρουσιάζουν διαταραχές λόγου και ομιλίας από την προσχολική κιάλας ηλικία. Πιο συγκεκριμένα, μέσω της αξιολόγησης του αφηγηματικού λόγου, ως προς τη δομή, τη ροή, το λεξιλόγιο και το περιεχόμενό του επιτυγχάνονται τόσο η έγκαιρη διάγνωση όσο και ο κατάλληλος σχεδιασμός παρεμβατικών προγραμμάτων.

Οι κλίμακες, οι οποίες αξιολογούνται στο παρόν εργαλείο είναι τρεις. Αρχικά, η πρώτη είναι η *κλίμακα αφήγησης* η οποία διαφοροποιείται ανάλογα με τις ηλικίες. Ειδικότερα, για παιδιά 3-4 ετών η ικανότητα αφήγησης εξετάζεται με τη χρήση ενός κουκλόσπιτου, το οποίο είναι σαν μινιατούρα ενός πραγματικού σπιτιού με μινιατούρες αντικείμενα και πλαστικές κούκλες που αναπαριστούν τα μέλη της οικογένειας. Ο αξιολογητής ζητά από τον εξεταζόμενο να του εξιστορήσει μία ιστορία, η οποία μαγνητοφωνείται. Με το πέρας της εξέτασης η ιστορία απομαγνητοφωνείται και καταγράφονται οι βασικές πληροφορίες στο φυλλάδιο του εξεταστή.

Σε ό,τι αφορά τα παιδιά ηλικίας 4-6 ετών η υποκλίμακα αφήγησης πραγματοποιείται με εικόνες. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζονται στο παιδί 6 εικόνες που αναπαριστούν μια ιστορία. Παρατηρώντας τες, θα πρέπει να αφηγηθεί την ιστορία που του αναπαρίσταται οπτικά. Από τις αφηγήσεις ο εξεταστής δίνει έμφαση στο *λεξιλόγιο* μετρώντας το σύνολο των λέξεων, των προτάσεων και των εκφωνημάτων και στη *λεκτική ροή* καταγράφοντας τη σύνδεση μεταξύ των προτάσεων και τη συντακτική

δομή. Ακόμα, εξετάζονται τα *μορφολογικά λάθη*, όπως για παράδειγμα αν απουσιάζει κάποιο μέρος του λόγου από την πρόταση. Σημαντική είναι και η αξιολόγηση τόσο των *μετρήσεων συντακτικής δομής* όσο και του *δείκτη συντακτικής δομής*, όπου μετριέται η χρήση σύνθετων συντακτικών δομών και το μέσο μήκος εκφωνήματος αντίστοιχα. Τέλος, από τον αφηγηματικό λόγο του παιδιού ελέγχονται και τα *μορφολογικά λάθη* του, τα οποία παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για την ανάπτυξη λόγου του.

Η δεύτερη κλίμακα είναι αυτή της *κατονομασίας* αντικειμένων και εικόνων. Αναλυτικότερα, η υποκλίμακα αντικειμένων δίνεται μόνο συμπληρωματικά σε μικρά παιδιά τα οποία έχουν δυσκολίες στην αναπαράσταση αντικειμένων και στα παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας που παρουσιάζουν διαταραχές στον λόγο. Από την άλλη, η χορήγηση της υποκλίμακας κατονομασίας εικόνων γίνεται σε όλους τους αξιολογούμενους και προσφέρει σημαντικές πληροφορίες για το λεξιλόγιο τους. Ωστόσο, σε περίπτωση που στη συγκεκριμένη υποκλίμακα το παιδί κάνει περισσότερα από 10 λάθη, τότε εξετάζεται στην υποκλίμακα κατονομασίας αντικειμένων.

Η *κλίμακα κατανόησης* είναι η τρίτη υποδοκιμασία, η οποία χορηγείται μόνο στην περίπτωση που ο εξεταζόμενος προβεί σε περισσότερα από 10 λάθη στην κλίμακα κατονομασίας. Σε αυτή τη δοκιμασία ο εξεταζόμενος θα πρέπει να αναγνωρίσει την εικόνα ή αντικείμενο-στόχο, χωρίς να απαιτείται λεκτική απάντηση. Μέσω αυτής της δοκιμασίας παρέχονται πληροφορίες που αφορούν το λειτουργικό λεξιλόγιο του παιδιού.

Για την χορήγηση του συγκεκριμένου εργαλείου απαιτείται από τον ειδικό να έχει επιμορφωθεί με αντίστοιχο σεμινάριο που θα αφορά τόσο τον τρόπο χορήγησής του όσο και τη βαθμολόγηση - ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

20. Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Αναγνωστικών Δυσκολιών στο Νηπιαγωγείο και Α΄-Β΄ Δημοτικού (Πόρποδας, 2007)

Το Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης αναγνωστικών δυσκολιών του κ. Πόρποδα (2007) αποτελεί ένα από τα 12 ανιχνευτικά τεστ που κατασκευάστηκαν στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ. Το παρόν κριτήριο αποτελείται από τέσσερα εγχειρίδια, από τα οποία το πρώτο περιγράφει το ίδιο το εργαλείο, το δεύτερο αποτελεί τον οδηγό του αξιολογητή, το τρίτο είναι το φυλλάδιο του εξεταζόμενου και το τέταρτο παρουσιάζει το υλικό του. Για τη χορήγηση του συγκεκριμένου εργαλείου και την ερμηνεία των

αποτελεσμάτων, θα πρέπει ο αξιολογητής να έχει γνώσεις των κλάδων της Ψυχολογίας που αφορά την ανάγνωση, όπως είναι η γνωστική και η εξελικτική. Σημαντική, επίσης, κρίνεται και μια υποτυπώδης εμπειρία στη χρήση και ερμηνεία αυτού του κριτηρίου. Αναφορικά με τη προσβασιμότητά του, το συγκεκριμένο εργαλείο διατίθεται ελεύθερα στο διαδίκτυο για τη χρήση του από εκπαιδευτικούς.

Μέσα από το συγκεκριμένο εργαλείο ο κατασκευαστής του στοχεύει στην διερεύνηση του κατακτημένου επιπέδου γνωστικών και γλωσσικών στοιχείων των μαθητών Νηπιαγωγείου έως Β΄ Δημοτικού. Αυτά τα στοιχεία αποτελούν προϋπόθεση της κατάκτησης του μηχανισμού της ανάγνωσης. Ακόμα, χρησιμεύει και ως ένα εργαλείο που μπορεί να εντοπίσει έγκαιρα παιδιά που βρίσκονται στον κίνδυνο εμφάνισης μαθησιακών δυσκολιών στην ανάγνωση, με σκοπό να δημιουργηθεί κατάλληλο παρεμβατικό πρόγραμμα αντιμετώπισης αυτών των δυσκολιών.

Η χορήγησή του προβλέπεται για εξατομικευμένη χρήση παιδιών που φοιτούν στο Νηπιαγωγείο έως τη Β΄ Δημοτικού. Το παρόν εργαλείο απαρτίζεται από εννέα κλίμακες αξιολόγησης, οι οποίες αξιολογούν τους εξής βασικούς τομείς για την κατάκτηση του μηχανισμού της ανάγνωσης: «Αναγνωστική αποκωδικοποίηση», «αναγνωστική κατανόηση», «Φωνολογική Επίγνωση» και βραχύχρονη μνήμη φωνολογικών πληροφοριών». Σε παιδιά νηπιαγωγείου, που πιθανότατα δεν έχουν κατακτήσει την αναγνωστική δεξιότητα, χορηγούνται μόνο οι υποδοκιμασίες που αφορούν τους δύο τελευταίους τομείς αξιολόγησης.

Αναλυτικότερα, ο πρώτος τομέας «Αναγνωστική αποκωδικοποίηση» διακρίνεται σε δύο υποκατηγορίες. Η πρώτη είναι η ανάγνωση 24 συλλαβών βαθμιαίας δυσκολίας. Ο αξιολογητής ακούει προσεκτικά την ανάγνωση κάθε συλλαβής και σημειώνει το κατάλληλο πλαίσιο του φύλλου αξιολόγησής του, ανάλογα με το αν είναι σωστή ή λανθασμένη η απάντηση. Ως λάθος απάντηση λαμβάνονται οι αντιμεταθέσεις, η παράλειψη ή προσθήκη φωνήματος, ή ακόμα και η μη δυνατότητα ή άρνηση του μαθητή για ανάγνωση. Η δεύτερη είναι η ανάγνωση 24 ψευδολέξεων αντίστοιχα. Ο τρόπος αξιολόγησής τους ακολουθεί την ίδια διαδικασία που αναφέρθηκε παραπάνω.

Εικόνα 17: Παράδειγμα υποδοκιμασίας "Ανάγνωση συλλαβών"

Πηγή: Πόρποδας (2007)

1. ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΣΥΛΛΑΒΩΝ

σω	σπη	μπρο
χε	κρι	σκρι
ψο	βλω	σκλε
εσ	χτυ	σφρω
βας	τρυν	σπριν
ρον	σκης	σπλεν
κυν	δρες	ντρες
ξεν	σφεν	γκρας

Εικόνα 18: Παράδειγμα υποδοκιμασίας "Ανάγνωση ψευδολέξεων"

Πηγή: Πόρποδας (2007)

2. ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΨΕΥΔΟΛΕΞΕΩΝ

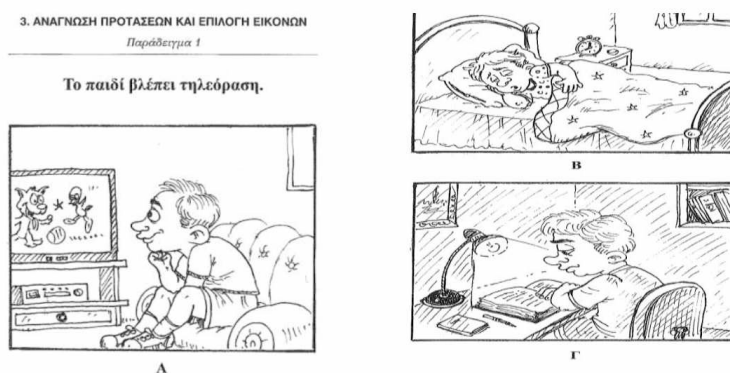
βέο	χωρένα	αρίπετο
έλο	ίφερμα	ενήλερα
έσκο	άχρεπο	οκρίπενο
σέικρο	λάσκηπο	ελογράσι
κλέδο	ρονέφλη	γισόβεστα
λότρας	άστρολη	τοργαδέκι
σφέκης	κρήσποδη	βαρτεστικό
στρώλες	σπέρτινα	λερτιστακό

Ο δεύτερος τομέας αξιολόγησης είναι αυτός της «Αναγνωστικής κατανόησης», μέσω του οποίου ελέγχεται το κατά πόσο το παιδί μπορεί να κατανοήσει το σημασιολογικό περιεχόμενο. Όμοια με τον πρώτο τομέα, και ο δεύτερος χωρίζεται σε δύο κλίμακες. Η πρώτη «ανάγνωση προτάσεων κι επιλογή εικόνων» περιλαμβάνει 16 προτάσεις με συντακτική δομή αντίστοιχη της ηλικιακής ομάδας των εξεταζόμενων. Ο εξεταστής διαβάζει την πρόταση, η οποία ακολουθείται από 3 εικόνες (Α, Β, Γ), μία από τις οποίες αντιστοιχεί νοηματικά με την πρόταση που διαβάστηκε από τον αξιολογητή. Ανάλογα με την απάντηση του παιδιού, ο αξιολογητής τσεκάρει στο πλαίσιο Α, Β ή Γ.

Η δεύτερη κλίμακα αξιολόγησης που εντάσσεται στον τομέα της αναγνωστικής κατανόησης είναι η «ανάγνωση και συμπλήρωση ελλιπών προτάσεων». Απαρτίζεται από 16 προτάσεις, στις οποίες υπάρχει από ένα κενό μιας λέξης. Ο μαθητής θα πρέπει να διαλέξει, από το πλαίσιο που υπάρχει κάτω από την πρόταση, την κατάλληλη λέξη ανάμεσα σε δύο άλλες μη σχετιζόμενες με το νόημα της φράσης.

Εικόνα 19: Παράδειγμα υποδοκιμασίας "Ανάγνωση προτάσεων και επιλογή εικόνων"

Πηγή: Πόρποδας (2007)

Εικόνα 20: Παράδειγμα υποδοκιμασίας "Ανάγνωση και συμπλήρωση προτάσεων"

Πηγή: Πόρποδας (2007)

4. ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ
ΕΛΛΙΠΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ (συνέχεια)

α/α	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	Μονάδες
5.	Από τον καρπό της ελιάς βγάζουμε το <div style="border: 1px dashed black; padding: 5px; display: inline-block;"> κρασί λάδι νερό </div>	
6.	Ο λύκος στους θάμνους και κοίταζε τα πρόβατα. <div style="border: 1px dashed black; padding: 5px; display: inline-block;"> κοιμήθηκε κλείστηκε κρύφτηκε </div>	
7.	Το σταμάτησε στη στάση και τα παιδιά μπήκαν μέσα. <div style="border: 1px dashed black; padding: 5px; display: inline-block;"> καράβι αεροπλάνο λεωφορείο </div>	

Ο τρίτος τομέας αξιολόγησης είναι η «Φωνολογική επίγνωση». Σε αυτόν τομέα εξετάζονται και τα παιδιά νηπιαγωγείου, με σκοπό να ελεγχθεί το κατά πόσο ο εξεταζόμενος έχει συνειδητοποιήσει ότι οι λέξεις αποτελούνται από φωνήματα, τα οποία μπορεί να χειριστεί. Στον συγκεκριμένο τομέα εντάσσονται τρεις κλίμακες αξιολόγησης. Η πρώτη είναι η «διάκριση φωνημάτων», η οποία αποτελείται από 24 ζευγάρια ψευδολέξεων διαβαθμισμένης δυσκολίας. Το κάθε ζεύγος απαρτίζεται από τον ίδιο αριθμό φωνημάτων (2 έως 7), όμως μπορεί να διαφέρει κατά ένα φώνημα. Η διαδικασία που ακολουθείται είναι απλή. Ο αξιολογητής διαβάσει το ζευγάρι και ο μαθητής θα πρέπει να αποφανθεί αν οι δύο άσημες λέξεις ακούγονται το ίδιο ή διαφορετικά. Σε περίπτωση που τις ακούει ίδιες, ο βαθμολογητής σημειώνει «ναι», ενώ αν τις ακούει διαφορετικές τότε γράφει «όχι».

Εικόνα 21: Παράδειγμα υποδοκιμασίας "Διάκριση φωνημάτων"

Πηγή: Πόρποδας (2007)

5. ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΦΩΝΗΜΑΤΩΝ
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ: λα-λο, γας-ρας, ρίπλος-ρίπλος, πράλες-πράλος

Αρχικός Βαθμός (α + β):

α/α	ΣΤΙΛΕΣ	Δ / Ι	Πλάς	Μονοσύλλαβες	ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ	α/α	ΣΤΙΛΕΣ	Δ / Ι	Πλάς	Μονοσύλλαβες
1.	λο-λο	Ι				13.	πράας-πράας	Ι		
2.	ρα-βα	Δ				14.	κρήτα-βρήτα	Δ		
3.	δαν-δαν	Δ				15.	σπλέχνη-σπλέχνη	Ι		
4.	χτα-χτα	Ι				16.	γλέστρο-βλέστρο	Δ		
5.	βλε-βρι	Δ				17.	πιρένο-λιρένο	Δ		

Η δεύτερη κλίμακα αξιολόγησης, η οποία ανήκει στον τομέα της Φωνολογικής Ενημερότητας είναι η «κατάτμηση ψευδολέξεων σε φωνήματα». Ως υποδοκιμασία αποτελείται από 24 ψευδολέξεις των 2 έως των 7 φωνημάτων κλιμακωμένης δυσκολίας. Οι ψευδολέξεις διαβάζονται μία-μία από τον εκπαιδευτικό και ο μαθητής καλείται να χωρίσει τη λέξη στα επιμέρους φωνήματα, από τα οποία αποτελείται, χτυπώντας ρυθμικά το μολύβι πάνω στο θρανίο. Ο εξεταστής σημειώνει το σωστό πλαίσιο ανάλογα με το αν είναι σωστή ή λανθασμένη η απάντηση που δόθηκε από τον εξεταζόμενο.

Εικόνα 22: Παράδειγμα υποδοκιμασίας "Κατάτμηση ψευδολέξεων σε φωνήματα"

Πηγή: Πόρποδας (2007)

6. ΚΑΤΑΤΜΗΣΗ ΨΕΥΔΟΛΕΞΕΩΝ ΣΕ ΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ: ρα, μο, πρε, λος

Αρχικός Βαθμός (α + β):											
α/α	ΨΕΥΔΟΛΕΞΗ	ΚΑΤΑΤΜΗΣΗ	Σωστό	Λάθος	ΜΟΝΑΔΕΣ	α/α	ΨΕΥΔΟΛΕΞΗ	ΚΑΤΑΤΜΗΣΗ	Σωστό	Λάθος	ΜΟΝΑΔΕΣ
1.	ζε	ζε				13.	λχρα	λ-ι-κ-ρ-α			
2.	γα	γ-α				14.	κλάτη	κ-λ-α-τ-η			
3.	δο	δ-ο				15.	κρές	κ-ρ-ο-ε-ς			

Η τρίτη υποδοκιμασία του τομέα Φωνολογικής Ενημερότητας είναι η «Απαλοιφή φωνημάτων». Σε αυτή τη δραστηριότητα, ο μαθητής ακούει 24 ψευδολέξεις, οι οποίες αποτελούνται από 2 έως 4 φωνήματα. Κάθε φορά που ακούει μία λέξη, ο εξεταστής του υποδεικνύει ποιο τμήμα (αρχικό ή τελικό) θα πρέπει να αφαιρέσει, ώστε να απαντήσει σωστά. Το αν δίνεται σωστή ή λανθασμένη απάντηση, συμπληρώνεται στο φύλλο εξεταστή.

Εικόνα 23: Παράδειγμα υποδοκιμασίας "Απαλοιφή φωνημάτων"

Πηγή: Πόρποδας(2007)

7. ΑΠΑΛΟΙΦΗ ΦΩΝΗΜΑΤΩΝ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ: βα (απαλοιφή 1ου) = α, λο (απαλοιφή 1ου) = ο, νις (απαλοιφή ΤΕΛ) = νι, σπα (απαλοιφή 1ου) = πα

Αρχικός Βαθμός (α + β):													
α/α	ΦΩΝΗ	«ΛΕΞΗ»	Παραμένει	Σωστό	Λάθος	ΜΟΝΑΔΕΣ	α/α	ΦΩΝΗ	«ΛΕΞΗ»	Παραμένει	Σωστό	Λάθος	ΜΟΝΑΔΕΣ
1.	1η	λο	ο				13.	1η	ρες	ες			
2.	1η	ρα	α				14.	ΤΕΛ.	πης	πη			
3.	ΤΕΛ.	κον	κο				15.	ΤΕΛ.	βες	βε			
4.	ΤΕΛ.	ρεν	ρε				16.	ΤΕΛ.	λην	λη			

Ο τελευταίος τομέας αξιολόγησης του παρόντος εργαλείου είναι αυτός της «Βραχύχρονης μνήμης φωνολογικών πληροφοριών». Μέσω αυτού εξετάζεται η ικανότητα του μαθητή «να συγκρατεί στη βραχύχρονη μνήμη τη φωνολογική αναπαράσταση μιας σειράς διαφορετικών αριθμητικών ψηφίων» (Τζιβινίκου, 2015). Δύο κλίμακες αξιολόγησης εμπεριέχονται σε αυτόν τον τομέα. Ειδικότερα, η πρώτη είναι η «Μνήμη ακολουθιών αριθμών», η οποία απαρτίζεται από 16 σειρές ψηφίων. Είναι διαβαθμισμένης δυσκολίας, καθώς οι αριθμητικές ακολουθίες ξεκινούν με 2 ψηφία και φτάνουν έως τα 7. Ο εξεταστής διαβάζει τους αριθμούς μία φορά και ο

εξεταζόμενος θα πρέπει να τους ανακαλέσει με την ίδια σειρά. Κάθε σωστή ή λανθασμένη απάντηση καταγράφεται στο αντίστοιχο πλαίσιο.

Εικόνα 24: Παράδειγμα υποδοκιμασίας "Μνήμη ακολουθιών αριθμών"

Πηγή: Πόρποδας (2007)

8. ΜΝΗΜΗ ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ: 5-3, 2-7, 1-9, 4-2-8

Αρχικός Βαθμός (α + β):									
α/α	ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΑΡΙΘΜΩΝ	Σωστό	Λάθος	ΜΟΝΑΔΕΣ	α/α	ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΑΡΙΘΜΩΝ	Σωστό	Λάθος	ΜΟΝΑΔΕΣ
1.	6-4				9.	9-5-7-4			
2.	8-1				10.	8-3-6-1			
3.	3-9-7				11.	5-2-7-4-9			
4.	5-2-8				12.	1-4-8-6-3			

Η τελευταία κλίμακα που έχει επιλεγεί στο συγκεκριμένο κριτήριο είναι αυτή της «Επανάληψης ψευδολέξεων». Αποτελείται από 24 ψευδολέξεις τις οποίες το παιδί θα πρέπει να τις επαναλάβει, αφού πρώτα ακούσει τη κάθε μία ξεχωριστά. Μέσα από αυτή τη διαδικασία εξετάζεται το κατά πόσο ο μαθητής είναι ικανός να συγκρατήσει στη βραχύχρονη του μνήμη γλωσσικά στοιχεία. Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθεί πως για κάθε υποδοκιμασία, που προαναφέρθηκε ο εξεταστής δίνει πάντα παραδείγματα, ώστε ο μαθητής να εξοικειωθεί με το ζητούμενο της κάθε άσκησης.

Εικόνα 25: Παράδειγμα υποδοκιμασίας "Επανάληψη ψευδολέξεων"

Πηγή: Πόρποδας (2007)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ: βίλο, λιγαφο, χρσπαλιω, αλαγητος

Αρχικός Βαθμός (α + β):									
α/α	ΨΕΥΔΟΛΕΞΗ	Σωστό	Λάθος	ΜΟΝΑΔΕΣ	α/α	ΨΕΥΔΟΛΕΞΗ	Σωστό	Λάθος	ΜΟΝΑΔΕΣ
1.	ήβα				13.	αλέριστο			
2.	έδας				14.	απίγρασο			
3.	βρέκο				15.	διβάστελο			
4.	βύτρος				16.	λιδόβεστη			
5.	στρέτος				17.	μερτιστακό			

Μετά την ολοκλήρωση των υποδοκιμασιών ο εξεταστής βαθμολογεί κάθε σωστή απάντηση με 1 βαθμό και κάθε λανθασμένη με 0, στη στήλη «Μονάδες» του φύλλου του αξιολογητή. Στη συνέχεια, στην ένδειξη «Αρχικός βαθμός» καταγράφεται το άθροισμα των σωστών απαντήσεων της κάθε κλίμακας. Αυτός ο συνολικός αριθμός μεταφέρεται σε έναν από τους δύο πίνακες συγκεντρωτικής παρουσίασης των αποτελεσμάτων, οι οποίοι διαφέρουν ανά ηλικιακή ομάδα (Πίνακας για παιδιά Νηπιαγωγείου και πίνακας για παιδιά Α΄-Β΄ Δημοτικού) και εμπεριέχουν τις κλίμακες που εξετάζονται αντίστοιχα. Έπειτα, συμπληρώνεται ο «Τυπικός βαθμός» για κάθε υποδοκιμασία, ο οποίος αντιστοιχεί στον αρχικό. Ο τυπικός βαθμός εντοπίζεται στους πίνακες μετατροπής αρχικών βαθμών σε τυπικούς, οι οποίοι είναι ενσωματωμένοι στο φύλλο του εξεταστή.

Κατόπιν αυτής της διαδικασίας βαθμολόγησης, δημιουργείται το διαγνωστικό διάγραμμα της επίδοσης του μαθητή στις κλίμακες αξιολόγησης του εργαλείου ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκει το παιδί, έτσι ώστε να είναι πιο εύκολη η ψυχοπαιδαγωγική ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Στη συγκεκριμένη γραφική παράσταση, υπάρχουν οι ζώνες επίδοσης. Ειδικότερα, ο τυπικός βαθμός «10» αντιστοιχεί στη μέση επίδοση μιας συγκεκριμένης δεξιότητας. Σε περίπτωση που οι τυπικοί βαθμοί κυμαίνονται από 11-12, τότε αυτοί αντιστοιχούν στη μέση ανώτερη επίδοση. Η υψηλή επίδοση σε ένα τομέα προκύπτει με το εάν οι τυπικοί βαθμοί είναι από 13 και πάνω. Σε περίπτωση που η ζώνη με τυπικούς βαθμούς είναι 8-9, τότε ο μαθητής κρίνεται πως έχει μέση κατώτερη επίδοση, ενώ αν οι τυπική βαθμολογία αντιστοιχεί σε 7 και κάτω, τότε θεωρείται πως η επίδοσή του στη συγκεκριμένη υποδοκιμασία είναι χαμηλή. Στο τέλος, προκειμένου να σχεδιαστεί το διάγραμμα, ο αξιολογητής αφού εντοπίσει τις κουκίδες που αντιστοιχούν στον τυπικό βαθμό σε κάθε κλίμακα και τις κυκλώνει. Με σκοπό να δημιουργηθεί η γραμμή επίδοσης του διαγράμματος, ο εξεταστής ενώνει με μία γραμμή τα κυκλωμένα σημεία.

21. Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Μνήμης στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό (Μπεζεβέγκης, Οικονόμου & Μυλωνάς, 2007)

Το τεστ μνήμης αποτελεί ένα από τα 12 εργαλεία του ΕΠΕΑΚ. Στόχος του είναι η ανίχνευση διαταραχών μνήμης που συνδέονται με τις μαθησιακές δυσκολίες. Η διερεύνηση αυτών των δυσκολιών μπορεί να πραγματοποιηθεί από το νηπιαγωγείο, έτσι ώστε να εντοπιστούν εκείνοι οι μαθητές οι οποίοι βρίσκονται σε επικινδυνότητα εμφάνισης δυσκολιών μάθησης. Το συγκεκριμένο εργαλείο μπορεί να χορηγηθεί είτε από τον ειδικό παιδαγωγό είτε από τον ψυχολόγο, αφότου έχει επιμορφωθεί για τη διαδικασία χορήγησης και ερμηνείας αποτελεσμάτων του.

Είναι ακόμα σημαντικό να αναφερθεί πως το παρόν εργαλείο διαφοροποιείται σε δύο ηλικιακές ομάδες. Η πρώτη διαφοροποίηση αφορά παιδιά ηλικίας 5-8, ενώ η δεύτερη μαθητές ηλικίας 9-12 ετών. Ωστόσο, παρά τις διαφοροποιήσεις ανά ηλικία, οι κλίμακες είναι οι εξής: α) Η ανιχνευτική κλίμακα λεκτικής και οπτικής μνήμης με υποκλίμακες την λεκτική και την οπτική μνήμη, β) η ανιχνευτική κλίμακα ανάκλησης ιστοριών και γ) η κλίμακα ανάκλησης οπτικών πληροφοριών.

Πιο συγκεκριμένα, στη δοκιμασία της υποκλίμακας της λεκτικής μνήμης ο εξεταστής διαβάζει 5 (5-8 ετών) ή 7 (9-12 ετών) λέξεις δισύλλαβες, τρισύλλαβες ή τετρασύλλαβες υψηλής συχνότητας, τις οποίες θα πρέπει να τις απομνημονεύσει και να τις ανακαλέσει. Η διαδικασία μπορεί να επαναληφθεί έως 5 φορές έτσι ώστε να ανακληθούν όλες οι λέξεις. Ο συνολικός αριθμός των λέξεων που ανακαλούνται από την πρώτη προσπάθεια καταγράφεται και κάθε λέξη βαθμολογείται με μία μονάδα. Η μέγιστη βαθμολογία για την ηλικιακή ομάδα (5-8 ετών) είναι οι 5 βαθμοί, ενώ για την ομάδα (9-12 ετών) 7 βαθμοί. Στη συνέχεια, την άμεση ανάκληση ακολουθεί η υποστήριξη με ένδειξη, η οποία δε βαθμολογείται. Έπεται μία διακοπή 5-10 λεπτών, όπου ο εξεταστής έχει προχωρήσει σε μία άλλη δοκιμασία. Με το πέρας αυτών των λεπτών επιστρέφει ξανά στη συγκεκριμένη υποκλίμακα και ζητά από τον μαθητή να ανακαλέσει ξανά αυτές τις 5 ή 7 λέξεις που είχε ακούσει αρχικά.

Η επόμενη υποκλίμακα είναι αυτή της οπτικής μνήμης, βάσει της οποίας τα παιδιά καλούνται να απομνημονεύσουν 5 (5-8 ετών) ή 7 θέσεις μαρκών (9-12 ετών) σε ένα λευκό πλαίσιο 12 κουτιών (4X3). Η δοκιμασία ξεκινά με την τοποθέτηση των μαρκών στα κουτάκια, τα οποία αφού τα δει για λίγο ο μαθητής, αφαιρούνται από τον εξεταστή. Έπειτα, ο μαθητής θα πρέπει να τοποθετήσει τις μάρκες στη θέση που τις είχε

τοποθετήσει ο αξιολογητής. Η διαδικασία αυτή μπορεί να επαναληφθεί έως 5 φορές έως ότου ο μαθητής να τις τοποθετήσει στη σωστή θέση. Στη συνέχεια, ακολουθεί ξανά μία διακοπή 5-10 λεπτά, όπου ο εξεταστής ζητά κάτι διαφορετικό από το παιδί. Μετά

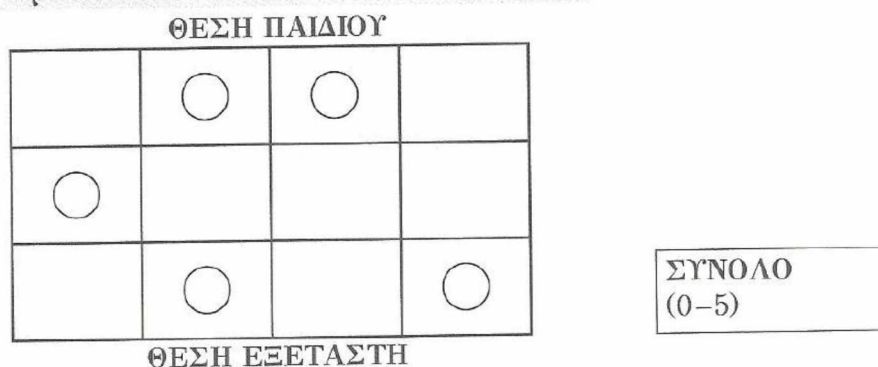
Εικόνα 26: Υποκλίμακα οπτικής μνήμης για παιδιά ηλικίας 5-8 ετών

από το

Πηγή: Μπεζβεγκης, Οικονόμου & Μυλωνάς (2007)

αυτό το

1η Προσπάθεια

Η εξέταση συνεχίζεται εάν οι μονάδες είναι < 5

χρονικό διάστημα, το παιδί καλείται να τοποθετήσει ξανά τις μάρκες στις θέσεις που του είχε υποδείξει ο εξεταστής αρχικά. Κάθε σωστή απάντηση – θέση βαθμολογείται με 1 μονάδα. Προς αύξηση του βαθμού δυσκολίας, στον μαθητή δίνονται 2 μάρκες παραπάνω, έτσι ώστε να προβεί τόσο στον εντοπισμό όσο και στην αναγνώριση των σωστών μαρκών.

Στην ανιχνευτική κλίμακα ανάκλησης ιστοριών περιλαμβάνονται δύο μικρής έκτασης ιστορίες με απλό λεξιλόγιο. Κάθε ιστορία περιλαμβάνει στοιχεία σε θεματικές ενότητες. Τα στοιχεία των δύο αυτών ιστοριών δεν μοιάζουν θεματικά και είναι περίπου ίσα στον αριθμό. Για την ηλικιακή ομάδα (5-8 ετών) οι ιστορίες τους αποτελούνται από 32 στοιχεία συνολικά με 5 θεματικές ενότητες. Αντίθετα, για τα παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας (9-12 ετών) η ιστορία Α αποτελείται από 43 στοιχεία και 7 θεματικές ενότητες, ενώ η ιστορία Β από 44 και 6 θεματικές ενότητες. Κατά την άμεση ανάκληση, ο εξεταστής του διαβάσει την κάθε ιστορία και του ζητά να την αφηγηθεί. Στη συνέχεια, ο αξιολογητής σημειώνει το κατά πόσο η επαναλαμβανόμενη ιστορία του ταυτίζεται με αυτή που άκουσε. Έπειτα, ακολουθεί διακοπή 20-30 λεπτών, ώστε να πραγματοποιηθεί η καθυστερημένη ανάκληση των ιστοριών. Σε περίπτωση που δεν θυμάται τις ιστορίες ο μαθητής, υπάρχει δυνατότητα ένδειξης και βοήθειας από τον εκπαιδευτικό ή τον ψυχολόγο.

Εικόνα 27: Ανάκληση ιστοριών

Πηγή: Μπεζεβέγκης, Οικονόμου & Μυλωνάς (2007)

Ιστορία Α

Χθες ο μπαμπάς έφερε στο σπίτι ένα μικρό άσπρο σκυλάκι με μακρύ τρίχωμα που του χάρισε ένας φίλος του. Το σκυλάκι δεν είχε όνομα. Έτσι, σκέφτηκε ο καθένας κάποιο όνομα για να του δώσει. Ο μπαμπάς και η μαμά είπαν ότι προτιμούν το «Ορέστης». Τα παιδιά είπαν να το ονομάσουν «Ρεξ». Τελικά αποφάσισαν να ονομάσουν το σκυλάκι «Ρεξ». Το όνομα αυτό άρεσε στο σκυλάκι. Όταν άκουγε «Ρεξ» σήκωνε τα αυτιάκια του και κοίταζε στα μάτια αυτόν που το φώναζε.

	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	
	Στοιχεία	Ενότητες
Χθες / ο μπαμπάς / έφερε στο σπίτι / ένα μικρό / άσπρο / σκυλάκι / (η ιστορία αφορά ένα σκυλάκι)		
με μακρύ / τρίχωμα / που του χάρισε / ένας φίλος του. /		
Το σκυλάκι / δεν είχε όνομα. / Έτσι, σκέφτηκε ο καθένας /		
κάποιο όνομα / για να του δώσει. / (το σκυλάκι δεν είχε όνομα)		
Ο μπαμπάς και η μαμά / είπαν ότι προτιμούν / το «Ορέστης». /		
Τα παιδιά / είπαν να το ονομάσουν / «Ρεξ». / (η οικογένεια έψαξε για ένα όνομα)		
Τελικά αποφάσισαν / να ονομάσουν το σκυλάκι / «Ρεξ». / (αποφασίστηκε το όνομα Ρεξ)		
Το όνομα αυτό / άρεσε στο σκυλάκι. / Όταν άκουγε / «Ρεξ» / σήκωνε / τα αυτιάκια του / και κοίταζε στα μάτια / αυτόν που το φώναζε. / (το όνομα άρεσε στο σκυλάκι)		
ΣΥΝΟΛΟ		
	(0-32)	(0-5)

Η τελευταία κλίμακα του παρόντος εργαλείου είναι η ανάκληση οπτικών πληροφοριών, η οποία είναι μία κλίμακα οπτικής μνήμης βάσει της οποίας εξετάζεται το κατά πόσο το παιδί μπορεί να ανακαλέσει οπτικοχωρικές πληροφορίες. Πιο συγκεκριμένα, ο μαθητής καλείται να ανακαλέσει τις θέσεις μαρκών δύο χρωμάτων (κόκκινο και κίτρινο) σε ένα σύνθετο πλαίσιο με αντικείμενα μέσα σε κουτάκια. Για την ηλικιακή ομάδα των 5-8 ετών, η κλίμακα περιλαμβάνει 5 θέσεις, ενώ για παιδιά ηλικίας 9-12 ετών θα πρέπει να ανακληθούν 7 μάρκες. Η διαδικασία που ακολουθείται από τον εξεταστή είναι η εξής: πρώτα ο εξεταστής τοποθετεί τις μάρκες μέσα στα φατνία και στη συνέχεια, αφού τις αφαιρέσει, ζητά από τον μαθητή να τις τοποθετήσει όπως ήταν το αρχικό σχέδιο. Αν δεν τοποθετηθούν σωστά οι μάρκες, υπάρχει

δυνατότητα επανάληψη έως 5 φορές. Έπειτα, ακολουθεί διάλειμμα 20-30 λεπτών έτσι ώστε να προβεί ο εξεταστής στην καθυστερημένη ανάκληση, κατά την οποία ο μαθητής

Εικόνα 28: Άμεση ανάκληση οπτικών πληροφοριών

Πηγή: Μπεζεβέγκης, Οικονόμου & Μυλωνάς (2007)

1. Άμεση Ανάκληση

1η Προσπάθεια

ΘΕΣΗ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΘΕΣΗ ΕΞΕΤΑΣΤΗ

ΣΥΝΟΛΟ
(0-10)

θα πρέπει να τοποθετήσει τις μάρκες στις ίδιες θέσεις.

22. Ανίχνευση και διερεύνηση διαταραχών της διαδικασίας της μάθησης και της κατηγοριοποίησης στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό σχολείο (Οικονόμου, Μπεζεβέγκης, Μυλωνάς & Πολυχρόνη, 2007)

Το παρόν εργαλείο σχεδιάστηκε στα πλαίσια του έργου του ΕΠΕΑΕΚ και αποτελεί ένα από τα 12 διερευνητικά και ανιχνευτικά κριτήρια μαθησιακών δυσκολιών. Ο σκοπός του σχεδιασμού του είναι να εντοπίσει όλα εκείνα τα παιδιά που δυσκολεύονται να κατακτήσουν λεκτικές πληροφορίες και να κατανοήσουν αντιληπτικές και εννοιολογικές σχέσεις. Μέσω αυτού ακόμα εκτιμώνται οι επιδόσεις των ατόμων στην κατηγοριοποίηση και ομαδοποίηση εννοιών με κοινά στοιχεία.

Οι κλίμακες που μετρά το εργαλείο αυτό είναι δύο. Η πρώτη μετρά τη μάθηση, δηλαδή ελέγχεται ο βαθμός απόκτησης και κατάκτησης των νέων πληροφοριών. Η δεύτερη είναι η ικανότητα κατηγοριοποίησης εννοιών. Πιο συγκεκριμένα, σε αυτή αξιολογείται το κατά πόσο είναι σε θέση το παιδί να αντιλαμβάνεται, να εκτιμά και να χειρίζεται το κατακτημένο του λεξιλόγιο. Ωστόσο, η χορήγηση των κλιμάκων ποικίλει ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκει ο εξεταζόμενος.

Αναλυτικότερα, για παιδιά ηλικίας 5-8 ετών η χορήγηση της κλίμακας μάθησης γίνεται ως εξής: διαβάζεται αρχικά ένας κατάλογος με 8 λέξεις δύο διαφορετικών εννοιολογικών ομάδων. Για παράδειγμα, το παιδί ακούει 4 φρούτα και 4 σχολικά είδη, τα οποία θα πρέπει να ανακαλέσει χωρίς καμία βοήθεια. Η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται 5 φορές. Ο αξιολογητής καταγράφει τις απαντήσεις. Στη συνέχεια, ο εξεταζόμενος ακούει μία δεύτερη ομάδα 8 λέξεων με τις 4 από αυτές να είναι κοινές με την πρώτη. Για παράδειγμα διαβάζονται 4 σχολικά είδη και 4 είδη κουζίνας. Το παιδί αυτή τη φορά καλείται πρώτα να τις ανακαλέσει όλες και έπειτα μόνο αυτές που ανήκουν στη συγκεκριμένη κατηγορία που ήταν όμοια με εκείνη του πρώτου καταλόγου (4 λέξεις σχολικών ειδών). Με το πέρας των 20-30 λεπτών το παιδί θα πρέπει να ανακαλέσει ελεύθερα τις λέξεις του πρώτου καταλόγου. Στο τέλος αυτής της διαδικασίας, ο εξεταστής διαβάζει φωναχτά 30 λέξεις μέσα στις οποίες ανήκουν λέξεις του πρώτου και του δεύτερου καταλόγου. Από αυτές το παιδί θα πρέπει να αναγνωρίσει και να εντοπίσει μόνο εκείνες τις λέξεις που ανήκουν στον πρώτο κατάλογο.

Σε ό,τι αφορά την ηλικιακή ομάδα 9-12 ετών, ακολουθείται η ίδια ακριβώς διαδικασία που ακολουθήθηκε στα παιδιά 5-8 ετών, μόνο που σε αυτή την περίπτωση οι λέξεις του καταλόγου είναι 12 και ανήκουν σε 3 εννοιολογικές κατηγορίες.

Εικόνα 29: Παράδειγμα άμεσης ελεύθερης ανάκλησης

Πηγή: Οικονόμου, Μπεξεβέγκης Μυλωνάς & Πολυχρόνη (2007)

1. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ Α: Άμεση Ελεύθερη Ανάκληση

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ Α	
σταφύλια	
βιβλία	
αχλάδια	
τετράδια	
μολύβια	
καρπούζι	
γόμα	
μπανάνες	

ΚΩΔΙΚΟΙ ΤΥΠΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ (Κ)
✓ = Ορθή Απάντηση
Ε = Επανάληψη
Α = Άλλο
ΕΕ: Εννοιολογική Ενότητα

Αναφορικά με την κλίμακα κατηγοριοποίησης, η διαδικασία χορήγησης που ακολουθείται είναι ίδια και για τις δύο ηλικιακές ομάδες. Ειδικότερα, μπροστά στον εξεταζόμενο παρουσιάζονται εικονοκάρτες οι οποίες ανήκουν σε δύο διαφορετικά είδη. Η πρώτη κατηγορία καρτών είναι τα γεωμετρικά σχήματα και η δεύτερη ζώα, φυτά ή αντικείμενα. Το παιδί καλείται να κατηγοριοποιήσει τις κάρτες με βάση το σχήμα, το μέγεθος και το χρώμα τους. Η παρούσα διαδικασία λαμβάνει χώρα σε τρεις φάσεις. Κατά τη διάρκεια της πρώτης ζητούνται δύο κατηγορίες και δύο αντικείμενα για κάθε κατηγορία. Στην δεύτερη οι κατηγορίες παραμένουν δύο, ενώ αυξάνονται τα αντικείμενα από δύο σε τρία. Τέλος, στην τρίτη φάση ζητούνται τρεις κατηγορίες με τρία αντικείμενα στην κάθε μία.

Η βαθμολογία στην κλίμακα μάθησης πραγματοποιείται με τη συμπλήρωση του φυλλαδίου του εξεταστή. Πιο συγκεκριμένα, το σύμβολο (v) αντιστοιχεί σε κάθε σωστή απάντηση που δίνει ο μαθητής, οι οποίες αθροίζονται στο πλαίσιο «σύνολο». Σε περίπτωση που γίνει επανάληψη της δοκιμασίας, οι σωστές απαντήσεις καταγράφονται στη δεύτερη στήλη. Διαφορετικά η στήλη «Επανάληψη» παραμένει κενή. Η τρίτη στήλη αφορά τις άλλες αποκρίσεις που μπορεί να δώσει το παιδί, οι οποίες θα πρέπει να καταγραφούν και αυτές. Η επόμενη στήλη αναφέρεται στην «Εννοιολογική Ενότητα», όπου καταγράφεται ο αριθμός των δύο σωστών διαδοχικών λέξεων με την σωστή σειρά που ακούστηκαν. Τέλος, η πέμπτη στήλη, η οποία ονομάζεται «Ανάκληση σειράς», σχετίζεται με τον αριθμό ανακλήσεων σειράς, ο οποίος συμπληρώνεται σε αυτή τη στήλη.

Η βαθμολόγηση της κλίμακας της κατηγοριοποίησης πραγματοποιείται με διαφορετικό τρόπο. Κάθε σωστή απόκριση αντιστοιχεί σε 2 βαθμούς, ενώ κάθε λανθασμένη με 0. Έπειτα, οι κάρτες ανακατεύονται και κάθε ορθή απάντηση συμβολίζεται με 1 βαθμό, ενώ και πάλι λανθασμένη απόκριση βαθμολογείται με 0. Στη συνέχεια, ακολουθεί το άθροισμα της βαθμολογίας των σωστών αποκρίσεων, το οποίο αποτελεί την αρχική τιμή. Αυτές οι αρχικές τιμές θα πρέπει να μετατραπούν σε τυπικούς βαθμούς με βάση την ηλικία του παιδιού, όπως αναφέρεται στον πίνακα του υπομνήματος.

Για την ερμηνεία των αποτελεσμάτων οι εξεταστές θα πρέπει να διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες, οι οποίες μπορούν να αποκτηθούν από την οργάνωση και υλοποίηση ειδικών επιμορφωτικών σεμιναρίων. Μέσω αυτών θα

επιδιώκεται η παροχή κατάλληλης εκπαίδευσης για την ορθή χορήγηση του παρόντος εργαλείου.

23. Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης της προσοχής και της συγκέντρωσης στις Α'-Ε' τάξεις του Δημοτικού (Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης, 2007)

Το εργαλείο ανίχνευσης και διερεύνησης της προσοχής και της συγκέντρωσης απευθύνεται τόσο σε παιδιά που έχουν τα ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα όσο και σε μαθητές που μπορεί να εμφανίζουν αισθητηριακά ελλείμματα ή διαταραχές λόγου (Τζιβινίκου, 2015). Ο σκοπός του σχεδιασμού του παρόντος κριτηρίου είναι να εντοπιστούν δυσκολίες που μπορεί να έχει ένα παιδί ηλικίας 6-10 ετών τόσο στη διάρκεια όσο και στο εύρος της προσοχής και της συγκέντρωσής του. Για τον εντοπισμό αυτών των ελλειμμάτων δημιουργήθηκαν τέσσερις δοκιμασίες, από τις οποίες οι δύο είναι οπτικές και οι άλλες δύο ακουστικές (Μουζάκη, Σίμος & Σιδερίδης, 2021. Τζιβινίκου, 2015).

Η πρώτη δοκιμασία, που περιλαμβάνεται στο εργαλείο, είναι αυτή της *παρατεταμένης ακουστικής προσοχής*. Βάσει αυτής ελέγχεται το κατά πόσο το παιδί είναι ικανό να διατηρεί την προσοχή του σε ακουστικά ερεθίσματα. Πιο συγκεκριμένα, ο μαθητής καλείται να δείξει την εικόνα του μήλου, ανάμεσα σε μία σειρά από άλλα φρούτα, κάθε φορά που ακούει την αντίστοιχη λέξη. Αυτό σημαίνει πως από τις 180 ηχογραφημένες λέξεις, ο μαθητής θα πρέπει να εστιάσει την προσοχή του στο συγκεκριμένο ακουστικό ερέθισμα, έτσι ώστε να μην προβεί σε λάθος. Ο εξεταστής βαθμολογεί με 2 βαθμούς, όταν ο μαθητής δείξει τη λέξη «μήλο» πριν ακούσει την επόμενη λέξη και με 1 βαθμό κάθε φορά που η σωστή απάντηση δοθεί αφού ακουστούν οι δύο επόμενες λέξεις. Στη συνέχεια, οι λανθασμένες απαντήσεις θα αθροιστούν και θα αφαιρεθούν από το σύνολο των απαντήσεων. Η μέγιστη βαθμολογία που μπορεί να έχει ο μαθητής είναι 60 σωστές αποκρίσεις (Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης, 2007).

Εικόνα 30: Βαθμολόγηση δοκιμασίας "παρατεταμένης ακουστικής προσοχής"

Πηγή: Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης (2007)

Ερέθισμα	Απάντηση		Βαθμοί
			
Δείξε			Λ
ΜΗΛΟ		✓	2 Λ
Μπανάνα			1 Λ
Αχλάδι			1 Λ
Εκεί			Λ
Ολόκληρο		✓	Λ
Τώρα			Λ
ΜΗΛΟ			2 Λ
Σταφύλι			1 Λ
Διέγραψε		✓	1 Λ
Εκεί			Λ
Αυτό			Λ

Σωστή απόκριση στο πρώτο δευτερόλεπτο

Διάστημα τριών δευτερολέπτων

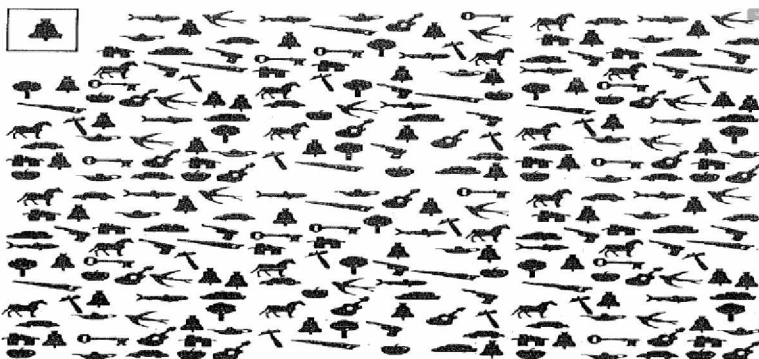
Ασυνθασμένη απόκριση

Σωστή απόκριση στο τρίτο δευτερόλεπτο

Η δεύτερη δοκιμασία του συγκεκριμένου εργαλείου είναι αυτή της *παρατεταμένης οπτικής προσοχής*. Με βάση αυτή αξιολογείται πόσο γρήγορα και με ακρίβεια το παιδί εστιάζει επιλεκτικά την προσοχή του σε ένα συγκεκριμένο οπτικό ερέθισμα, που του ζητείται, το οποίο βρίσκεται μέσα σε μία εικόνα με πολλά άλλα αντικείμενα. Στη συγκεκριμένη δοκιμασία ο μαθητής καλείται να εντοπίσει τις καμπάνες που υπάρχουν μέσα σε μια σύνθετη εικόνα και να τις διαγράψει με το μολύβι του. Ο χρόνος που έχει ο μαθητής για να ολοκληρώσει τη δοκιμασία είναι τρία λεπτά. Ωστόσο, σε περίπτωση που ο μαθητής δηλώσει πως τελείωσε την άσκηση πριν το πέρας των τριών λεπτών, τότε ο εξεταστής καταγράφει τον χρόνο του.

Εικόνα 31: Δοκιμασία "παρατεταμένης οπτικής προσοχής"

Πηγή: Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης (2007)

Σε ό,τι αφορά τη βαθμολόγηση της δεύτερης δοκιμασίας, ο αξιολογητής σημειώνει πόσες σωστές καμπάνες διέγραψε ο μαθητής στο φυλλάδιο εξέτασης στο κουτί που αναγράφει «Επιτυχίες». Ο συνολικός αριθμός των λανθασμένων απαντήσεων καταγράφεται στην περιοχή «Λάθη». Τέλος, καταγράφεται ο χρόνος που χρειάστηκε ο μαθητής για να ολοκληρώσει τη δοκιμασία. Για την εύρεση του δείκτη παρατεταμένης προσοχής θα πρέπει να υπολογιστεί η διαφορά του συνόλου των λαθών από το σύνολο των επιτυχιών (Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης, 2007).

Η τρίτη δοκιμασία αφορά το *εύρος της ακουστικής προσοχής*. Με τη συγκεκριμένη δοκιμασία επιδιώκεται να αξιολογηθεί η ικανότητα του παιδιού να διατηρεί στη μνήμη του λεκτικές πληροφορίες που δίνονται μέσα σε προτάσεις. Οι προτάσεις αυτές είναι διαβαθμισμένης δυσκολίας και διαφορετικές για τις τάξεις Α΄-Γ΄ και Δ΄-Ε΄. Ωστόσο, αν ένα παιδί των μεγαλύτερων τάξεων φανεί πως παρουσιάζει δυσκολία στις προτάσεις που αφορούν την ηλικιακή τους ομάδα, τότε του διαβάζονται οι προτάσεις που απευθύνονται σε μαθητές Α΄-Γ΄. Η παρούσα δραστηριότητα μπορεί να διακοπεί μετά από δύο λανθασμένες απαντήσεις.

Σε αυτό το τρίτο μέρος, ο εξεταστής διαβάζει με κανονικό ρυθμό μία-μία τις προτάσεις, τις οποίες τις επαναλαμβάνει ο μαθητής. Στο φυλλάδιο εξέτασης, ο αξιολογητής διαγράφει όσες λέξεις δεν ειπώθηκαν, καταγράφει όσες προστέθηκαν και σημειώνει οποιαδήποτε αλλαγή στη σειρά τους πραγματοποιήθηκε. Κάθε ακριβής επανάληψη της πρότασης βαθμολογείται με δύο βαθμούς και με ένα βαθμό κάθε φορά που το παιδί προβαίνει σε ένα ή δύο λάθη.

Εικόνα 32: Δοκιμασία "εύρους ακουστικής προσοχής"

Πηγή: Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης (2007)

3. ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΕΥΡΟΥΣ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΟΧΗΣ

Πρόταση	Βαθμολογία
Α΄ - Γ΄ Τάξη 1. Ο σκύλος βγήκε έξω.	0 1 2
2. Τα παιδιά πάνε να μπουν στην τάξη.	0 1 2
Δ΄ - Ε΄ Τάξη 3. Μεταξύ των παιδιών έβγαζε βόλτα στο σχολείο στις 12:00.	0 1 2
4. Από τον κήπο του πατέρα της Μαργαρίτας πήρε ένα μεγάλο κολαδάκι.	0 1 2
5. Κάθε πρωί τα πουλιά κεληδούν στο δέντρο έξω από το παράθυρό μου.	0 1 2
6. Η γυναίκα που στέκεται δίπλα στον άντρα με το πράσινο σακάκι είναι θεία μου.	0 1 2
7. Επειδή ερχόταν καταιγίδα μαζέψαμε τα φαγητά και τα βάλαμε μέσα σε ένα μεγάλο καλάθι.	0 1 2
8. Μεγάλες ουρές ανθρώπων σχηματίστηκαν έξω από την είσοδο του πάρκου.	0 1 2
9. Τα φρέσκα λαχανικά κόπηκαν και τοποθετήθηκαν σε ένα μπολ για να στιαστεί μια λαχταριστή σαλάτα.	0 1 2
Συνολική Βαθμολογία (Μέγιστη Βαθμολογία =18)	

$$\text{Τελικός βαθμός (TB)} = \text{Συνολική βαθμολογία} / 18$$

Η τέταρτη δοκιμασία εξετάζει το έρος της οπτικής προσοχής του παιδιού. Ειδικότερα, στοχεύει να διερευνήσει την ικανότητα του εξεταζόμενου να συγκρατήσει στην εργαζόμενη μνήμη του συγκεκριμένες θέσεις σε μία εικόνα που του δίνεται. Η εικόνα, που του παρουσιάζεται, είναι μία παιδική χαρά όπου υπάρχουν διάφορα σημεία στα οποία ένα παπάκι που βγήκε από τη λίμνη κάνει διάφορες διαδρομές. Αυτές τις διαδρομές πρώτα τις αναφέρει ο εξεταστής και έπειτα ο μαθητής θα πρέπει να τις δείξει με το χέρι του στην εικόνα. Οι λέξεις που υποδηλώνουν τις διαδρομές είναι διαβαθμισμένης δυσκολίας με αυξανόμενο αριθμό λέξεων.

Η χορήγηση της παρούσας δοκιμασίας διακόπτεται όταν ο μαθητής πραγματοποιήσει δύο διαδοχικά λάθη. Κάθε σωστή διαδρομή που περιγράφεται σωστά βαθμολογείται με 2 βαθμούς, ενώ με ένα βαθμό όταν στις απαντήσεις παραλείπεται μία τοποθεσία ή αλλάζει η σειρά. Με 0 βαθμούς βαθμολογούνται απαντήσεις στις οποίες η διαδρομή είναι εντελώς διαφορετική από αυτή που αναφέρθηκε από τον αξιολογητή.

Τέλος, για την ερμηνεία αποτελεσμάτων απαιτείται να υπολογιστεί το άθροισμα των τελικών βαθμών των τεσσάρων δοκιμασιών. Η διαδικασία αυτή συνήθως πραγματοποιείται από τους ψυχολόγους των Κ.Ε.Σ.Υ. και των Ιατροπαιδαγωγικών κέντρων, οι οποίοι θα πρέπει να διαθέτουν εκτός από εμπειρία στην κλινική αξιολόγηση και επιμόρφωση για τη χορήγηση του παρόντος εργαλείου.

24. Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης των Επιτελικών Λειτουργιών (ΑΞΕΛ) στις Α'-Ε' τάξεις του Δημοτικού (Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης, 2008)

Το εργαλείο ΑΞΕΛ αποτελεί ένα σταθμισμένο κριτήριο, το οποίο σχεδιάστηκε στο πλαίσιο του έργου του ΕΠΕΑΕΚ το 2008. Η χορήγησή του γίνεται συνήθως συμπληρωματικά με το εργαλείο ανίχνευσης και διερεύνησης της προσοχής και της συγκέντρωσης, το οποίο περιεγράφηκε προηγουμένως. Το παρόν κριτήριο απευθύνεται και αυτό σε μαθητές Α'-Ε' Δημοτικού από ψυχολόγους που έχουν λάβει ειδική επιμόρφωση. Σκοπός της δημιουργίας του συγκεκριμένου εργαλείου είναι η ανίχνευση πιθανών ελλειμμάτων σε γνωστικούς τομείς, οι οποίοι ευθύνονται για την εμφάνιση μαθησιακών δυσκολιών (Μουζάκη, Σίμος & Σιδερίδης, 2021).

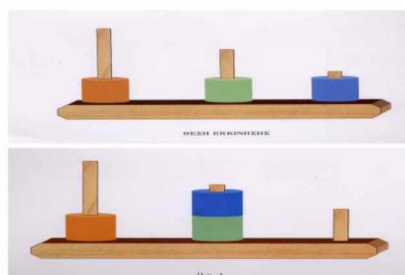
Οι κλίμακες που χρησιμοποιούνται στο παρόν εργαλείο είναι η δοκιμασία του πύργου, η παρατεταμένη εφαρμογή σύνθετης στρατηγικής απάντησης, η οποία

συνδυάζεται με τη δοκιμασία παρατεταμένης ακουστικής προσοχής του προηγούμενου εργαλείου που παρουσιάστηκε, και τέσσερις κλίμακες επαγωγικής σκέψης, που είναι οι μη λεκτικές αλληλουχίες με ιστορίες, οι λεκτικές αλληλουχίες, οι μη λεκτικές και λεκτικές αναλογίες (Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης, 2008).

Στη δοκιμασία του πύργου αξιολογείται το κατά πόσο είναι ικανός ο μαθητής να σχεδιάζει, να ελέγχει γνωστικά και να επιλύει προβλήματα σε μη λεκτικά πλαίσια. Ειδικότερα, καλείται να μετακινήσει τρεις κυλίνδρους διαφορετικών χρωμάτων σε συγκεκριμένες θέσεις πάνω σε τρία ξυλόκαρφα. Επιπλέον, ο δείκτης δυσκολίας είναι ακόμα πιο αυξημένος καθώς ο εξεταστής ορίζει τον αριθμό των κινήσεων που μπορεί να κάνει ο μαθητής. Η παρούσα δοκιμασία απαιτεί από το παιδί να κατανοήσει και να συγκρατήσει στη μνήμη του κανόνες εκτέλεσης και να γενικεύσει αυτούς του κανόνες κατά την εφαρμογή του σε παρόμοιες συνθήκες. Η μέγιστη βαθμολογία που μπορεί να συλλέξει ο μαθητής είναι 10 βαθμοί.

Εικόνα 32: Η δοκιμασία του πύργου

Πηγή: Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης (2008)

Η δεύτερη δοκιμασία είναι εκείνη της παρατεταμένης εφαρμογής σύνθετης στρατηγικής απάντησης. Μέσω αυτής της κλίμακας στοχεύονται τόσο η διερεύνηση του επιπέδου ικανότητας εφαρμογής στρατηγικών σε καθορισμένα λεκτικά ερεθίσματα, όσο και η αξιολόγηση της ικανότητας αναστολής μιας αυτοματοποιημένης απόκρισης. Πιο συγκεκριμένα, ο μαθητής ακούει ξανά τις 180 ηχογραφημένες λέξεις και του ζητούνται τα εξής: κάθε φορά που ακούει τη λέξη «μήλο» να δείχνει την εικόνα με την «μπανάνα», όταν ακούει τη λέξη «μπανάνα» θα δείχνει την εικόνα με το «μήλο» και στη λέξη «σταφύλι» θα δείχνει την εικόνα που αντιστοιχεί στο «σταφύλι». Η μέγιστη βαθμολογία αυτής της δοκιμασίας είναι το 72.

Η τρίτη δοκιμασία είναι οι μη λεκτικές αλληλουχίες όπου παρουσιάζονται αρχικά στον μαθητή ιστορίες με εικόνες στη σειρά και έπειτα σύνθετα γεωμετρικά σχήματα. Σε κάθε σειρά από αυτές υπάρχει πάντα μία εικόνα που λείπει και αφήνει την αλληλουχία ελλιπή. Συνεπώς, ο αξιολογούμενος καλείται να επιλέξει ανάμεσα σε 4 διαφορετικές εικόνες την εικόνα που συμπληρώνει το κενό της αλληλουχίας. Η μεγαλύτερη βαθμολογία που μπορεί να συλλέξει ο μαθητής είναι 17 μονάδες.

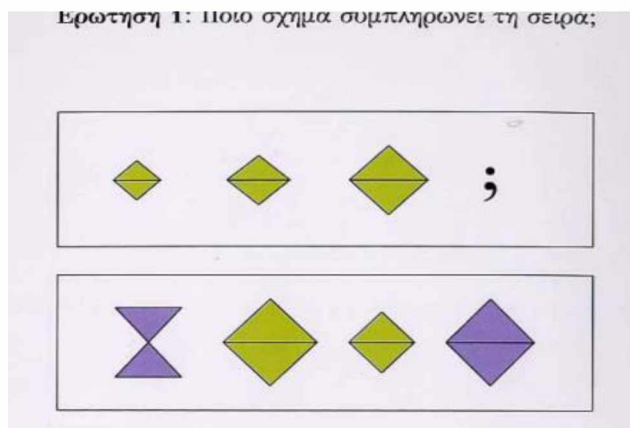
Εικόνα 33: Δοκιμασία "μη λεκτικές αλληλουχίες-ιστορίες"

Πηγή: Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης (2008)

Εικόνα 34: Δοκιμασία "μη λεκτικές αλληλουχίες-γεωμετρικά σχήματα"

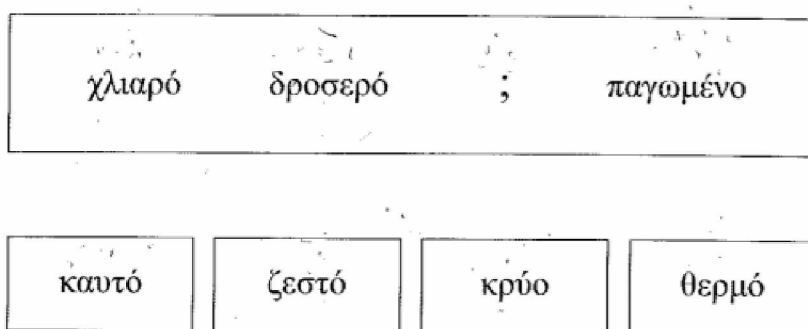
Πηγή: Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης (2008)

Αναφορικά με τις λεκτικές αλληλουχίες δίνονται στον μαθητή λέξεις που ακολουθούν μία λογική σειρά. Ωστόσο, και αυτές οι αλληλουχίες είναι ελλιπείς και ο εξεταζόμενος θα πρέπει να επιλέξει ανάμεσα σε 4 επιλογές τη λέξη που θα συμπληρώσει ορθά την αλληλουχία αυτή. Οι αλληλουχίες παρουσιάζονται στο παιδί με διαβαθμισμένη δυσκολία. Η μέγιστη βαθμολογία για αυτή τη δοκιμασία είναι οι 14 βαθμοί.

Εικόνα 35: Δοκιμασία "λεκτικής αλληλουχίας"

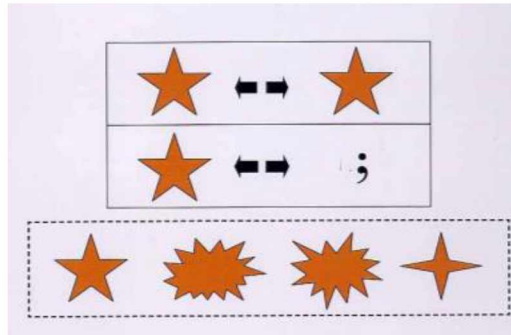
Πηγή: Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης (2008)

Η επόμενη κλίμακα αξιολόγησης του συγκεκριμένου εργαλείου είναι οι μη λεκτικές αναλογίες. Ειδικότερα, στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται κάθε φορά μία εικόνα με ζεύγη γεωμετρικών σχημάτων και μία ακόμη με ένα γεωμετρικό σχήμα στο οποίο λείπει το ζεύγος του. Ο μαθητής καλείται να διαλέξει ένα από τα 4 γεωμετρικά σχήματα που του δίνονται, το οποίο θα συμπληρώνει την αναλογία. Στο δεύτερο μέρος ακολουθεί η ίδια διαδικασία με αντικείμενα αντί για γεωμετρικά σχήματα. Η μέγιστη βαθμολογία που μπορεί να συγκεντρώσει ο εξεταζόμενος σε αυτή τη δοκιμασία είναι 20 μονάδες.

Εικόνα 36: Παράδειγμα δοκιμασίας "μη λεκτικών αναλογιών"

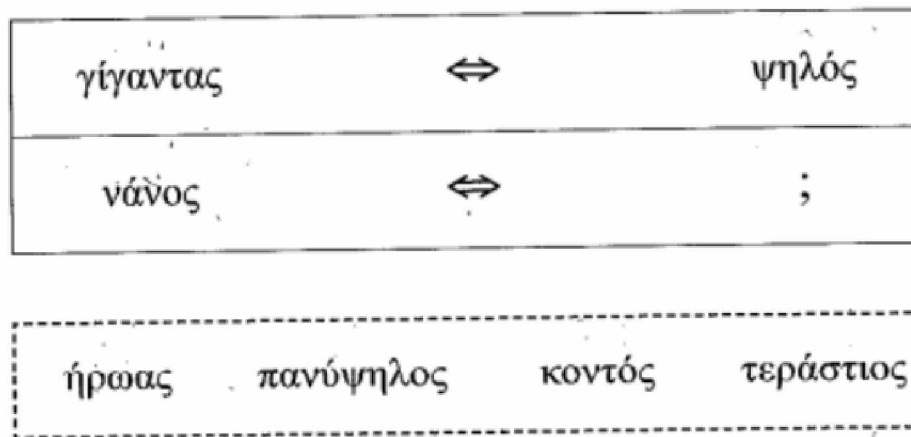
Πηγή: Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης (2008)

Η τελευταία δοκιμασία είναι αυτή των λεκτικών αναλογιών. Δίνονται στον εξεταζόμενο κάθε φορά ένα ζευγάρι λέξεων και μία τρίτη λέξη της οποίας η λέξη-ζεύγος λείπει. Ο μαθητής καλείται να εντοπίσει ανάμεσα στις 4 εναλλακτικές απαντήσεις εκείνη που συμπληρώνει τη λεκτική αναλογία. Η συνολική βαθμολογία που μπορεί να συγκεντρωθεί είναι οι 14 μονάδες.

Εικόνα 37: Παράδειγμα δοκιμασίας "λεκτικές αναλογίες"

Πηγή: Σίμος, Μουζάκη & Σιδερίδης (2008)

25. Εργαλείο διαγνωστικής διερεύνησης δυσκολιών στον γραπτό λόγο των μαθητών Γ΄-ΣΤ΄ Δημοτικού (Πόρποδας, Διακογιώργη, Δημάκος & Καραντζής, 2007)

Το συγκεκριμένο διαγνωστικό εργαλείο διερεύνησης δυσκολιών στον γραπτό λόγο δημιουργήθηκε από τη διεπιστημονική ομάδα των Πόρποδα, Διακογιώργη, Δημάκο και Καραντζή το 2007 στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ. Σκοπός του σχεδιασμού του είναι να ανιχνεύσει πιθανές δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζουν

μαθητές που φοιτούν στην Γ΄, Δ΄, Ε΄ και Στ΄ τάξη του Δημοτικού σχολείου στην παραγωγή και επεξεργασία του γραπτού λόγου (Τσώτση & Κοσμίδου, 2011).

Το παρόν κριτήριο είναι ελεύθερα προσβάσιμο σε όλη την εκπαιδευτική κοινότητα στο διαδίκτυο. Η χορήγησή του μπορεί να γίνει από δασκάλους των γενικών σχολείων, ειδικούς εκπαιδευτικούς και ψυχολόγους, οι οποίοι αφενός θα πρέπει να κατέχουν γνώσεις που αφορούν τη γνωστική λειτουργία του γραπτού λόγου και αφετέρου να έχουν λάβει ειδική επιμόρφωση για τη χρήση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Ως προς το υλικό, αυτό αποτελείται από 4 τεύχη, τα οποία είναι συσκευασμένα σε ένα κουτί. Το πρώτο είναι ο «Οδηγός Εξεταστή», το δεύτερο το «Φυλλάδιο εξεταστή», το τρίτο το «Δελτίο βαθμολόγησης» και το τέταρτο το «Τεύχος παρουσίασης του υλικού».

Αναφορικά με τη χορήγησή του, αυτή μπορεί να απευθύνεται είτε σε έναν μόνο μαθητή είτε σε μία μικρή ομάδα παιδιών, με την προϋπόθεση η τοποθέτησή τους στον χώρο να εξυπηρετεί την ατομική τους αξιολόγηση. Οι τομείς που εξετάζονται στο παρόν εργαλείο είναι δύο. Ο πρώτος αφορά την «Επεξεργασία γραπτού λόγου» και ο δεύτερος την «Παραγωγή γραπτού λόγου». Για τον πρώτο τομέα δεν υπάρχει κανένας χρονικός περιορισμός. Αντίθετα, ο χρόνος που δίνεται στους εξεταζόμενους για την διεκπεραίωση της δοκιμασίας της παραγωγής γραπτού λόγου είναι 30 λεπτά. Ωστόσο, αν ο αξιολογούμενος τελειώσει νωρίτερα, τότε ο αξιολογητής καταγράφει τον χρόνο που χρειάστηκε για να ολοκληρωθεί η δοκιμασία.

Εμβαθύνοντας στη δομή των δοκιμασιών με βάση τις δύο κλίμακες αξιολόγησης είναι σημαντικό να αναφερθεί πως δεν τίθεται κάποιος περιορισμός που να αφορά τη σωστή σειρά υλοποίησής τους. Ο εξεταστής μπορεί να ξεκινήσει είτε με τον πρώτο είτε με τον δεύτερο τομέα αξιολόγησης.

Αναλυτικότερα, η κλίμακα «Επεξεργασία γραπτού λόγου» χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο είναι η «αποκατάσταση αποδομημένης πρότασης» και το δεύτερο η «αποκατάσταση αποδομημένου κειμένου». Αναφορικά με την πρώτη κλίμακα, ο μαθητής καλείται να βάλει σε σωστή σειρά τις δώδεκα δοσμένες ομάδες λέξεων, προκειμένου να δημιουργήσει προτάσεις με νόημα. Οι προτάσεις αντιγράφονται στο φύλλο του εξεταζόμενου. Η βαθμολόγηση της συγκεκριμένης κλίμακας πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τη συντακτική και νοηματική ορθότητα της πρότασης, όπως και την αντιστοιχία του αριθμού των λέξεων που έχουν

χρησιμοποιηθεί. Αν πληρούνται αυτά τα κριτήρια, τότε η πρόταση βαθμολογείται με 1 βαθμό. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η βαθμολογία είναι 0.

Εικόνα 38: Παράδειγμα αποκατάστασης αποδομημένης πρότασης

Πηγή: Πόρποδας, Διακογιώργη, Δημάκος & Καραντζής (2007)

Για την 1η ομάδα λέξεων: είναι, τα, ποταμού, νερά, παγωμένα, του, όλοι οι δυνατοί συνδυασμοί των λέξεων είναι αποδεκτοί:

1. Τα νερά του ποταμού είναι παγωμένα
2. Τα νερά του ποταμού παγωμένα είναι
3. Είναι τα νερά του ποταμού παγωμένα
4. Του ποταμού τα νερά είναι παγωμένα
5. Παγωμένα είναι τα νερά του ποταμού
6. Παγωμένα είναι του ποταμού τα νερά

Η δεύτερη

κλίμακα

αξιολόγησης του τομέα «Επεξεργασίας γραπτού λόγου» είναι η αποκατάσταση αποδομημένου κειμένου. Σε αυτή την υποδοκιμασία δίνονται τρία κείμενα. Οι προτάσεις των κειμένων αυτών έχουν τοποθετηθεί σε λανθασμένη σειρά, χωρίς καμία νοηματική σύνδεση. Σε αυτή την υποδοκιμασία ο εξεταζόμενος θα πρέπει να αποκαταστήσει τη σύνδεση μεταξύ των προτάσεων βάζοντάς τες σε σωστή σειρά.

Εικόνα 39: Παράδειγμα σωστής αλληλουχίας στη δοκιμασία της αποκατάστασης αποδομημένου κειμένου

Πηγή: Πόρποδας, Διακογιώργη, Δημάκος & Καραντζής (2007)

Κάθε αλληλουχία που βρίσκεται στη σωστή θέση βαθμολογείται με 1 βαθμό.

**ΣΩΣΤΗ ΔΟΜΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
της δοκιμασίας
«Αποκατάσταση Αποδομημένου Κειμένου»**

Στη συνέχεια παρουσιάζεται το κάθε κείμενο με τη σωστή αλληλουχία των προτάσεων και νοημάτων του. Υπενθυμίζεται πως στην παρούσα δοκιμασία, η κάθε πρόταση έχει μία και μόνο σωστή θέση στο κείμενο.

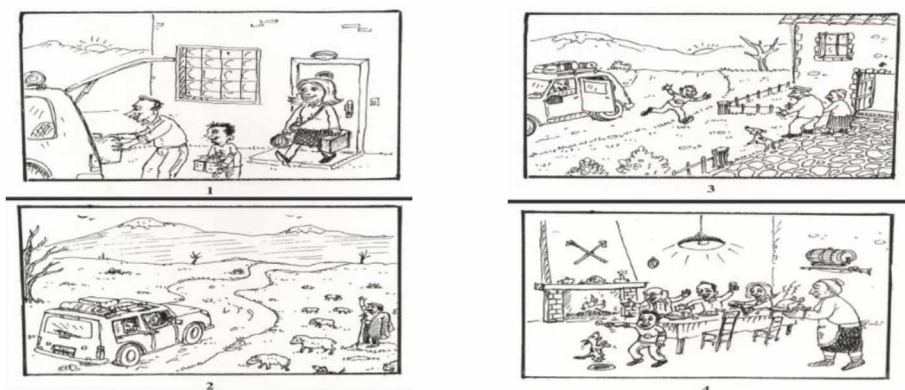
1ο Κείμενο

Το χωριό μου έχει μια μεγάλη πλατεία. Μέσα στην πλατεία υπάρχει μια παιδική χαρά με κούνιες, τσουλήθρες και τραμπάλες. Δίπλα στις κούνιες υπάρχει ένας τεράστιος πλάτανος. Στον ισχίο του οι μεγάλοι ξεκουράζονται όταν τα παιδιά παίζουν.

Στη δεύτερη κλίμακα αξιολόγησης «Παραγωγή γραπτού λόγου» παρουσιάζονται στον εξεταζόμενο τέσσερις εικόνες, οι οποίες δείχνουν μία ιστορία. Ο μαθητής καλείται να περιγράψει γραπτά την ιστορία που βλέπει. Ο χρόνος που του δίνεται είναι 30 λεπτά.

Εικόνα 40: Εικόνες ιστορίας

Πηγή: Πόρποδας, Διακογιώργη, Δημάκος & Καραντζής (2007)

Η βαθμολόγηση σε αυτήν τη δοκιμασία αφορά δύο τομείς, την ορθογραφική ορθότητα και την κειμενική οργάνωση. Ειδικότερα, η ορθογραφική ορθότητα βασίζεται σε έναν συγκεκριμένο δείκτη ορθογραφίας. Αυτός προκύπτει αν ο αριθμός των σωστά ορθογραφημένων λέξεων διαιρεθεί με τον συνολικό αριθμό των λέξεων του κειμένου και στη συνέχεια πολλαπλασιαστεί με το 100. Ο βαθμός που θα προκύψει θα κατοχυρωθεί στο πλαίσιο της ένδειξης «αρχικός βαθμός ορθογραφικής ετοιμότητας».

Σε ό,τι αφορά τη βαθμολόγηση του δεύτερου τομέα, ο αξιολογητής ελέγχει τόσο τη συνοχή όσο και τη συνεκτικότητα του κειμένου. Πιο συγκεκριμένα, εξετάζεται το κατά πόσο ο μαθητής είναι ικανός να εισάγει μία νέα πληροφορία (εισαγωγή των αντικειμένων αναφοράς) διατηρώντας τις προηγούμενες (διατήρηση της αναφοράς). Η βαθμολόγηση του τρόπου εισαγωγής των νέων πληροφοριών μπορεί να κυμαίνεται από 0 έως 2 βαθμούς. Κανένας βαθμός αντιστοιχεί σε λανθασμένη εισαγωγή πληροφορίας, 1 βαθμός σε μερική λανθασμένη εισαγωγή και 2 βαθμοί σε σωστή ενσωμάτωση της νέας πληροφορίας μέσα στο κείμενο. Σε ό,τι αφορά τη διατήρηση της νέας πληροφορίας, λαμβάνεται ως λανθασμένη διατήρηση, όταν το παιδί χρησιμοποιεί αόριστη αντωνυμία ή αδύνατους τύπους κτητικής αντωνυμίας, ενώ δεν έχει προαναφερθεί το πρόσωπο στο οποίο γίνεται αναφορά.

Εκτός από την εισαγωγή και διατήρηση των κειμενικών πληροφοριών, στον τομέα της συνοχής του κειμένου εξετάζεται και η αναφορά του στο χρονικό και χωρικό πλαίσιο. Αναλυτικότερα, αυτό που βαθμολογείται είναι ο βαθμός χρήσης χρονικών και χωρικών προσδιορισμών. Η βαθμολογία κυμαίνεται από 0 έως 3 ανάλογα με τον βαθμό χρήσης τους.

Εικόνα 41: Ενδεικτική βαθμολογία για την αναφορά στο χρονικό πλαίσιο

Πηγή: Πόρποδας, Διακογιώργη, Δημάκος & Καραντζής (2007)

B.1.3. Αναφορά στο χρονικό πλαίσιο

Η αναφορά στο χρονικό πλαίσιο γίνεται με χρήση χρονικών προσδιορισμών (μετά, μόλις, αφού, πριν, όταν, μετά από λίγο). Η χρήση της αναφοράς στο χρονικό πλαίσιο βαθμολογείται ως εξής για **όλο το κείμενο**:

Πολύ	= βαθμός 3
Αρκετά	= βαθμός 2
Λίγο	= βαθμός 1
Καθόλου	= βαθμός 0

Σε ό,τι αφορά τον δεύτερο τομέα αξιολόγησης της παραγωγής γραπτού λόγου, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω αξιολογείται η συνεκτικότητα του κειμένου. Αυτό σημαίνει πως αρχικά δίνεται έμφαση στο κατά πόσο και τα τέσσερα επεισόδια που περιγράφονται στις εικόνες ενσωματώνονται στην γραπτή ιστορία του παιδιού. Κάθε επεισόδιο βαθμολογείται με 1 βαθμό. Στη συνέχεια, εξετάζεται το κατά πόσο τα επεισόδια που αναφέρονται ακολουθούν τη σωστή χρονολογική σειρά. Αν την ακολουθούν, ο αξιολογητής σημειώνει 1 βαθμό, ειδάλλως η βαθμολογία είναι μηδενική. Επιπροσθέτως, ελέγχεται το αν έχουν αναφερθεί όλες οι βασικές πληροφορίες για κάθε μία από τις τέσσερις εικόνες. Αυτές οι πληροφορίες εντάσσονται στον οδηγό του αξιολογητή, ώστε να είναι σε θέση να αξιολογήσει αντικειμενικά βάσει αυτών. Σε περίπτωση που αναφέρονται όλες οι βασικές πληροφορίες, ο ανώτερος βαθμός για κάθε εικόνα είναι το 3. Τέλος, άσχετες πληροφορίες που εντάσσονται στο γραπτό κείμενο του μαθητή βαθμολογούνται αρνητικά. Ειδικότερα, η μη ύπαρξη άσχετων εννοιών βαθμολογείται με 3, ενώ η ύπαρξη πολλών από αυτών με 0.

Εικόνα 42: Παράδειγμα βασικών πληροφοριών και βαθμολόγησή τους

Πηγή: Πόρποδας, Διακογιώργη, Δημάκος & Καραντζής (2007)

4η ΕΙΚΟΝΑ: Βασικές πληροφορίες (έννοιες):

χώρος, παιδί, σκυλί, γιαγιά, παππούς, πατέρας, μητέρα, φαγητό, παιχνίδι, σχετικές ενέργειες, συναισθήματα, τζάκι, οικογένεια

Βαθμολόγηση:

(α). Για την 1η εικόνα:

Αν αναφέρονται όλες οι βασικές πληροφορίες (έννοιες) = βαθμοί 3

Αν αναφέρονται αρκετές βασικές πληροφορίες (έννοιες) = βαθμοί 2

Αν αναφέρονται λίγες βασικές πληροφορίες (έννοιες) = βαθμός 1

Αν δεν αναφέρονται βασικές πληροφορίες (έννοιες) = βαθμός 0

Σε ό,τι αφορά την εξαγωγή των διαγνωστικών αποτελεσμάτων, ο εξεταστής σημειώνει τις αρχικές βαθμολογίες για κάθε κλίμακα στο δελτίο βαθμολόγησης. Στη συνέχεια, ο αρχικός βαθμός μετατρέπεται σε τυπικό, όπως αναφέρεται στον πίνακα μετατροπής των αρχικών τιμών με βάση την ηλικία του εξεταζόμενου. Για την ερμηνεία των αποτελεσμάτων, οι τυπικές τιμές συμπληρώνονται στο διαγνωστικό διάγραμμα, το οποίο χωρίζεται σε ζώνες επίδοσης. Ανάλογα με τη βαθμολογία, η επίδοση του μαθητή μπορεί να χωριστεί σε μέση ανώτερη, σε υψηλή, σε μέση κατώτερη και χαμηλή.

Πίνακας 1: Διαγνωστικό διάγραμμα

Πηγή: Πόρποδας, Διακογιώργη, Δημάκος & Καραντζής (2007)

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Επίδοση	Τυπικοί Βαθμοί	Παραγωγή Γραπτού Λόγου		Επεξεργασία Γραπτού Λόγου		Τυπικοί Βαθμοί	Επίδοση
		Ορθογραφική Ορθότητα	Κειμενική Οργάνωση	Αποκατάσταση Αποδομημένης Πρότασης	Αποκατάσταση Αποδομημένου Κειμένου		
Υψηλή Επίδοση	16+	-	-	-	-	16+	Υψηλή Επίδοση
	15	-	-	-	-	15	
	14	-	-	-	-	14	
	13	-	-	-	-	13	
Μέση Ανώτερη Επίδοση	12	-	-	-	-	12	Μέση Ανώτερη Επίδοση
	11	-	-	-	-	11	
Μέση Επίδοση	10	-	-	-	-	10	Μέση Επίδοση
Μέση Κατώτερη Επίδοση	9	-	-	-	-	9	Μέση Κατώτερη Επίδοση
	8	-	-	-	-	8	
Χαμηλή Επίδοση	7	-	-	-	-	7	Χαμηλή Επίδοση
	6	-	-	-	-	6	
	5	-	-	-	-	5	
	4	-	-	-	-	4	
	3	-	-	-	-	3	
	2	-	-	-	-	2	

26. Εργαλείο ψυχοκοινωνικής προσαρμογής παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας (Χατζηχρήστου, Πολυχρόνη, Μπεζεβέγκης & Μυλωνάς, 2008)

Το εργαλείο ψυχοκοινωνικής προσαρμογής σχεδιάστηκε από τους Χατζηχρήστου, Πολυχρόνη, Μπεζεβέγκη και Μυλωνά (2008) στα πλαίσια του έργου του ΕΠΕΑΕΚ με τίτλο «Κατασκευή και στάθμιση 12 διερευνητικών – ανιχνευτικών εργαλείων (κριτηρίων) των μαθησιακών δυσκολιών». Το συγκεκριμένο τεστ αποτελεί μία αξιολογική κλίμακα με στόχο τον εντοπισμό δεξιοτήτων και ελλειμμάτων των παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας στον κοινωνικό, συναισθηματικό τομέα και στη σχολική προσαρμογή. Ταυτόχρονα μέσω αυτού ανιχνεύονται δυσκολίες ενδοπροσωπικής και διαπροσωπικής προσαρμογής.

Το παρόν τεστ σταθμίστηκε σε 4.155 παιδιά και αποτελείται από τρεις κλίμακες, οι δύο από τις οποίες αφορούν παιδιά προσχολικής ηλικίας (4- 6 ετών) και σχολικής ηλικίας (7-12 ετών). Αυτές οι κλίμακες συμπληρώνονται από τον δάσκαλο του παιδιού. Η τρίτη και τελευταία κλίμακα είναι κλίμακες αυτοαναφοράς που

συμπληρώνονται από το ίδιο το παιδί, η ηλικία του οποίου κυμαίνεται στα 10 με 12 έτη.

Στο συγκεκριμένο εργαλείο εμπεριέχονται 5 υποκλίμακες. Η πρώτη είναι η κοινωνική επάρκεια, με βάση την οποία μετρείται το κατά πόσο είναι ικανός ο μαθητής να αλληλεπιδράσει με τους συμμαθητές του στα πλαίσια του σχολείου με κοινωνικά αποδεκτούς τρόπους. Σε αυτή την υποκλίμακα εξετάζονται ακόμα οι δεξιότητες διεκδίκησης ενός φίλου, οι ηγετικές ικανότητες, η διαπροσωπική επικοινωνία και η συνεργασία με παιδιά ίδιας ηλικίας. Η δεύτερη κλίμακα είναι η σχολική επάρκεια βάσει της οποίας ελέγχεται το κατά πόσο ο μαθητής, που αξιολογείται, έχει κατακτήσει και είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει δεξιότητες που του χρειάζονται για να προσαρμοστεί στο σχολικό περιβάλλον. Στην κλίμακα της σχολικής επάρκειας εντάσσονται διαστάσεις, όπως είναι τα κίνητρα, η οργάνωση και ο σχεδιασμός, η σχολική αποτελεσματικότητα και η σχολική προσαρμογή.

Η τρίτη υποκατηγορία είναι εκείνη της συναισθηματικής επάρκειας. Με βάση αυτή, εξετάζεται ο βαθμός αναγνώρισης και διαχείρισης συναισθημάτων του ίδιου του ατόμου και του περιβάλλοντός του. Στις ερωτήσεις που αφορούν τη συναισθηματική επάρκεια εμπεριέχονται διαστάσεις, όπως είναι ο αυτοέλεγχος, η διαχείριση συναισθημάτων, η ενσυναίσθηση και η διαχείριση άγχους. Η τέταρτη υποκλίμακα, που εμπεριέχεται στην κλίμακα αυτοαναφοράς, είναι αυτή της αυτοαντίληψης με βάση την οποία αξιολογείται η αυτοεικόνα που έχει ο μαθητής για τις σχολικές του επιδόσεις και ικανότητες. Σε αυτή την κλίμακα συμπεριλαμβάνονται διαστάσεις της αυτοαντίληψης, όπως είναι η αντίληψη του μαθητή για τις επιδόσεις του στα μαθήματα της Γλώσσας και των Μαθηματικών, η εκτίμησή του αναφορικά με τον τρόπο εκμάθησης νέων πραγμάτων και η γενική εικόνα του για τομέις εκτός του μαθησιακού.

Τέλος, η πέμπτη υποκλίμακα αξιολογεί τα προβλήματα συμπεριφοράς που μπορεί να εμφανιστούν στο σχολικό περιβάλλον του παιδιού. Μερικά από αυτά είναι η δυσκολία τόσο στη διαπροσωπική όσο και στην ενδοπροσωπική προσαρμογή, καθώς και η υπερκινητικότητα, η παρορμητικότητα και οι δυσκολίες συγκέντρωσης που συνήθως αντιμετωπίζουν οι μαθητές με ΔΕΠ-Υ.

Η χορήγηση του εργαλείου πραγματοποιείται αφότου ο εκπαιδευτικός γνωρίζει το παιδί τουλάχιστον 2-3 μήνες και επιδιώκεται να ανιχνευτούν πιθανές μαθησιακές και ψυχοκοινωνικές δυσκολίες. Αναφορικά με τη δομή ερωτηματολογίου, αυτό

αποτελείται από το φυλλάδιο εξέτασης, στο οποίο συμπληρώνονται τα ατομικά στοιχεία του παιδιού. Στη συνέχεια, ακολουθούν 112 ερωτήσεις για τα παιδιά σχολικής ηλικίας και 113 ερωτήσεις για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Η βαθμολόγηση πραγματοποιείται τόσο σε επίπεδο διάστασης όσο και σε επίπεδο υποκλίμακας. Κάθε ερώτηση/πρόταση αξιολογείται με πεντάβαθμη κλίμακα τύπου Likert από το 1 που ισοδυναμεί με καθόλου μέχρι το 5 (πάρα πολύ). Η τελική βαθμολογία κάθε υποκλίμακας προκύπτει από το άθροισμα των συνολικών βαθμών που συλλέχθηκαν από τις 14 συμπεριλαμβανόμενες διαστάσεις. Αυτοί είναι και οι αρχικοί βαθμοί, οι οποίοι μετατρέπονται σε τυπικούς βάσει των πινάκων τυπικών βαθμών για κάθε ηλικία.

Για την ερμηνεία των αποτελεσμάτων, ο μέσος όρος των τυπικών βαθμών όλων των υποκλιμάκων ορίζεται το 50 με τυπική απόκλιση το 10. Συνεπώς, οι τιμές μπορεί να κυμαίνονται από 20 μέχρι 80. Πιο συγκεκριμένα, τυπικοί βαθμοί μεταξύ 40-60 υποδηλώνουν πως ο μαθητής βρίσκεται στην μέση αξιολογική κατηγορία. Από 60-70 τυπικούς βαθμούς, το παιδί κατατάσσεται στην υψηλή αξιολογική κατηγορία. Τιμές μεγαλύτερες του 70 φανερώνουν μία πολύ υψηλή αξιολογική κατηγορία. Αντιθέτως, τυπικοί βαθμοί από 30-40 δείχνουν μία χαμηλή κατάταξη, ενώ κάτω από 30 υποδηλώνεται πως ο μαθητής εντάσσεται στην πιο χαμηλή αξιολογική κατηγορία.

Έτσι, όσοι μαθητές έχουν υψηλές τιμές στις υποκλίμακες «κοινωνική, σχολική και συναισθηματική επάρκεια» υποδηλώνεται καλή προσαρμογή με θετικές συμπεριφορές. Από την άλλη, αν το υπό αξιολόγηση παιδί συγκεντρώσει υψηλούς τυπικούς βαθμούς στην υποκλίμακα «προβλήματα συμπεριφοράς», τότε αυτό συνεπάγεται έντονα συμπεριφορικά προβλήματα. Σε περίπτωση που οι τυπικοί βαθμοί είναι μικρότεροι του 43 σε κάποια διάσταση ή υποκλίμακα, τότε το παιδί παραπέμπεται για διάγνωση. Με τυπικούς βαθμούς μεγαλύτερους του 57 στην υποκλίμακα «προβλήματα συμπεριφοράς», το παιδί θεωρείται ότι παρουσιάζει προβλήματα.

Πίνακας 2: Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων

Πηγή: Χατζηχρήστου, Πολυχρόνη, Μπεξεβέγκης & Μυλωνάς (2008)

Υποκλίμακες Διαστάσεις	ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ	
	Αρχικός Βαθμός	Τυπικός Βαθμός
Κοινωνική επάρκεια		
Δεξιότητες διεκδίκησης/Ηγετικές ικανότητες		
Διαπροσωπική επικοινωνία		
Συνεργασία με συνομηλίκους		
Σχολική επάρκεια		
Κίνητρα		
Οργάνωση/Σχεδιασμός		
Σχολική αποτελεσματικότητα		
Σχολική προσαρμογή		
Συναισθηματική επάρκεια		
Αυτοέλεγχος		
Διαχείριση συναισθημάτων		
Διαχείριση στρες		
Ενσυναίσθηση		
Προβλήματα Συμπεριφοράς		
Διαπροσωπική προσαρμογή		
Ενδοπροσωπική προσαρμογή		
Υπερκινητικότητα/Δυσκολίες συγκέντρωσης		

Τέλος, σε ό,τι αφορά τη χορήγηση και τη βαθμολογία της κάθε κλίμακας απαιτείται επιμόρφωση των ειδικών, έτσι ώστε να αποφευχθούν πιθανά λάθη ερμηνείας στα αποτελέσματα.

27. Ερωτηματολόγιο αυτοαντίληψης για μαθητές Α΄-Στ΄ Δημοτικού ΠΑΤΕΜ I & II, Γυμνάσιο: ΠΑΤΕΜ III, Λύκειο: ΠΑΤΕΜ IV : Πώς Αντιλαμβάνομαι Τον Εαυτό Μου (Μπότσαρη, 2001)

Το ερωτηματολόγιο αυτοαντίληψης ΠΑΤΕΜ έχει προσαρμοστεί στον ελληνικό πληθυσμό από την Μ. Μπότσαρη και βασίζεται στο ερωτηματολόγιο Self-Perception Profile for children της Harter. Αποτελείται από 4 ερωτηματολόγια, τα οποία απευθύνονται σε διαφορετικές ηλικίες παιδιών. Το ΠΑΤΕΜ I απευθύνεται σε μαθητές Α΄- Γ΄ Δημοτικού, το ΠΑΤΕΜ II σε μαθητές Δ΄-ΣΤ, το ΠΑΤΕΜ III σε παιδιά Γυμνασίου και το ΠΑΤΕΜ IV σε μαθητές λυκείου.

Ως προς τους τομείς που εξετάζονται στο ΠΑΤΕΜ-II αυτοί είναι η σχολική ικανότητα, η φυσική εμφάνιση, οι σχέσεις με τους συνομηλίκους, η αθλητική ικανότητα και η διαγωγή-συμπεριφορά στο σχολικό περιβάλλον. Μέσα από το ΠΑΤΕΜ III επιδιώκεται να διερευνηθούν επιμέρους τομείς αυτοαντίληψης. Πιο συγκεκριμένα, μέσα από τις ερωτήσεις εξετάζονται η γενική σχολική ικανότητα του παιδιού, οι σχέσεις με τους συνομηλίκους του, οι σχέσεις με τους γονείς του, η μαθηματική και η αθλητική του ικανότητα, η φυσική εμφάνιση, η ικανότητα στα γλωσσικά μαθήματα, η

διαγωγή και συμπεριφορά του και οι στενοί του φίλοι. Ακόμα, αξιολογείται μέσω αυτών και η αυτοεκτίμησή του. Από την άλλη στο *ΠΑΤΕΜ IV* ελέγχονται οι ίδιοι επιμέρους τομείς αυτοαντίληψης, όπως και στο προηγούμενο ερωτηματολόγιο, με τη διαφορά ότι προστίθενται δύο ακόμα τομείς, που είναι η εργασιακή ετοιμότητα και οι συναισθηματικές, διαφυλικές σχέσεις.

Η κάθε ερώτηση βαθμολογείται με 1, 2, 3 ή 4. Όσο πιο υψηλές τιμές έχουν πετύχει οι μαθητές, τόσο πιο υψηλά επίπεδα αυτοαντίληψης έχουν. Αναφορικά με τον μέσο όρο των τιμών από τα ερωτήματα, αυτός αντιστοιχεί με τον βαθμό αυτοαντίληψής του στον συγκεκριμένο τομέα.

Εικόνα 43: Παράδειγμα δοκιμασίας ΠΑΤΕΜ III

Πηγή: Μπότσαρη (2001)

	Απόλυτα μου ταιριάζει	Μέλλον μου ταιριάζει			Μέλλον μου ταιριάζει	Απόλυτα μου ταιριάζει
6			Μερικά παιδιά πιστεύουν ότι έχουν καλή εξωτερική εμφάνιση	ΟΜΩΣ	Άλλα παιδιά πιστεύουν ότι <u>δεν</u> έχουν και τόσο καλή εξωτερική εμφάνιση	
7			Μερικά παιδιά έχουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους	ΟΜΩΣ	Άλλα παιδιά <u>δεν</u> έχουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους	
8			Για μερικά παιδιά τα φιλολογικά είναι ένα από τα αγαπημένα τους μαθήματα.	ΟΜΩΣ	Για άλλα παιδιά τα φιλολογικά <u>δεν</u> είναι ένα από τα αγαπημένα τους μαθήματα.	
9			Μερικά παιδιά συνήθως κάνουν αυτό που είναι σωστό.	ΟΜΩΣ	Άλλα παιδιά συχνά <u>δεν</u> κάνουν αυτό που είναι σωστό.	
10			Μερικά παιδιά μπορούν να κάνουν πραγματικά <u>στενοίς</u> φίλους.	ΟΜΩΣ	Άλλα παιδιά δυσκολεύονται να κάνουν πραγματικά <u>στενοίς</u> φίλους.	
11			Μερικά παιδιά, γενικά, <u>δεν</u> είναι ευχαριστημένα με τον εαυτό τους.	ΟΜΩΣ	Άλλα παιδιά, γενικά, είναι ευχαριστημένα με τον εαυτό τους.	

28. Ερωτηματολόγιο δια-προσωπικής και ενδο-προσωπικής προσαρμογής (ΕΔΕΠ) – Κλίμακα για Γονείς (Γιαννίτσας & Παρασκευόπουλος, 1999)

Το ερωτηματολόγιο δια-προσωπικής και ενδο-προσωπικής προσαρμογής είναι ουσιαστικά ένας κατάλογος, ο οποίος απαρτίζεται από 110 είδη συμπεριφορών του παιδιού. Μέσω αυτών επιδιώκεται να διερευνηθούν κατά τη λήψη του κοινωνικού ιστορικού του εξεταζόμενου διάφορες ανεπιθύμητες και προβληματικές συμπεριφορές

του μαθητή στα πλαίσια του σχολικού και οικογενειακού περιβάλλοντος. Ο εντοπισμός της ύπαρξης όλων εκείνων των συμπεριφορών που δεν είναι αποδεκτές από τον κοινωνικό περίγυρο, αποτελούν τροχοπέδη για την ομαλή προσαρμογή του παιδιού στην κοινωνία.

Ως προς τη δομή του εργαλείου, αυτό αποτελείται από 6 ερωτηματολόγια που στοχεύουν στη διάγνωση προβληματικών συμπεριφορών σε παιδιά και εφήβους. Τα τρία από αυτά αφορούν παιδιά που φοιτούν στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό και τα άλλα τρία απευθύνονται σε εφήβους γυμνασίου και λυκείου. Κάθε ερωτηματολόγιο εμπεριέχει μία λίστα από μη επιθυμητές μορφές συμπεριφορές, οι οποίες δυσκολεύουν τόσο τις δια-προσωπικές σχέσεις όσο και τις σχέσεις του ίδιου του ατόμου με τον εαυτό του.

Πιο συγκεκριμένα, μέσα από τις ερωτήσεις αρχικά αξιολογείται η ύπαρξη *συνδρόμων δια-προσωπικής προσαρμογής*. Αυτά είναι η έλλειψη φιλαλληλίας, η ακοινωνικότητα και η επιθετικότητα/παραβατικότητα. Σε ό,τι αφορά τα *σύνδρομα ενδο-προσωπικής συμπεριφοράς* αυτά είναι το άγχος, η δυσθυμία, ο ψυχαναγκασμός, η υπερβολική αναστολή, η μοναχικότητα, ο βραδυψυχισμός, η ελλειμματική ανάπτυξη, η ανωριμότητα και οι ψυχοσωματικές διαταραχές.

Τα ερωτηματολόγια συμπληρώνονται από άτομα που βρίσκονται στο άμεσο περιβάλλον του παιδιού, όπως είναι οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και άλλοι ειδικοί. Σε περίπτωση που ο εξεταζόμενος φοιτά στις τελευταίες τάξεις του δημοτικού ή στο γυμνάσιο και λύκειο, τότε συμπληρώνει μόνος του το ερωτηματολόγιο αυτο-αναφοράς. Συνεπώς, από τη βαθμολογία που συγκεντρώνει ο αξιολογούμενος, περιγράφεται αναλυτικά και λεπτομερειακά τόσο το είδος όσο και ο βαθμός της έκδηλης συμπεριφοράς.

29. GMFM-88: Gross Motor Function Measure

Το GMFM-88 αποτελεί ένα διαγνωστικό εργαλείο που αξιολογεί τις κινητικές δεξιότητες παιδιών από 5 μηνών έως 16 ετών, παρέχοντας πολλές περιγραφικές πληροφορίες για αυτές. Αναπτύχθηκε στο τέλος της δεκαετίας του 1980 και είναι ιδανικό για τον κινητικό έλεγχο παιδιών με σύνδρομο Down και άλλων κινητικών αναπηριών.

Το GMFM αποτελείται από δύο εκδόσεις. Η πρώτη είναι το GMFM-88 και η άλλη, η οποία αποτελεί μέρος της, η GMFM-66. Αναφορικά με το GMFM-88, αξιολογεί μέσα από 88 κινητικές δοκιμασίες πέντε κλίμακες. Η πρώτη είναι η εξέταση του τρόπου που κείτεται και περιστρέφεται το παιδί. Στη δεύτερη ελέγχεται ο τρόπος που κάθεται και στην τρίτη το πώς ο εξεταζόμενος μπουσουλάει και γονατίζει. Στην τέταρτη κλίμακα αξιολογείται ο τρόπος που στέκεται όρθιο το παιδί. Τέλος, στην πέμπτη παρατηρείται το περπάτημα, το τρέξιμο και το πήδημα.

Η χορήγηση του εργαλείου πραγματοποιείται από εργοθεραπευτές ή φυσικοθεραπευτές, οι οποίοι έχουν εκπαιδευτεί στη χορήγησή του. Μέσω αυτού αξιολογούνται οι κινητικές δεξιότητες των παιδιών με βάση το ηλικιακό ορόσημό τους.

30. Κλίμακα Αξιολόγησης Δεξιοτήτων παιδιών προσχολικής ηλικίας (Ράλλη & Μαριδάκη-Κασσωτάκη, 2011)

Το παρόν εργαλείο σχεδιάστηκε για παιδιά προσχολικής ηλικίας (5-6 ετών) με σκοπό τον έγκαιρο εντοπισμό πιθανών δυσκολιών τους. Γνωρίζοντας από πολύ νωρίς ποια παιδιά βρίσκονται σε κίνδυνο εμφάνισης μαθησιακών δυσκολιών, δίνεται η δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να σχεδιάσουν κατάλληλα παρεμβατικά προγράμματα εστιασμένα στις δυσκολίες των παιδιών αυτών (Ράλλη & Μαριδάκη-Κασσωτάκη, 2011). Αναφορικά με τον σχεδιασμό του συγκεκριμένου κριτηρίου οι Ράλλη και Μαριδάκη-Κασσωτάκη, που είναι και οι σχεδιαστές του, βασίστηκαν στην κλίμακα Infant Index των Martin Georges και Geoff Lindsay (1995). Έπειτα ακολούθησε η στάθμισή του στον ελληνικό πληθυσμό με δείγμα 779 παιδιών (Ράλλη & Μαριδάκη-Κασσωτάκη, 2011. Ράλλη, Τσαούση & Μαριδάκη-Κασσωτάκη, 2013).

Στο εργαλείο αυτό συμπεριλαμβάνονται 5 κλίμακες δεξιοτήτων, οι οποίες κρίνονται σημαντικές για την συνολική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Οι δεξιότητες αυτές είναι οι εξής: α) οι γλωσσικές, β) οι μαθηματικές, γ) οι κοινωνικές, δ) οι κινητικές και ε) οι δεξιότητες αυτονομίας στη μάθηση. Κάθε δεξιότητα από τις παραπάνω περιλαμβάνει μία σειρά από κριτήρια, τα οποία αντιπροσωπεύουν τις διάφορες διαστάσεις τους. Με τη σειρά του, το κάθε κριτήριο αποτελείται από τέσσερα θέματα διαφορετικού επιπέδου δεξιοτήτων. Η δυσκολία των συγκεκριμένων κριτηρίων είναι διαβαθμισμένη και κάθε μία από αυτές αντιστοιχεί σε ένα βαθμό από το 0-4. Όπου 0 σημαίνει πως το παιδί δεν μπορεί να κάνει καμία από αυτές τις δραστηριότητες που αναφέρονται και όπου 4 το παιδί είναι ικανό να εκτελεί δραστηριότητες υψηλής

δυσκολίας. Συνεπώς, αφού ο/η νηπιαγωγός προβεί στη συμπλήρωση της πρότασης του κριτηρίου που ταιριάζει στο παιδί, κάθε κριτήριο μπορεί να βαθμολογηθεί από 0-4 μονάδες, βαθμός που υποδηλώνει το επίπεδο στο οποίο βρίσκεται ο υπό εξέταση μαθητής.

Αναλυτικότερα, όπως προαναφέρθηκε, κάθε κλίμακα αποτελείται από επιμέρους κριτήρια. Στην υποκλίμακα των γλωσσικών δεξιοτήτων συμπεριλαμβάνονται κριτήρια που σχετίζονται με την ανάγνωση, τη γραφή και τη φωνολογική ενημερότητα. Στην επόμενη υποκλίμακα, που είναι αυτή των μαθηματικών δεξιοτήτων, τα κριτήρια που ενσωματώθηκαν αφορούν την αρίθμηση, την ομαδοποίηση, τη σειροθέτηση, τις έννοιες χώρου και χρόνου και άλλες μαθηματικές έννοιες. Στην τρίτη δεξιότητα που είναι οι κοινωνικές δεξιότητες, τα κριτήρια που εμπεριέχονται είναι η ακρόαση, η συζήτηση, οι σχέσεις με συνομηλίκους, η συμμόρφωση και η συνεργασία. Στην επόμενη υποκλίμακα, που είναι εκείνη των κινητικών δεξιοτήτων, αξιολογούνται η σωματογνωσία, η αμφιπλευρικότητα και η αντίληψη ρυθμού. Η τελευταία υποκλίμακα είναι οι δεξιότητες αυτονομίας στη μάθηση, βάσει των οποίων ελέγχονται η συγκέντρωση προσοχής, η αυτοεξυπηρέτηση και η ανάληψη πρωτοβουλιών.

Η συνολική βαθμολογία κάθε δεξιότητας προκύπτει από το άθροισμα των βαθμών που συγκεντρώθηκαν από τα επιμέρους κριτήρια. Στη συνέχεια, οι κλίμακες αυτές συγκεντρώνονται σε έναν πίνακα γενικών κατηγοριών δεξιοτήτων. Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη γενική κατηγορία είναι οι *βασικές δεξιότητες*, στις οποίες εμπεριέχονται οι υποκλίμακες των γλωσσικών και μαθηματικών δεξιοτήτων. Η δεύτερη γενική κατηγορία είναι οι δεξιότητες συμπεριφοράς, στις οποίες ανήκουν οι κοινωνικές δεξιότητες και οι δεξιότητες αυτονομίας στη μάθηση. Τέλος, η τρίτη γενική κατηγορία είναι οι κινητικές δεξιότητες, στις οποίες ανήκουν οι κινητικές. Με βάση την παραπάνω

κατηγοριοποίηση, η βαθμολογία προκύπτει από το άθροισμα των βαθμολογιών των υποκλίμακων που ανήκουν σε μία γενική κατηγορία.

Πίνακας 3: Γενική κατηγοριοποίηση δεξιοτήτων

Πηγή: Ράλλη & Μαριδάκη-Κασσωτάκη (2011)

Γενικές κατηγορίες	Υποκλίμακες
Βασικές δεξιότητες	Γλωσσικές δεξιότητες, Μαθηματικές δεξιότητες
Δεξιότητες συμπεριφοράς	Κοινωνικές δεξιότητες, Δεξιότητες Αυτονομίας στη μάθηση
Κινητικές δεξιότητες	Κινητικές δεξιότητες

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται η ελάχιστη και η μέγιστη βαθμολογία που μπορεί να συγκεντρώσει ο μαθητής τόσο στις υποκλίμακες όσο και στις γενικές κατηγορίες δεξιοτήτων (Ράλλη & Μαριδάκη-Κασσωτάκη, 2011).

Πίνακας 4: Ελάχιστη και μέγιστη βαθμολογία στις υποκλίμακες και στις γενικές κατηγορίες

Πηγή: Ράλλη & Μαριδάκη-Κασσωτάκη (2011)

	Ελάχιστη βαθμολογία	Μέγιστη βαθμολογία
Υποκλίμακες		
1. Γλωσσικές δεξιότητες	0	12
2. Μαθηματικές δεξιότητες	0	24
3. Κοινωνικές δεξιότητες	0	20
4. Κινητικές δεξιότητες	0	12
5. Δεξιότητες αυτονομίας στη μάθηση	0	12
Γενικές κατηγορίες		
1. Βασικές δεξιότητες	0	36
2. Δεξιότητες συμπεριφοράς	0	32
3. Κινητικές δεξιότητες	0	12
Συνολική επίδοση	0	80

Σε ό,τι αφορά τη χορήγηση του παρόντος εργαλείου, αυτή μπορεί να γίνει στο τέλος του πρώτου διμήνου της φοίτησης του παιδιού στο Νηπιαγωγείο, έτσι ώστε ο/η Νηπιαγωγός να έχει παρατηρήσει αρκετά το υπό εξέταση παιδί. Μετά την αρχική

αξιολόγηση, οι κλίμακες μπορούν να συμπληρώνονται ανά τρίμηνο με σκοπό να πραγματοποιείται αξιολόγηση της προόδου του παιδιού. Ο/Η νηπιαγωγός πριν από την χορήγηση απαιτείται να έχει διαβάσει προσεκτικά τις οδηγίες χορήγησης του παρόντος εργαλείου, ούτως ώστε να αποφευχθούν λάθη τόσο στη βαθμολόγηση όσο και στην ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

Πίνακας 5: Παράδειγμα κριτηρίου Συγκέντρωσης προσοχής για την υποκλίμακα των δεξιοτήτων αυτονομίας στη μάθηση

Πηγή: Ράλλη & Μαριδάκη-Κασσωτάκη (2011)

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΗ

Κριτήριο 18α: Συγκέντρωση προσοχής

Το παιδί:

- συγκεντρώνει την προσοχή του επί 2 λεπτά σε ένα ερέθισμα (ακουστικό, οπτικό) κατά τη διάρκεια ομαδικής δραστηριότητας **1**
- συγκεντρώνεται από 2 έως 10 λεπτά για την εκτέλεση μιας εργασίας με την επιτήρηση του/της παιδαγωγού **2**
- συγκεντρώνεται από 2 έως 10 λεπτά για την εκτέλεση μιας εργασίας με την περιστασιακή επιτήρηση του/της παιδαγωγού **3**
- συγκεντρώνεται πάνω από 10 λεπτά για την εκτέλεση μιας εργασίας χωρίς καμία επιτήρηση **4**
- δεν κάνει τίποτε από τα παραπάνω **0**

31. Κλίμακα αξιολόγησης εργαζόμενης μνήμης (Ελληνική στάθμιση από Μασούρα Ελβίρα, 2016)

Η κλίμακα αξιολόγησης εργαζόμενης μνήμης σταθμίστηκε σε ελληνικό πληθυσμό το 2016 και βασίζεται στο ψυχομετρικό εργαλείο Working Memory Rating Scale (Alloway, Gathercole & Kirkwood, 2008). Το παρόν εργαλείο αποτελεί έναν αξιόπιστο τρόπο για πρώιμη ανίχνευση προβλημάτων στην εργαζόμενη μνήμη σε παιδιά ηλικίας 6 με 11 ετών. Η χορήγησή του είναι ατομική και πραγματοποιείται από ψυχολόγους, ειδικούς παιδαγωγούς, δασκάλους και λογοθεραπευτές.

Ως εργαλείο αποτελείται από 20 ερωτήσεις που περιγράφουν συμπεριφορές των παιδιών που σχετίζονται με ελλείμματα στην εργαζόμενη μνήμη. Αυτές οι ερωτήσεις συμπληρώνονται από τον/την εκπαιδευτικό, ο/η οποίος/α καλείται να επιλέξει έναν αριθμό από το 0 έως το 3, του οποίου η συμπεριφορά που περιγράφεται αντιστοιχεί καλύτερα στο παιδί. Πιο συγκεκριμένα, το 0 συμβολίζει συμπεριφορά, την οποία ο μαθητής δεν εκδηλώνει καθόλου στο σχολείο, το 1 αντιστοιχεί σε περιστασιακή συχνότητα εμφάνισης αυτής της συμπεριφοράς στην τάξη, το 2 πως η συμπεριφορά της

ερώτησης μερικώς αντιστοιχεί στο παιδί και το 3 πως αυτό που περιγράφεται στην πρόταση αποτελεί μία τυπική συμπεριφορά του παιδιού (Alloway, Gathercole, Kirkwood & Elliott, 2009).

Σε ό,τι αφορά τη βαθμολογία του εργαλείου, όσο πιο μεγάλο είναι το άθροισμα τόσο πιο πιθανό είναι το παιδί να έχει μεγάλα ελλείμματα στη βραχύχρονη μνήμη του, γεγονός που δηλώνει πως ο μαθητής θα πρέπει να διαγνωστεί περαιτέρω, ώστε να λάβει κατάλληλο παρεμβατικό πρόγραμμα.

32. Ψυχομετρικό κριτήριο αντιληπτικής λειτουργίας για παιδιά και εφήβους (Στογιαννίδου, 2008)

Το ψυχομετρικό εργαλείο αντιληπτικής λειτουργίας απευθύνεται σε παιδιά και εφήβους και σχεδιάστηκε από τη Στογιαννίδου το 2008 στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ. Εργοθεραπευτές, ψυχολόγοι, φυσικοθεραπευτές που έχουν εκπαιδευτεί, μπορούν να χρησιμοποιούν το συγκεκριμένο εργαλείο που διατίθεται στα επιμέρους ΚΕΣΥ. Πρόκειται για ένα κριτήριο το οποίο εμπεριέχει 12 δοκιμασίες. Οι 4 από αυτές απαντώνται γραπτά ενώ οι 8 από αυτές απαιτούν εκτελεστικές αντιδράσεις από τον αξιολογούμενο.

Οι τομείς, οι οποίοι εξετάζονται στον παρόν εργαλείο είναι οι εξής: Ο *οπτικοκινητικός συντονισμός*, ο οποίος ελέγχεται μέσα από μία σειρά 14 δοκιμασιών όπου το παιδί εκτελεί τις οδηγίες του αξιολογητή χαράσσοντας γραμμές από ένα σημείο σε ένα άλλο. Η βαθμολογία της συγκεκριμένης υποδοκιμασίας βαθμολογείται από 0 έως 2 μονάδες. Ο επόμενος τομέας που αξιολογείται είναι η *οπτική διάκριση και διαχωρισμός*, βάσει της οποίας ο εξεταζόμενος καλείται να αναγνωρίσει διάφορα γεωμετρικά σχήματα με ορισμένους περιορισμούς. Η βαθμολογία κυμαίνεται από 0 έως 6.

Η τρίτη κλίμακα είναι αυτή της *αντίληψης σχέσεων στο χώρο*, όπου δίνονται στον μαθητή 23 ασκήσεις, οι οποίες εμπεριέχουν εικόνες ή σχήματα. Το παιδί πρέπει να εντοπίσει ποιο σχήμα ή εικόνα είναι διαφορετική και να κάνει μεταφορά σε διπλανό πλαίσιο. Η βαθμολογία μπορεί να είναι είτε 0 είτε 1 για κάθε απάντηση. Ο τέταρτος τομέας αξιολόγησης είναι αυτός της *αναπαραγωγής γεωμετρικών σχεδίων*, οι ασκήσεις του οποίου αφορούν τη ζωγραφική κάποιων γεωμετρικών σχημάτων που δίνονται στον εξεταζόμενο. Στη συνέχεια, καλείται να εντοπίσει τις διαφορές μεταξύ των

πρωτότυπων σχημάτων που του δόθηκαν με εκείνα που ζωγράφισε. Η βαθμολογία για κάθε λανθασμένη απάντηση είναι 0, ενώ για κάθε σωστή 1 μονάδα.

Η πέμπτη κλίμακα αξιολόγησης είναι αυτή της *αναγνώρισης σχημάτων στην παλάμη*. Αναλυτικότερα, ο εξεταστής σχεδιάζει στην παλάμη του παιδιού κάποιους αριθμούς, τους οποίους πρέπει να αναγνωρίσει. Η κάθε σωστή απάντηση βαθμολογείται με 1 μονάδα, ενώ η λανθασμένη με 0. Ο έκτος τομέας είναι τα *ηχητικά μοτίβα/κινητική αναπαραγωγή* βάσει του οποίου ο αξιολογητής παράγει ορισμένους ήχους με τα χέρια, τα γόνατα ή το στόμα του και ο μαθητής καλείται με κλειστά μάτια να κάνει αναπαραγωγή των ίδιων ήχων. Η σωστή ηχητική ανταπόκριση βαθμολογείται και εδώ με 1 μονάδα, ενώ η λανθασμένη με 0.

Η έβδομη δοκιμασία αφορά τη κίνηση των *πάνω άκρων προς τη μύτη* με 12 προσπάθειες. Η όγδοη κλίμακα είναι αυτή του *περπατήματος φτέρνα-δάχτυλα*. Το παιδί καλείται να περπατήσει και να επιστρέψει σε μία ευθεία. Η βαθμολογία κυμαίνεται από 0 έως 2 βαθμούς. Η ένατη δοκιμασία αφορά την *ισορροπία σε ένα πόδι* βάσει της οποίας το παιδί καλείται να ισορροπήσει εναλλάξ σε κάθε πόδι του. Σε περίπτωση που τα καταφέρει βαθμολογείται με 1 βαθμό, αλλιώς με 0. Στη δέκατη δοκιμασία ελέγχεται η *λεπτή κινητικότητα* του παιδιού κάνοντας κύκλους με όλα τα δάχτυλά του. Η βαθμολογία μπορεί να κυμαίνεται από 0 έως 2 μονάδες.

Στην επόμενη δοκιμασία ζητείται από τον μαθητή να κάνει *γρήγορες αντιστροφόμενες επαναλαμβανόμενες κινήσεις της παλάμης του*. Η ταχύτητα της περιστροφής βαθμολογείται με 0, 1 ή 2. Τέλος, η *έκταση του βραχίονα και του ποδιού* αποτελούν την τελευταία δοκιμασία κατά την οποία ο μαθητής καθισμένος σε μία καρέκλα καλείται να τεντώσει τα χέρια και τα πόδια του για 30 δευτερόλεπτα. Η βαθμολογία για την επιτυχημένη προσπάθεια είναι 1 βαθμός και 0 για την αποτυχημένη.

Από τη συνολική βαθμολόγηση ο αξιολογητής μπορεί να καταλήξει στο ότι ο μαθητής έχει κανονική απόκλιση και η νευρολογική του ανάπτυξη κινείται σε φυσιολογικά επίπεδα με μεγάλη πιθανότητα να μην εμφανίζει μαθησιακές δυσκολίες. Σε περίπτωση που ο μαθητής έχει σοβαρή απόκλιση, τότε το παιδί παρουσιάζει δυσκολίες στη μάθηση, οι οποίες μπορεί να εμφανίζονται παράλληλα με άλλα σύνδρομα. Τέλος, αν υπάρχει μέτρια διαφορά, η ανάπτυξη του παιδιού δε συμβαδίζει με εκείνη των συνομηλίκων του.

33. Λ.Α.Μ.Δ.Α.: Λογισμικό Ανίχνευσης Μαθησιακών Δεξιοτήτων Αδυναμιών (Σκαλούμπακας & Πρωτόπαπας, 2007)

Το Λογισμικό Ανίχνευσης Μαθησιακών Δεξιοτήτων Αδυναμιών (Λ.Α.Μ.Δ.Α), όπως αναφέρεται σε παρουσίαση του Παπαδόπουλου και Κουτράκη (2019) αποτελεί ένα τεστ αυτοματοποιημένης ανίχνευσης Μαθησιακών Δυσκολιών στον προφορικό και στον γραπτό λόγο. Είναι ένα ψυχομετρικό εργαλείο, που έχει σταθμιστεί σε 1.322 μαθητές της δημόσιας γενικής εκπαίδευσης των νομών Αττικής, Θεσσαλονίκης, Ηρακλείου, Ρεθύμνου, Λαρίσης και Μαγνησίας (Σκαλούμπακας & Πρωτόπαπας, 2007).

Σε ό,τι αφορά το συγκεκριμένο λογισμικό, δε χρειάζεται εξειδικευμένο προσωπικό για τη χορήγησή του. Κάθε επαγγελματίας του χώρου της εκπαίδευσης, που ενδιαφέρεται να αποκτήσει το λογισμικό, μπορεί να κάνει αίτηση στο Ινστιτούτο Επεξεργασίας Λόγου για να το αποκτήσει. Ακόμα, η διεξαγωγή της αξιολόγησης πραγματοποιείται ακριβώς με τον ίδιο τρόπο σε όλους τους μαθητές που εξετάζονται, εξασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο την αξιοπιστία της χορήγησης. Σημαντικό είναι πως αυτή η αυτοματοποιημένη αξιολόγηση μπορεί να αξιολογήσει τόσους μαθητές όσοι είναι και οι υπολογιστές που διατίθενται, στον εκπαιδευτικό χώρο, καθώς όλη η αξιολόγηση ελέγχεται πλήρως από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, τόσο στη χορήγηση των δοκιμασιών όσο και στην έκδοση των αποτελεσμάτων (Σκαλούμπακας & Πρωτόπαπας, 2007).

Η σημασία του Λ.Α.Μ.Δ.Α. έγκειται στο γεγονός πως μέσω αυτού σκιαγραφούνται διάφοροι τομείς δεξιοτήτων και αδυναμιών του μαθητή χωρίς να γίνεται πλήρης κλινική εκτίμηση. Ανιχνεύει, δηλαδή, αυτούς τους μαθητές που πιθανότατα να χρειάζονται περαιτέρω αξιολόγηση και ειδική εκπαιδευτική υποστήριξη. Το λογισμικό αυτό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του έργου: «Κατασκευή και στάθμιση 12 διερευνητικών – ανιχνευτικών εργαλείων των μαθησιακών δυσκολιών» με ανάδοχο το Πανεπιστήμιο Πατρών και δόθηκε στη δημοσιότητα το 2008.

Το παρόν κριτήριο αξιολόγησης χωρίζεται σε δύο ουσιαστικά εργαλεία που απευθύνονται σε δύο διαφορετικές ηλικιακές ομάδες. Το πρώτο εργαλείο ανίχνευσης Λ.Α.Μ.Δ.Α απευθύνεται σε μαθητές Β΄-Δ΄ Δημοτικού με τίτλο: «Αυτοματοποιημένη διερεύνηση (με την ανάπτυξη ειδικού λογισμικού) ειδικών μαθησιακών δυσκολιών στην παραγωγή και πρόσληψη γραπτού και προφορικού λόγου» από τον Σκαλούμπακα

και Πρωτόπαπα (2007). Το δεύτερο εργαλείο με τον ίδιο τίτλο απευθύνεται σε μαθητές Ε΄ Δημοτικού - Β΄ Γυμνασίου. Η μορφή και το περιεχόμενο των ασκήσεων διαφοροποιείται ανάλογα με την ηλικία του μαθητή, ώστε να προκύπτει εγκυρότητα στα αποτελέσματα και να διατηρείται το ενδιαφέρον των παιδιών. Τέλος, ο χρόνος ολοκλήρωσης των δραστηριοτήτων του Λ.Α.Μ.Δ.Α. ποικίλει ανάλογα με την ηλικία και τις μαθησιακές δυσκολίες, που έχει ο εξεταζόμενος μαθητής.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι χρόνοι ολοκλήρωσης των υποδοκιμασιών του εργαλείου από το 50, 90% και 95% των μαθητών του δείγματος.

Πίνακας 6: Χρόνοι ολοκλήρωσης των ασκήσεων του Λ.Α.Μ.Δ.Α. ανά τάξη

Πηγή: Σκαλούμπακας & Πρωτόπαπας (2007)

	Εκατοστημόριο		
	50	90	95
Β' Δημοτικού	32:28	39:17	42:04
Γ' Δημοτικού	34:39	40:38	41:09
Δ' Δημοτικού	32:57	38:37	39:25
Ε' Δημοτικού	33:24	41:44	44:53
Στ' Δημοτικού	32:21	39:48	42:20
Α' Γυμνασίου	32:03	38:30	40:19
Β' Γυμνασίου	31:59	38:15	40:15

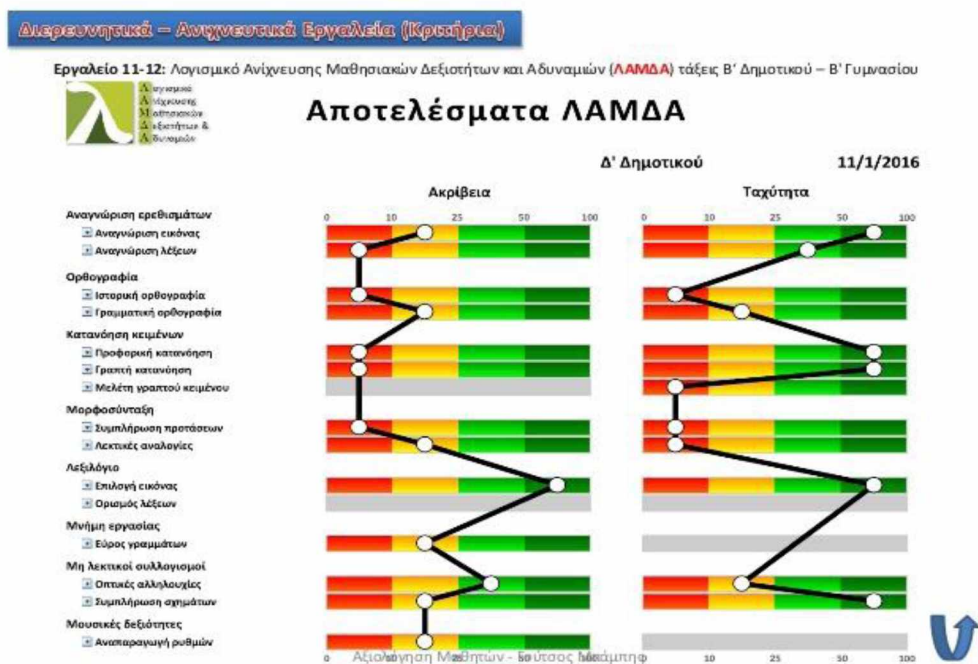
Σε ό,τι αφορά τα πεδία που αξιολογεί το συγκεκριμένο λογισμικό, είναι τα εξής: η *Αναγνώριση ερεθισμάτων*, με υποκλίμακες την αναγνώριση εικόνας και την αναγνώριση λέξεων, η *Ορθογραφία* ιστορική και γραμματική, η *Κατανόηση κειμένων* (προφορική, γραπτή και μελέτη γραπτού κειμένου), η *Μορφοσύνταξη* με συμπλήρωση προτάσεων και γλωσσικές αναλογίες, το *Λεξιλόγιο*, που εξετάζεται τόσο μέσω της επιλογής της σωστής εικόνας που αντιστοιχεί με τη σημασία της λέξης, που δίνεται, όσο και με τον ορισμό λέξεων, όταν οι μαθητές που εξετάζονται είναι μεταξύ Ε΄ Δημοτικού με Β΄ Γυμνασίου. Επιπλέον, μέσω αυτού του εργαλείου ελέγχεται η *μνήμη εργασίας*, με βάση το εύρος των γραμμάτων που ο μαθητής είναι σε θέση να ανακαλέσει. Ο έβδομος τομέας που αξιολογείται είναι αυτός της *μη λεκτικής νοητικής* ικανότητας, με οπτικές αλληλουχίες για τους μαθητές Β΄ με Δ΄ Δημοτικού και με συμπλήρωση σχημάτων για όλες τις ηλικίες. Τέλος, μόνο για τις τάξεις Β΄ με Δ΄ Δημοτικού εξετάζεται και η *αντίληψη χαρακτηριστικών μουσικής* με βάση την ικανότητα του παιδιού να αναπαράξει ίδιους ρυθμούς με αυτούς που ακούει.

Με το πέρας των δοκιμασιών, εμφανίζονται τα αποτελέσματα ανά πεδίο σε δύο διαγράμματα. Το πρώτο διάγραμμα, είναι το διάγραμμα ακρίβειας, στο οποίο παρουσιάζονται οι επιδόσεις του μαθητή αναφορικά με τον αριθμό των σωστών απαντήσεων που έδωσε. Το δεύτερο είναι εκείνο της ταχύτητας, στο οποίο παρουσιάζονται οι επιδόσεις αναφορικά με τον χρόνο που χρειάστηκε ο μαθητής, για να δώσει τις σωστές απαντήσεις. Σε αυτό το διάγραμμα δεν περιλαμβάνονται οι λανθασμένες απαντήσεις των μαθητών. Σε περίπτωση που ο μαθητής δεν απαντήσει σωστά σε δοκιμασίες ενός πεδίου, τότε η ταχύτητα δεν αναγράφεται.

Αν οι επιδόσεις του μαθητή κυμαίνονται στην κόκκινη ζώνη, τότε υποδεικνύεται πιθανή αδυναμία του παιδιού στα αντίστοιχα πεδία. Αν ο μαθητής εμφανίσει χαμηλές επιδόσεις σε δύο ή περισσότερα πεδία, τότε παραπέμπεται για λεπτομερειακή αξιολόγηση από ειδικό. Πολλαπλές επιδόσεις στην κίτρινη ζώνη, ενδεχομένως αποτελούν σημάδι μέτριας μαθησιακής δυσκολίας, όπου και σε αυτή την περίπτωση συνίσταται περαιτέρω αξιολόγηση από κάποιον ειδικό. Σε περίπτωση που ο μαθητής παρουσιάσει επιδόσεις στην πράσινη ζώνη, τότε βρίσκεται στο ανώτερο 75% δείγμα στάθμισης και δε χρειάζεται περαιτέρω αξιολόγηση.

Εικόνα 44: Ενδεικτικό φύλλο βαθμολόγησης Λ.Α.Μ.Δ.Α.

Πηγή: Σκαλούμπακας & Πρωτόπαπας (2007)

34. ΜέταΦΩΝ τεστ: Εργαλείο Μεταφωνολογικής Ανάπτυξης και Αναγνωστικής ετοιμότητας ως προς τη φωνολογική επίγνωση (Γιαννετοπούλου & Κιρπότην, 2007)

Το 2007 κατασκευάστηκε και σταθμίστηκε από τον Πανελλήνιο Σύλλογο Λογοπεδικών το ΜέταΦΩΝ τεστ. Το παρόν εργαλείο στοχεύει στην έγκαιρη ανίχνευση και διάγνωση παιδιών προσχολικής ηλικίας που βρίσκονται σε κίνδυνο εμφάνισης μαθησιακών δυσκολιών.

Ως προς τη δομή του, αυτό χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο είναι το «Αναπτυξιακό ΜέταΦΩΝ Τεστ», το οποίο απευθύνεται σε ηλικίες 3 ετών και 10 μηνών έως 6 ετών και 6 μηνών. Ο χρόνος χορήγησής του υπολογίζεται σε περίπου 1 με μιάμιση ώρα. Το παρόν εργαλείο απαρτίζεται από 37 κριτήρια αξιολόγησης, τα οποία στοχεύουν στη διερεύνηση του βαθμού κατάκτησης και ανάπτυξης της φωνολογικής ενημερότητας. Για την αποτελεσματικότερη χορήγηση των κριτηρίων, αυτά έχουν κατηγοριοποιηθεί στα γλωσσολογικά επίπεδα της ρίμας, της συλλαβής και του φωνήματος. Τα αποτελέσματα του εργαλείου μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για τη διάγνωση δυσκολιών όσο και για το σχεδιασμό κατάλληλων παρεμβατικών προγραμμάτων.

Το δεύτερο μέρος του εργαλείου είναι το «ό», για του οποίου ο χρόνος χορήγησης δεν ξεπερνά τα 35 λεπτά. Αφορά παιδιά 5 έως 7 ετών και αποτελείται από 15 κριτήρια αξιολόγησης. Αυτά είναι τμήμα του αναπτυξιακού ΜέταΦΩΝ και εξετάζουν το κατά πόσο είναι έτοιμο το παιδί να κατακτήσει τον μηχανισμό ανάγνωσης αναφορικά με την φωνολογική επίγνωση. Παράλληλα, μέσω αυτού επιδιώκεται ο εντοπισμός των παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο εμφάνισης δυσκολιών στην ανάγνωση.

Για την χορήγηση του αναπτυξιακού ΜέταΦΩΝ τεστ προτείνεται να πραγματοποιείται από λογοθεραπευτές και ειδικούς παιδαγωγούς που έχουν λάβει επιμόρφωση. Από την άλλη για το ανιχνευτικό ΜέταΦΩΝ, η χρήση του μπορεί να γίνει από επαγγελματίες ψυχικής υγείας, ειδικούς εκπαιδευτικούς, ερευνητές και δασκάλους, που έχουν συμμετάσχει και αυτοί σε ειδική επιμόρφωση για τη σωστή χορήγησή του.

35. Movement Assessment Battery for children (Movement ABC) (Henderson, Sugden & Barnett, 2007)

Το εργαλείο Movement ABC αποτελεί ένα σταθμισμένο κριτήριο που αξιολογεί σε παιδιά ηλικίας 3 έως 16 ετών και 11 μηνών τα κινητικά ελλείμματά τους. Προσφέρει, επίσης, σημαντικές πληροφορίες για τον κινητικό τομέα του παιδιού ανάλογα με το αναπτυξιακό του ορόσημο, επιτρέποντας τον κατάλληλο σχεδιασμό παρεμβατικών προγραμμάτων.

Αναφορικά με τη δομή του, το εργαλείο περιλαμβάνει 8 δοκιμασίες για κάθε μία από τις ακόλουθες ηλικιακές ομάδες: 3-6 ετών, 7-10 ετών, 11-16 ετών. Μέσω αυτών των δοκιμασιών εξετάζονται τρεις περιοχές κίνησης: η διαχείριση πραγμάτων με επιδεξιότητα, οι ικανότητες χρήσης και κίνησης της μπάλας και η στατική και δυναμική ισορροπία. Από τις επιδόσεις του παιδιού στις παραπάνω δοκιμασίες, δημιουργείται ένα συγκεκριμένο προφίλ, το οποίο ενισχύεται με πληροφορίες που έχει συλλέξει ο εξεταστής μέσω της παρατήρησης.

Εκτός από την κλίμακα «Movement ABC», διατίθεται και το ερωτηματολόγιο «Movement ABC- Checklist». Σε αυτό περιλαμβάνονται 43 ερωτήσεις, οι οποίες διακρίνονται σε τρία μέρη και απευθύνονται σε άτομα 5 έως 12 ετών. Πιο συγκεκριμένα, ο τομέας Α αποτελείται από 15 ερωτήσεις, ο τομέας Β από άλλες 15 και ο τομέας Γ από 13. Οι δύο πρώτοι τομείς αφορούν διάφορες κινητικές δραστηριότητες διαβαθμισμένη πολυπλοκότητας και δυσκολίας, οι οποίες υποδηλώνουν αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στο παιδί και στο περιβάλλον. Αντίθετα, ο τομέας Γ αξιολογεί μη-κινητικούς παράγοντες που έχουν αντίκτυπο στη δυσκολία κίνησης του ατόμου. Το ερωτηματολόγιο αυτό συμπληρώνεται από γονείς, εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες που έχουν έρθει σε άμεση επαφή με το παιδί. Ο ειδικός που θα χορηγήσει το σταθμισμένο εργαλείο θα πρέπει να έχει λάβει πιστοποίηση για την εκπαίδευσή του σε αυτό.

36. Neale analysis of reading ability-3rd Edition (Neale, 1999)

Το παρόν εργαλείο σχεδιάστηκε από τη Neale το 1999 και αποτελεί ένα σταθμισμένο κριτήριο που αξιολογεί και μετρά την αναγνωστική ακρίβεια, τη γραπτή κατανόηση και παρέχει σημαντικές πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά ανάγνωσης του παιδιού. Ακόμα, είναι πολύ χρήσιμο, όταν θέλει ο ειδικός εκπαιδευτικός ή ο εκπαιδευτικός της γενικής τάξης να ελέγξει πρόοδο στην αναγνωστική ικανότητα του

εξεταζόμενου. Απευθύνεται σε παιδιά που κυμαίνονται από 6 έως 12 ετών και έχουν κατακτήσει τον μηχανισμό της ανάγνωσης.

Η χορήγηση του εργαλείου διαρκεί περίπου 20 λεπτά και είναι εξατομικευμένη. Εμπεριέχει 6 σύντομες αφηγήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας με ένα συγκεκριμένο αριθμό λέξεων και ένα κεντρικό θέμα που διαπραγματεύονται. Τα αποσπάσματα αυτά συνοδεύονται από οπτικές απεικονίσεις. Το παιδί καλείται να τα διαβάσει και να απαντήσει σε διάφορες ερωτήσεις κατανόησης που του γίνονται από τον εξεταστή. Κατά την ανάγνωση ο εξεταστής σημειώνει στο έντυπό του πόσα αναγνωστικά λάθη έκανε ως προς την προφορά, πόσες φορές αντικατέστησε γράμματα, έκανε αντιστροφές συλλαβών/λέξεων, προσθήκες φωνημάτων/ συλλαβών/λέξεων, παραλείψεις και παραφράσεις.

Εικόνα 45: Παράδειγμα αναγνωστικής δοκιμασίας της Neale

Πηγή: Neale (1999)

Circus (Level 3)

The lions' final act was in progress. Jack stood waiting to clear the ring. The thunder outside the circus tent had made the lions restless. Suddenly Tina, the lion trainer, stumbled. Her whip fell. The youngest lion sprang towards her. Jack leaped swiftly inside the cage, cracking the whip with great skill. His prompt action enabled Tina to regain control quickly. After that brief adventure, Jack decided upon his future work. [71 words]

QUESTIONS

<p>1 Where did this story take place?</p> <p>2 Were the lions near the beginning, near the middle or near the end of their act?</p> <p>3 What was Jack waiting for?</p> <p>4 Why were the lions restless?</p>	<p>5 What happened to Tina?</p> <p>6 What did Jack do?</p> <p>7 Who finished the act?</p> <p>8 What did Jack decide after this adventure?</p>
---	---

						TOTAL
Mispronunciations	Substitutions	Refusals	Additions	Omissions	Reversals	Comprehension
						Errors
						Time

Σε περίπτωση που ο εξεταστής κρίνει πως απαιτείται περαιτέρω πληροφορίες για την αναγνωστική ικανότητα του παιδιού, τότε μπορεί να του χορηγήσει τις 4 συμπληρωματικές δοκιμασίες που εμπεριέχονται στο τεστ. Η πρώτη εξετάζει την ικανότητα διάκρισης αρχικού και τελικού φωνήματος σε λέξεις που ακούει. Η δεύτερη αξιολογεί τη γνώση της ονομασίας και των ήχων των πεζών και κεφαλαίων γραμμάτων του αγγλικού αλφάβητου. Η τρίτη ελέγχει την ικανότητα του παιδιού να συλλαβίζει λέξεις που ακούει, οι οποίες είναι διαβαθμισμένης δυσκολίας. Τέλος, στην τέταρτη

συμπληρωματική δοκιμασία, ο εξεταστής αξιολογεί την *ακουστική διάκριση όμοιων λέξεων*.

Η χορήγηση του συγκεκριμένου εργαλείου πραγματοποιείται από ειδικούς παιδαγωγούς και δασκάλους, οι οποίοι θέλουν να διαγνώσουν πιθανές δυσκολίες που μπορεί να φέρει το παιδί στην αναγνωστική ακρίβεια και κατανόηση. Σημαντικό είναι να έχει διαβάσει προσεκτικά τις οδηγίες στο εγχειρίδιο του εργαλείου πριν τη χορήγησή του.

37. Peabody Picture Vocabulary Test (PPVT)

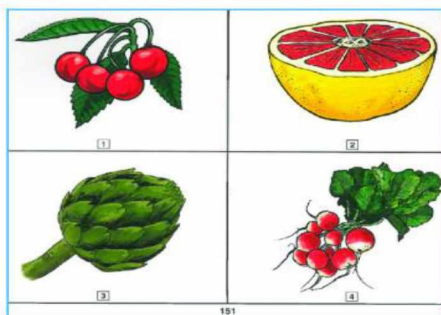
Το Peabody Picture Vocabulary Test (PPVT) σχεδιάστηκε από τους L. M. Dunn, L. Dunn, D. M. Dunn (1981) με σκοπό να αξιολογήσει το λεκτικό και προσληπτικό λεξιλόγιο των ατόμων ηλικίας 2.5 έως 90 χρονών. Είναι ένα σταθμισμένο ψυχομετρικό εργαλείο το οποίο χρησιμοποιείται και στην ελληνική του έκδοση, για να ελέγξει τις ικανότητες λεξιλογίου, τις λεξικές γνώσεις καθώς και την ικανότητα πρόσληψης της γλώσσας.

Η βασική ιδέα του σχεδιασμού του παρόντος εργαλείου στηρίζεται στο ότι η αξιολόγηση του επιπέδου του προσληπτικού λεξιλογίου του παιδιού φανερώνει και τον δείκτη της αναγνωστικής ευχέρειας και κατανόησής του. Επιπρόσθετα, είναι σημαντικό να αναφερθεί πως αποτελεί ένα ιδανικό εργαλείο για την αξιολόγηση της γλώσσας σε παιδιά με νοητική καθυστέρηση, με σοβαρά γλωσσικά ελλείμματα ή συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές (Simos, Sideridis, Protopapas & Mouzaki, 2011).

Σε ό,τι αφορά τη χορήγηση του συγκεκριμένου εργαλείου, αυτή μπορεί να πραγματοποιείται από ψυχολόγους, ειδικούς παιδαγωγούς, λογοθεραπευτές και δασκάλους γενικής. Η αξιολόγηση είναι εξατομικευμένη και ο χρόνος χορήγησής του δεν ξεπερνά τα 15 λεπτά. Στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, ο εξεταζόμενος καλείται να δείξει ποια από τις 4 εικόνες που έχει κάθε φορά μπροστά του, αντιστοιχεί με αυτή που άκουσε. Οι λέξεις μπορεί να είναι ουσιαστικά, ρήματα ή επίθετα. Η συνολική βαθμολογία των σωστών απαντήσεων μετατρέπεται σε τυπικούς βαθμούς βάσει του φύλου και της ηλικίας, έτσι ώστε να αποφανθεί ο αξιολογητής για το αν το προσληπτικό λεξιλόγιο είναι χαμηλό/φτωχό, κανονικό ή πλούσιο.

Εικόνα 46: Παράδειγμα καρτέλας του PPVT

Πηγή: Dunn, Dunn, & Dunn (1981)

38. Pediatric Evaluation of Disability Inventory (PEDI) (Haley, Coster, Ludlow, Haltiwanger & Andrellos, 1992)

Το παρόν ψυχομετρικό εργαλείο δημοσιεύτηκε το 1992 για πρώτη φορά. Αποτελεί το πρώτο παιδιατρικό κριτήριο που αξιολογεί τη λειτουργικότητα του παιδιών από 6 μηνών έως 7 ετών. Η χορήγησή του μπορεί να γίνει ατομικά ή σε ομάδες και διαρκεί από 45 έως 60 λεπτά. Ως εργαλείο θεωρείται ευρέως σημαντικό και για τον λόγο αυτόν έχει μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες και προσαρμοστεί σε ποικίλους πολιτισμούς.

Μέσω των δοκιμασιών του αξιολογείται αν ένα παιδί έχει καθυστέρηση στις λειτουργικές του ικανότητες σε σύγκριση με τις επιδόσεις συνομηλίκων τους. Ακόμα, παρέχει σημαντικές πληροφορίες, βάσει των οποίων δημιουργείται ένα συγκεκριμένο προφίλ παιδιού με δυνατότητες και ελλείμματα, πάνω στο οποίο βασίζεται ο σχεδιασμός κατάλληλων παρεμβατικών προγραμμάτων.

Πιο συγκεκριμένα, οι περιοχές αξιολόγησης του παρόντος εργαλείου είναι οι αυτοεξυπηρέτησή τους σε καθημερινές δραστηριότητες, η συμπεριφορά τους, οι γνώσεις, η επικοινωνία, το φαγητό, η λειτουργική τους κίνηση, η φυσική ανάπτυξη του βρέφους και παιδιού, η γλώσσα, ο συλλογισμός, η ικανότητα επίλυσης προβλημάτων και οι κοινωνικές σχέσεις. Η χορήγησή του γίνεται μόνο από ειδικούς, οι οποίοι έχουν εκπαιδευτεί.

39. Pediatric evaluation of disability inventory computer adaptive test - PEDI-CAT

Το PEDI-CAT αποτελεί μετεξέλιξη του εργαλείου PEDI, καθώς του έγινε προσαρμογή στον υπολογιστή με την τελική του έκδοση το 2012. Είναι ένα εργαλείο το οποίο αξιολογεί τρεις λειτουργικές περιοχές: τη λειτουργικότητα του παιδιού σε

καθημερινές δραστηριότητες, την ικανότητα κίνησης και τον κοινωνικό/γνωστικό τομέα. Ως εργαλείο απευθύνεται σε άτομα έως 20 ετών.

Η χορήγησή του μπορεί να πραγματοποιηθεί από ειδικούς επαγγελματίες, εκπαιδευτικούς που είναι σε άμεση επαφή με το παιδί καθώς και από αναφορές γονέων. Μετά τη συμπλήρωση των ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων, τα αποτελέσματα υπολογίζονται απευθείας στον υπολογιστή με το πρόγραμμα CAT.

40. Preschool Language Scale-3rd Edition (PLS-3) (Zimmerman, Steiner & Pond, 1992)

Το preschool language scale-3 αποτελεί ένα ψυχομετρικό εργαλείο το οποίο σχεδιάστηκε το 1992. Είναι ένα εργαλείο που αξιολογεί τις γλωσσικές ικανότητες πρόσληψης και παραγωγής λόγου σε παιδιά έως 6 ετών. Διακρίνεται σε δύο υποκλίμακες που αφορούν τόσο την ακουστική κατανόηση όσο και την εκφραστική επικοινωνία.

Αναλυτικότερα, η γνώση της δομής της γλώσσας αξιολογείται μέσω μορφολογικών και συντακτικών δοκιμασιών. Από την άλλη η γνώση της σημασιολογίας ερευνάται μέσα από δραστηριότητες λεξιλογίου και κατάκτησης εννοιών. Ακόμα, η χρήση της γλώσσας αξιολογείται μέσω δοκιμασιών που εξετάζουν τις ικανότητες σκέψης. Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως στο παρόν εργαλείο εμπεριέχονται και 3 συμπληρωματικές μετρήσεις, που είναι η κλίμακα ανίχνευσης άρθρωσης, η λίστα δείγματος λόγου του παιδιού και το ερωτηματολόγιο που συμπληρώνεται από τους γονείς του εξεταζόμενου παρέχοντας σημαντικές πληροφορίες για τις επικοινωνιακές δεξιότητές του.

Σε ό,τι αφορά τη χορήγησή του, είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται από ειδικούς που ασχολούνται με την ανάπτυξη λόγου του παιδιού στην προσχολική ηλικία. Είναι ένα ανιχνευτικό εργαλείο τα αποτελέσματά του οποίου θα καθορίσουν αν το παιδί χρήζει περαιτέρω διάγνωσης. Αυτή τη στιγμή κυκλοφορεί και η πέμπτη έκδοσή του, η οποία κυκλοφόρησε το 2011.

41. Raven's Progressive Matrices (Coloured Progressive Matrices and Crichton Vocabulary Scales) (Raven, 2008)

Το Raven test αποτελεί ένα σταθμισμένο εργαλείο που χρησιμοποιείται ευρέως για την εκτίμηση της μη λεκτικής ικανότητας σε παιδιά 4-12 ετών. Η στάθμισή του στον

ελληνικό πληθυσμό πραγματοποιήθηκε υπό την επιστημονική ευθύνη του κ. Σιδερίδη. Για τη στάθμιση χρησιμοποιήθηκαν 1.001 αγόρια και κορίτσια που προέρχονται από 13 γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας και από 8 διαφορετικές ομάδες μορφωτικών επιπέδων των γονέων τους.

Η χορήγησή του διαρκεί λιγότερο από 60 λεπτά και είναι εξατομικευμένη. Πιο συγκεκριμένα, το Coloured Progressive Matrices του Raven αποτελεί ένα από τα πιο συχνά κριτήρια μη λεκτικών δοκιμασιών που χρησιμοποιούνται από ψυχολόγους, ειδικούς παιδαγωγούς, λογοθεραπευτές και εκπαιδευτικούς.

Το Coloured Progressive Matrices αποτελείται από έγχρωμες μήτρες που αξιολογούν τη μη-λεκτική ικανότητα του ατόμου για εξαγωγή συμπερασμάτων σε οπτικοχωρικό πλαίσιο. Μέσω αυτής της δοκιμασίας διερευνώνται η επαγωγική ικανότητα και η αφαιρετική σκέψη του παιδιού. Εκτός των παραπάνω, αξιολογείται και η αναπαραγωγική ικανότητα σχηματισμού μη λεκτικών δομών μεγάλης έκτασης που βοηθούν στην επίλυση προβλημάτων. Συμπερασματικά, η αναλυτική ικανότητα σε συνδυασμό με την αίσθηση της όρασης, της συμμετρίας και του συσχετισμού συμβόλων και σχημάτων μεταξύ τους είναι τα βασικά στοιχεία που ελέγχονται σε αυτές τις δοκιμασίες.

Ειδικότερα, αποτελείται από 60 προβλήματα, τα οποία έχουν τοποθετηθεί ανάλογα με τον βαθμό δυσκολίας τους. Για την ολοκλήρωσή του απαιτούνται περίπου 30 λεπτά. Ο δείκτης νοημοσύνης που υπολογίζεται στην κλίμακα Stanford-Binet φτάνει έως και το 145. Κάθε ερώτηση του εργαλείου αποτελείται από γεωμετρικά σχήματα από τα οποία ένα τμήμα απουσιάζει. Ο εξεταζόμενος καλείται να επιλέξει τη μία ορθή απάντηση ανάμεσα σε πολλές άλλες.

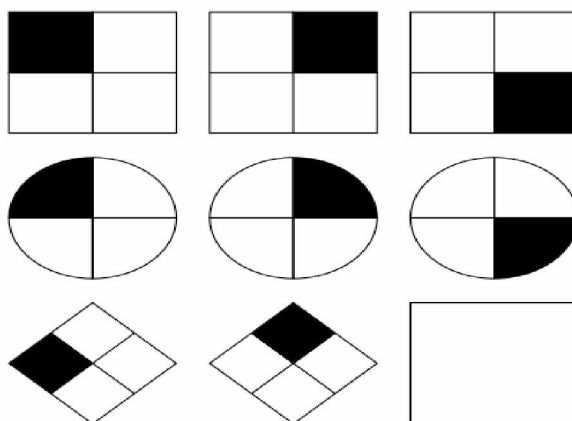
Επιπρόσθετα, περιλαμβάνονται και οι κλίμακες λεξιλογίου (Crichton Vocabulary Scales), οι οποίες αξιολογούν τη λεκτική ικανότητα του εξεταζόμενου, η οποία σχετίζεται με το πόσο εξοικειωμένος είναι κάποιος με έννοιες και λεκτικές πληροφορίες. Από τη σύνθεση όλων των πληροφοριών προκύπτει η γενική νοητική ικανότητα του ατόμου.

Ως προς τη βαθμολογία, οι αρχικές βαθμολογίες μετατρέπονται σε τυπικές με μέσο όρο το 100 και τυπική απόκλιση 15. Οι τυπικές βαθμολογίες είναι σε εκατοστημόρια και αντιστοιχούν σε συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα. Τα αποτελέσματα που προκύπτουν

συνίσταται να ερμηνεύονται με βάση το προφίλ και τα χαρακτηριστικά του εξεταζόμενου παιδιού.

Εικόνα 4 7: Παράδειγμα γεωμετρικών σχημάτων τύπου Raven

Πηγή: Raven (2008)

42. Test Psychodiagnostics Plates (Rorschach, 2013)

Το τεστ Rorschach αποτελεί ένα σταθμισμένο προβολικό τεστ το οποίο εκδόθηκε το 1921 από τον ψυχίατρο Rorschach. Η χορήγησή του πραγματοποιείται από ψυχολόγους που έχουν λάβει πιστοποίηση. Στόχος του είναι η ανακάλυψη του ασυνείδητου τρόπου σκέψης και συνειρμών, καθώς ο εξεταζόμενος θα πρέπει να περιγράψει τι βλέπει σε 10 αφηρημένες κάρτες με μελανοκηλίδες.

Πιο συγκεκριμένα, το τεστ αποτελείται από 5 κάρτες με ασπρόμαυρες κηλίδες, δύο που περιέχουν και κόκκινο χρώμα και τρεις που είναι έγχρωμες. Αυτές οι κάρτες παρουσιάζονται στον εξεταζόμενο με συγκεκριμένη σειρά. Καμία από τις απαντήσεις που θα δοθούν δε θεωρείται σωστή ή λανθασμένη. Ο αξιολογητής καταγράφει τις απαντήσεις που δίνει ο αξιολογούμενος καθώς και τους χρόνους απόκρισης και συνολικής περιγραφής. Η φάση αυτής της περιγραφής αποτελεί τον ελεύθερο συνειρμό. Μετά από αυτή τη φάση, ο εξεταστής θέτει ερωτήσεις με σκοπό να προσδιοριστούν αρκετά σημαντικά σημεία της περιγραφής, τα οποία είναι καθοριστικά για τη βαθμολόγηση.

Οι βαθμολογίες προκύπτουν με βάση τα χαρακτηριστικά 4 κατηγοριών. Η πρώτη αφορά τον τρόπο πρόσληψης και ερμηνείας της κάρτας ανάλογα με το εάν ο

εξεταζόμενος έχει επικεντρωθεί στο σύνολο ή στα επιμέρους χαρακτηριστικά των κηλίδων. Η δεύτερη κατηγορία στην οποία βασίζεται η βαθμολογία είναι οι προσδιοριστικοί παράγοντες που έχουν να κάνουν με το εάν η ερμηνεία γίνεται με βάση το σχήμα, το χρώμα ή την κίνηση. Η τρίτη ομάδα είναι το περιεχόμενο της απάντησης και τέλος, στην τέταρτη κατηγορία εξετάζεται η «δημοτικότητα» των απαντήσεων με το αν είναι πρωτότυπες ή κοινότοπες.

Μέσα από τις απαντήσεις, ο αξιολογητής μπορεί να διακρίνει χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του ατόμου, που αφορούν την οργανωτική ικανότητα, το επίπεδο νοημοσύνης, την ύπαρξη ψυχαναγκασμών, την κοινωνικότητα του ατόμου, τις ψυχικές διαταραχές (άγχος, κατάθλιψη) και τον βαθμό επιθετικότητας. Ακόμα, εξετάζεται το κατά πόσο το υπό εξέταση άτομο έχει προσκολληθεί σε συμβατικούς τρόπους ζωής ή αν αδυνατεί να βρίσκεται σε επαφή με την πραγματικότητα.

43. Σειρά Τεστ για τη Διάγνωση της Δυσλεξίας (Ζάχος & Ζάχος, 1998)

Με σκοπό τη διάγνωση της δυσλεξίας, σχεδιάστηκε μία σειρά διαγνωστικών δοκιμασιών. Απευθύνεται σε μαθητές Δημοτικού που έχουν ολοκληρώσει τη φοίτησή τους στην Α΄ Δημοτικού. Οι δοκιμασίες που αφορούν μαθητές Στ΄ είναι έγκυρες και για μαθητές που φοιτούν στην Α΄ Γυμνασίου. Κάθε τεστ από αυτή τη σειρά βασίζεται στην τάξη φοίτησης του παιδιού, δηλαδή ανάλογα με το εκπαιδευτικό και σχολικό επίπεδό του.

Οι τομείς που αξιολογούνται σε αυτά τα εργαλεία είναι η ανάγνωση, η κατανόηση, η αυθόρμητη και η καθ' υπαγόρευση γραφή, η διάκριση σε οπτικό και φωνολογικό επίπεδο, η πλευρίωση και η διατήρηση προσοχής. Όλοι αυτοί οι τομείς αντιπροσωπεύουν τα τέσσερα επίπεδα γλωσσικής λειτουργίας στα οποία παιδιά με δυσλεξία εκδηλώνουν δυσκολίες. Αυτά είναι το φωνολογικό, το μορφολογικό, το σημασιολογικό και το συντακτικό.

Η βαθμολογία που προκύπτει από τις επιμέρους δοκιμασίες συγκρίνεται με τον μέσο όρο βαθμολογιών παιδιών αντίστοιχης ηλικιακής ομάδας. Από την ανάλυση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων διαφαίνεται σε ποιους τομείς θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση κατά τον σχεδιασμό εξατομικευμένων παρεμβατικών προγραμμάτων. Η χορήγηση του παρόντος εργαλείου πραγματοποιείται μόνο από ειδικούς, οι οποίοι έχουν επιμορφωθεί στη χρήση αυτού.

44. Τεστ Ανάγνωσης -Α (Παντελιάδου & Αντωνίου, 2008)

Το σταθμισμένο εργαλείο «Τεστ Ανάγνωσης-Α» της Παντελιάδου και Αντωνίου (2008) είναι ένα κριτήριο που απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες Δημοτικού και Γυμνασίου (από Γ΄ Δημοτικού έως Γ΄ Γυμνασίου) με σκοπό τη συνολική αξιολόγηση της αναγνωστικής ικανότητάς τους. Για τη χορήγησή του απαιτείται ο εξεταστής να έχει εκπαιδευτεί πριν από τη χρήση του ή έστω να έχει αντίστοιχη προγενέστερη εμπειρία σε αξιολόγηση του τομέα της ανάγνωσης, ώστε να πραγματοποιηθεί ορθή εφαρμογή των υποδοκιμασιών, της βαθμολόγησης και του τρόπου αξιολόγησης. Ακόμα, το συγκεκριμένο εργαλείο είναι προσβάσιμο μόνο για ειδικούς επαγγελματίες του εκπαιδευτικού χώρου.

Ως προς τη δομή του, αποτελείται από 10 υποδοκιμασίες που αφορούν την αποκωδικοποίηση, την ευχέρεια ανάγνωσης, τη μορφολογία-σύνταξη και την αναγνωστική κατανόηση. Πιο συγκεκριμένα, ο πρώτος και ο δεύτερος τομέας αξιολόγησης, που είναι η «αποκωδικοποίηση» και η «αναγνωστική ευχέρεια» ελέγχεται στις 4 αρχικές δραστηριότητες του κριτηρίου μέσω της ανάγνωσης πραγματικών λέξεων, ψευδολέξεων και κειμένου.

Στις επόμενες τέσσερις δοκιμασίες που ακολουθούν (ασκήσεις 4-8) εξετάζεται το κατά πόσο ο εξεταζόμενος είναι σε θέση να χειρίζεται ορθά τη γλώσσα, ακολουθώντας μορφοσυντακτικούς κανόνες. Σε αυτές τις ασκήσεις ο μαθητής καλείται να συμπληρώσει ή να σχηματίσει προτάσεις με νόημα. Στις δύο τελευταίες δραστηριότητες (ασκήσεις 9 και 10) περιλαμβάνονται τρία κείμενα, με επτά ερωτήσεις κατανόησης πολλαπλών επιλογών στο κάθε ένα. Σε αυτές τις δοκιμασίες εξετάζεται το επίπεδο της αναγνωστικής κατανόησης του παιδιού.

Αναλυτικότερα, στην άσκηση 1 δίνονται στον εξεταζόμενο 24 λέξεις χωρίς νόημα με σκοπό η αξιολόγηση να εστιάσει στην αναγνωστική αποκωδικοποίηση μόνο. Για κάθε ανάγνωση λέξης, ο αξιολογητής περιμένει μέχρι 3 δευτερόλεπτα. Σε περίπτωση που η λέξη δε διαβαστεί μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα, ο εκπαιδευτικός συνεχίζει στην επόμενη. Κάθε σωστή απάντηση βαθμολογείται με 1 βαθμό, ενώ κάθε λάθος τονισμού ή αποκωδικοποίησης με 0. Η αξιολόγηση της πρώτης υποδοκιμασίας μπορεί να διακοπεί, όταν ο μαθητής προβεί σε 5 διαδοχικά λάθη.

Εικόνα 48: Παράδειγμα άσκησης 1 για την ανάγνωση ψευδολέξεων

Πηγή: Παντελιάδου & Αντωνίου (2008)

Παράδειγμα 1^{ης} άσκησης:

↓	1	τεπό (τεπό)	1	13	πλωχθρασματικών (δεν διαβάστηκε)	0
	2	τραίπα (τραίπα)	1	14	γελιζανερής (γκαζανέρης)	0
	3	ατζέλο (ατζέλο)	1	15	ποσσεινάθωκης (δεν διαβάστηκε)	0
	4	λαστρέμη (λαστρέμη)	1	16	λάπρενο » » (λάπενο)	0
	5	χρεσσιδούλα (χρεσσιδούλα)	1	17	ειγγασελάορα (δεν διαβάστηκε) Εφαρμογή κανόνα διακοπής	0
	6	κλωστραμπούκι (κλωστιμπούκι)	0	18	αγκρηνός	
	7	αμπρογέλι (αμπρογέλιο)	0	19	ζεράκολυ	
	8	βηφελίδα (βηφελίδα)	1	20	γδέκλωνοι	
	9	δαταβά (δαταβά)	1	21	στρουφάλομπρι	
	10	ηκοισελακώτων (ηκοσελακωτών)	0	22	σκαυφημπρά	
	11	φομπλέμο (φομπλεμό)	0	23	μπακτευδίκρουνα	
	12	ψωριζακό (ψωριζακό)	1	24	τευλαιντευός	

Στην άσκηση 2 ο εξεταζόμενος καλείται να διαβάσει 53 πραγματικές λέξεις, οι οποίες είναι διαβαθμισμένης δυσκολίας. Ο αξιολογητής βαθμολογεί κάθε λέξη, που διαβάστηκε σωστά, με 1 βαθμό και με 0 για τη λανθασμένη ανάγνωση αυτών. Όσες λέξεις διαβάστηκαν σωστά κατόπιν αυτοδιόρθωσης, λαμβάνονται ως ορθές απαντήσεις. Ωστόσο, σε περίπτωση που ο μαθητής προβεί σε λάθη τονισμού, η απάντησή του θεωρείται λανθασμένη. Επίσης, και σε αυτή τη δραστηριότητα σε περίπτωση που ο μαθητής χρειαστεί περισσότερο από 3 δευτερόλεπτα, για να διαβάσει τη λέξη, ο αξιολογητής περνά στην επόμενη λέξη. Τέλος, σε περίπτωση 5 διαδοχικών λανθασμένων απαντήσεων, η δοκιμασία διακόπτεται.

Εικόνα 49: Παράδειγμα άσκησης 2 "Ανάγνωση πραγματικών λέξεων"

Πηγή: Παντελιάδου & Αντωνίου (2008)

Παράδειγμα 2^{ης} άσκησης:

↓ 1	άλλος (άλλος)	1	19	κόσμημα (όσμημα)	0
2	ρύζι (ρύζι)	1	20	καταγγέλλω (καταγγελλώ)	0
3	θάλασσα (θάλασσα)	1	21	παγκοσμιότητα (παγοσμιότητα)	0
4	σπαθί (σπαθί)	1	22	βαθυμετρικός (βυθομετρικός)	0
5	γυμνός (γυμνός)	1	23	γαλακτοποίηση (γαλατοποίηση)	0
6	χαιδεύω (χαιδεύω)	1	24	τσιγγάνος	
7	λεωφορείο (λεωφορείο)	1	25	αβάπτιστος	
8	κουρδίζω (κουρδίζω)	1	26	συνδέονται	
9	οικογένεια (οικογένεια)	1	27	υπερπαραγωγή	
10	τζάμια (τζάμια)	1	28	πανεπιστημιακών	
11	ωραίος (ωραίος)	1	29	ρακοσυλλέκτης	

Στην τρίτη άσκηση που ακολουθεί, ο εξεταζόμενος αξιολογείται στο κατά πόσο είναι σε θέση να διακρίνει τις πραγματικές λέξεις με νόημα από τις άσημες. Του δίνονται 9 σειρές με λέξεις, τις οποίες πρέπει να τις διαβάσει από μέσα του και να αποφανθεί ποιες από αυτές είναι πραγματικές. Η διαδικασία αξιολόγησης διακόπτεται όταν ο μαθητής δεν καταφέρει να αναγνωρίσει καμία πραγματική λέξη σε 3 διαδοχικές σειρές. Κάθε πραγματική λέξη που αναφέρεται ως πραγματική βαθμολογείται με 1 βαθμό, ενώ κάθε ψευδολέξη που αναφέρεται ως πραγματική βαθμολογείται με 0.

Εικόνα 50: Παράδειγμα 3ης άσκησης "Αναγνώριση πραγματικών λέξεων"

Πηγή: Παντελιάδου & Αντωνίου (2008)

Παράδειγμα 3^{ης} άσκησης (κατά τη διάρκεια της εξέτασης)

ράμε	πίρτα	βιβλία	1		
λαμένα	φόρεμα	βικαρές			
φίλος	1	ώξολας	δόντια		
κύκλος	μπατζακώ	μπάλα	1	ώρα	1
κνιδούλης	παγώνω	1	ελάφι	1	πεδρύλι
μουσική	1	πρινικών	0	ζαμπλούσκα	γράμμα
τρώβι	μαλακός	1	κεδρόλα	πνεύμα	έκπληξη
σουβλάκια	1	βεστώνω	0	γεγονός	γκράνα
θροϊζω	γουστάρκος	άβυσσος	ζεστασιά	λακρισικός	1

Στην τέταρτη άσκηση, στην οποία αξιολογείται η αναγνωστική ευχέρεια, ο εξεταζόμενος καλείται να διαβάσει ένα κείμενο μέσα σε ένα λεπτό, καθώς ο αξιολογητής χρονομετρεί. Μόλις περάσει το 1 λεπτό, θα πρέπει να σημειωθεί μία αγκύλη στο σημείο που κατάφερε να φτάσει ο μαθητής, ώστε να καταμετρηθεί ο αριθμός των αναγνωσμένων λέξεων. Λέξεις που δε διαβάστηκαν σωστά, παραλείφθηκαν ή διαβάστηκαν από τον ίδιο, κυκλώνονται. Ομοίως με τις προηγούμενες δραστηριότητες, αν ο μαθητής δε διαβάσει μία λέξη μέσα σε 3 δευτερόλεπτα, τότε ο αξιολογητής του τη διαβάζει, ώστε να συνεχίσει την ανάγνωσή του στις επόμενες. Όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, ο αξιολογητής σημειώνει στο Α το σύνολο των λέξεων που διάβασε ο μαθητής σε ένα λεπτό, στο Β το συνολικό αριθμό των λαθών και στο Γ το σύνολο των σωστών απαντήσεων, που προκύπτει αν από τον συνολικό αριθμό των λέξεων που διαβάστηκαν αφαιρεθούν οι λανθασμένες απαντήσεις.

Εικόνα 51: Παράδειγμα άσκησης 4 «Ανάγνωση κειμένου»

Πηγή: Παντελιάδου & Αντωνίου (2008)

Παράδειγμα 4 ^{ης} άσκησης		Σ	Λ
Η τεχνολογία έκανε τη ζωή του ανθρώπου εύκολη, αλλά		9	
έβλαψε τον πλανήτη. Δύο από τα μεγαλύτερα προβλήματα που		18	
(δημιουργήθηκαν) είναι η ρύπανση και η μόλυνση (του) εδάφους.		27	2
δημιουργήθηκε			
του αέρα και των νερών. Η διαφορά της ρύπανσης και της		38	1
μόλυνσης είναι ότι η πρώτη προκαλείται από υλικά που		47	
(αλλοιώνουν) το περιβάλλον, ενώ η] δεύτερη από μικροοργανισμούς		55	1
όπως τα μικρόβια και οι ιοί.		61	

Α	Β	Γ (Β-Α)
52	4	48

Α: Σύνολο λέξεων του κειμένου που διάβασε ο μαθητής.
 Β: Σύνολο λαθών
 Γ: Σύνολο σωστών (Α-Β)

Στην πέμπτη άσκηση, ελέγχεται το κατά πόσο το παιδί είναι σε θέση να συμπληρώνει κενά σε 7 προτάσεις με το σωστό σχηματισμό ρημάτων σε διάφορα πρόσωπα, εγκλίσεις και χρόνο. Η απάντηση δίνεται προφορικά από τον μαθητή, αφού πρώτα διαβάσει σιωπηρά ή δυνατά όλη την πρόταση. Αν δεν καταφέρει να δώσει 3 σωστές διαδοχικές απαντήσεις, τότε η διαδικασία σταματά. Κάθε σωστή απάντηση βαθμολογείται με 1 βαθμό, ενώ κάθε λανθασμένη με 0.

Εικόνα 52: Παράδειγμα άσκησης 5 «Μορφοσύνταξη»

Πηγή: Παντελιάδου & Αντωνίου (2008)

Παράδειγμα 5^{ης} άσκησης

1.	Όταν επιστρέψεις, θα έχω τελειώσει τη μελέτη μου και θα παίζω.	1
2.	Χθες είδα (ή είδαμε) δύο καταπληκτικές ταινίες.	1
3.	«Παιδιά, σταματήστε τη φασαρία για να (σταμάτα)	0
	ξεκινήσει η παράσταση», είπε ο δάσκαλος. »»»	1
ΣΥΝΟΛΟ ΣΩΣΤΩΝ:		3

Στην έκτη δραστηριότητα στοχεύεται η αξιολόγηση τόσο της ικανότητας παραγωγής σύνθετων λέξεων, όσο και του χειρισμού μορφολογικών στοιχείων της γλώσσας. Στο παιδί δίνονται 8 προτάσεις τις οποίες, αφού πρώτα ο μαθητής τις διαβάσει σιωπηρά ή δυνατά, θα πρέπει να τις συμπληρώσει με τη σωστή λέξη προφορικά. Δίνεται παράδειγμα από τον αξιολογητή, ώστε να κατανοηθεί πλήρως η διαδικασία. Σε περίπτωση 3 διαδοχικών αποτυχημένων προσπαθειών, η άσκηση διακόπτεται. Κάθε σωστή απάντηση βαθμολογείται με 1 μονάδα, ενώ κάθε λανθασμένη με 0.

Εικόνα 53: Παράδειγμα άσκησης 6 «Συμπλήρωση κενών»

Πηγή: Παντελιάδου & Αντωνίου (2008)

Παράδειγμα 6^{ης} άσκησης

1. Ανοιγόκλεισε τα μάτια του, γιατί δεν πίστευε αυτό που έβλεπε. 1
Τα παιδιά προσφέρανε λουλούδια σε ένα σκληρόκαρδο γίγαντα. 0
(καρδισκληρο)

ΣΥΝΟΛΟ ΣΩΣΤΩΝ: 1

Στην επόμενη υποδοκιμασία, προκειμένου ο εξεταζόμενος να αξιολογηθεί στο κατά πόσο μπορεί να δημιουργεί προτάσεις με λέξεις που του δίνονται ανακατεμένες και οι οποίες βασίζονται σε μία εικόνα. Ο αξιολογητής δίνει 9 προτάσεις στον μαθητή, από τις οποίες η πρώτη χρησιμοποιείται ως παράδειγμα της διαδικασίας. Σε περίπτωση 3 διαδοχικών λανθασμένων απαντήσεων, η διαδικασία σταματά. Κατά τον σχηματισμό των προτάσεων, ο εξεταζόμενος θα πρέπει να εντοπίσει πως η λέξη που θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί πρώτη είναι αυτή που ξεκινά με κεφαλαίο γράμμα. Η κάθε σωστή απάντηση αντιστοιχεί σε 1 βαθμό και η κάθε λανθασμένη σε 0.

Στην όγδοη άσκηση ο μαθητής καλείται ξανά να τοποθετήσει τις λέξεις που του δίνονται στη σωστή σειρά, με σκοπό να συντάξει σωστές νοηματικά προτάσεις. Αυτή τη φορά, όμως, αυτή η διαδικασία πραγματοποιείται χωρίς κάποια οπτική βοήθεια. Η πρώτη σειρά λέξεων χρησιμοποιείται ως παράδειγμα. Σε περίπτωση 3 διαδοχικών λαθών, η διαδικασία διακόπτεται. Κάθε σωστή απάντηση βαθμολογείται με 1 βαθμό.

Εικόνα 54: Παράδειγμα άσκησης 7 «Δημιουργία προτάσεων με οπτικό βοήθημα»

Πηγή: Παντελιάδου & Αντωνίου (2008)

	Λένα / Η / μιλά / τηλέφωνο / στο
	βροχή / πολύ / είναι / Η / δυνατή
	νεανικό / παίζει / συγκρότημα / Το / μουσική / υπέροχη
	εφημερίδα / την / πίνοντας / Μαρία / Η / διαβάζει / τσάι
	Νίκος / Ο / εκπαιδεύει / σκύλο / το / της / του / αδερφής

Εικόνα 55: Παράδειγμα άσκησης 8 «Δημιουργία προτάσεων χωρίς οπτικό βοήθημα»

Πηγή: Παντελιάδου & Αντωνίου (2008)

Το / είναι / ρολόι / χαλασμένο

τη / Βρήκαμε / φωλιά / πουλιών / τών

ορειβάτες / Οι / ανέβηκαν / στην / του / ψηλή / βουνού / πιο / κορυφή

Οι / πόλης / κάτοικοι / της/ διαδήλωσαν / πόλεμο / τον / για

την / απεργία / βελτιώθηκαν / Οι / μετά / εργασίας / συνθήκες

Στην ένατη υποδοκιμασία ο εξεταζόμενος αξιολογείται στο κατά πόσο είναι σε θέση να εντοπίζει δύο διαφορετικές προτάσεις με την ίδια σημασία. Η συγκεκριμένη άσκηση αποτελείται από 4 πεντάδες προτάσεων, τις οποίες αφού πρώτα τις διαβάσει το παιδί, θα πρέπει να βρει ποιες δύο είναι σημασιολογικά ισοδύναμες. Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει ένα παράδειγμα, πριν την εφαρμογή της υποδοκιμασίας. Σε περίπτωση 3 διαδοχικών αποτυχημένων προσπαθειών, η διαδικασία διακόπτεται. Κάθε σωστό ζευγάρι προτάσεων βαθμολογείται με 1 βαθμό, ενώ με 0 κάθε λάθος.

Εικόνα 56: Παράδειγμα άσκησης 9 «Σημαιολογική ομοιότητα»

Πηγή: Παντελιάδου & Αντωνίου (2008)

1. Η δασκάλα μοίρασε τα βιβλία.
2. Η δασκάλα διόρθωσε τα βιβλία.
3. Τα βιβλία μοιράστηκαν από τη δασκάλα.
4. Τα βιβλία είναι καινούρια.
5. Η δασκάλα είναι αυστηρή.

1. Τα σκυλιά είναι πανέξυπνα.
2. Ο σκύλος τους γάβγισε.
3. Ο σκύλος τους έσωσε.
4. Ο σκύλος είναι ο καλύτερος φίλος του ανθρώπου.
5. Ο σκύλος είναι ο σωτήρας τους.

Στην τελευταία υποδοκιμασία, ο/η μαθητής/μαθήτρια καλείται να διαβάσει τρία κείμενα και να απαντήσει προφορικά στις έξι ερωτήσεις κατανόησης πολλαπλής επιλογής του καθένα. Ακόμα, δίνεται η δυνατότητα στο παιδί να ανατρέξει στο κείμενο σε περίπτωση που δε θυμάται κάποια απάντηση απ' έξω. Η διαδικασία αξιολόγησης διακόπτεται, όταν συμπληρωθούν συνολικά 5 λάθος απαντήσεις, χωρίς να είναι απαραίτητο αυτές να είναι σε σειρά. Κάθε σωστή απάντηση βαθμολογείται με 1 βαθμό.

Η βαθμολόγηση ξεκινά με τον υπολογισμό του συνόλου των σωστών απαντήσεων σε κάθε υποδοκιμασία. Στη συνέχεια, μεταφέρει τις τιμές αυτές στον πίνακα με την Αναλυτική Επίδοση ανά άσκηση. Έπειτα, βρίσκει το άθροισμα των επιδόσεων του παιδιού για κάθε τομέα αξιολόγησης (Αποκωδικοποίηση, Αναγνωστική ευχέρεια, Μορφολογία-Σύνταξη, Κατανόηση). Στο παράρτημα του οδηγού εξέτασης, ο αξιολογητής εντοπίζει την ποσοστιαία τιμή, στην οποία αντιστοιχεί η πραγματική με βάση το φύλο, την τάξη και την ηλικία του παιδιού. Τέλος, βρίσκει από τον Πίνακα Ισοδυναμιών Τάξης για κάθε υποδοκιμασία, την τάξη στην οποία αντιστοιχεί η επίδοσή του και τη βαθμολογία. Σε περίπτωση που ο αξιολογητής επιθυμεί να δημιουργήσει γραφική παράσταση, του δίνεται αυτή η δυνατότητα μέσα από τη χρήση των παραστάσεων Ομογενοποιημένης Κλίσης.

Εικόνα 57: Αναλυτική βαθμολογία

Πηγή: Παντελιάδου & Αντωνίου (2008)

	Αποκωδικοποίηση	Ευγένεια	Μορφολογία-Σύνταξη	Κατανόηση
Άσκηση 1 (Α1)	20			
Άσκηση 2 (Α2)	50			
Άσκηση 3 (Α3)	33			
Άσκηση 4 (Α4)		109		
Άσκηση 5 (Α5)	5. Βρίσκει από τον Πίνακα Ισοδυναμιών Τάξης για κάθε Δοκιμασία του Τεστ-Α ανά Φύλο (Παράρτημα II στον Οδηγό Εξέτασης) την τάξη στην οποία αντιστοιχεί η επίδοση του μαθητή σε κάθε δοκιμασία (με τη χρήση του ΕΚ) και γράφει τα αποτελέσματα της ισοδύναμης τάξης στα αντίστοιχα κουτάκια της γραμμής με την ένδειξη «Ισοδύναμη Τάξη». Εάν η αξιολογήτρια επιθυμεί να δει σε γραφική παράσταση την ισοδυναμία τάξης για τον μαθητή, μπορεί να χρησιμοποιήσει τις παραστάσεις Ομογενοποιημένης Κλίσης (ακολουθεί ένα παράδειγμα στην επόμενη σελίδα).			
Άσκηση 6 (Α6)				
Άσκηση 7 (Α7)				
Άσκηση 8 (Α8)				
Άσκηση 9 (Α9)				
Άσκηση 10 (Α10)				
Σύνολο Πραγματικών Τιμών	Α1+Α2+Α3 103	Α4 109	Α5+Α6+Α7+Α8 24	Α9+Α10 18
ΕΚ*	50	40	70	20
Ισοδύναμη Τάξη	7	4,8	9,2	6,2

Εκατοστημέριο

45. ΑΝΟΜΙΛΟ – Τεστ ανίχνευσης διαταραχών ομιλίας και λόγου για παιδιά 4 χρονών (Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών, 2006)

Το ΑνΟμιΛΟ αποτελεί ένα σταθμισμένο εργαλείο το οποίο σχεδιάστηκε από τον Πανελλήνιο Σύλλογο Λογοπεδικών και βασίζεται στο γαλλικό τεστ ERTL 4. Σκοπός του είναι να αξιολογήσει πρώιμες διαταραχές στην ομιλία, στον λόγο, στην ποιότητα φωνής, στην άρθρωση φθόγγων και συμφωνικών συμπλεγμάτων, στο λεξιλόγιο, στην κατανόηση του προφορικού λόγου και στη ροή της ομιλίας σε παιδιά ηλικίας 3,9 έως 4,6 ετών. Σε ό,τι αφορά τη χορήγηση του κριτηρίου, αυτή μπορεί πραγματοποιηθεί από παιδίατρος, νηπιαγωγός, βρεφονηπιοκόμος, ψυχολόγους και ειδικούς παιδαγωγούς, οι οποίοι έχουν λάβει την απαραίτητη εκπαίδευση.

Ως προς το περιεχόμενο του εργαλείου, αυτό αποτελείται από εικόνες οι οποίες παρουσιάζονται στο παιδί. Ο εξεταστής θέτει ερωτήματα που αφορούν τις συγκεκριμένες εικόνες και ο εξεταζόμενος καλείται να απαντήσει. Ακόμα, το εργαλείο συμπεριλαμβάνει ένα εγχειρίδιο με πληροφορίες και οδηγίες για τη χορήγηση του. Τέλος, εμπεριέχεται και το προφίλ παιδιών ανάλογα με τα αποτελέσματα τα αποτελέσματά τους, όπως προέκυψαν από τις δοκιμασίες.

46. Thematic Apperception Test (TAT) (Murray, 1945)

Το TAT αποτελεί ένα ψυχομετρικό προβολικό εργαλείο, το οποίο χρησιμοποιείται ως τεστ προσωπικότητας από ψυχολόγους και ψυχαναλυτές. Αποτελείται από 32 εικονοκάρτες, οι οποίες απεικονίζουν αφηρημένες καταστάσεις και πρόσωπα. Ορισμένες κάρτες από αυτές απευθύνονται σε συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες (8-11 ετών, έφηβοι) και σε διαφορετικό φύλο. Οι αφηρημένες εικόνες συλλέχθηκαν από τον Αμερικάνο ψυχολόγο Murray την Morgan στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1930.

Η διαδικασία χορήγησής του είναι απλή. Ο αξιολογητής δείχνει κάθε μία κάρτα στον εξεταζόμενο ανάλογα με την ηλικία και το φύλο του. Το άτομο προς εξέταση καλείται να αφηγηθεί μία ιστορία που σχετίζεται με αυτό που απεικονίζεται στην κάρτα. Καθώς οι κάρτες είναι ασαφείς ως προς το περιεχόμενό τους, ο εξεταζόμενος περιγράφει την εικόνα με βάση τις προγενέστερες του εμπειρίες, αξίες και αντιλήψεις. Για κάθε ιστορία-εικόνα, ο αξιολογητής χρονομετρεί τον εξεταζόμενο και καταγράφει την απάντηση και τη συμπεριφορά του (τόνος φωνής, κινήσεις σώματος), πληροφορίες που θα χρησιμοποιηθούν στην ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Ο εξεταστής ακόμα προσπαθεί να μην διακόπτει τον αφηγητή. Ωστόσο, παρεμβαίνει με ερωτήσεις αν ο εξεταζόμενος δεν έχει συμπεριλάβει στην ιστορία του την παροντική κατάσταση, τις σκέψεις και τα συναισθήματα του χαρακτήρα, τι συνέβη πριν και ποιο είναι το τελικό αποτέλεσμα.

Ανάμεσα στις εικόνες, υπάρχει μία κενή κάρτα για την οποία ο εξεταζόμενος θα πρέπει να βάλει τη φαντασία του και να αφηγηθεί μία ιστορία. Με βάση τις συγκεκριμένες εικόνες, ερμηνεύονται διάφορες πτυχές του ατόμου που αφορούν τα κίνητρα, τις ανάγκες, τις επιθυμίες του καθενός, τους περιβαλλοντικούς παράγοντες που επηρεάζουν ατομικές αποφάσεις, τις διαπροσωπικές σχέσεις με την οικογένεια και τους φίλους, τις πιέσεις και τις διαφωνίες που μπορεί ο εξεταζόμενος να βιώνει, καθώς και τις προκαταλήψεις που μπορεί να φέρει. Το παρόν εργαλείο είναι διαθέσιμο μόνο σε ειδικούς, οι οποίοι θα πρέπει να έχουν πιστοποιηθεί για τη χορήγησή του.

Εικόνα 58: Παράδειγμα εικόνας-κάρτας του εργαλείου TAT

Πηγή: <https://www.dandebat.dk/eng-person6.htm> (Ανακτήθηκε στις 30/7/2021)

47.

1	τεπό	
2	τραίπα	
3	ατζέλο	
4	λαστρέμη	
5	χρεσσιδούλα	
6	κλωστραμπούκι	
7	αμπρογέλι	
8	βηφελίδα	
9	δαταβά	
10	ηκοισελακώτων	
11	φομπλέμο	
12	ψωριζακό	
13	πλωχθρασματικών	

**Τεστ Εντοπισμού
Λαθών Ανάγνωσης
(Τ.Ε.Λ.Α.)
(Παντελιάδου,
2006)**

Το Τ.Ε.Λ.Α. είναι ένα εργαλείο που απευθύνεται σε μαθητές 8-15 ετών. Σκοπό του είναι η αξιολόγηση της αναγνωστικής ευχέρειας και ο εντοπισμός του είδους αναγνωστικών λαθών. Το κριτήριο αυτό αποτελείται από δοκιμασίες που αφορούν την αποκωδικοποίηση, την αναγνωστική κατανόηση, τα λάθη στη μορφοσύνταξη και στην κατανόηση.

Αναλυτικότερα, στο εργαλείο εμπεριέχονται δοκιμασίες που αρχικά αφορούν την *αποκωδικοποίηση-αναγνωστική ευχέρεια*. Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη άσκηση είναι η ανάγνωση 24 ψευδολέξεων, όπου κάθε σωστή ανάγνωση μιας λέξης βαθμολογείται με

Εικόνα 59: Παράδειγμα ανάγνωσης ψευδολέξεων

Πηγή: Παντελιάδου (2006)

1 μονάδα και κάθε λανθασμένη με 0 μονάδες. Η δεύτερη είναι η ανάγνωση 52 αληθινών λέξεων, όπου και σε αυτή η κάθε σωστή ανάγνωση λέξης βαθμολογείται με 1 μονάδα. Η τρίτη δοκιμασία είναι η διάκριση πραγματικών λέξεων από τις ψευδολέξεις, η τέταρτη η ανάγνωση λέξεων που μοιάζουν φωνολογικά ή οπτικά με αντιστοίχιση σε εικόνα και τέλος η πέμπτη δοκιμασία που εξετάζει την αναγνωστική ευχέρεια.

Ο δεύτερος άξονας που αξιολογείται στο παρόν εργαλείο είναι η *μορφολογία* και η *σύνταξη*, ο οποίος απαρτίζεται από έξι δοκιμασίες. Η πρώτη είναι η σύνθεση ρημάτων σε διάφορα πρόσωπα, εγκλίσεις και χρόνους. Η επόμενη άσκηση αφορά την παραγωγή σύνθετων λέξεων και η τρίτη από αυτές αναφέρεται στα μορφολογικά στοιχεία της γλώσσας, όπως είναι ο αριθμός και το γένος των ουσιαστικών και ο χρόνος, η έγκλιση, το πρόσωπο και ο αριθμός των ρημάτων. Στην τέταρτη άσκηση εξετάζεται ο χειρισμός

Εικόνα 60: Παράδειγμα ανάγνωσης πραγματικών λέξεων

Πηγή: Παντελιάδου (2006)

1	άλλος		27	πανεπιστημιακών	
2	ρύζι		28	ρακοσυλλέκτης	
3	θάλασσα		29	καλλιτεχνήματα	
4	σπαθί		30	ξιφομαχώ	
5	γυμνός		31	ξεκαρδιστήκαμε	
6	χαϊδεύω		32	εφαρμοστός » »	
7	λεωφορείο		33	εκπαιδευμένος	
8	κουρδίζω		34	μαγνητοσκόπηση	
9	οικογένεια		35	ίλιγγος	
10	τζάμια		36	συγκαλύπτεις	
11	ωραίος		37	ενσωμάτωση	
12	βραδιάζει		38	φαλαινοθηρικό	
13	οινόπνευμα		39	διαστρωμάτωση	

της γλώσσας από το παιδί δίνοντας έμφαση στα κλιτά μέρη του λόγου. Οι δύο τελευταίες δοκιμασίες αφορούν τη σύνταξη προτάσεων με ή χωρίς οπτικό βοήθημα.

Ο τρίτος άξονας είναι η *κατανόηση*. Ως ενότητα εμπεριέχει δύο δοκιμασίες. Η πρώτη αφορά την αναγνώριση ισοδύναμων σημασιολογικά προτάσεων με διαφορετική σύνταξη και η δεύτερη την κατανόηση ερωτήσεων με κυριολεκτικό, λεξιλογικό και συμπερασματικό περιεχόμενο. Ακόμα, στην τελευταία δοκιμασία εμπεριέχονται και ερωτήσεις εκτίμησης.

48. Test of Gross Motor Development (TGMD) (Ulrich, 2000)

Το ψυχομετρικό εργαλείο «Test of gross motor development» έχει τρεις εκδόσεις, με πρώτη το 1985, δεύτερη το 2000 και τρίτη το 2013. Στόχος του είναι η αξιολόγηση 10 με 12 θεμελιωδών κινητικών ικανοτήτων σε παιδιά ηλικίας 3 έως 10 ετών και 11 μηνών.

Αναλυτικότερα, μέσω των δοκιμασιών του αξιολογούνται κινητικές ικανότητες, όπως το τρέξιμο, το χοροπηδητό, η ολίσθηση, το άλμα και το πήδημα. Όλες αυτές οι δοκιμασίες απαιτούν τον κινητικό συντονισμό. Επιπρόσθετα, εξετάζονται και άλλες ικανότητες ελέγχου της κίνησης, όπως το χτύπημα και η κλοτσιά μιας σταθερής μπάλας, η τρίπλα με την μπάλα, το πιάσιμό της, το πέταγμα και περιστροφή της. Με βάση αυτές τις δοκιμασίες δίνεται έμφαση στην ικανότητα του παιδιού να παίζει και διαχειρίζεται τις μπάλες.

Μέσω της αξιολόγησης αυτών των κινητικών δεξιοτήτων, δίνονται σημαντικές πληροφορίες για την ετοιμότητα του παιδιού να συμμετέχει σε αθλητικές δραστηριότητες. Ακόμα, παρέχεται η δυνατότητα να συγκριθούν οι βαθμολογίες του υπό εξέταση παιδιού με τις αντίστοιχες συνομήλικων παιδιών που ακολουθούν την ανάπτυξη τυπικά αναπτυσσόμενων ατόμων. Σε ό,τι αφορά τη χορήγησή του, αυτή πραγματοποιείται από ειδικούς που έχουν λάβει εκπαίδευση.

49. Test of word reading efficiency: Towre (Torgesen, Wagner & Rashotte, 1999)

Το συγκεκριμένο εργαλείο σχεδιάστηκε με σκοπό να μετρήσει την ικανότητα του ατόμου να προφέρει λέξεις και φωνήματα τόσο κανονικών λέξεων όσο και ψευδολέξεων με ακρίβεια και ευχέρεια. Απευθύνεται σε άτομα ηλικίας 6 έως 24 ετών και 11 μηνών και η χορήγησή του είναι εξατομικευμένη. Σε ό,τι αφορά τον χρόνο διεξαγωγής του, αυτός δεν ξεπερνάει τα 10 λεπτά.

Ως προς τη δομή του, το παρόν εργαλείο αποτελείται από 2 υποδοκιμασίες. Η πρώτη αφορά την ικανότητα του παιδιού να διαβάζει πολυσύχναστες λέξεις ολιστικά και γρήγορα. Μέσω αυτής της δοκιμασίας αξιολογείται ο αριθμός των πραγματικών λέξεων που μπορεί να διαβάσει ο εξεταζόμενος μέσα σε 45 δευτερόλεπτα. Από την άλλη, στη δεύτερη δοκιμασία ελέγχεται η ευχέρεια στη φωνητική κωδικοποίηση του ατόμου, εξετάζοντας πόσες ψευδολέξεις μπορεί να διαβάσει με ακρίβεια μέσα σε 45 δευτερόλεπτα.

Ο συνολικός αριθμός των λέξεων που διαβάστηκαν με ακρίβεια στις δύο δοκιμασίες μετατρέπεται σε ποσοστιαίες τιμές με μέσο όρο το 100 και με τυπική απόκλιση το 15. Αυτοί οι τυπικοί βαθμοί συγκρίνονται με τους αντίστοιχους ενός τυπικού αναγνώστη ίδιας ηλικίας με τον εξεταζόμενο. Για τη χορήγηση του εργαλείου ο ειδικός ή ο εκπαιδευτικός που θα χρησιμοποιήσει το συγκεκριμένο κριτήριο θα πρέπει να έχει λάβει εκπαίδευση.

50. Test of nonverbal intelligence (TONI-3) (Johnsen, 2017)

Το TONI-3 είναι ένα εργαλείο που σχεδιάστηκε από τους Brown, Sherbenou και Johnsen το 1997. Το 2010 αναπτύχθηκε μία νέα έκδοσή του με το TONI-4, το οποίο είναι πιο εμπλουτισμένο και σύγχρονο. Σε ό,τι αφορά το TONI-3, αποτελεί ένα σταθμισμένο ψυχομετρικό εργαλείο μη λεκτικών δοκιμασιών που χρησιμοποιείται πάντοτε συμπληρωματικά με το WISC. Με βάση τα στοιχεία που παρέχονται από το συγκεκριμένο κριτήριο, ο ψυχολόγος, ο οποίος θα πρέπει να έχει λάβει πιστοποίηση για τη χορήγηση του, θα είναι σε θέση να κατέχει επιπρόσθετες πληροφορίες για το γνωστικό προφίλ του εξεταζόμενου.

Η χορήγηση του παρόντος εργαλείου διαρκεί περίπου 15 λεπτά χωρίς χρονομέτρηση και απευθύνεται σε άτομα ηλικίας 6-89 ετών. Μέσω των δοκιμασιών του εκτιμάται η μη λεκτική ευφυΐα του που επιλύοντας αφηρημένα προβλήματα και σχήματα. Ακόμα, αποτελεί έναν εναλλακτικό τρόπο αξιολόγησης της ευφυΐας, καθώς απευθύνεται σε άτομα κωφά, με αφασία, με μαθησιακές δυσκολίες, αλτσχάιμερ και με γλωσσικές, μνημονικές και γλωσσικές διαταραχές. Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως ως εργαλείο μπορεί να ελέγχει και να αξιολογεί ικανότητες ατόμων από κάθε πολιτισμικό πλαίσιο.

Μέσω των δοκιμασιών του δίνεται μεγάλη έμφαση στην αξιολόγηση ικανοτήτων λογικής και κριτικής σκέψης. Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη κλίμακα είναι αυτή της γενίκευσης και ταξινόμησης, σύμφωνα με την οποία ο εξεταζόμενος καλείται να εντοπίσει και να τακτοποιήσει τα όμοια σχήματα ανάμεσα σε ένα πλήθος άλλων σχημάτων. Η δεύτερη κλίμακα είναι αυτή της διαφοροποίησης, βάσει της οποίας ο αξιολογούμενος θα πρέπει να διακρίνει μέσα από μία ποικιλία ερεθισμάτων τα σχέδια ή τα σύμβολα εκείνα που είναι διαφορετικά από αυτά που του παρουσιάζεται ως ερέθισμα-στόχος. Η επόμενη κλίμακα είναι η αναλογική σκέψη, κατά την οποία το άτομο που είναι υπό αξιολόγηση θα πρέπει, αφού πρώτα καθορίσει τη σχέση που

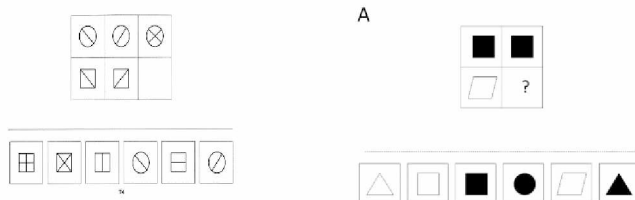
υπάρχει ανάμεσα στο ερέθισμα Α με Β, να βρει την ανάλογη σχέση του Γ με ένα από τα ερεθίσματα επιλογής.

Ο τέταρτος τομέας που αξιολογείται είναι αυτός της σειροθέτησης βάσει του οποίου το άτομο καλείται να κατανοήσει τη σχέση ενός ερεθίσματος ανάμεσα σε μία σειρά ερεθισμάτων που βρίσκονται σε ακολουθία ή συμπληρώνουν μία σχέση ακολουθίας. Η πέμπτη κλίμακα είναι η επαγωγική σκέψη, η οποία εμπλέκει την ανακάλυψη μιας κυβερνητικής αρχής βάσει της οποίας στηρίζεται η σύνδεση μιας ομάδας σχεδίων. Η έκτη κλίμακα είναι η αφαιρετική σκέψη, της οποίας η δοκιμασία αφορά την εύρεση ενός παραδείγματος που απεικονίζει μία δοσμένη αρχή ή έναν κανόνα. Τέλος, η έβδομη κλίμακα αξιολόγησης είναι η λεπτομερής αναγνώριση, βάσει της οποίας αξιολογείται η ικανότητα του ατόμου να εστιάζει σε λεπτομέρειες και να επιλύει προβλήματα, όπως να καθορίζει τα μέρη που λείπουν. Η αύξηση του επιπέδου δυσκολίας της παρούσας δοκιμασίας συνεπάγεται με την αύξηση των λεπτομερειών στα σχέδια που δίνονται στον εξεταζόμενο.

Σε ό,τι αφορά τη βαθμολόγηση, κάθε σωστή απάντηση βαθμολογείται με μία μονάδα, ενώ κάθε λανθασμένη με 0 βαθμούς. Στα 3 λάθη πέντε διαδοχικών αντικειμένων η αξιολόγηση διακόπτεται. Στη συνέχεια, υπολογίζεται η συνολική βαθμολογία μετατρέποντας τις αρχικές τιμές σε εκατοστιαίες τυπικές, όπως εκείνες παρουσιάζονται στο υπόμνημα του εργαλείου.

Εικόνα 61: Παραδείγματα δοκιμασιών TONI-3

Πηγή: Παντελιάδου (2006)

51. Test for Reception of Grammar, 2nd Edition: TROG-2 (Bishop, 2003)

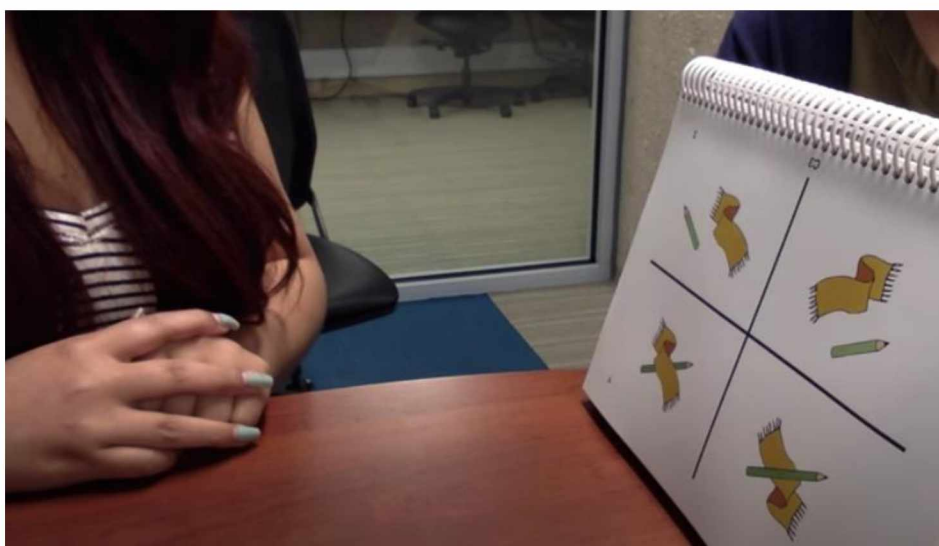
Το TROG-2 αποτελεί ένα σταθμισμένο εργαλείο που διερευνά την κατανόηση 20 διαφορετικών γραμματικών φαινομένων. Παρά την ευρέως διεθνή αποδοχή του, είναι ένα τεστ, το οποίο δεν έχει σταθμιστεί σε ελληνικό πληθυσμό. Η χορήγησή του

απευθύνεται σε παιδιά 4 ετών και πάνω (Καρούσου, 2017). Σκοπός του είναι η γλωσσική αξιολόγηση εκείνων των παιδιών που έχουν γλωσσικές διαταραχές.

Στο συγκεκριμένο εργαλείο δίνεται κάθε φορά στον εξεταζόμενο μία καρτέλα με 4 εικόνες. Ο αξιολογούμενος θα πρέπει να δείξει ποια από τις 4 εικόνες αντιστοιχεί στην πρόταση που άκουσε. Για παράδειγμα, του ζητείται να δείξει την εικόνα που το μολύβι βρίσκεται μέσα στο κασκόλ, όπως φαίνεται και στην παρακάτω εικόνα.

Εικόνα 62: Παράδειγμα δοκιμασίας TROG-2

Πηγή: Εικόνα που ανακτήθηκε στις 25/07/2021 από το βίνταο:
<https://www.youtube.com/watch?v=YpCK6JDAAGe>

Στο τέλος της δοκιμασίας, ο ειδικός αθροίζει τη βαθμολογία, όπως αυτή προέκυψε από τις επιμέρους απαντήσεις. Η αρχική αυτή βαθμολογία μετατρέπεται σε τυπικούς βαθμούς ανάλογα με την ηλικία. Από τα αποτελέσματα της δοκιμασίας κρίνεται αν ο εξεταζόμενος φέρει γλωσσικές δυσκολίες και χρειάζεται περαιτέρω διαγνωστική αξιολόγηση. Ως προς τη χορήγησή του, αυτή πραγματοποιείται από ειδικούς που έχουν λάβει πιστοποίηση για την εκπαίδευση στη χρήση του.

52. WAIS-IV GR (Wechsler Adult Intelligence Scale - 4th Edition) (Wechsler, 2008)

Μία από τις πιο διαδεδομένες κλίμακες αξιολόγησης νοητικών ικανοτήτων σε ενήλικα άτομα (16-90 ετών) είναι η WAIS-IV. Η ελληνική έκδοσή της πραγματοποιήθηκε το 2014 με υπεύθυνη την Α. Στογιαννίδου. Ως κλίμακα αξιολογεί και ανιχνεύει άτομα με νοητική χαρισματικότητα, με μαθησιακές δυσκολίες και με

νευρολογικά θέματα και παράλληλα παρέχει πληροφορίες που αφορούν τις γνωστικές δυνατότητες και αδυναμίες του εξεταζόμενου. Σχετικά με την χορήγηση του εργαλείου, αυτή γίνεται από ψυχολόγους που έχουν την άδεια άσκησης επαγγέλματος και έχουν εκπαιδευτεί σε αυτό. Ακόμα, ο χρόνος διεξαγωγής των κύριων δοκιμασιών είναι περίπου 75 λεπτά.

Οι κλίμακες, οι οποίες αξιολογούνται στο παρόν εργαλείο είναι τέσσερις: η *λεκτική κατανόηση*, ο *αντιληπτικός συλλογισμός*, η *εργαζόμενη μνήμη* και η *ταχύτητα επεξεργασίας*. Σε ό,τι αφορά την κλίμακα λεκτικής κατανόησης, αυτή περιλαμβάνει στις κύριες δοκιμασίες λεξιλογίου, πληροφοριών και ομοιοτήτων. Στις συμπληρωματικές υποδοκιμασίες της παρούσας κλίμακας εμπεριέχονται ασκήσεις κατανόησης. Στον αντιληπτικό συλλογισμό, εμπεριέχονται δοκιμασίες σχεδιασμού, επίλυσης προβλημάτων με σχέδια, παζλ, εικόνες ολοκλήρωσης και σχέδια με βάρη. Αναφορικά με την κλίμακα βραχύχρονης μνήμης, εξετάζεται το εύρος μνήμης ψηφίων, η αριθμητική και ακολουθία γραμμάτων-αριθμών. Τέλος, η κλίμακα ταχύτητας επεξεργασίας αποτελείται από δοκιμασίες κωδικοποίησης και εύρεσης συμβόλων.

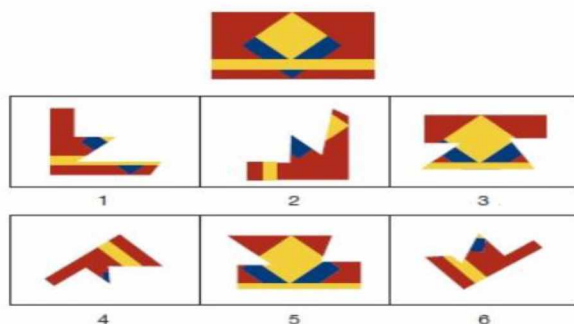
Από τις παραπάνω δοκιμασίες εξάγονται βαθμολογίες που αφορούν αυτές τις τέσσερις κλίμακες σύνθετων δεικτών. Το άθροισμα όλων των βαθμολογιών παράγει

Εικόνα 63: Παράδειγμα δοκιμασίας αντιληπτικού συλλογισμού

Πηγή: Wechsler (2008)

τον Γενικό Δείκτη Νοημοσύνης του ατόμου. Με βάση αυτόν δίνεται η ευκαιρία να κατανοηθεί το γνωστικό προφίλ του ενήλικα και να σχεδιαστούν κατάλληλα παρεμβατικά προγράμματα γι' αυτόν.

Which three of these pieces go together to make this puzzle?

53. WISC-III: Wechsler Intelligence Scale for Children – 3rd (Georgas, Paraskevoopoulos, Besevegis & Giannitsas, 1997)

Το ελληνικό WISC-III σταθμίστηκε από τους Georgas, Paraskevoopoulos, Besevegis και Giannitsas το 1997 και βασίζεται στην αγγλική έκδοση του Wechsler Intelligence Scale for Children (Wechsler, 1992). Αποτελεί ένα ευρέως διαδεδομένο εργαλείο, το οποίο είναι προσβάσιμο μόνο σε ψυχολόγους που κατέχουν την άδεια άσκησης επαγγέλματος και παράλληλα έχουν εκπαιδευτεί σε αυτό. Ο χρόνος χορήγησής του κυμαίνεται από 50 έως 70 λεπτά και απευθύνεται σε παιδιά από 6 έως 16 ετών (Adam, Kiosseoglou, Abatzoglou & Papaligoura, 2018).

Το συγκεκριμένο εργαλείο εμπεριέχει 13 επιμέρους κλίμακες, η βαθμολογία των οποίων συγκροτεί τη γενική νοημοσύνη του παιδιού. Η νοημοσύνη αυτή ελέγχεται μέσω της ακουστικής-γλωσσικής και της οπτικο-κινητικής επικοινωνίας, με σκοπό να διερευνηθούν ενδοατομικές διαφορές των εξεταζόμενων. Η πρώτη κλίμακα είναι η *συμπλήρωση εικόνων*. Πιο συγκεκριμένα, δίνονται στο παιδί 30 εικόνες αντικειμένων και καταστάσεων στις οποίες απουσιάζει ένα βασικό στοιχείο τους. Το στοιχείο που λείπει καλείται το παιδί να το εντοπίσει και το κατονομάσει. Κάθε σωστή απάντηση βαθμολογείται με 1 μονάδα, ενώ κάθε λανθασμένη με 0 βαθμούς.

Η δεύτερη κλίμακα είναι οι *πληροφορίες* σύμφωνα με την οποία γίνονται 30 ερωτήσεις γενικών γνώσεων στο παιδί για τις οποίες κάθε σωστή απόκριση βαθμολογείται με 1 μονάδα, ενώ κάθε λανθασμένη με 0. Η τρίτη δοκιμασία αφορά την *κωδικοποίηση*, βάσει της οποίας δίνονται πέντε γεωμετρικά σχήματα αν το παιδί είναι 6-7 ετών, εννιά αριθμοί εάν είναι πάνω από 8 ετών, οι οποίοι αντιστοιχούν σε ένα σύμβολο. Ο χρόνος που δίνεται είναι 120 δευτερόλεπτα όπου μέσα στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα το παιδί θα πρέπει αν δει για παράδειγμα έναν σταυρό που έχει μέσα έναν μικρό κύκλο, να συμπληρώσει τον κύκλο σε κάθε σταυρό που συναντά. Η σωστή απάντηση βαθμολογείται με 1 μονάδα και η λανθασμένη με 0.

Η τέταρτη κλίμακα είναι οι *ομοιότητες*, με βάση την οποία δίνονται 19 ζεύγη λέξεων που αντιστοιχούν σε διάφορα αντικείμενα ή έννοιες. Το παιδί καλείται να εντοπίσει τις ομοιότητες μεταξύ αυτών των ζευγαριών. Ανάλογα με τη δυσκολία οι πρώτες 5 ερωτήσεις βαθμολογούνται με 1 μονάδα η κάθε σωστή απάντηση και με 0 μονάδες οι λανθασμένες. Οι επόμενες ερωτήσεις έχουν αυξημένη δυσκολία, οπότε η βαθμολογία για τις σωστές απαντήσεις είναι 2 μονάδες. Η επόμενη κλίμακα είναι η

σειροθέτηση εικόνων όπου παρουσιάζονται στο παιδί 14 δέσμες καρτών, οι οποίες απεικονίζουν μία ιστορία. Ο εξεταζόμενος θα πρέπει να τοποθετήσει τις κάρτες της κάθε δέσμης με τη σωστή λογική σειρά. Για κάθε απάντηση δίνεται ένα συγκεκριμένο χρονικό όριο, μέσα στο οποίο θα πρέπει να απαντήσει σωστά.

Η έκτη κλίμακα είναι η *αριθμητική*, η οποία εμπεριέχει 24 αριθμητικά προβλήματα που θα πρέπει να επιλυθούν νοερά. Η επόμενη κλίμακα του παρόντος εργαλείου είναι τα *σχέδια με κύβους*, όπου ο ψυχολόγος δείχνει 12 δίχρωμα σχέδια, τα οποία θα πρέπει να αναπαραχθούν με τον ίδιο τρόπο, με τη χρήση και τον συνδυασμό μόνο 9 δίχρωμων κύβων. Η όγδοη κλίμακα είναι εκείνη του λεξιλογίου βάσει της οποίας ο μαθητής θα πρέπει να ορίσει 30 λέξεις. Για κάθε ολοκληρωμένη απάντηση, η βαθμολογία είναι 2 μονάδες. Μία μέτρια απάντηση ως προς την ολοκλήρωσή της βαθμολογείται με 1 μονάδα, ενώ μη ολοκληρωμένοι ορισμοί δεν αντιστοιχούν σε κάποιον βαθμό.

Η ένατη κλίμακα είναι η *συναρμολόγηση αντικειμένων*. Σε αυτή την κλίμακα θα πρέπει να συναρμολογήσει μία εικόνα που είναι κομμένη σε μορφή παζλ, ώστε να σχηματίσει το περιεχόμενο της εικόνας. Η έβδομη κλίμακα είναι η *κατανόηση*. Πιο συγκεκριμένα, μέσω των 18 ερωτήσεων που στοχεύουν σε λύσεις καθημερινών προβλημάτων, ο εξεταζόμενος θα πρέπει να κατανοήσει τους κοινωνικούς κανόνες και τις έννοιες, έτσι ώστε να βρει τη λύση. Η επόμενη κλίμακα αφορά τα *σύμβολα*, όπου δίνονται στον αξιολογούμενο 45 σειρές από σχήματα και του ζητείται να του πει για το πρώτο (εάν είναι 6-7 ετών) ή για τα δύο πρώτα (εάν είναι μεγαλύτερο από 8 ετών) αν επαναλαμβάνονται και πού στα επόμενα σύμβολα που ακολουθούν.

Η δωδέκατη κλίμακα είναι η *μνήμη αριθμών*. Σύμφωνα με αυτή το παιδί καλείται να επαναλάβει είτε ευθεία είτε αντίστροφα μία σειρά αριθμών που ακούει. Αυτές οι σειρές είναι διαβαθμισμένης δυσκολίας. Τέλος, η τελευταία δοκιμασία είναι αυτή των λαβυρίνθων, όπου ζητείται από το παιδί να επιλύσει δέκα λαβυρίνθους. Για να είναι σωστή η απάντησή του θα πρέπει να χαράξει μία γραμμή από το κέντρο προς την έξοδο χωρίς να μπαίνει σε αδιέξοδους διαδρόμους ή να «πατάει» η γραμμή τα τοιχώματα. Η κάθε διαδρομή θα πρέπει να ολοκληρωθεί σε συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο.

Οι παραπάνω επιμέρους κλίμακες εντάσσονται σε ευρύτερες κλίμακες. Πιο συγκεκριμένα, στις *λεκτικές κλίμακες*, οι οποίες εμπεριέχουν γλωσσικό υλικό, ανήκουν οι κλίμακες 2, 4, 6, 8, 10 και 12. Στις *πρακτικές κλίμακες*, οι οποίες διαθέτουν οπτικο-κινητικό υλικό εντάσσονται οι επιμέρους κλίμακες 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13. Οι *κύριες*

κλίμακες είναι οι πρώτες 10 από τις οποίες εξάγονται τα Πηλικά Λεκτικής, Πρακτικής και Γενικής νοημοσύνης. Η κλίμακα Μνήμη αριθμών και λαβύρινθοι αποτελούν συμπληρωματικές δοκιμασίες. Τέλος, η χορήγηση της κλίμακας *σύμβολα* είναι προαιρετική.

Η βαθμολόγηση των 13 επιμέρους κλιμάκων αθροίζεται. Οι συνολικοί βαθμοί μετατρέπονται σε τυπικούς βαθμούς με μέσο όρο 10 και τυπική απόκλιση 3. Τα αποτελέσματα απεικονίζονται σε ψυχοδιαγνωστικό διάγραμμα με ενδοατομικές διαφορές στις επιμέρους πλευρές της νοητικής ικανότητας ανάλογα με την ηλικία του παιδιού.

54. WISC-V (Wechsler Intelligence Scale for Children - 5th)

Το WISC-V αποτελεί ένα αναθεωρημένο και ολοκληρωμένο ψυχομετρικό εργαλείο που έχει σταθμιστεί στην Ελλάδα και αξιολογεί τη νοητική λειτουργικότητα των παιδιών ηλικίας 6 έως 16 και 11 μηνών. Πρόσβαση σε αυτό έχουν μόνο πιστοποιημένοι και εκπαιδευμένοι σε αυτό το εργαλείο ψυχολόγοι που διαθέτουν την άδεια άσκησης επαγγέλματος.

Μέσα από την αξιολόγηση των παιδιών με τη συγκεκριμένη κλίμακα επιδιώκονται να διαγνωστούν το επίπεδο της νοητικής λειτουργικότητας και οι ειδικές δυσκολίες. Ακόμα, ελέγχεται το κατά πόσο ένα παιδί είναι νοητικά χαρισματικό. Τέλος, με βάση τις εκτιμήσεις στις οποίες μπορεί να προβεί ο ψυχολόγος, δίνεται η δυνατότητα για κατάλληλο σχεδιασμό θεραπευτικών και παρεμβατικών προγραμμάτων αντιμετώπισης των μαθησιακών δυσκολιών.

Σε ό,τι αφορά τα πέντε γνωστικά πεδία που αξιολογεί το WISC-V, εκτός του Γενικού Δείκτη Νοημοσύνης εξετάζονται και ο Δείκτης Λεκτικής Κατανόησης, ο Δείκτης Οπτικοχωρικής Αντίληψης, ο Δείκτης Ρέοντα Συλλογισμού, ο Δείκτης Εργαζόμενης Μνήμης και ο Δείκτης ταχύτητας Επεξεργασίας. Ανάλογα με τη βαθμολογία του παιδιού διατίθενται και επιπλέον συμπληρωματικοί δείκτες, οι οποίοι ενισχύουν περισσότερο τα ευρήματα της ψυχολογικής αξιολόγησης δίνοντας περισσότερες πληροφορίες για το ενδο-ατομικό και νοητικό προφίλ του ατόμου.

55. WPPSI- III: Wechsler Preschool & Primary Scale of Intelligence-Third Edition (Wechsler, 1989)

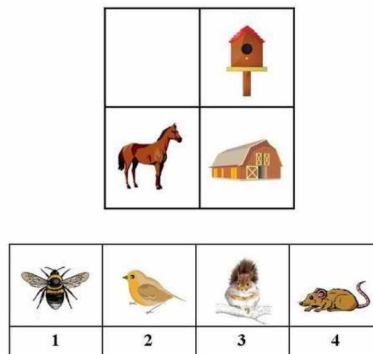
Το WPPSI-III αποτελεί ένα σταθμισμένο ψυχομετρικό εργαλείο, το οποίο αξιολογεί τη γενική νοητική λειτουργικότητα παιδιών ηλικίας από 2 έτη και 6 μήνες έως και 7 έτη και 3 μήνες. Η χορήγησή του γίνεται αποκλειστικά από τον ψυχολόγο, ο οποίος θα πρέπει να έχει επιμορφωθεί πριν το χρησιμοποιήσει. Ως κλίμακα Νοημοσύνης για παιδιά προσχολικής ηλικίας, θεωρείται μία από τις πιο αξιόπιστες κλίμακες στον κόσμο.

Ο σχεδιασμός του συγκεκριμένου εργαλείου πραγματοποιήθηκε με στοχεύοντας στη διάγνωση του επιπέδου νοητικής λειτουργικότητας, στη διάγνωση ειδικών δυσκολιών, στην αξιολόγηση νοητικής χαρισματικότητας, στον σχεδιασμό αντιμετώπισης μαθησιακών δυσκολιών, στη δημιουργία κατάλληλων θεραπευτικών προγραμμάτων και στην εκτίμηση της γενικότερης νευροψυχολογικής εκτίμησης των παιδιών.

Σε ό,τι αφορά τις υποδοκιμασίες του παρόντος εργαλείου, αυτές απευθύνονται σε διαφορετικό εύρος ηλικιών. Πιο συγκεκριμένα, λόγω των γνωστικών αλλαγών που συμβαίνουν κατά τη διάρκεια της παιδικής ηλικίας, οι ηλικιακές ομάδες που εξετάζει το συγκεκριμένο εργαλείο είναι δύο. Η πρώτη ομάδα αφορά παιδιά ηλικίας 2 και 6 μηνών έως 3 ετών και 11 μηνών. Η δεύτερη είναι αυτή που αφορά παιδιά ηλικίας από 4 ετών έως και 7 ετών και 3 μήνες. Αναφορικά με τους δείκτες που μετρά το συγκεκριμένο εργαλείο, ο πρώτος είναι ο Λεκτικός Δείκτης Νοημοσύνης (ΛΔΝ), ο δεύτερος είναι ο Πρακτικός Δείκτης Νοημοσύνης (ΠΔΝ) και ο τρίτος ο Γενικός Δείκτης Νοημοσύνης (ΓΔΝ). Για τη δεύτερη ηλικιακή ομάδα χρησιμοποιείται άλλος ένας δείκτης που είναι αυτός του Δείκτη Ταχύτητας Επεξεργασίας.

Εικόνα 64: Παράδειγμα δοκιμασίας WPPSI-III

Πηγή: Wechsler (1989)

56. Λ-α-Τ-ω Ψυχομετρικό κριτήριο γλωσσικής επάρκειας (Τζουριάδου, Συγκολλίτου, Αναγνωστοπούλου & Βακόλα, 2008)

Στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ «Ψυχομετρική-Διαφορική Αξιολόγηση Παιδιών και Εφήβων με Μαθησιακές Δυσκολίες» (2007) αναπτύχθηκε και σταθμίστηκε σε ελληνικό πληθυσμό το κριτήριο γλωσσικής επάρκειας Λ-α-Τ-ω των Μ. Τζουριάδου, Ε. Συγκολλίτου, Ε. Αναγνωστοπούλου και Ι. Βακόλα. Σκοπός του συγκεκριμένου εργαλείου είναι η εκτίμηση του βαθμού κατάκτησης διαφόρων γλωσσικών στοιχείων του λόγου και απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 4-16 ετών (Τζιβνίκου, 2015). Για τη χρήση του εν λόγω κριτηρίου απαιτείται ειδική επιμόρφωση του αξιολογητή και πρόσβαση σε αυτό το εργαλείο έχουν μόνο οι ειδικοί (Μανέτα, Χαριτάκη & Αντωνίου, 2017).

Σε ό,τι αφορά τη δομή του, απαρτίζεται από 17 υποδοκιμασίες, οι οποίες αφορούν τρία κύρια συστήματα του λόγου. Το πρώτο είναι η πρόσληψη, το δεύτερο η οργάνωση και το τρίτο η έκφραση. Αυτές οι υποδοκιμασίες χωρίζονται σε δύο επίπεδα με βάση το ηλικιακό επίπεδο των παιδιών. Πιο συγκεκριμένα, το πρώτο επίπεδο αποτελείται από 10 υποδοκιμασίες για παιδιά ηλικίας 4-7.11 ετών και το δεύτερο από 7 κλίμακες για παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας 8-15.11 ετών (Τσώτση & Κοσμίδου, 2011).

Αναλυτικότερα, οι υποδοκιμασίες του επιπέδου Ι ξεκινούν με το εικονο-λεξιλόγιο. Η συγκεκριμένη κλίμακα περιλαμβάνει 23 ερωτήσεις που στοχεύουν στην αξιολόγηση της κατανόησης απλών, καθημερινών εννοιών. Η κάθε ερώτηση αφορά 4 εικόνες, από τις οποίες ο εξεταζόμενος θα πρέπει να αναγνωρίσει και να δείξει αυτές που αντιστοιχούν στη σημασία των λέξεων που άκουσε (Μανέτα, Χαριτάκη & Αντωνίου, 2017). Η επόμενη υποδοκιμασία είναι το λεξιλόγιο συσχετισμού, η οποία απαρτίζεται

από 15 ερωτήματα-εικόνες. Στόχος της είναι να αναδείξει τον βαθμό κατανόησης και συσχέτισης των λέξεων μεταξύ τους. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζονται στο παιδί 4 εικόνες, από τις οποίες θα πρέπει να επιλέξει τις δύο πιο συνδεδεμένες εννοιολογικά με τη λέξη-εικόνα στόχο (Τζιβνίκου, 2015).

Η τρίτη κλίμακα είναι το προσληπτικό λεξιλόγιο, η οποία μέσω των 12 ερωτήσεων, εκτιμά την προσληπτική ικανότητα του παιδιού αναφορικά με το λεξιλόγιο και την κατανόηση λέξεων με βάση την περιγραφή τους. Για παράδειγμα, ο αξιολογητής ρωτά τον μαθητή ποιο λουλούδι είναι αυτό που έχει αγκάθια και το παιδί θα πρέπει να δείξει το τριαντάφυλλο (Μανέτα, Χαριτάκη & Αντωνίου, 2017. Τζιβνίκου, 2015). Στη συνέχεια, ακολουθεί η δοκιμασία του προφορικού λεξιλογίου, η οποία χωρίζεται σε δύο μέρη. Με βάση αυτή την κλίμακα μετριέται τόσο η ικανότητα προφορικής έκφρασης με τη χρήση λεξιλογίου, όσο και η ικανότητα ορισμού απλών λέξεων. Στο πρώτο μέρος, πραγματοποιούνται 14 ερωτήματα βάσει των οποίων το παιδί καλείται να ακούσει την περιγραφή ενός αντικειμένου και να μαντέψει τι μπορεί να είναι (Τζιβνίκου, 2015).

Ο πέμπτος σε σειρά τομέας αξιολόγησης είναι η άρθρωση, ο οποίος διακρίνεται και αυτός σε δύο μέρη. Σκοπός αυτής της δοκιμασίας είναι να αξιολογήσει την ικανότητα του παιδιού να αρθρώνει και να εκφέρει με σωστό τρόπο τα φωνήματα της ελληνικής γλώσσας κατά την ομιλία. Το παιδί καλείται να απαντήσει σε 13 ερωτήματα με βάση ορισμένες εικόνες, εκτιμώντας την ικανότητα άρθρωσης. Σε ό,τι αφορά το δεύτερο μέρος, ο εξεταζόμενος καλείται να απαντήσει σε 16 ερωτήσεις-προτάσεις, ολοκληρώνοντας τις προτάσεις με την πιο ταιριαστή λέξη. Για παράδειγμα, «πλένω τα δόντια μου με την (οδοντόβουρτσα)». Η έκτη κλίμακα αξιολόγησης αναφέρεται στην φωνημική ολοκλήρωση. Αποτελούμενη από 30 ερωτήματα ελέγχει την ικανότητα του παιδιού να δημιουργεί ολοκληρωμένες λέξεις ή άσημες με τη χρήση μεμονωμένων φωνημάτων. Σε κάθε δευτερόλεπτο δίνονται δύο φθόγγοι, τους οποίους πρέπει να συνθέσουν, για να δημιουργήσουν μία ολοκληρωμένη λέξη. Για παράδειγμα, ποια λέξη φτιάχνεται από το «κ – ό – τ – α» (Τζιβνίκου, 2015).

Στην επόμενη κλίμακα αξιολόγησης, τη φωνημική ανάλυση, ο εξεταζόμενος καλείται να κάνει κατάτμηση λέξεων σε φωνήματα, μία δοκιμασία που συνδέεται άμεσα με την ανάγνωση. Η όγδοη δοκιμασία αφορά την φωνημική διάκριση και αποτελείται από δύο μέρη, στα οποία αξιολογείται το κατά πόσο το παιδί είναι σε θέση

να διακρίνει τα φωνήματα που ακούει, καθώς επίσης και κατά πόσο κατανοεί εννοιολογικά το περιεχόμενο των λέξεων. Αναλυτικότερα, στο πρώτο μέρος, που απαρτίζεται από 14 ερωτήματα, παρουσιάζεται στον μαθητή ένα ζευγάρι λέξεων που διαφοροποιείται σε κάποιο φώνημα. Έπειτα από την εκφορά των δύο αυτών λέξεων, ο αξιολογητής περιγράφει το εννοιολογικό περιεχόμενο της λέξης-στόχο. Για παράδειγμα, στο ζευγάρι λέξεων «χρήμα-κρίμα: με αυτό πληρώνουμε», ο μαθητής θα πρέπει να επιλέξει το χρήμα.

Σε ό,τι αφορά τις υποδοκιμασίες που σχετίζονται με τη γραπτή έκφραση, η «μορφοσυντακτική κατανόηση και ολοκλήρωση» είναι δύο από αυτές. Πιο συγκεκριμένα, στην «Μορφοσυντακτική κατανόηση» ελέγχεται η το κατά πόσο το παιδί κατανοεί τη σωστή δομή μιας πρότασης. Από τις τρεις εικόνες που του δίνονται κάθε φορά, θα πρέπει να εντοπίσει εκείνη που ταιριάζει με την πρόταση-ερέθισμα. Ωστόσο, καθώς η συγκεκριμένη υποδοκιμασία δεν αξιολογεί την κατανόηση του νοήματος της πρότασης, αλλά της σωστής μορφοσύνταξης, οι προτάσεις φέρουν παρόμοιο νόημα με δομική διαφοροποίηση. Αναφορικά με τη δεύτερη υποδοκιμασία της γραπτής έκφρασης, η οποία είναι η μορφοσυντακτική ολοκλήρωση, ο αξιολογητής μετρά την ικανότητα του αξιολογούμενου να συμπληρώνει προτάσεις ημιτελείς. Παρουσιάζονται προφορικά 13 μη ολοκληρωμένες προτάσεις σε μορφή εικόνας, τις οποίες το παιδί θα πρέπει να συμπληρώσει, με βάση το νόημα τους. Για παράδειγμα, ο αξιολογητής αναφέρει πως «Αυτό το φορτηγό κουβαλάει πολλά κουτιά. Αυτό κουβαλάει.....» (Τζιβινίκου, 2014. Τσώτση & Κοσμίδου, 2011).

Στο δεύτερο επίπεδο οι υποδοκιμασίες ξεκινούν με το «Προφορικό λεξιλόγιο 2», το οποία χωρίζεται σε δύο μέρη. Η συγκεκριμένη κλίμακα ελέγχει τόσο την εκφραστική ικανότητα του εξεταζόμενου σε επίπεδο λεξιλογίου, όσο και τη δυνατότητά του να δίνει ορισμούς σε απλές λέξεις. Κάθε μέρος της παρούσας υποδοκιμασίας αποτελείται από 13 ερωτήματα. Ειδικότερα, στο πρώτο μέρος ζητείται από τον αξιολογούμενο να εντοπίσει λέξεις με βάση την περιγραφή που ακούει. Στο δεύτερο μέρος το παιδί καλείται να περιγράψει λέξεις καθημερινές. Για παράδειγμα, μπορεί να ερωτηθεί «τι είναι κρεβάτι;», ένα αντικείμενο που είναι μέσα στην καθημερινότητα του παιδιού (Τζιβινίκου, 2015).

Συνεχίζοντας, η επόμενη δοκιμασία αφορά και αυτή το λεξιλόγιο. Ονομάζεται «λεξιλόγιο συσχετισμού 2» με 13 ερωτήματα που αξιολογούν την ικανότητα

συσχετισμού των λέξεων-ζευγάρια που παρατίθενται στο παιδί. Οι δύο λέξεις που παρουσιάζονται έχουν ομοιότητες και συσχετίζονται μεταξύ τους, όπως το φλιτζάνι και το ποτήρι. Η επόμενη κλίμακα αξιολόγησης είναι η «κατανόηση ανάγνωσης». Με βάση αυτή, εκτιμάται η μορφοσυντακτική επάρκεια του αξιολογούμενου. Αυτό σημαίνει πως δίνεται έμφαση στη δημιουργία προτάσεων και παραγράφων με νόημα, χρησιμοποιώντας ανακατεμένες λέξεις. Ακόμα, ελέγχεται και το κατά πόσο ο εξεταζόμενος είναι ικανός να προβαίνει σε μεταφορά παραγράφου από παροντικούς χρόνους σε παρελθοντικούς. Παράλληλα εκτιμάται και η αναγνωστική ικανότητα, όπως και η χρήση χρόνων από τον εξεταζόμενο μαθητή.

Στη συνέχεια, ακολουθεί η δοκιμασία γραπτής έκφρασης του επιπέδου 2 με την «αναγνώριση μορφοσυντακτικών λαθών». Αναλυτικότερα, δίνονται 15 προτάσεις στον εξεταζόμενο, τις οποίες αφού τις διαβάσει, θα πρέπει να εντοπίσει το μορφοσυντακτικό λάθος τους. Για παράδειγμα, μία ενδεικτική πρόταση είναι «Οι τρεις φίλες πήγε εκδρομή στο βουνό». Η επόμενη δραστηριότητα αξιολόγησης γραπτής έκφρασης είναι η «ακολουθία προτάσεων». Βάσει αυτής, το παιδί καλείται να τοποθετήσει σε σωστή νοηματική σειρά τις προτάσεις που του δίνονται, με σκοπό να συνθέσει μία ορθά μορφοσυντακτικά παράγραφο (Τζιβνίκου, 2014. Τσώτση & Κοσμίδου, 2011).

Η προτελευταία υποδοκιμασία, η οποία αφορά και αυτή τη γραπτή έκφραση, είναι ο «συνδυασμός προτάσεων». Σε αυτή, ελέγχεται η ικανότητα παραγωγής σύνθετων προτάσεων από τον συνδυασμό άλλων (Τσώτση & Κοσμίδου, 2011). Τέλος, η «ανάγνωση και η κατανόηση ιστοριών» αποτελεί την τελευταία υποδοκιμασία. Απαρτίζεται από 7 παραγράφους με αφηγηματικό χαρακτήρα, τις οποίες το παιδί πρέπει να διαβάσει σιωπηρά. Η κατανόηση και η απάντηση σε ερωτήματα που αφορούν τις παραγράφους προϋποθέτει τη χρήση στρατηγικών. Η κάθε μία παράγραφος συνοδεύεται από 5 ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής (Τζιβνίκου, 2015).

Για την εξαγωγή των αποτελεσμάτων του κριτηρίου, κάθε υποδοκιμασία του Λ-α-Τ-ω βαθμολογείται ξεχωριστά και στη συνέχεια ομαδοποιούνται σε 7 συνθέσεις. Αυτή η ομαδοποίηση βοηθά τόσο στην αξιοπιστία των δεικτών επίδοσης όσο και στην πραγματοποίηση συγκρίσεων. Αναφορικά με τις 7 συνθέσεις, παρόλο που όλες τους αξιολογούν τη γλωσσική επάρκεια του παιδιού, κάθε μία από αυτές επικεντρώνεται σε μία όψη της. Οι τρεις πρώτες συνθέσεις σχετίζονται με το προσληπτικό, οργανωτικό και εκφραστικό κομμάτι του λόγου, οι επόμενες τρεις αφορούν το προσληπτικό,

οργανωτικό και εκφραστικό σύστημα και η τελευταία το πηλίκο της γλωσσικής επάρκειας. Στη συνέχεια, οι αρχικοί βαθμοί σε κάθε μία από τις παραπάνω συνθέσεις μετατρέπονται σε τυπικούς βαθμούς. Με βάση αυτούς, αποφαινεται το εάν ο μαθητής υπερέρχει ή υπολείπεται της μέσης επίδοσης των παιδιών της ηλικίας του (Τζουριάδου κ.ά., 2008).

57. Ψυχομετρικό Κριτήριο Γνωστικής Επάρκειας για παιδιά και εφήβους (Γωνίδα & Ιωσηφίδου, 2008)

Το ψυχομετρικό κριτήριο γνωστικής επάρκειας για παιδιά και εφήβους σχεδιάστηκε με σκοπό την αξιολόγηση των δυνατοτήτων και των αδυναμιών των παιδιών στον γνωστικό τομέα. Πιο συγκεκριμένα, μέσω της συγκεκριμένης διερεύνησης στοχεύεται η αναγνώριση διαταραχών γνωστικής επεξεργασίας και η δημιουργία του ατομικού γνωστικού προφίλ του παιδιού. Για τη χορήγηση του παρόντος εργαλείου απαιτείται πιστοποίηση του ειδικού.

Σε ό,τι αφορά τους τομείς που αξιολογεί το παρόν εργαλείο ο πρώτος είναι η *ανάκληση λέξεων*. Σε αυτή τη δοκιμασία αξιολογείται τόσο η διαδοχική επεξεργασία όσο και η βραχύχρονη μνήμη ακουστικών πληροφοριών. Ειδικότερα, ο αξιολογητής λέει μία ομάδα λέξεων τις οποίες θα πρέπει ο αξιολογούμενος να τις δείξει με την ίδια σειρά στις εικόνες. Η επόμενη κατηγορία είναι η *ανάκληση αριθμών*. Σύμφωνα με αυτήν ελέγχονται η διαδοχική επεξεργασία και η βραχύχρονη μνήμη χρησιμοποιώντας την ακουστικο-γλωσσική οδό. Η διαδικασία που ακολουθείται είναι η εξής: ο εξεταστής αναφέρει διαδοχικούς αριθμούς και ο μαθητής καλείται να τους επαναδιατυπώσει ακολουθώντας αυτή τη σειρά.

Η επόμενη κλίμακα είναι η *ολοκλήρωση μορφών*. Αναλυτικότερα, μέσω της συγκεκριμένης δοκιμασίας αξιολογείται η παράλληλη επεξεργασία μέσω της οπτικής οδού και της οπτικής αντίληψης. Αναφορικά με την υποδοκιμασία, ο ειδικός δείχνει 30 ασπρόμαυρες εικόνες, οι οποίες είναι μη ολοκληρωμένες και αναπαριστούν διάφορα αντικείμενα, πρόσωπα ή ενέργειες. Το παιδί θα πρέπει να επεξεργαστεί τα οπτικά δεδομένα στον νου του και να αναγνωρίσει το περιεχόμενο της εικόνας. Στη συνέχεια ακολουθεί η κλίμακα της *συμπερασματικής σκέψης* κατά την οποία αξιολογούνται η ικανότητα σχεδιασμού νοερών εικόνων και η εξαγωγή συμπερασμάτων μέσω της συλλογιστικής σκέψης. Η διαδικασία που ακολουθείται για την αξιολόγηση αυτής της κλίμακας είναι η τοποθέτηση πλακιδίων σε σειρά μπροστά στο παιδί, από την οποία

λείπει ένα. Το άτομο προς εξέταση θα πρέπει να επιλέξει από τα 4 με 6 εναλλακτικά πλακίδια που του δίνονται ποιο είναι το κατάλληλο να συμπληρώσει σωστά τη σειρά. Τέλος, η τελευταία κλίμακα αξιολόγησης είναι το *εκφραστικό λεξιλόγιο*, κατά την οποία εξετάζεται το κατακτημένο λεξιλόγιο του παιδιού. Πιο συγκεκριμένα, του παρουσιάζονται 40 εικόνες τις οποίες θα πρέπει να τις κατονομάσει.

58. Ψυχομετρικό Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας για παιδιά και εφήβους ηλικίας 7.06-15.06 ετών

Το Ψυχομετρικό Κριτήριο Μαθηματικής Επάρκειας για παιδιά και εφήβους ηλικίας 7.06-15.06 ετών, κατασκευάστηκε στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ το 2007 από τους Γ. Μπάρμπας και Φ. Βερμέουλεν. Είναι ένα κριτήριο που έχει επηρεαστεί από αντίστοιχα εργαλεία, που χρησιμοποιούνται σε άλλες χώρες, όπως το TOMA-2 του Brown, κατασκευασμένο το 1994. Επίσης, το περιεχόμενο των δοκιμασιών έχει βασιστεί και στα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών τόσο της Πρωτοβάθμιας όσο και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Τζιβινίκου, 2015). Ως σταθμισμένο εργαλείο είναι προσβάσιμο σε δασκάλους γενικής και ειδικής, οι οποίοι πριν προβούν στη χορήγησή του θα πρέπει να έχουν λάβει την απαραίτητη επιμόρφωση.

Αναφορικά με τη δομή του, το παρόν ψυχομετρικό εργαλείο αποτελείται από τρεις υποδοκιμασίες, οι οποίες καλύπτουν τη σχολική μαθηματική γνώση, που θα πρέπει να έχει κατακτήσει ο μαθητής ανάλογα με το αναπτυξιακό επίπεδό του. Η πρώτη αφορά το μαθηματικό «Λεξιλόγιο», η δεύτερη τους «Υπολογισμούς» και η τρίτη την «Επίλυση προβλημάτων». Μέσα από την αξιολόγηση της μαθηματικής επάρκειας των παιδιών και των εφήβων σε αυτούς τους τομείς, ενδοατομικές αδυναμίες και δυνατότητες που αφορούν τις μαθηματικές ικανότητες είναι εφικτό να διερευνηθούν. Επίσης, είναι ένα εργαλείο αρκετά χρήσιμο και για διαμορφωτική αξιολόγηση, ανιχνεύοντας πιθανές δυσκολίες που μπορεί να προκύψουν κατά τη μαθησιακή πορεία του μαθητή, με σκοπό τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός εξειδικευμένου παρεμβατικού προγράμματος (Τζιβινίκου, 2015· Σέχα, Βλάχος, Τζιβινίκου & Σταθοπούλου, 2019).

Σε ό,τι αφορά τις τρεις υποδοκιμασίες του κριτηρίου, η πρώτη είναι αυτή του «Λεξιλογίου», η οποία περιλαμβάνει 20 μαθηματικές έννοιες. Σε αυτόν τον τομέα στοχεύεται η εκτίμηση του επιπέδου συγκρότησης των βασικών εννοιών στα μαθηματικά, οι οποίες κρίνονται απαραίτητες για την απόκτηση της σχολικής

μαθηματικής γνώσης. Οι 20 λέξεις παρατίθενται με αύξουσα σειρά δυσκολίας και καλύπτουν όλο το ηλικιακό φάσμα, από 7.06 έως 15.05 ετών. Η δεύτερη υποδοκιμασία είναι αυτή των «Υπολογισμών», η οποία αποτελείται και αυτή από 20 πράξεις. Μέσα από αυτή την ενότητα στοχεύεται η αξιολόγηση της δυνατότητας του μαθητή να εκτελεί τους αλγόριθμους των τεσσάρων πράξεων, οι οποίες εμπεριέχουν ακέραιους, δεκαδικούς και κλασματικούς αριθμούς. Στους μεγαλύτερους ηλικιακά μαθητές, οι πράξεις απαιτούν από τον μαθητή να μπορεί να χρησιμοποιεί τους αλγόριθμους ορισμένων βασικών τύπων, όπως η δύναμη, η τετραγωνική ρίζα και τα ποσοστά.

Η τρίτη και τελευταία ενότητα αφορά την «Επίλυση Προβλημάτων», η οποία εμπεριέχει 15 μαθηματικά προβλήματα. Σκοπός της συγκεκριμένης δοκιμασίας είναι να εκτιμηθεί ο βαθμός δυνατότητας επίλυσης απλών και σύνθετων καθημερινών προβλημάτων με τη χρήση μαθηματικών. Η ιδιαιτερότητα των συγκεκριμένων προβλημάτων έγκειται στο ότι οι εκφωνήσεις τους δεν ταυτίζονται με τις αντίστοιχες στα σχολικά εγχειρίδια. Αντιθέτως, απαιτούν από τον μαθητή να επεξεργαστεί, να κατανοήσει και να επιλέξει τα απαραίτητα δεδομένα, που θα τον οδηγήσουν στη λύση του προβλήματος (Τζιβινίκου, 2015· Σέχα, Βλάχος, Τζιβινίκου & Σταθοπούλου, 2019).

Πίνακας 7: Υποδοκιμασία Α του κριτηρίου Μαθηματικής επάρκειας "Λεξιλόγιο"

Πηγή: Μπάρμπας, Βερμέουλεν, Κιοσέογλου & Μενεζές (2008)

Παράδειγμα	Μέτρο:
1. _____ (0 ή 1)	Μήνας:
2. _____ (0 ή 1)	Κιλό:
3. _____ (0 ή 1)	Πηλίκο:
4. _____ (0 ή 1)	Ορθή γωνία:
5. _____ (0 ή 1)	Μισό (ο μαθητής μπορεί να δείξει και ένα παράδειγμα):
6. _____ (0 ή 1)	Δευτερόλεπτο:
7. _____ (0 ή 1)	Γραμμάριο:

8. _____ (0 ή 1)	Ομόσημοι αριθμοί:
------------------	-------------------

Πίνακας 8: Υποδοκιμασία Β του κριτηρίου Μαθηματικής Επάρκειας "Πράξεις"

Πηγή: Μπάρμπας, Βερμέουλεν, Κιοσέογλου & Μενεξές (2008)

1. 4 ____ + 5	2. 6 X 3 =
3. 17-3 =	4. 45+19=
5. 57+63=	6. 573+49=
7. 8 7 12 + 3 ____	8. 725-87=
9. <u> 2 </u> + <u> 4 </u> = 5 5	10. 12,5 ____ X 4
11. 53 + 4,25=	12. 3 * X= 45
13. <u> 2 </u> X <u> 3 </u> = 3 7	14. 12,8 4

15. $\frac{7}{8} : \frac{1}{2} =$	16. $\frac{7}{9} - \frac{1}{3} =$
17. $(19-11) + (6+7) =$	18. $2^5 =$
19. Το 20% των 50€	20. $2^5 * 2^7 =$

Πίνακας 9: Υποδοκιμασία Γ του κριτηρίου Μαθηματικής Επάρκειας "Επίλυση προβλημάτων"

Πηγή: Μπάρμπας, Βερμέουλεν, Κιοσέογλου & Μενεξές (2008)

ΠΡΟΒΛΗΜΑ	ΕΠΙΛΥΣΗ
1. Η Ελένη είναι 8 χρονών και έχει γενέθλια σε μια εβδομάδα ακριβώς. Σήμερα είναι 2 Απριλίου. Ποια είναι η ημερομηνία των γενεθλίων της;	
2. Οι 50 πολιτείες των Η.Π.Α. καλύπτουν συνολικά 9.364.925 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Από αυτό το εμβαδόν τα 203.013 τετραγωνικά χιλιόμετρα είναι λίμνες και ποτάμια. Πόσα τετραγωνικά χιλιόμετρα είναι η στεριά;	
3. Η Ιωάννα πήρε από το περίπτερο της γειτονιάς 3 μαστίχες με 12 λεπτά τη μία και από το σούπερ μάρκετ άλλες 3	

μαστίγες με 10 λεπτά τη μία. Πόσο περισσότερα χρήματα πλήρωσε η Ιωάννα στο περίπτερο;	
4. Ο Πάνος έπλυνε 4 ζευγάρια κάλτσες. Όταν πήγε να τα βγάλει από το πλυντήριο έλειπε η μία κάλτσα. Πόσες κάλτσες έβγαλε ο Πάνος από το πλυντήριο;	

Η βαθμολόγηση του κάθε ερωτήματος αντιστοιχεί σε 1 βαθμό, σε περίπτωση που η απάντηση είναι σωστή, ενώ με 0 εάν η απάντηση είναι λανθασμένη. Στη συνέχεια, οι αρχικοί βαθμοί μετατρέπονται σε τυπικούς, ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκουν οι μαθητές, ώστε να είναι δυνατή η σύγκριση της επίδοσης των παιδιών σε όλες τις υποδοκιμασίες του εργαλείου. Τέλος, οι βαθμοί της συνολικής τυπικής επίδοσης μετατρέπονται σε πηλίο μαθηματικής επάρκειας με μέση τιμή 100 και τυπική απόκλιση 15. Αυτή η τιμή της μαθηματικής επάρκειας υποδηλώνει αν ένας μαθητής υπερέχει ή υπολείπεται της μέσης επίδοσης από τους άλλους συνομηλίκους του (Σέχα, Βλάχος, Τζιβινίκου & Σταθοπούλου, 2019).

59. Κριτήριο Πρώιμης Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης για παιδιά ηλικίας 4.00-7.05 (Utrecht Early Mathematical Competence Test)

Το Κριτήριο Πρώιμης Μαθηματικής Επάρκειας της Ουτρέχτης δημιουργήθηκε και σταθμίστηκε το 1993 από μία διεπιστημονική ομάδα του Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου της Ουτρέχτης στην Ολλανδία, με σκοπό την εκτίμηση της επαρκούς κατάκτησης προμαθηματικών εννοιών σε παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας (4.06-7.05) (Μπάρμπας, κ.ά., 2008α).

Στο διάστημα 1997-1999 πραγματοποιήθηκε έλεγχος για την αξιοπιστία και την εγκυρότητα του εργαλείου από έξι ευρωπαϊκές χώρες, μεταξύ αυτών και η Ελλάδα. Η Μ. Τζουριάδου και η Ε. Μπόντη ήταν υπεύθυνοι για τον έλεγχο αυτό, όπως και ο Γ. Μπάρμπας, ο οποίος προσάρμοσε και στάθμισε το παρόν ψυχομετρικό εργαλείο το 2008, στο πλαίσιο του έργου του ΕΠΕΑΕΚ. Με τη στάθμιση του εργαλείου, ακολούθησε παράλληλη επέκταση του ηλικιακού εύρους κατά ένα εξάμηνο, με

αποτέλεσμα το συγκεκριμένο κριτήριο να είναι κατάλληλο για την αξιολόγηση παιδιών από την ηλικία των 4 ετών (Μπάρμπας, κ.ά., 2008α).

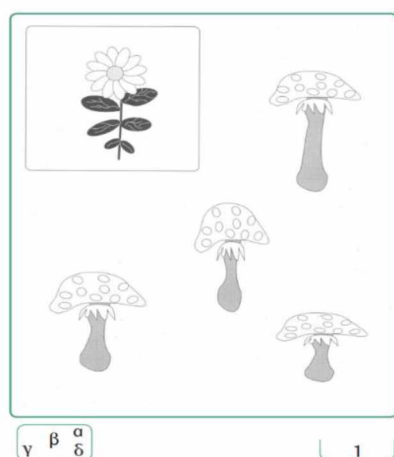
Το παρόν κριτήριο διατίθεται ελεύθερα στο διαδίκτυο, με αποτέλεσμα οποιοσδήποτε επαγγελματίας του χώρου να έχει τη δυνατότητα να το χορηγήσει. Για την εφαρμογή του δεν απαιτείται επιμόρφωση ή κάποιου είδους επιμόρφωση, αρκεί ωστόσο ο εκπαιδευτικός πριν από την εφαρμογή της αξιολόγησης να έχει διαβάσει προσεκτικά τις οδηγίες και να εφαρμόσει με ακρίβεια όσα αναγράφονται στον οδηγό. Αυτό που προτείνεται από τους ίδιους τους κατασκευαστές είναι να γίνει χρήση του εργαλείου πρώτα δοκιμαστικά σε ορισμένα παιδιά, πριν από την επίσημη χορήγησή του.

Σε ό,τι αφορά την περιγραφή του συγκεκριμένου κριτηρίου, αυτό αποτελείται από οχτώ ενότητες. Πιο συγκεκριμένα, στην πρώτη, η οποία φέρει το όνομα «Σύγκριση», εκτιμάται το κατά πόσο τα παιδιά είναι σε θέση να συγκρίνουν διάφορα αντικείμενα μεταξύ τους, με βάση ορισμένα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά, όπως έννοιες που αναφέρονται στο αν ένα αντικείμενο είναι ψηλότερο, περισσότερο, λιγότερο ή χαμηλότερο από ένα άλλο (Μπάρμπας, κ.ά., 2008α).

«Βλέπεις εδώ τα μανιτάρια. Θέλω να μου δείξεις το μανιτάρι εκείνο που είναι ψηλότερο από το λουλούδι αριστερά επάνω» (Μπάρμπας, κ.ά., 2008α)

Εικόνα 65: Παράδειγμα υποδοκιμασίας "Σύγκρισης"

Πηγή: Μπάρμπας, Βερμέουλεν, Κιοσέογλου & Μενεξές (2008)

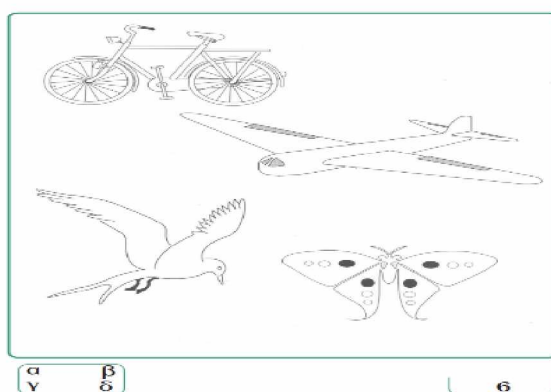
Όπως αναφέρεται στο τεύχος οδηγιών του Μπάρμπα και των συνεργατών του (2008), η δεύτερη κατηγορία που εμπεριέχεται στο εργαλείο, αφορά την «Ταξινόμηση». Ειδικότερα, σε αυτή την δραστηριότητα, τα παιδιά θα πρέπει βάσει

ομοιοτήτων και διαφορών, να κάνουν διάκριση και ταξινόμηση των αντικειμένων που τους δίνονται. Η «Αντιστοίχιση» αποτελεί την τρίτη δοκιμασία των παιδιών, βάσει της οποίας οι μαθητές προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας, καλούνται να χρησιμοποιήσουν την «ένα-προς-ένα» αντιστοίχιση.

Στη συνέχεια ακολουθούν δύο παραδείγματα των δοκιμασιών «ταξινόμησης» και «αντιστοίχισης». Στην πρώτη εικόνα, το παιδί καλείται να βρει ποιο αντικείμενο των εικόνων που του δίνονται δεν πετάει. Στη δεύτερη, ζητείται από το παιδί να τοποθετήσει τόσα κυβάρια όσα δείχνει το ζάρι στην εικόνα, δηλαδή 4.

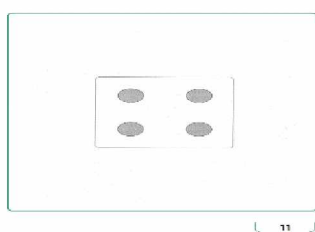
Εικόνα 66: Παράδειγμα δοκιμασίας "ταξινόμηση"

Πηγή: Μπάρμπας, Βερμέουλεν, Κιοσέογλου & Μενεξές (2008α)

Εικόνα 67: Παράδειγμα δοκιμασίας "Αντιστοίχιση"

Πηγή: Μπάρμπας, Βερμέουλεν, Κιοσέογλου & Μενεξές (2008α)

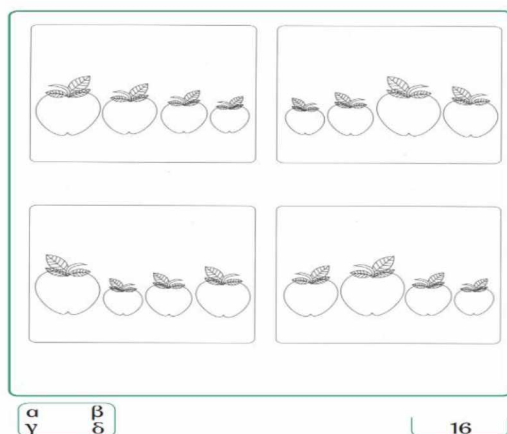
Η επόμενη κατηγορία στην οποία τα παιδιά αξιολογούνται, είναι η «Σειροθέτηση». Στη σειροθέτηση αντικειμένων, οι εξεταζόμενοι θα πρέπει να αναγνωρίσουν αν τα αντικείμενα είναι τοποθετημένα στη σωστή σειρά, με βάση ένα συγκεκριμένο κριτήριο. Για παράδειγμα, θα πρέπει να εξετάσουν αν τα αντικείμενα είναι ταξινομημένα σε σωστή σειρά από το πιο λεπτό στο πιο χοντρό. Στη συνέχεια, ακολουθεί η δοκιμασία που αφορά τη «Χρήση λέξεων αριθμησης». Σε αυτή, τα παιδιά καλούνται να

καταμετρήσουν κανονικά και αντίστροφα μέχρι το 20, όπως επίσης και να συνεχίσουν την καταμέτρηση από ένα αριθμητικό σημείο. Επιπλέον, εκτός από την αξιολόγηση του επιπέδου κατάκτησης των απόλυτων αριθμών έως το 20, ελέγχεται και η γνώση τους για τους τακτικούς αριθμούς (Μπάρμπας, κ.ά., 2008α)

«Εδώ βλέπεις 4 εικόνες με μήλα. Θέλω να μου δείξεις εκείνη την εικόνα στην οποία τα μήλα είναι στη σειρά από το μεγαλύτερο στο μικρότερο» (Μπάρμπας, κ.ά., 2008α).

Εικόνα 68: Παράδειγμα "Σειροθέτησης"

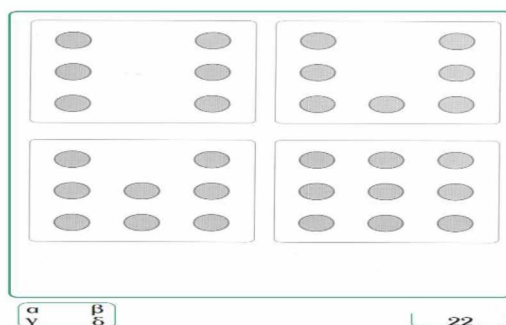
Πηγή: Μπάρμπας, Βερμέουλεν, Κιοσέογλου & Μενεξές (2008α)

«Εδώ βλέπεις 4 εικόνες με κουκίδες. Θέλω να μου δείξεις την εικόνα εκείνη που έχει 7 κουκίδες» (Μπάρμπας, κ.ά., 2008α).

Εικόνα 69: Παράδειγμα "χρήσης λέξεων αριθμησης"

Πηγή: Μπάρμπας, Βερμέουλεν, Κιοσέογλου & Μενεξές (2008α)

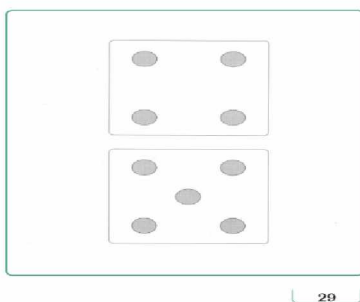

Οι τρεις τελευταίες κατηγορίες αφορούν την αξιολόγηση της «Δομημένης καταμέτρησης», την «αποτελεσματική καταμέτρηση» και τη «γενική γνώση αριθμών». Ειδικότερα, στη δοκιμασία της δομημένης καταμέτρησης, ελέγχεται το κατά πόσο τα παιδιά μπορούν να μετρούν συγχρονισμένα και δομημένα μη συνεχείς ποσότητες, με τη χρήση κύβων. Στον έλεγχο της «αποτελεσματικής καταμέτρησης, αξιολογούνται οι νοερές αριθμητικές παραστάσεις και οι στρατηγικές που τα βοηθούν να μετρήσουν μη συνεχείς ποσότητες, οι οποίες παρουσιάζονται είτε δομημένα είτε όχι. Τέλος, στην τελευταία κατηγορία «Γενική γνώση αριθμών», δίνεται η δυνατότητα στον αξιολογητή να εκτιμήσει σε ποιο βαθμό τα παιδιά είναι σε θέση να εφαρμόζουν τις γνώσεις τους για τους αριθμούς μέχρι το 20 σε πραγματικές καταστάσεις (Μπάρμπας, κ.ά., 2008α).

«Θα σου δείξω μία εικόνα και θέλω να την κοιτάξεις προσεκτικά. (Ο εξεταστής δείχνει στο παιδί την εικόνα για 2 δευτερόλεπτα – μετράει από μέσα του «είκοσι ένα, είκοσι δύο»- και παίρνει την εικόνα). Πόσες κουκίδες είχαν τα ζάρια; (Μπάρμπας, κ.ά., 2008α).

Εικόνα 70: Παράδειγμα δοκιμασίας "Δομημένη καταμέτρηση"

Πηγή: Μπάρμπας, Βερμέουλεν, Κιοσέογλου & Μενεξές (2008α)

Παράδειγμα «Αποτελεσματικής καταμέτρησης»:

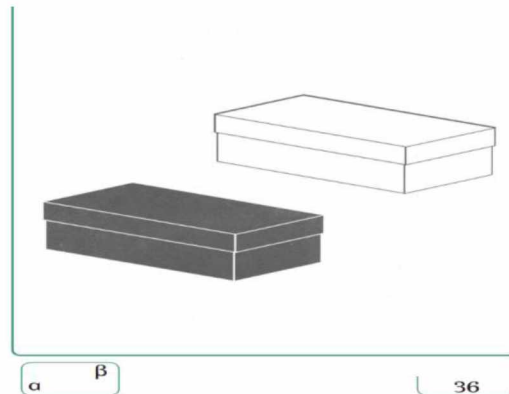
«Ο εξεταστής δίνει στο παιδί 15 κυβάκια). Θέλω να βάλεις 11 κυβάκια σε μια σειρά» (Μπάρμπας, κ.ά., 2008α).

Παράδειγμα «Γενικής γνώσης αριθμών»:

«Βλέπεις εδώ 2 κουτιά. Το μαύρο κουτί έχει μέσα 9 καραμέλες. Το άσπρο κουτί έχει μέσα 13 καραμέλες. Ποιο κουτί έχει μέσα τις περισσότερες καραμέλες;» (Μπάρμπας, κ.ά., 2008α).

Εικόνα 71: Παράδειγμα δοκιμασίας "Γενικής γνώσης αριθμών"

Πηγή: Μπάρμπας, Βερμέουλεν, Κιοσέογλου & Μενεζές (2008α)

Στο τέλος της αξιολόγησης, ο εξεταστής αθροίζει τις σωστές απαντήσεις οι οποίες αντιστοιχούν σε έναν συγκεκριμένο βαθμό επάρκειας. Πιο συγκεκριμένα, το σύνολο των δοκιμασιών είναι 40, το οποίο αντιστοιχεί σε βαθμό επάρκειας 100. Ο αξιολογητής μπορεί να συμβουλευτεί τον πίνακα με τους βαθμούς επάρκειας, έτσι ώστε να είναι σε θέση να κάνει σωστά την αντιστοίχιση. Αν ο εξεταζόμενος παρουσιάσει υψηλό βαθμό επάρκειας, τότε αυτό σημαίνει πως το επίπεδο κατάκτησης προμαθηματικών δεξιοτήτων είναι πολύ επαρκές. Αντίθετα, χαμηλός βαθμός επάρκειας αντιστοιχεί με μη επαρκή κατάκτηση αυτών των δεξιοτήτων (Μπάρμπας, κ.ά., 2008α).

Ωστόσο, από μόνος του ο βαθμός επάρκειας δεν παρέχει έγκυρη εκτίμηση για το επίπεδο κατάκτησης πρώιμης μαθηματικής επάρκειας. Γι' αυτό τον λόγο, ο εξεταστής θα πρέπει να προβεί και σε μία σύγκριση του βαθμού επάρκειας του παιδιού με τους αντίστοιχους βαθμούς συνομηλίκων τους. Κατά την προσαρμογή του συγκεκριμένου εργαλείου στον ελληνικό πληθυσμό, το δείγμα χωρίστηκε σε επτά ηλικιακές ομάδες, ώστε ο αξιολογητής να μπορεί να προβεί στην παραπάνω σύγκριση (Μπάρμπας, κ.ά., 2008α).

Πίνακας 10: Επίπεδα πρώιμης μαθηματικής επάρκειας

Πηγή: Μπάρμπας, Βερμέουλεν, Κιοσέογλου & Μενεζές (2008α)

	4.00-4.05	4.06-4.11	5.00-5.05	5.06-5.11	6.00-6.05	6.06-6.11	7.00-7.05
A	>54	>61	>67	>71	>71	>83	>91
B	47-54	55-61	58-67	62-71	65-71	71-83	84-91
Γ	36-46	49-54	52-57	55-61	60-64	66-70	74-83
Δ	29-35	45-48	46-51	48-54	56-59	59-65	69-73
E	<29	<45	<46	<48	<56	<59	<69

60. Ψυχοκοινωνικό κριτήριο σχολικής κοινωνικής επάρκειας (Κοντοπούλου, 2008)

Το ψυχοκοινωνικό κριτήριο σχολικής κοινωνικής επάρκειας σχεδιάστηκε από την Κοντοπούλου το 2008 στο πλαίσιο του έργου ΕΠΕΑΕΚ. Στόχος του είναι να διερευνήσει τις κοινωνικές δεξιότητες που κατέχει το παιδί για να προσαρμοστεί και να ενταχθεί στο περιβάλλον του, το οποίο στην προκειμένη περίπτωση είναι το σχολείο. Το παρόν εργαλείο είναι προσβάσιμο σε κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους που έχουν λάβει εκπαίδευση για τη χρήση τους.

Ως εργαλείο απαρτίζεται από 2 μέρη. Το πρώτο μέρος αφορά παιδιά ηλικίας 4-8 ετών και το δεύτερο εφήβους 7-16 ετών. Το πρώτο εργαλείο που αφορά παιδιά ηλικίας έως 8 ετών συμπληρώνεται από τους εκπαιδευτικούς. Πιο συγκεκριμένα, ο εκπαιδευτικός του παιδιού καλείται να συμπληρώσει 30 ερωτήματα που βασίζονται σε τρεις άξονες που αφορούν τις εσωτερικές, τις εξωτερικές και προσαρμοστικές αντιδράσεις του εξεταζόμενου ατόμου.

Το δεύτερο μέρος του που απευθύνεται σε παιδιά 7-16 ετών εμπεριέχει μία κλίμακα αυτοεκτίμησης και μία αυτοαντίληψης. Η κλίμακα αυτοεκτίμησης διακρίνεται σε δύο ερωτηματολόγια. Το πρώτο αφορά παιδιά ηλικίας 7-12 ετών και το δεύτερο άτομα ηλικίας 12-16 ετών. Κάθε ερωτηματολόγιο εμπεριέχει 30 ερωτήματα, τα οποία αξιολογούν τις οικογενειακές, κοινωνικές σχέσεις καθώς και τις επιδόσεις με τα ατομικά χαρακτηριστικά του καθενός. Η κάθε απάντηση βαθμολογείται από το 1 έως το 4 με το 1 να αντιστοιχεί στο «δε μου ταιριάζει καθόλου» και το 4 «μου ταιριάζει πολύ». Ωστόσο περιλαμβάνονται και 6 ερωτήματα της κλίμακας ψεύδους, με βάση την οποία αν ένας εξεταζόμενος επιλέξει 3 φορές το αριθμό 4, τότε το ερωτηματολόγιο θεωρείται άκυρο.

Σε ό,τι αφορά την κλίμακα αυτοεκτίμησης και αυτή χωρίζεται σε δύο ερωτηματολόγια. Το πρώτο εμπεριέχει 17 ερωτήματα και απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 7-12 ετών και το δεύτερο απαρτίζεται από 18 ερωτήματα και αφορά εφήβους 12-16 ετών. Μέσα από τα συγκεκριμένα ερωτηματολόγια γίνεται προσπάθεια να διερευνηθεί η αντίληψη που έχει το ίδιο το άτομο για τον εαυτό του συγκριτικά με τους συμμαθητές του σε σχέση με ορισμένα γνωρίσματα και χαρακτηριστικά του ίδιου. Ο μαθητής επιλέγει τον βαθμό που αντιστοιχεί με το περιεχόμενο της ερώτησης με το 1 να αναφέρεται στο «δε μου ταιριάζει καθόλου» και το 4 «μου ταιριάζει πολύ». Η

συνολική βαθμολογία που προκύπτει αποτελεί και τον βαθμό αυτοαντίληψης του ατόμου.

61. Τεστ Επαγγελματικών ενδιαφερόντων, εργασιακών αξιών και επαγγελματικών αποφάσεων του ΕΟΠΠΕΠ (2013)

61.1. Τεστ επαγγελματικών ενδιαφερόντων

Το τεστ επαγγελματικών ενδιαφερόντων σχεδιάστηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων. Είναι ένα εργαλείο το οποίο έχει μετατραπεί σε web εφαρμογή στην Πύλη των εφήβων, ώστε να είναι προσβάσιμο σε κάθε μαθητή που θέλει να το συμπληρώσει.

Στόχος του είναι να βοηθήσει μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου να ανακαλύψουν τα επαγγελματικά τους ενδιαφέροντα, τα οποία εκφράζουν την προσωπικότητά τους. Ως βάση του συγκεκριμένου εργαλείου αποτελεί το γεγονός πως η επαγγελματική ικανοποίηση συνδέεται και εξαρτάται από το πόσο ο εργασιακός χώρος ταιριάζει με την προσωπικότητα του εργαζόμενου.

Σε ό,τι αφορά τη δομή του, αυτό αποτελείται από 53 προτάσεις στις οποίες περιγράφονται ποικίλες δραστηριότητες που απευθύνονται σε διάφορα επαγγέλματα. Το άτομο που συμπληρώνει το ερωτηματολόγιο, θα πρέπει να απαντήσει αν θα ήθελε να ασχοληθεί ή όχι με τη δραστηριότητα του επαγγέλματος που περιγράφεται με βάση τα ενδιαφέροντά του και όχι βάσει των ικανοτήτων του. Πιο συγκεκριμένα, κάτω από κάθε πρόταση υπάρχει μία αρίθμηση από το 1 έως το 4 τύπου κλίμακας Likert, με το 1 να αντιστοιχεί στο «δε μου αρέσει καθόλου» και με το 4 να σημαίνει «Μου αρέσει πάρα πολύ». Ο χρόνος χορήγησής του κυμαίνεται στα 25 με 30 λεπτά.

Από το σύνολο της βαθμολογίας θα προκύψει σε τι τύπος προσωπικότητας ή ενδιαφερόντων είναι το άτομο που το συμπλήρωσε. Αναλυτικότερα, βάσει της θεωρίας του J. Holland, υπάρχουν 6 τύποι προσωπικότητας, τα οποία είναι ο Πρακτικός, ο Ερευνητικός, ο Καλλιτεχνικός, ο Κοινωνικός, ο Επιχειρηματικός και ο Οργανωτικός. Το προφίλ προσωπικότητας του κάθε ανθρώπου βασίζεται σε τρία βασικά χαρακτηριστικά που αντιστοιχούν σε τρεις από αυτούς του τύπους που προαναφέρθηκαν. Επαγγέλματα τα οποία αντιστοιχούν σε αυτούς τους τρεις τύπους ταιριάζουν καλύτερα στα ενδιαφέροντα και στην προσωπικότητα του παιδιού.

61.2. Τεστ εργασιακών αξιών

Ένα άλλο χρήσιμο εργαλείο επαγγελματικού προσανατολισμού είναι το τεστ εργασιακών αξιών. Μέσω αυτού ο μαθητής μπορεί να ανακαλύψει τι επιθυμεί και τι προσδοκά από μία μελλοντική εργασία. Αυτές οι επαγγελματικές προσδοκίες αντιστοιχούν στις αξίες του καθενός. Πιο συγκεκριμένα, στο συγκεκριμένο τεστ εμπεριέχονται 9 βασικές κλίμακες εργασιακών αξιών, ορισμένες από τις οποίες ταιριάζουν και αντιστοιχούν στο κάθε άτομο. Με βάση αυτές οι μαθητές μπορούν να αναζητήσουν επαγγέλματα συναφή με τις δικές τους εργασιακές αξίες.

61.3. Τεστ επαγγελματικών αποφάσεων

Το τεστ επαγγελματικών αποφάσεων αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο, καθώς στόχος του είναι να διερευνήσει ποιοι παράγοντες είναι καθοριστικοί για την επιλογή επαγγέλματος. Κάθε άτομο επιλέγει την εργασία με βάση ορισμένα κριτήρια, τα οποία εναρμονίζονται με την προσωπικότητά του.

Αναλυτικότερα, αναφορικά με το παρόν εργαλείο, δίνεται η ευκαιρία στο νέο άτομο να ερευνήσει τους παράγοντες που αποτελούν τροχοπέδη στη σωστή λήψη επαγγελματικών του αποφάσεων. Πιο συγκεκριμένα, οι παράγοντες αυτοί είναι τρεις. Ο πρώτος μπορεί να είναι η έλλειψη ξεκάθαρων ενδιαφερόντων, η οποία προκαλεί σύγχυση στην επαγγελματική ταυτότητα του ατόμου. Ο δεύτερος είναι η επαγγελματική ανωριμότητα σχετικά με τον επαγγελματικό ρόλο του μελλοντικού εργαζόμενου. Ειδικότερα, η έλλειψη πίστης στη σημασία του επαγγέλματος μπορεί να αποθαρρύνει το άτομο στην εύρεση της επαγγελματικής του ταυτότητας. Τέλος, ο τρίτος παράγοντας που επηρεάζει αρνητικά τον επαγγελματικό προσανατολισμό είναι τα εμπόδια που μπορεί να προκύπτουν από την οικογένεια και από το ευρύτερο κοινωνικό τους περιβάλλον.

Έγκριση παρούσας έρευνας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ,
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Β'
ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ, ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΚΑΙ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Ταχ. Δ/ση : Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 151 22 – Μαρούσι
Πληροφορίες: Θεώνη Καμπανά
Ιστοσελίδα : <http://www.minedu.gov.gr>
Email : deae2@minedu.gov.gr
Τηλέφωνο : 210 3443397

Ψηφιακά υπογεγραμμένο από FANI
LYMPEROPOULOU
Ημερομηνία: 2021.04.07 14:50:16 EEST
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας:

Μαρούσι, 02-04-2021
Αρ. πρωτ.: 37994/Δ3

ΠΡΟΣ : κ. Χριστίνα Ρούση
xroussi@uth.gr

Κοιν. :
• ΚΕΣΥ της χώρας

ΘΕΜΑ: Έγκριση διεξαγωγής έρευνας

Απαντώντας στο με αριθμό πρωτοκόλλου 12799/Δ3/2021 (& στα με αρ. πρωτ. 28035/Δ3/10-3-2021 συμπληρωματικά έγγραφα) αίτημα της κ. Χριστίνας Ρούση, επίκουρης καθηγήτριας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας στο Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, και έχοντας υπόψη την υπ' αριθμ. 293/9-3-2021 απόφαση της Επιτροπής Δεοντολογίας Επιστημονικής Έρευνας της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, σας κάνουμε γνωστό ότι εγκρίνουμε τη διεξαγωγή της εκπαιδευτικής έρευνας με θέμα «Καταγραφή και μελέτη των ψυχομετρικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται στα ΚΕΣΥ στην Ελλάδα για την σχολική ηλικία (Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση)», για το σχολικό έτος 2020 - 2021 στα ΚΕΣΥ της χώρας, καθώς η προτεινόμενη έρευνα πληροί συγκεκριμένους επιστημονικούς όρους.

Ενδεικτικά, σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η καταγραφή, η οργάνωση και η παρουσίαση των διαθέσιμων ψυχομετρικών εργαλείων στο πεδίο της αξιολόγησης και της διάγνωσης των μαθητών/-τριών Νηπιαγωγείου, Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου, που χρησιμοποιούνται από κάθε διεπιστημονική ομάδα σε όλα τα Κέντρα Εκπαίδευσης και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.) της Ελλάδας.

Ως προς την μεθοδολογία της έρευνας, η συλλογή των δεδομένων θα πραγματοποιηθεί μόνο με μεθόδους της εξ αποστάσεως επικοινωνίας χωρίς την φυσική παρουσία των ερευνητριών στα ΚΕΣΥ (μέσω τηλεφωνικών ή διαδικτυακών συνεντεύξεων)

στο σύνολο των ΚΕΣΥ (n=71), με όποιον τρόπο και σε όποιον χρόνο επιθυμεί το κάθε ΚΕΣΥ. Σε κάθε περίπτωση η χρονική διάρκεια των συνεντεύξεων των συμμετεχόντων δεν θα υπερβαίνει τη μιάμιση ώρα και θα πραγματοποιηθεί εκτός ωραρίου λειτουργίας της δομής.

Τα δεδομένα της έρευνας θα συλλεχθούν με τη χρήση ενός δομημένου ερωτηματολογίου συνέντευξης και ως πληροφορίες θα δίνονται στην ερευνήτρια είτε από έναν εκπρόσωπο της κάθε ομάδας ξεχωριστά, είτε από ένα μέλος της διεπιστημονικής ομάδας, που θα γνωρίζει τα εργαλεία αξιολόγησης όλων των ειδικοτήτων. Το ερωτηματολόγιο θα έχει αποσταλεί νωρίτερα στην εκάστοτε δομή, ώστε οι συμμετέχοντες να έχουν τον χρόνο να ετοιμάσουν τις απαντήσεις τους.

Η παρούσα έρευνα διασφαλίζει την ανωνυμία των δομών, καθώς οι πληροφορίες, που θα καταγραφούν, δε θα ταυτιστούν με το όνομα του αντίστοιχου Κ.Ε.Σ.Υ.. Επιπροσθέτως, τα προσωπικά δεδομένα θα διαφυλαχτούν, καθώς σε καμία περίπτωση δε θα ζητηθούν τα ονόματα του προσωπικού, που εργάζεται στις συγκεκριμένες ειδικές δομές. Ακόμα, η συγκεκριμένη έρευνα δεν εκθέτει με κανέναν τρόπο τους συμμετέχοντες σε πιθανό σωματικό ή ψυχολογικό κίνδυνο ή ταλαιπωρία ή άλλες δυσμενείς για τους/τις ίδιους/ες επιπτώσεις στο πλαίσιο της συμμετοχής τους στην ερευνητική διαδικασία. Τέλος, **το κάθε Κ.Ε.Σ.Υ. ή ειδικό προσωπικό έχει το δικαίωμα να αρνηθεί τη συμμετοχή του στην έρευνα ή/και να αποσυρθεί από αυτή σε οποιοδήποτε στάδιό της.**

Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνεται ότι **θα πρέπει να πληρούνται οι κάτωθι προϋποθέσεις:**

- Να υπάρξει προηγούμενη επικοινωνία με τα ΚΕΣΥ, ώστε η έρευνα να διεξαχθεί **χωρίς να παρεμποδίζεται η ομαλή λειτουργία τους.**
- Να μην παραβιαστεί το χρονικό όριο διάρκειας της ερευνητικής διαδικασίας που έχει οριστεί ως η μιάμιση ώρα.
- **Να υπάρχει αυστηρή δέσμευση για την προστασία των συμμετεχόντων/-ουσών στην έρευνα από την έκθεση σε πιθανό σωματικό ή ψυχολογικό κίνδυνο, ή ταλαιπωρία ή άλλες δυσμενείς επιπτώσεις στο πλαίσιο της συμμετοχής τους στην ερευνητική διαδικασία.**
- Η τήρηση της **δεοντολογίας** σχετικά με την εθελοντική συμμετοχή των επαγγελματιών και την προστασία των προσωπικών δεδομένων των ιδίων. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να τηρηθούν όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες της ερευνητικής δεοντολογίας, όπως αυτοί αναγράφονται στο Αναλυτικό Σχέδιο Έρευνας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αναγκαιότητα διαφύλαξης της ανωνυμίας των συμμετεχόντων και στην προστασία των προσωπικών τους δεδομένων.

- Οι συμμετέχοντες να ενημερωθούν νωρίτερα για τον σκοπό της έρευνας, τις διαδικασίες, το περιεχόμενο των εργαλείων που θα χρησιμοποιηθούν για τη συλλογή και τον τρόπο καταγραφής των δεδομένων.
- Να υπάρχει πλήρης διασφάλιση της ανωνυμίας των συμμετεχόντων/-ουσών στην έρευνα και της προστασίας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων τους,

Επισημαίνεται, με ιδιαίτερα emphaticό τρόπο, ότι η υλοποίηση του προτεινόμενου ερευνητικού σχεδιασμού ιεραρχείται ως δευτερεύουσας σημασίας, καθώς προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στην αυστηρή τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων για την αντιμετώπιση των επιδημιολογικών κινδύνων και στη μείωση της πιθανότητας να εκτεθεί το προσωπικό των ΚΕΣΥ σε επικίνδυνο ιικό φορτίο.

ΜΕ ΕΝΤΟΛΗ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ
Η ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Π.Ε., Δ.Ε. & Ε.Α.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΓΚΙΚΑ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Η Προϊσταμένη του Τμήματος Β΄
της Δ/σης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων
Φανή Λυμπεροπούλου

Επιστολή πρόσκλησης σε Κ.Ε.Σ.Υ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
Αργοναυτών & Φι.ελλήνων, 382 21 Βόλος, τηλ.: 24210-74800, 74787, 74876
e-mail: g-sed@uth.gr

Προς Προϊσταμένους και Προϊστάμενες των ΚΕΣΥ

Βόλος, 20-4-2021

Πρόσκληση συμμετοχής σε έρευνα – μελέτη στα Κ.Ε.Σ.Υ.

Αξιότιμες και Αξιότιμοι κκ Προϊστάμενες και Προϊστάμενοι των Κ.Ε.Σ.Υ.,

Σας προσκαλούμε να συμμετάσχετε στην έρευνά μας με τίτλο «Καταγραφή και μελέτη των ψυχομετρικών εργαλείων που χρησιμοποιούν τα Κ.Ε.Σ.Υ. στην Ελλάδα για τη σχολική ηλικία (Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση).

Η έρευνα αυτή διεξάγεται υπό την επιστημονική εποπτεία μου και για την υλοποίησή της συνεργάζομαι με φοιτήτριες του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Ο σκοπός της έρευνας – μελέτης είναι η συλλογή, καταγραφή και οργάνωση των πληροφοριών που αφορούν στο είδος των ψυχομετρικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται στο σύνολο των αξιολογήσεων των παιδιών και των εφήβων που λαμβάνουν χώρα στο Κ.Ε.Σ.Υ., ως αναπόσπαστο μέρος της μαθησιακής υποστήριξης που λαμβάνουν από τον Φορέα σας.

Απώτερος σκοπός της μελέτης αυτής είναι η ανταπόδοση και η επιστροφή των αποτελεσμάτων της στα Κ.Ε.Σ.Υ., με την μορφή ενός εγχειριδίου που θα αποτελέσει ταυτόχρονα και ένα είδος «χάρτη πλοήγησης» στις περιοχές των ψυχομετρικών τεστ που χρησιμοποιούνται στα Κ.Ε.Σ.Υ.. Στα περιεχόμενα αυτού του τόμου, θα υπάρχουν οι ειδικότερες περιγραφές των ψυχομετρικών εργαλείων, όπως αυτά χορηγούνται από όλες τις ειδικότητες και για κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης από το επιστημονικό προσωπικό των Κ.Ε.Σ.Υ.. Το κάθε εργαλείο, εκτός από τις περιγραφικές πληροφορίες, τα ψυχομετρικά χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες, θα πλαισιώνεται και από βιβλιογραφικές πηγές και πληροφορίες βαθμού και τρόπου προσβασιμότητας των επαγγελματιών (εκπαιδευτικών, ψυχολόγων, κοκ) σε αυτό.

Η δημιουργία αυτού του «χάρτη» ευελπιστούμε ότι θα ενθαρρύνει και περαιτέρω την επικοινωνία και την ανταλλαγή απόψεων και καλών πρακτικών στις διαδικασίες της ψυχομετρικής και μαθησιακής αξιολόγησης των παιδιών και των εφήβων, μεταξύ των επαγγελματιών στα Κ.Ε.Σ.Υ..

Θα θέλαμε επίσης να σας ενημερώσουμε ότι έχουμε προγραμματίσει και **την έκδοση ενός συλλογικού – επιστημονικού τόμου, στις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, όπου όσοι/ες επιστήμονες – επαγγελματίες των Κ.Ε.Σ.Υ. επιθυμούν, θα μπορούν να συμπεριλάβουν στον τόμο αυτό τη δημοσίευση κάποιου δικού τους εργαλείου.** Επίσης σκοπεύουμε να φιλοξενηθούν απόψεις, γνώμες, σκέψεις των επαγγελματιών των Κ.Ε.Σ.Υ. όσον αφορά στα θέματα της ψυχομετρικής αξιολόγησης καθώς και την αξιοποίησή της στην συμβουλευτική υποστήριξη.

Χριστίνα Ι. Ρούση - Βέργου

Επίκουρη
Καθηγήτρια
Εκπαιδευτικής
Ψυχολογίας

ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΦΑΞ 2421074878
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ 2421074799
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ xroussi@uth.gr
ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ www.uth.gr, www.sed.uth.gr
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ WEB

Θέλουμε να τονίσουμε ότι η έρευνα αυτή **δεν συλλέγει στοιχεία μαθητών/ριών και δεν ζητάμε πληροφορίες οι οποίες συνδέονται με πρόσωπα.** Παρόλα αυτά καθώς κάθε Κ.Ε.Σ.Υ. που θα συμμετάσχει στην έρευνα συνδέεται με συγκεκριμένο προσωπικό και τη διεύθυνσή του, δεσμευόμαστε ότι α) στην συγγραφή της τελικής αναφοράς και β) στις επιστημονικές δημοσιεύσεις δεν θα γίνει ούτε άμεση αναφορά σε συγκεκριμένα ΚΕΣΥ ούτε έμμεση με την αναφορά των γεωγραφικών προσδιορισμών και βέβαια, γ) θα σας σταλεί σε ένα ηλεκτρονικό αρχείο (pdf) αυτής της συλλογής.

Η έρευνα έχει λάβει έγκριση από την αρμόδια Επιτροπή Δεοντολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας (Αρ. Πρωτ. 37994/Δ3).

Η διαδικασία της συλλογής των δεδομένων, εφόσον συναινέσετε, είναι η εξής:

α. Σας αποστέλλουμε το ερωτηματολόγιο με τα είδη των πληροφοριών που ζητάμε από εσάς.

β. Στη συνέχεια ορίζουμε μια συνάντηση μαζί σας μέσω skype, teams ή όποια άλλη πλατφόρμα εξ αποστάσεως επικοινωνίας σας εξυπηρετεί, ακόμα και τηλεφωνική.

γ. Κατόπιν, σε συνεργασία με τα μέλη της επιστημονικής ομάδας που συμμετέχουν στις αξιολογήσεις, συγκεντρώνετε τις πληροφορίες. Μπορεί ένα μέλος της ομάδας σας να μας δώσει αυτές τις πληροφορίες εκ μέρους όλων, ή να έχουμε (σύντομες) συναντήσεις χωριστά με κάθε μέλος της ομάδας. Έχετε επίσης, την επιλογή να συμπληρώσετε γραπτά αυτά που

επιθυμείτε και εμείς στη συνέχεια να απευθυνθούμε εκ νέου σε εσάς για τυχόν διευκρινίσεις.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για το ενδιαφέρον σας να διαβάσετε τις παραπάνω διευκρινίσεις και θα χαρούμε πάρα πολύ να συμμετάσχετε στην έρευνα – μελέτη μας.

Μην διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μου για οποιαδήποτε διευκρίνιση ή πληροφορία (κινητό 6982 77 15 66 για άμεση επικοινωνία)

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς,

Χριστίνα Ρούση

Ερωτηματολόγιο παρούσας έρευνας

ΑΞΟΝΕΣ ΓΙΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Γενικά Στοιχεία

Ημερομηνία:

Σας παρακαλούμε να ορίσετε ένα ή περισσότερα μέλη του προσωπικού που θα μπορούσαν να μας βοηθήσουν στη συλλογή και στην καταγραφή των πληροφοριών αναφορικά με τα είδη των εργαλείων και των διαδικασιών που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των μαθητών/ριών. Τα εργαλεία και οι διαδικασίες αυτές αφορούν όλους όσοι εμπλέκονται στην μαθησιακή αξιολόγηση, εκπαιδευτικούς, γονείς και βέβαια, τους ίδιους τους μαθητές, και αφορούν όλους τους τομείς ανάπτυξης του παιδιού και του εφήβου.

Θα ακολουθήσει μια συζήτηση με την μορφή συνέντευξης που δεν θα υπερβαίνει την μισή ώρα.

Θα σας ζητήσουμε να μας περιγράψετε με συντομία τα εργαλεία και τις διαδικασίες που χρησιμοποιείτε κατά την αξιολόγηση των μαθητών/ριών.

Δεν θα υπάρξει ούτε καταγραφή ούτε και αναφορά σε συγκεκριμένα πρόσωπα, οπότε δεν υπάρχει ζήτημα προστασίας προσωπικών δεδομένων. Οι πληροφορίες που θα πάρουμε από αυτή την έρευνα θα δημοσιευτούν ταξινομημένες και οργανωμένες χωρίς προσδιορισμούς γεωγραφικούς και χωρίς αναφορά σε συγκεκριμένη υπηρεσία. Θα αφορούν μόνο στην παράθεση και ταξινόμηση, κατηγοριοποίηση των εργαλείων με τρόπο που ενδεχομένως να φανεί χρήσιμος και σε εσάς καθώς θα σας αποσταλεί αντίγραφο της σχετικής εργασίας.

Καθώς θα υπάρξει ευχαριστήρια αναφορά στη βοήθειά σας για τη συλλογή των δεδομένων να επιλέξετε αν επιθυμείτε να γίνει ονομαστική αναφορά της δομής ή όχι, στην ευχαριστήρια αναφορά στην εισαγωγή της εργασίας.

Ερωτήσεις:

1) Ποιες ειδικότητες υπάρχουν στα Κ.Ε.Σ.Υ. σας;

Ειδικότητες	
Κοινωνικός Λειτουργός	
Ψυχολόγος	
Λογοθεραπευτής	
Εργοθεραπευτής	
Φυσικοθεραπευτής	
Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής Προσχολικής Ηλικίας (ΠΕ60)	
Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής Α' Βάθμιας (ΠΕ70)	
Φιλολόγος Ειδικής Αγωγής (ΠΕ02)	
Μαθηματικός Ειδικής Αγωγής (ΠΕ03)	
Χημικός Ειδικής Αγωγής (ΠΕ04.02)	
Φυσικός Ειδικής Αγωγής (ΠΕ04.01)	

2) Με ποια εργαλεία αξιολογούνται οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών στο Νηπιαγωγείο;

Ειδικότητες που τα χορηγούν	ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ (ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ)*	ΑΤΥΠΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ)	ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗ 1. Ελεύθερα διαθέσιμο σε όλους 2. Διαθέσιμο σε εκπαιδευμένους ειδικούς 3. Διαθέσιμο μόνο σε πιστοποιημένους χρήστες
Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής Προσχολικής Ηλικίας (ΠΕ60)			
Λογοθεραπευτής			
Εργοθεραπευτής			
Φυσικοθεραπευτής			
Ψυχολόγος			
Κοινωνικός Λειτουργός			

*Για τα σταθμισμένα εργαλεία ποιες ειδικότητες έχουν λάβει πιστοποίηση ή εκπαίδευση για τη χρήση τους;

3) Με ποια εργαλεία αξιολογούνται οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών στο Δημοτικό;

Ειδικότητες που τα χορηγούν	ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ (ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ)*	ΑΤΥΠΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ)	ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗ 1. Ελεύθερα διαθέσιμο σε όλους 2. Διαθέσιμο σε εκπαιδευμένους ειδικούς 3. Διαθέσιμο μόνο σε πιστοποιημένους χρήστες
Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής σχολικής Ηλικίας (ΠΕ70)			
Λογοθεραπευτής			
Εργοθεραπευτής			

Ψυχολόγος			
Κοινωνικός Λειτουργός			

*Για τα σταθμισμένα εργαλεία ποιες ειδικότητες έχουν λάβει πιστοποίηση ή εκπαίδευση για τη χρήση τους;

4) Με ποια εργαλεία αξιολογούνται οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών στο Γυμνάσιο;

	ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ (ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ)*	ΑΤΥΠΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ)	ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗ 1. Ελεύθερα διαθέσιμο σε όλους 2. Διαθέσιμο σε εκπαιδευμένους ειδικούς 3. Διαθέσιμο μόνο σε πιστοποιημένους χρήστες
Ειδικότητες που τα χρησιμοποιούν			
Φιλολόγος Ειδικής Αγωγής (ΠΕ02)			
Μαθηματικός Ειδικής Αγωγής (ΠΕ03)			
Χημικός (ΠΕ04.02)			
Φυσικός (ΠΕ04.01)			
Λογοθεραπευτής			
Εργοθεραπευτής			
Ψυχολόγος			
Κοινωνικός Λειτουργός			

*Για τα σταθμισμένα εργαλεία ποιες ειδικότητες έχουν λάβει πιστοποίηση ή εκπαίδευση για τη χρήση τους;

5) Με ποια εργαλεία αξιολογούνται οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών στο Λύκειο;

	ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ (ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ)*	ΑΤΥΠΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ)	ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗ 1. Ελεύθερα διαθέσιμο σε ειδικούς

Ειδικότητες που τα χορηγούν			2. Διαθέσιμο σε εκπαιδευμένους ειδικούς 3. Διαθέσιμο μόνο σε πιστοποιημένους χρήστες
Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής Φιλολόγος (ΠΕ02)			
Μαθηματικός (ΠΕ03)			
Χημικός (ΠΕ04.02)			
Φυσικός (ΠΕ04.01)			
Λογοθεραπευτής			
Εργοθεραπευτής			
Ψυχολόγος			
Κοινωνικός Λειτουργός			
Επαγγελματικός Προσανατολισμός			

*Για τα σταθμισμένα εργαλεία ποιες ειδικότητες έχουν λάβει πιστοποίηση ή εκπαίδευση για τη χρήση τους;

6) Υπάρχει κάτι που θα θέλατε να αναφέρετε για το οποίο δεν έχετε ερωτηθεί;

Σας ευχαριστούμε πολύ για την συμμετοχή σας στην έρευνα και δεσμευόμαστε για την αποστολή του σχετικού αντίγραφου στο e-mail του φορέα σας.

Πίνακας επικοινωνίας με Κ.Ε.ΣΥ.

Περιφέρεια	Όνομασία	Τηλέφωνο	e-mail	Παρατηρήσεις
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	Κ.Ε.Σ.Υ. ΔΡΑΜΑΣ	2521076511	mail@kesy.dra.sc h.gr	Έχει προωθηθεί
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΕΒΡΟΥ	2551080170	mail@kesy.evr.sch .gr	Έχει προωθηθεί
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΚΑΒΑΛΑΣ	2513503471	mail@kesy.kav.sc	Ελήφθη το

ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ			h.gr	ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΞΑΝΘΗΣ	2541083691	mail@kesy.xan.sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΡΟΔΟΠΗΣ	2531081288	mail@kesy.rod.sch.gr	Έχει προωθηθεί
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	1ο Κ.Ε.Σ.Υ. Α΄ ΑΘΗΝΑΣ	2106929611	1kesyaath@sch.gr	Θα ενημερώσει η γραμματέας για την προώθηση.
	2ο Κ.Ε.Σ.Υ. Α΄ ΑΘΗΝΑΣ	2107568137	mail@2kesy-a.att.sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	1ο Κ.Ε.Σ.Υ. Β΄ ΑΘΗΝΑΣ	2102719857	1kesyvath@sch.gr	Έχει προωθηθεί
	2ο Κ.Ε.Σ.Υ. Β΄ ΑΘΗΝΑΣ	2106512513	2kesyvath@sch.gr	Έχει προωθηθεί
	1ο Κ.Ε.Σ.Υ. Γ΄ ΑΘΗΝΑΣ	2105610995	1kesygath@sch.gr	Έχει προωθηθεί
	2ο Κ.Ε.Σ.Υ. Γ΄ ΑΘΗΝΑΣ	2102690215	2kesygath@sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	1ο Κ.Ε.Σ.Υ. Δ΄ ΑΘΗΝΑΣ	2131617491	1kesydath@sch.gr	Δε θα μπορέσουν να συμμετάσχουν στην έρευνα.
	2ο Κ.Ε.Σ.Υ. Δ΄ ΑΘΗΝΑΣ	2109955036	2kesydath@sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	1ο Κ.Ε.Σ.Υ. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	2106028050	1kesyanat@sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	2ο Κ.Ε.Σ.Υ. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	2102315410	2kesyanat@sch.gr	Δε θα μπορέσουν να συμμετάσχουν στην έρευνα.
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	2105561990	kesydytat@sch.gr	Θα το προωθήσει αλλά έχουν φύγει οι αναπληρωτές.
	1ο Κ.Ε.Σ.Υ. ΠΕΙΡΑΙΑ	2104131561	1kesypeir@sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο.

	2ο Κ.Ε.Σ.Υ. ΠΕΙΡΑΙΑ	2104131561	2kesypeir@sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο.
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚ Η Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	Κ.Ε.Σ.Υ. ΛΕΣΒΟΥ	2251037344	kesyles@sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο.
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΣΑΜΟΥ	2273087214	kesysam@sch.gr	Έχει προωθηθεί.
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΧΙΟΥ	2271024721	kesychi@sch.gr	Δε θα μπορέσουν να συμμετάσχουν στην έρευνα.
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΛΗΜΝΟΥ	2254024701	mail@kesy- limnou.les.sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο.
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚ Η Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	Κ.Ε.Σ.Υ. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙ ΑΣ	2631055258 2631055063- 2631055077	mail@kesy.ait.sch. gr	Έχει προωθηθεί
	1ο Κ.Ε.Σ.Υ. ΑΧΑΪΑΣ	2610462018	mail@1kesy.ach.s ch.gr	Έχει προωθηθεί
	2ο Κ.Ε.Σ.Υ. ΑΧΑΪΑΣ	6937570019	mail@2kesy.ach.s ch.gr	Έχει προωθηθεί
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΗΛΕΙΑΣ	2621020338	mail@kesy.ilei.sch .gr	Έχει προωθηθεί
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚ Η Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	Κ.Ε.Σ.Υ. ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2462023104	mail@kesy.gre.sch .gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2467044021	kesykas@sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΚΟΖΑΝΗΣ	2461036145	mail@kesy.koz.sc h.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΦΛΩΡΙΝΑΣ	2385045611	mail@kesy.flo.sch. gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚ Η Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	Κ.Ε.Σ.Υ. ΑΡΤΑΣ	2681022580	kesyart@sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	2665028964	mail@kesy.thesp. sch.gr	Δε θα μπορέσει να συμμετάσχει στην έρευνα.
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΙΩΑΝΝΙΝΩ	2651075387	mail@kesy.ioa.sch	Ελήφθη το

	N		.gr	ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2682362130/2682362137	mail@kesy.pre.sch.gr	Έχει προωθηθεί
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	Κ.Ε.Σ.Υ. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	2441079891	mail@kesy.kar.sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΛΑΡΙΣΑΣ	2410555222	mail@kesy.lar.sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	2421020818	mail@kesy.mag.sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	2431046407/25910	mail@kesy.tri.sch.gr	Έχει προωθηθεί
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	Κ.Ε.Σ.Υ. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	2695043889	mail@kesy.zak.sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	2661081055	mail@kesy.ker.sch.gr	Έχει προωθηθεί
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	2671027475	mail@kesy.kef.sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	2645026309	mail@kesy.lef.sch.gr	Έχει προωθηθεί
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	Κ.Ε.Σ.Υ. ΗΜΑΘΙΑΣ	2331077950	mail@kesy.ima.sch.gr	Έχει προωθηθεί
	1ο Κ.Ε.Σ.Υ. Α' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2310365013	1kesyathess@sch.gr	Θα με καλέσει.
	2ο ΚΕΣΥ Α' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2310517294 2310466462	mail@2kesy-a.thess.sch.gr	Μπορούσε μόνο η ψυχολόγος και κανείς άλλος.
	1ο Κ.Ε.Σ.Υ. Β' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2310603384	mail@1kesy-v.thess.sch.gr	Δε θα μπορέσουν να συμμετάσχουν στην έρευνα.
	2ο Κ.Ε.Σ.Υ. Β' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2310250590	mail@2kesy-v.thess.sch.gr	Δε θα μπορέσει να συμμετάσχει στην έρευνα.
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΚΙΛΚΙΣ	2341353310 6974955090:	mail@kesy.kil.sch.gr	Θα μας το στείλει μόλις ετοιμαστεί.

		τηλέφωνο προϊσταμένης		6974955090: τηλέφωνο προϊσταμένης
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΠΕΛΛΑΣ	2381051450	mail@kesy.pel.sch.gr	Δε θα μπορέσει να συμμετάσχει στην έρευνα.
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΠΙΕΡΙΑΣ	2351020813	mail@kesy.pie.sch.gr	Από την Τρίτη 13/7/2021 τηλ.: 6976188893 για συνέντευξη με τον Βλαχόπουλο Λάζαρο.
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΣΕΡΡΩΝ	2321023424	mail@kesy.ser.sch.gr	Έχει προωθηθεί
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	2371021915	mail@kesy.chal.sch.gr	Δε θα μπορέσει να συμμετάσχει στην έρευνα.
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚ Η Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ	Κ.Ε.Σ.Υ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	2810215020	kesyira@.sch.gr	Έχει προωθηθεί
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΛΑΣΙΘΙΟΥ	2841082480	mail@kesy.las.sch.gr	Δεν θα μπορέσουν να συμμετάσχουν στην έρευνα.
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΡΕΘΥΜΝΟΥ	2831035185	mail@kesy.reth.sch.gr	Έχει προωθηθεί
	Κ.Ε.Σ.Υ.ΧΑΝΙΩΝ	2821027664	kday@dide.chan.sch.gr	Έχει προωθηθεί
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚ Η Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	Κ.Ε.Σ.Υ. ΡΟΔΟΥ	2241043195	kesyrodou@sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΣΥΡΟΥ	2281079624	kesysyrou@sch.gr	Έχει προωθηθεί
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΚΑΛΥΜΝΟΥ	2243024515	mail@kesy- kalymn.dod.sch.gr	Ενημερώθηκε
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΚΩ	2242067189	kesyko@sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΝΑΞΟΥ	2285062335	kesynaxou@sch.gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚ	Κ.Ε.Σ.Υ.ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	2752096065	mail@kesy.arg.sch.gr	Αν τα καταφέρουν θα

Η Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣ ΟΥ			.gr	το στείλουν μέχρι 20/7.
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	2710223426	mail@kesy.ark.sch .gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	2741074753	mail@kesy.kor.sc h.gr	Δε θα μπορέσουν να το συμπληρώσουν.
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΛΑΚΩΝΙΑΣ	2731363380	mail@kesy.lak.sch .gr	Θα το κοιτάξουν μετά τις 15/7 για να το στείλουν.
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	2721361212	mail@kesy.mes.sc h.gr	Θα το προσπαθήσουν μέχρι 20/7.
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚ Η Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	Κ.Ε.Σ.Υ. ΒΟΙΩΤΙΑΣ	2261350194	mail@kesy.voi.sch .gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο.
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΕΥΒΟΙΑΣ	2221041345/4125 4	mail@kesy.eyv.sc h.gr	Έχει προωθηθεί
	Κ.Ε.Σ.Υ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	2237080127	mail@kesy.eyr.sch .gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	2231066162	mail@kesy.ft.h.sch .gr	Ελήφθη το ερωτηματολόγιο
	Κ.Ε.Σ.Υ. ΦΩΚΙΔΑΣ	2265079287	mail@kesy.fok.sch .gr	Έχει προωθηθεί